M. S. in L.º pergamino con 365 f.as

Opera canonica

Rotulato.

Relectiones Jur. Can. divers.

muy gr...

Illmos Ses

dos ... Dl ... gueS...ol

md Como ... Y emenes

Ater ... amparo ... Juan Thomas

de torres

Juan thomas de torres

Juan thomas de torres

Ert ... eMo. Tab Ett.

A^D E^X T V^ne

IN C^A E D I R^te.

Casapientiss.º
D. Doctore
Martino d'[illegible] Lopezio et Contreras

Pro introducione tratatus de Regularitate quem placuit huic
dist.e disserere notandum est quod Gracianus decretorum compilator
Postquam tratavit in dist.e 21 de gradibus sacramenti ordinis et in
dist.e 23 de forma et modo conficiendi vnumquemque gradum et
in dist.e 25 breviter in c. perlectis deo ficio nomine tripotestateque es
piritualis cuiuslibet gradus quia quilibet et ordinandus sit qui ido
neus repertus fuerit ut in c. tali dist.e 23 et in c. finali dicione 25
sicut nec promovendus ad beneficium nisi sit idoneus ut in c. gra
ue et in c. sup ordinata de prebendis quorumdam ordinandorum con
dicione et onestate retulit B. Paulus ad tesalonicenses p.te c. et
in c. iº epistole ad Titum vbi prescribit Regulam continentem ter
decim capitula ut advertit glosa verbo Regulam in c. vnum orari
um § iº in distitucione 25 quam Regulam prosequitur Titus
in c. iº supra dist.e 49 et de singulis capitulis tradit late Ostien
sis in suma de temporibus ordinandorum sequitur suma confessorum libro
3º tt.º iº cum sequentibus et Alvenicus in dicionario verbo episco
pus et verbo prelato florentinus 3a p.te tt.º 13 c. 3º Alvertus socius.

Certo — clero et professo clerico 2ª parte c. 9 cum sequenti ... tit. 5 parte 1 ... in lo cis singula capita Regule apostolice supra relata declarant que latissime et declarant melius co... et solidius ceteris omnibus Gracianus noster ab illo c. unum orarium 25 distinctione numquam ad hanc distinctionem exclusive et iterum in d. dist. 81 usque ad finem 1 partis totius libri decretorum ex quibus omnibus facile erit intelligere quod omnes qui deficiunt ab illa Regula apostolica merito dicuntur irregulares hoc est sine Regula vel contra Regulam illud enim est esse irregularem non solum in hac materia sed in quacumque alia nam perpetuum est ut is qui non servat Regulam in materia prescripta dicatur irregularis in illa qualis est testamentum et successio in quibus Regulam non serbant et proterea dicuntur irregularia et anomala ut sunt omnia verba et nomina que variant a Regulis nec certa le tenent irregulares ergo in materia nostra dicuntur illi in quibus non invenitur Regula apostolica et deficiunt in aliquo ex capitibus eius idem ut bene probant DD. ubi supra Socinus in c. ad audientiam de homicidio in princ. ibi pro Nabarrus in manuali c. 27 n. 151 maxime et res posteriores adducunt irregularitatis diffinicionem dei ... parum mutatis ex speculatore dedispensacione § ex.

et Ostiensi in c. 2 ex clerico excommunicato que talis est irregularitas est impedimentum canonicum quoquis ... ad suscipiendum ordinis sacramentum aut in sus ceptis ministrandum cuius diffinicionis singula verba dilucidant auctores proxime relati maxime Nabarrus d. n. 191 eam tamen diffinicionem quarundi ... in probant nonnulli eo presertim fundamento quod credunt irregularitas impedimentum non solum pro ditum ex Iure canonico verum etiam institutum Iure divino quidam enim sit inscipiunt ... latius disputandum improbat quoque ut minus perfectam Nabarrus d. n. 191 desiniens ita irregularitatem quod est impedimentum

introductum

introductum a Jure canonico directe impediens actionem ordinum ecclesiasticorum, aut alliquem usum eorum quatenus sunt ordines et post penitentiam quam doctissimi Nabarri diffinicionem retulit lever uo adverunt Martinus de Lesma in 2a parte quarti q. 26 art. 2o folio mihi 363 colunna 1a quam ego licet non probarim modo libenter sequar ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ de Ledesma

Principio autem in hac diffinicione ponitur loco generis impedimentum introductum a Jure canonico quia sunt multa impedimenta a Jure canonico instituta que tamen ad Irregularitatem non pertinent Deliqua autem verba constituunt loco differentie la enim natura Irregularitatis ita exprimunt ut explicent proprium eius effectum per quem Irregularitas distinguitur ab illis canonicis impedimentis ut colligi potest eleganter in c. significasti 1 de homicidio indigent quoque pecuniarie interpretacione dicitur autem directe impediens ut distinguatur ab excomunicacione suspensione et interdicto que quamvis impediunt ordines id tamen faciunt quatenus ordines sunt comunicacio sacramentorum officia aut beneficia ecclesiastica non tamen quatenus sunt ordines solum directe quoniam ita impedire solet competit Irregularitati ex quo deprehendi debet Silvester verbo Irregularitas in principio quatenus docet omnem Irregularitatem esse suspensionem et plus aliquid quia Irregularitas non est censura ecclesiastica suspensionis ut probat textus in c. querenti de verborum significacione et deinde quia Irregularitas inhabilem omnino facit ad ordinem obtinendum et exercendum per se suspensio non nisi ad tempus ad doctrinam Cardinalis in clementina 1a § ceterum n. 6 de privilegiis et tradit Panormitanus in c. si clerici in principio n. 7 de Judiciis ubi quoque Decius Deroyus et Mantua 99 nacione 69 Silvestrum et alios deprehendit Martinus Nabarrus d. n. 191 et eodem c. 27 n. 153

Verum defendi potest Silvester ex doctrina Innocentii in c. ultimo de excessibus prelatorum ubi Irregularitatem apelavit suspensionem et omnem Irregularem suspensum esse secure tradit Paulus borgasius

in tractatu

Titulus

in ttt[u] dei Regularitate C[a] p[te] tt[o] de sentencia sus pensionis n[o] 3[o] Diste d[re] sentencie conciliare posunt ut sic sus pensionis nomem consideret in gene re prout solum est prohibicio vsus o[ffi]cii aut facultatis alicuius ad i Regularitatem compre hendat sive pro posse accipiat pro 3[a] in qua is pe cie censure eclesiastice illam vtisque n[on] competit versus autem deprehen dit Naba[rr]us d[ict]o n[o] 191 es peculatorem in d[ict]o § 2 aserentem omnem ex con municatum sus pensum et inter ditum esse i Regularem

Dursus indi finicione dicit aut alliquem vsum acceptor, ut ex verbi sini ficat esse alliquam i Regularitatem que in pediat accepcionem ordinum eclesiasticor, et n[on] vsum acceptor, et alli am que inpediat vnum vsum et n[on] allium ut colligi potest ex t[ext]u elegan ti in c. 2 de cleri coegrotante t. de vi[ta] litato denis[ta] ab fi[ci]t indi finicione i Regularitati et post penitenciam ut demonstret posequem a so lui a pe cato proter quod i Regularitas 3[a] it manente ipsa et post Cardinalem in clementina l § ac deinde q[e] 8[a] de sepulturis egregie declarat Naba[rr]us d[ict]o n[o] 191 de lisma vbi supra

est tamem notandum quod preter illas terdecim con clusiones et capita posita ad ius paulo vbi supra ex qq insultant alli e terd[ecim] cum es pecies i Regularitatis a Jure canonico intru ducte, tes te graciano in su ma quinquagesime distinccionis vsque adse pagesimam quatuor decim es pecies i Regularitatum Refert villa diego de i Regularitate coluna 3[a] quadra ginta nobis pro posuit es peculator vbi supra in § 2 vbi inquit se confecis se Repertorium copiosum omnium i Regularitatum Aluarus v[el] Pela gius de planctu eclesie libro 1 art[o] 48 dicit i Regularitates esse inumera biles sicuti inumerabiles sunt casus ex qq i Regularitas 3[a]hi potest quos omnes cum si di teneant confesores ut ait Cayetanus in Suma verbo i Regularitas docet Naba[rr]us in c. 1 § caueat n[o] 27 de penitencia dist[inc]t[io] 6[a] et dum suma Cayetani n[on] sint adicti casus in cidendi i Regularitati que tamem in cu[rr]it in casib[us] a Jure expresis ut probat t[ext]o in c. si qui in fine princi pe de sentencia ex comunicacionis in d[ict]o vbi D D eum

ex[te]m

magno pere conmendant et hanc Regulam posuit Inocencius in c. si celebrat de clerico excomunicato col. 2ª per illum textum quam plures singularem apelant quos alegat BB ubi supra nº 3 et ultra ipsum hanc Regulam tradidit gla in clementina 2ª verbo suspensus de vita et honestate et gla in pramatica sancione verbo censet in fine Oldraldus consilio 202 Selua de beneficio 3ª parte q. 2 nº 5 Dominicus de cuta lineis in clementina 1ª nº 17 de sentencia excomunicacionis Probus ad Ioanem monacum in c. cum singula de prebendis in 6º ad finem sicut nec Apostasia habetur nisi in casibus a Iure expresis ut testatur Lapus alegacione 34

Ex qua Resolucione infertur Iregularitatem esse inpedimentum canonicum etiam si habeatur ex homicidio voluntario 2m DD ubi supra maxime Nabarrum et BBm licet Abas et Socinus in dº c. ad audenciam contradicant in Iregularitate facta ex omicidio voluntario

subinfertur etiam quod cum Iregularitas sit inpedimentum a Iure canonico inuentum supra quod est Romanus pontifex ut in c. proposuit de conçesione prebende in omni Iregularitate pontifex maximum dispensare posse etiam si contracta sit ex omicidio ut dicemus in c. minor infra hac distinctione nec omitendum est Gracianum nostrum non sine misterio subdidit quinquagesima ex se dedit pensacione et Relagacione Iregularitatum scilicet quia ut ait Arquidiaconus quinquagenarius est numerus Remisionis et Iubileus in dulgencie ex textu in c. quis aliquando § in leuitico de penitencia et distencione 1ª ubi Nabarrus hoc animadvertit notabiliter et inocencius in sermone de asencione Domini columna 4 multa aduxit de numero quinquagenario id maxime tot in anno sancti antiqui temporibus fiebant Remisiones et indulgencie ad ipsi deo salmum in quo de dentratat Regius vates escripsit sub numero quinquagenario homo quam fortem Racionem Gracianus subdidit 1ª distinctione seruit de dispensacionibus Relagacionibus et Iregularitatibus 2m Arquidiaconum Dominicum et Cardinalem hic

ulterius ex definicione Iregularitatis superius explicata

illud

illud oculit animadvertendum nulam irregularitatem contrahi aliquis absque actu exteriore nec sufficere ad illam incurrendam solam voluntatem faciendi illud propter quod irregularitas contrahitur facit tex. in c. siquis non iratus 15 questione prima et in c. ille autem 17 questione prima ubi dicit quod in lege promocionis opus inspicitur et non voluntas ita docent Navarrus de c. 27 numero 191 Magister Ledesma in 2 quarti questione 26 artículo 2 folio 363 columna 2 DD. in dicto clementina si furiosus in principio numero 4 qui eo potissimum argumento quod lex humana et pontificia qualis est illa quae irregularitatem instituit potest efficere ligare et comprehendere actus pure interiores mentis existimat —

sed haec racio Didaci a bb non debet omnino certo existimari propter diversiam habuit utrum ecclesia potestatem habeat afficiendi ligandi et puniendi actus mentis interiores nam et sic S. Tho. 1 2ae questione 91 artículo 4 et 2a 2ae questione 11 artículo 3 Paludanus in 4o dist. 18 D. Antoninus 3a parte titulo 24 et 14 et multi alii quos retulerunt et secuntur Navarrus in principio de penitencia dist. 1a numero 22 Alfonsus Castro libro 2o de potestate legis penalis c. ultimo libro 2 contra hereticorum punicionem c. 12 bb in regula peccatum in inicio 2e partis n. 7 Simancas de catolicis [illegible] institucionibus titulo 42 numero 3 Camilus Campegius in addicionibus ad Joaquinum de hereticis c. 18 existimaverint ecclesie potestatem non se extendere ad oculta mentis nec eius actus interiores tamen omnes antiqui Juris professores in contrariam sentenciam abierunt inde resolventes ereticum mentalem excomunicatum esse et ita docuit glosa in clementina 1a § verum verbo eo ipso incurrant de hereticis et Cardinalis Ancaranus et inmola Bonifacius et Felinus in c. ultimo de hereticis et in c. si vero 1 de sentencia excomunicacionis aserit communem Albertinus de asercionibus catolicis de inquirendis questione 33 numero 27 29 et 32 Adrianus quodlibeto 8 litera q. Rojas de hereticis 1 parte numero 247 et tandem in eam sentenciam inclinat Joanis de medina in C de oracione c. de potestate eclesie respectu actum cordis — —

in qua tamen materia observanda illa distinctio semper mihi magis placuit ut debeat distingui actus occultus esse in duplici differentia quidam enim sunt omnino directe ac per se occulti quales sunt omnes actiones humane que interius perficiunt et latent omnino intra cordis latebras alii vero sunt non omnino sed indirecte et per accidens ut cum quis aliquid exterius facit clam et absque ullo teste primum aut comprehendere non potest 2m potest et Ecclesia comprehendit quam quidem distinctionem magis probase videntur Alfonsus a Castro Navarrus DD Simancas et Camillus Conpegius ubi supra

(in margin: in genus causarum actionum ecclesie potestas ligare punire)

— ex quo primum colligo nec ereticum nec simoniacum talem incurrere canonici Juris penas adversus receptam traditionem inter peritos Iuris pontificii Rursus infero nullam irregularitatem sola mente aut cogitatione contrahi ut recte adnotarunt Navarrus dicto c. 27 n. 191 et 201 DD in dicta clementina si furiosus in principio n. 4 et in additione partis n. [illegible] ad finem [illegible] ma dicto art. 2 [illegible] 308 columna 2 3 infero quod licet de [illegible] seu delicto occulto irregularitatem consurgere ac proinde [illegible] ex adulterio natum qui legitimus debeatur et cum [illegible] bigamia adque homicidium occultum et id genus alios esse irregulares quamvis talia impedimenta ignorentur nec possint ullis testibus probari ut probat elegans textus in c. ultimo de temporibus ordinationum et in c. inquisitionis in principio de inquisitionibus et c. nisi cum pridem § pro sine de Renunciatione ubi notat glosa verbo latet et [illegible] Antonius de Butrio in [illegible] in c. ultimo de temporibus ordinationum Navarrus dicto c. 27 n. 194 DD in dicta clementina si furiosus 2a parte § 3 n. 4 Didacus Perez in proemio tt. 13 libri 8 ordinamenti pagina mihi 205 Simon Marolus de irregularitatibus et canonicis impedimentis c. 12 n. 13 ex quo reprehendi debet Alfonsus a Castro libro 2 de potestate legis penalis c. ultimo folio 3a principali conclusio qui conatus defendere ex homicidio occulto irregularitatem non consurgere cuius sententia [illegible] quam falsa est et aperte rejicitur ex decreto concilii tridentini s. 24 de reformatione c. 6 ubi constituit dispensare posse

episcoporum

in irregularitatibus omnibus et suspensionibus ex delicto oculto provenientibus praeter ea que oriunt ex omicidio voluntario et ex vtis allis deductis ad forum contenciosum

dispensent preterea quod affirmat Alfonsus in dicto ... principalis conclusio videlicet filium presbiteri ex conubio oculto genitum et aut probari aliunde non posit quam per parentem exercicionem posse sine dispensacione promoveri ad curatum beneficium obtinere nam cum presbiteri filium irregularem escribit Antonius de butrio in c. i de filiis presbiterorum villadiego in titulo dei irregularitate c. incipienti dixit vlterius quod legitime ... d° § n° 4° ... inni illud ... communem viala ... d° n° 194 aducens ... in d° c. nisi cum pridem § ... ne ... tamen cui ... latet ... de renunciacione dicas cum ... fere expresum esse pro hac parte

Rursus ex superiore resolucione deducit ... et permanacio illius dotrine inocenti in c. si celebrat de clerico excomunicato videlicet quod etsi irregularis faciens se promoveri ad aliquem ordinem vel in eo ministrans peccat mortaliter ante dispensacionem obtentam non tamen ministrando in ordine suscepto nobam incurrit irregularitatem quam dotrinam inocencii secunt Joanis andreas panormitanus in d° c. si celebrat suma tabiena verbo irregularitas 4° in principio Angelus de clabasio verbo suspensio 13 ... penultimo Silvester verbo irregularitas coluna vltima et testatur esse communem opinionem ... clementina si furiosus i a parte § i n° 3° ledesma in 2a 4a q° 20 art° 2° folio 366 simon Mayolus dei irregularitatibus libro 3° c. 19 n° 7 eius autem racio in eo consistit quod irregularitas non est ... suspensio et ideo licet suspensus ob crimen celebrando vel ministrando in ordine suscepto irregularis fiat per decisionem ... in c. ut clericorum § siquis igitur de vita et honestate clericorum et in c. i ad finem de Re Judicata in 6° et in c. i de sentencia eodem libro excomunicacionis et infra latius explicandum erit tamen irregulares quia proprie suspensus

pensus non est ministrans in ordine suscepto nobam irregularitatem incu
rrit ex quo defendi potest doctrinam Petri de tarans a quam refert
et sequitur Paulus cordas in tractatu de irregularitate 6a parte tractatus de differencia
majoris excommunicacionis ad suspensionem et interdictum numero 3 hi enim
auctores constituunt inter majorem excommunicacionem et suspensionem
ut et si suspensus celebrando vel ministrando irregularis fit tamen
excommunicatus excommunicacione majore celebrando vel ministrando
irregularitatem contrahat

eam tamen sentenciam arbitror esse falsam quia magis
est ut excommunicatus irregularis fiat ex textu in c. si quis episcopus per da
naptus et in c. si quis episcopus per in concilio 11 q. 3a docet glossa penultima et
Praeminianus in dicto c. 1 de sentencia excommunicacionis in 6o copiose
et eleganter Simon Mayolus de irregularitate libro 3o c. 21 n. 2o in quo c. n. 3 et 7
id extendit ad excommunicatum excommunicacione majori exer
centem ad ministracionem ordinum minorum ex glossa contraria sentencia
ex speculatoris quam sequebatur ex sentencia racione constauit quia sola
pollucio ecclesias tite censure sufficiens est ad contrahendam irregularitatem
ut inferius suo loco disputabimus

Tabiena verbo irregularitas 4o in principio dicto n. 3

nec erit extra rem in principio dispicere de eren
co omnino et directe oculto quem mentalem apellant utrum incurrat excom
municacionis sentenciam et allias juris penas contra hereticos estatutas in
qua dificultate vero ipso in clementina 1a § verum de hereticis sequitur pro affir
matione idem intendunt glossa 2a in suma 24 q. 1a et in c. cum tractionis
de penitencia dist. 1a secunt Dominus vero bijs 3 et Abbas in c. 2o n. 13 de oficio or
dinari et allii ut per Naba rrum in principio de penitencia dist. 6a n. 23
qui testatur communem nostrorum Tiraquellus verbo reuertatur n. 293 defen
dit Rojas de hereticis 1a parte n. 246 et 2a parte n. 319 Clarus § verbo q. 31
n. 1o Menoquius de arbitrariis censura 4a casu 306 n. 6 pro sentencia
contra fundamenta glosarum dicti loci urget quod ecclesia absolute excommu
nicet omnes ereticos c. excommunicamus 1o et 2o in principio de hereticis

2

in 6° plane heretici omnino occulti et interni sunt heretici iuxta diffinicionem a Doctoribus traditam in d. c. de hereticis libro 6° et illud Pauli ad Romanos 13 corde creditur et c. cogitationis habet l. quisquis in principio C. ad legem Iuliam Maiestatis 6° cogitauerit et 6° voluntatem celeris

Dominum contrarium obseruat Cayetanus 2a 2e q. 2a art. 3 et in tractatu de auctoritate Papae c. 19 et teologi communiter ex castro de lege penale libro 2 ultimo c. ultimo coluna 1a leclesma in 2° 4 q. 16 art. 6° dub. 6 preterea coluna 2a Soto de Iusticia in principio pro n. 7 Naba Deus supra et in manuali c. 2 n. 17 et c. 27 n. 56 Simancas de catolicis c. 42 n. 3 Clarus sibi contrarius § heresis n. 23 et satis voluit gla 4a in c. qui studet 1 q. 1 gla 3a in c. cum quis de sentencia excomunicacionis in 6° pro qua opinione inter plura que aducuntur a predictis et ultra dictum cap. cogitacionis illud maxime urget quod actus omnino interni deo optimo maximo tantum cogniti eiusdem tantum Iudicio reseruantur iuxta illud Pauli priores ad corintios 4 (nolite ante tempus Iudicare) et 1 Regum 16 (homo uidet que aparent Deus autem intuetur cor) c. erubescant in fine 32 dist. 2a quod eclesia non potest principaliter et directe Iudicare l. potestatem exercere in illos modi actus sibi non subiectos de quo non conoscit iuxta illud eclesiasticae 7° relatum in c. 1° 15 q. 6 (non potest humano condenari examine quem Deus suo Iudicio reseruauit) unde teologi passim constituunt non fuisse in eclesiam De Delitam a christo Domino potestatem sup. omnino interni qui per quam aliquis mortalium directe exercere non poterat D. Thomas 2a 2e q. centum art. 9° communis ex leclesma supra castro libro 2° de iusta ereticorum c. 18 pagina 2a Simancas supra n. 4° acedit quod paria sunt quem agere et delinquere extra territorium alicuius l. contra. sed in loco exento a Iuredicione illius ad defensionem nec ab eodem Iudicare aut puniri possit argumento cap. cum episcopis de oficio ordinarii libro 6° c. cumino so 18 q. 2a resoluit Ioannis andreas in c. 2° § es tanto vbi gomecius de constitucionibus in 6° 1 poletius coluna n. 6° ff de Iurisdicione cum quo ereticus et quicumque allius per actum internum in animo et ita in loco abeclesia exento delinquat iuxta supra dicta merito ab eadem nec Iudicari nec puniri

nire potest per penam aliquam quam inlecessant profert inquos potesta
tem exercere potest 2a 8m im ultimam cum similibus et sic cessat argumentum de
quo supra.

unde ex is veris videtur 2a glm ind.a clementina 1a de hereticis et sequa
cas hereticum omnino internum qui a teologis per se et ex sua natura occultus
dicit non incurrere excomunicacionem licet vere ereticus sit quia de eo non agit nec
agere potest ecclesia sicut etiam excomunicacio inposita fuerit adulteriis aut
similibus non incurritur ab eis qui hec eadem per actum internum committunt
v. c. si propterea c. sicut ut allis ibidem de penitencia dist. 1a oportere
enim hec omnia asunto actu intelligi et non ab animo. l. fuerit 69 2o 25 ff de ver
borum significacione l. 3a § si idem in fine ff de adquirenda posessione

nec obstant pro ria adulta per glm ind.a clemen
tina et similes supra siquidem aliqua ex illis non agunt de actibus omnino in
ternis sed magis de illis qui aliquo modo .l. signo exteriore etiam occulta simo
limites mentis egresi pro diligi et ita occulte sunt per accidens de [illegible]
mnimodo probacione de qq locuta est 2a gla si perfecte extendat in eis
enim perfecte defendit sentenciam glose ind.a clementina et sequacium
quia actus huius modi per accidens occulti per se et sua natura sunt actus fori
esteriores subjicientur humana conditione et ita ecclesia que certa est et di
ponere potest de illis omnibus que per sese natura in humanam co
gnicionem deveniunt et certa sunt licet a nobis omnino ignorentur l. cum
quidem 30 § sunt ff de adquirenda ereditate ubi Bartolus
§ penultimo institutia de verborum et ita resolvunt in especie Carde
tanus et supra citati et per bbm ubi supra communiter ex Castro qui
eficaciter probat d.o c. ultimo dto 2o conclusio Simancas supra n.o 7
nec 2a dm probat tex in c. sicut tuis in fine de simonia sit sane
tex in c. 1o de sismaticis ubi presunserit et in c. eodem tomo libro
ubi amerit et tenuerit quidquid glosa existimet tex etiam in excommu
nicamus ff credentes hoc text intelligunt per aliquem actum non internum
omnino sed sua natura externum licet occultum ut advertunt Castro

fe

bb. ledesma et supra citati sic etiam procedit cap. porro quod de sentencia ex
comunicacionis cap. primum ff nos 6. l. oculte de inmunitate ecclesiarum
libro 6º sic etiam inteligitur textus in dicta l. quisquis agit enim de volunta
te et cogitacione que non estetit in suis terminis sed habuit aliquem
actum exteriorem per quem quis conatus est et tentauit sorti.....
ad crimen ut ad verba gl. ibi et gl. in fine in l. quicumque mente
ff de sicariis castro dicto loco et in clementina 2ª libro 6. in principio num. 4º
clarus d. q. 9ª menoquius num. 26 post allios et ita est illorum mente
conatus ille exterior dicitur illic cogitacio et voluntas ad diferenciam
esenis et consumacionis de dictis non quasi sit cogitacio omnino interna
de qua in dicta l. cogitacionis quid quid gl. l. 3 ad in dicta l. supplicibus vero
siquantem de lesa magestate libro 1º § 6 b ad allia vero plerasque ex
.... quibus que aducunt dicta gl. ..... pondentur si aduertas ecclesiam
licet non posit ligari aut pugniri actus omnino internus directe et prin
cipaliter ut supradicta que sic inteligi posse tamen in consequenciam
quatenus interni actus sunt partes exteriorum de quibus directe et princi
paliter agit vel qualificant eosdem actus externos quia sic acesori
um sequitur principali et hoc autem dimus ut regulam acesorium
et l. un. 4 ff de autoritate tutorum observat eleganter castro d. c. ulti
mo et dicto c. 18 pagina 4ª simancas supra num. 6 DD. caietanus
soto et ledesma supra ut quasi sic inteligitur textus in dicta clementina
1ª fert enim excomunicacio pro actu externo qui procedit ab odio l. a
more sic etiam textus in clementina 1ª § quoniam vero ..... quod si de estatu mo
nacorum et textus in c. dolentis de .... celebracione misarum et in clementina
1ª eodem titulo dis ponunt enim de devocione omnino interna prout est pars
et qualificat actum exteriorem et iubet piacio quia cum .... posit perci
pere actus exteriores bonos et malos prohibere vel sic in consequen
cia potest animum internum respicere velut fonte a qua actus illi
exteriores boni vel mali procedunt et per quam qualificantur ad allia vero fun
damenta que aducuntur per primum respondebis cum ledesma ubi supra.

anplam conclusionem uirim 2ª q̃lm in dª clementina procederet si hereticus
interius habeat in Judicio heresim animo conceptam adhuc enim nec penas
prescriptas incurrit nec eª Judicem puniri potest ut post vitoriam 66
supra et ante illos generaliter docuit Paulu clanus in 4º dist 17 q̃ 2ª
luna 3ª communiter Doctores ex Nabarro de principio nº 42 persuadet
quoniam confesio uius modi cum non sit exercicio heretica et bono animo
fiat non est delictum diversus nec sit dedelicto in quo Judex apud quem
modo agitur jurisdicionem habeat ut contingerit si galus nullo modo sub
ditus is panis apud is paneum Judicem bono Dei petit habeat quod omi
cidium l. quid simile apud galas ad miserit argumento cap adsi clerici
in principio de Judicis licet qº constet de crimine per confesionem Dei ex
hoc tamen non eficitur subditus ei qº alias in crimen illud juris dicione
non exerceret p inde hec confesio fierit privato quambis non mea belacio
nem teneat Joanis de medina de oracione e. de potestate eclesie Dei petit
actum cordis ideo i coluna 3ª in principio Baldus in le siquis non dicant
coluna 1ª C de episcopis et clericis Selinus in titulo qui teratus puniat
Salencia 3ª Horetius sub titulo de hereticis nº 8 Menoquius d. nº 6º ox
sentencia q̃ in dª clementina 1ª de hereticis quam secion

Ad explicacionem tx in c. miror

ex noctis colligunt DD. homicidam esse irregularem qui in sacerdotali officio ministrare non potest idem probat textus in c. sequenti cum alliis infra hac dist.e que iura locuntur etiam in omicidio non culpabili sed casuali aut licito proter quod homicida est et irregularis multo quo forcius in flaciosus hic idem probatur in c. ad audienciam. c. significasti per totum de homicidio et c. finali eodem titulo in 6o que iura deducunt ex regula Divi Pauli supra in c. per uxorem dequo per gracianum 45 dist.e per totum et DD supra in titulo cuius impedimenti et irregularitatis duas raciones aduxit D. Thom. 2a 2e q. 64 art. 4o 3 adit Ricardus in 4o dist.e 25 art. 5o q. 3 et a 4m ponit prepositus hic et omnes quatuor declarat cardinalis santi sisti in c. sequenti Navarrus in manuali c. 27 n. 206 et 218 cum sequentibus privatur quo homicida officio sacerdotali et que beneficio quod proter officium datur ut inquit textus juncta gla verbo datur in c. finali de rescriptis libro 6o et gla in suma 81 dist.e allia in c. pastoralis § rex deapelacionibus verbo supra hic allia verbo suspenso in clementina cupientes § qui de penis officio tamen privatur ipso iure ut hic boni facius autem venit privandus per sentenciam teste inocencio in c. cum nostris deconcessione prebende vbi Abas hoc notat idem Abas et felinus in c. querelam de iure iurando Decius consilio 166 post glm verbo sinitam in c. 2 ut lite pendente libro 6o que voluit preben dam beneficium per sentenciam posse illud resignare ante condenacionem etiam si sit in causa conclusum imo post sentenciam si ab ea dem sit apelatum ut inquit ferrara cautela 44 probat rota dec. de re iudicata in antiquis rescripsit apacione 227 gla in regula cancelarie c. 27 ut probant plures quos refert Bernardus Diaz in platica criminali c. 129 Bonerius de cisione ~~[illegible]~~ 201 cum sequentibus latissime Rebufus de pacificis posesoribus n. 226 cum sequentibus usque ad n.m 61 post Abatem et arquidiaconum in c. dudum 2o de eleccione per textum ibi et suma que ipse alligat 99 probatur hec communis opinio quanvis contrarium contendat proban multis argumentis Carolus Molineus in regula

cancelarie de ir primis Regsinantibus n° 36 cum multis sequentibus et ina
dicione ad Decium d° consilio 166 et Joane inco in le necessarius § n° allias
et adsilaniarum ubi vo luit quod omicida nec ante sententiam nec post
illam etiam pendente apelacione potest beneficium Resignare maxime in fauo
rem cum videatur fieri in fraudem sententie late. l. serenelle et § Res pon
det fundamentis adotoribus adductis pro cum muni opinione
intextu post perpetratam homicidio homicidi
eius magine voluntarius est irregularis ut supra dixi etiam si acciderit para
num in c. sequenti et in c. de his infra hac dist° ubi ans liat in homicidi
facto ad de fensionem cum tamen ut dicemus de inde procedit texs
in homicidio in c. siquis viduam § similiter infra hac dist° ubi
etiam dicemus quod procedit in omicidio casuali ut in c. clerico cum
sequentibus infra hac dist° et in c. continebat cum sequentibus de homi
cidio ubi dicit id procedere cum homicida casualis debeat operam
Rei illicite secus licite quia non imputatur idem ut cabte docet Ss ind° clemen
tina unica in inicio baris procedit etiam hec conclusio in omicidio ocul
to ut in quit gla i in fine in c. finali 25 dist° et gla hic in suma
et ind° c. si de his i pro pe finem alliagla finali in c. i dist° 68 a
llia in c. sicut dinum § clericos de omicidio allia verbo omicidio in
c. finali de temporibus ordinacionum propterea est txs in c. inquisicio
nis in principio de acusacionibus ubi gla hec notat et est communis
opinio teste silvestro verbo homicida q 8 et Naba Res d° n° 299
quanbis contrarium et male voluerit vin cencius DD antiquos quem Re
fert et sequitur suma angelica verbo homicidio q i dicens quod
omicida omnino occultus post factam penitenciam potest sine
dis pensacione ministrare quod et voluit Abbas in c. ex tenore
de temporibus ordinacionum et Castro de le penali libro 2° c. 15 colu
ria 17 sed prior opinio ut communior ita et verior est que probatur hodie
in Santo concilio tridentino ss 14 c 7 ubi etiam si crimen illud
nec ordine Judiciali probatum nec allia Racione apertum sit sed omnino

ocultum

qa hit i[rr]egularitas

Secundo per tunc dubitare potest an qui alium .l. muti[lau]it subi to iracundie calore excuset ab irregularitate et primo affirmativam videtur quod excuset multa probare et inprimis quod facta iracundie calore irrita esse generaliter tridentinum est in le quidquid ff de regulis juris facit ex inle 3 ff de divortiis le si filiam C de officio so testamento le ita tacio ff de publicanis et singulis c. de borcium de penitencia dist e q. c. 19 Romanus singularis 10 escribit quod tum celebratum iracundie calore non tenere et confessione judicialem emisam subito iracundie calore invalidam esse quod glosa in c. ex literis verso admonita de divortiis quam ex multis attestatur esse creatum Tiraquelus in tractatu de pesnis temperandis questio 1 n. 2 et ele cio us tractatu de episcopo 1 p. libro 3 q 3 affirmat

Rursus facit ex l in le si Judex literis de jure ju rando ubi probat juramentum factum subito iracundie calore non tenere postremo facit auctoritas glosa in c. dudum verso calore iracundie conversionem consuguatores que docet votum factum iracundie calore viribus non susi tene secundum Antonius Panormitanus Romanus d singulari 510 Antoninus 2 p te 10 c 5 plus casus Jason in d le si filiam c. de ino ficioso testamento felinus in c. Matei de simonia Dominicus fer nandez men hacensis libro 1 controversiarum illustrium c. 18 n 29 ex quo generaliter omnes actus factos iracundie calore non valere ut pote consensu et voluntate deficiente defendunt acriter Joanis Corasius libro 1 miscelanearum c 8 Tiraquelus d c. per totum Nicolaus Moronus in tractatu de fide tregua et pace 2 p te q 58 n 12 ac proinde colligi videtur manifeste homicidium factum iracundie calore non posse imputari ad culpam mortalem et deinde nec ad irregularitatem cum non aliter ex homicidio procedat irregularitas quam si homicidium ipsum volun tarium sit

partem vero negantem videlicet quod non excusat ab irregularitate
inprimis probat textus in c. si episcopus forte 11 q. 3 in illis verbis eum
qui fuerat communione privatus ante cause conitionem nullus
debet presumere ut communionis societ ex quo textu probat aperte
sentenciam escomunicacionis in alliquem prolatam subito
iracundie calore validam esse et ligare rursus facit textus in c. sunt
qui opes 17 q. 4 ubi D. Ambrosius escribit donacionem eclesie
factam subito iracundie calore non posse revocari nec recte bona
docnata

3° facit quod votum et juramentum facta iracundie
calore valida esse docuit glosa in c. mulier 32 q. 2 Joanes andreas
in c. duduum de conversione conjugatorum Panormitanus in le quid quidem
2° ff de regulis juris Cayetanus 2a 2e q. 88 art. 1 Navarrus in
manuali c. 12 n° 23 et 67 Soto libro 7 de justicia q. 1 art. 2° et
verisima quidem est quia ad voci obligationem induciendam
illa sola animi deliberatio suficiens est que est necesaria ad peccan
dum mortaliter etenim judicium illud quod est suficiens ad obligandum diabolo est suficiens ad obligandum deo
quare teoricam glose celebrem in dicto c. mulier 32 q. 2 at iracundie calor
tamet si minuat peccatum non tamem tollit in totum ut docuit Alejander de
ales 4a parte q. 86 mentro 3 art. 1 Menchaca d. c. 158 n° 29 Julio Cla
ro libro 5 sentenciarum § ultimo q. 60 n° 9 quem mad modum de delicto
et pecato facto protermetum esencit Romanus ponit ...
in c. sacris dis que vi metu ve causa fiunt et Cariis totelis libro 3 de ... c. 1
refert DB in 4a 2a parte c. 3 § 4° n° 2°

ex quo reyiciendi est regula quedam Angeli de cla
basio in suma verbo votum consintientis quod si trasita angustia periculi
sedato impetu eum qui vovit peniteret voti fati ... est male contentus si
num non teneret ut bote factum indeliberate est enim falax et capciosa hec An
geli regula ut eleganter ostendit Magister Soto d° art. 2°. Rursus inproban

da est

est communis sententia doctorum in c. 1 de pres oricio nu 69 existimancium maritum interficientem propria autoritate uxorem de presentem in adulterio non peccare mortaliter ex eo quod presumitur cum ob iustum dolorem et subitum illum calorem non potuisse temperare sed ipsum est enim verius tum maritum peccare mortaliter licet minus quam si nulla iusta causa illam interficeret ut adnotavit glosa in c. inter hec 32 q. 2ª et docent DD in 4º 2ª parte c. 7 § 7 n. 18 Soto libro 5 de Iusticia q. 1ª art. 3º Menchaca de successionum creacione § 7 nº 22 Naba Rus in manuali c. 15 nº 3º

Verum in hac dubitacione sic arbitror distinguendum quod si ille calor tantus est ut omnino mentem et intelectum absorbeat irregularitas non incurratur quia actio illa cum careat consensu et voluntate nequit imputari ad culpam et per consequens nec ad irregularitatem quod licet aliquo tamen raro contingit si vero iracundie calor tantus non sit irregularitas contrahatur

nec huic resolucioni obstant argumenta illa que probare videntur irrita et nulla esse facta iracundie calore ut pote consensu deficiente non inquam obstat textus in le quidquid ff de regulis Iuris et in le 3 de divorciis quia licet Carolus in dicta le quidquid plures referat ad intelectus tamen ei placet mihi silicet ut ea Iura solum accipienda sint in eas pene in qua locuntur ut puta in divorcio quod si factum fuerit subito iracundie calore perinde habetur ac si factum non fuerit et reddit racionem Paulus Iuris consultus in dicta le 3ª ff de divorciis quia divorcium verum non est nisi quod animo perpetuam constituendi dissencione fit ad divorcium factum iracundie calore videtur non factum animo constituendi perpetuam dissencionem et ideo perinde est ac si factum non esset

nec obstat textus in dicta le si filiam C de inoficioso testamento quia privatam racionem habet etenim exheredacio facta in calidus calore preterea irrita et nulla est quia exheredacio non fit nisi ob demerita postremo non obstat

txt ind.o l. licitacio ff de publicanis q2 t. n probat licitacionem factam iracundie calore nullam esse sed n esse ad mitendam quo usque idonei fidei Jusoribus offerant ex quo sequit eam licitacionem validam esse n tamen ad mitendam nec Rei publice presudicium inferat

4m argumentum n obstat quia supra resolui magis esse ut juramentum factum subito iracundie calore sit obligatorium nec obstat txt ind.o c. sicut ex literis de iureiurando q2 t. juramentum fit nulum n ex eo quod fuit factum iracundie calore sed ex eo quod erat contra versiam pro fessionem Religionis (Juraverat enim in eius specie txt Religiosus ille se n muraturus in quodam suo monasterio eius autem juramenti inplementum erat directe contrarium professioni quam Religiosus autoritate propria n potest claustra monasteri exire cuyaditus et manici patus quia sane inter petracio apertissime colligit ex eo txt in his verbis cum fidem professionis frangeret abilitatis seu propositum eius cuius nec obstat dicio. illa magime quam illam causam inplicari vide t. q2 n ad iracundiam sed ad temeritatem Referenda est quia Dacione satis fit quosque autoritate gle in c. dudum de conuersacione conyugatorum q2 verius est votum emissum calore iracundie obligatorium esse et supra Resolutum est

postremo n eleganter dubitat utrum ebrius ocidendo l. mutilando fiat irregularis de qua Reinuenidi aso pinionis inter se dis crepantes etenim Cardinalis q.e 4.a in mola n.o 19 ind.a clementina si furiosus de omicidio tradiderunt ebrium ocidentem l. mutilantem irregularem esse secunt Villadiego in tractu dei Irregularitate c. de pecatore coluna 11 Silues ter verbo homicidium 3.a q.e 4.a Simon Majolus dei Irregularitatibus et canonicus in pedimentis libro 5 c 48 n.o 11 et hec opinio aliquot argumentis instruit et presertim ex dotrina txt in c. inebriaberunt et c. sane 15 q.e 1.a

et l.

et lex Des piciendum ex dotrinatxs in c. inebriaberint § delinquu ff depe
gnis adq3 ex multis alliis Juribus quecongerit Tiraquelus in tt de peo nis ten
perandis causa 6a Menoquius dear bitraris Judicium causis libro 2o
casu 326 no 199 probat ebrium delinquentem n excusari apena tamet
si libiori et mitiori puniendus est ut ets explicamt obtime Julius cla
rus libro 5o sentenciar § vltimo q 6o vlo pretereaquero Petrus placa
inepitome delictor c30 no 2o

Oriam tamem imo ebrium ocidentem n esse
i Regularem docuit Panormitanus indiuersi tatem de concesio ne pre
bend de quam Refert et sequit Alfonsus acastro libro 2o depotes tatelegi
penalis c 14 vlo in principali conclusio et licet hec opinio vera est ta
mem ani madverto Panormitanum inillo c. nulum facere verbum
dehebrio adq3 ideo ibi falso hanc opinionem inposuise Alfonsum
acastro est tamem verum ex dotrina Panormitani ind c. q2 diuersita
tem nis 14 et 15 cc ligi posse eficacem vius senteneie probacionem que
sic sehabent nam et si ebrius sua culpa inebriet tamem illa cul
pa inuolendo inebriari aut n adhibendo diligenciam necesariam
advitandam ebrietatem conmisam n ex causa inmediata et propin
qua illius ocisionis sed mediata adque Remota q illa culpa fuit causa
inmediata ebrietatis ebrietas vero fuit causa propinqua ocisionis exquo
sequit eam ocisionem n oriri propinque et inmediate acausa libera
sed acausa naturali videlicet abipsa ebrietate acproinde n posse in
putari ad culpam nec ad i Regularitatem

Rursus facit textus in c. ad
aracula et onestate de vita clericor vbi dicit ebrietatem inducere
mentis exilium q homicidium conmisum abebrio ut pote factum
ab homine constituto extra mentem nulatenus potest ad i Regu
laritatem inputari facit quoq textus in c. venter 35 dis tincione
vbi dicit furioso similem esse ebrium

nec obstant aducta pro contraria

ria opinione in inquam tus ind.º c. inebriaberunt 15 q.ª 1.ª quia si sec
te eius litera ponderat magis favet opinioni nostri etenim Agus
tinus b. apertetradit quod tum lot cum filiabus suis n.º fuise
incestum sed solum culpari lot brobter ebrietatem ase commisam
ex quo dilucide Agustinus docet pecatum commisum a se
brio n.º esse deperse nobum pecatum sed solum circunstan
ciam agrabantem ipsam ebrietatem. Rursus nõ obstat tus
ind.º c. sane 15 q.ª 1.ª quia b. Anbrosius docet pecata ebriorum
venia digna esse ac per consequens ad nullum efectum inputari.

postremo non obstat textus indita lege Dus piciendum § delin
quit quia Juris consultus Marcianus cum apelat delictum
commisum ber ebrietatem solum inteligit esse delitum ma
teria liter non vero formaliter homicidium enim ab ebrio commisu
homicidium verus est materialiter tamen n.º formaliter et hanc
fuise mentem Juri consulti marciani ind.º § delinquitur
aperte constat ex lo quod delitum factum casu apelauerit quod
delictum quod n.º esse formaliter pecatum et delictum elegan
ter docent Alfonsus acastro d.º c. 14 ~blo 2.º bro posicio Soto li
bro 3.º de Justicia et Jure q.ª 1.ª articulo 9.º bb indita clementina
si furiosus secunda parte ba 2.º so quarto numero 2.º et sequentibus

ex quo licet invaluerit apud utriusque Juris professores sentencia
illa delictum commisum ab ebrio non omino escusari a pena
prout exercuerunt Anania. Decius. placa. et Julius clarus
quos refert et sequitur Menoquius dito casu 3 26 tamen ma
gis puto ipsum homicidium commisum nulla pena puniendum
esse ut dixit Divus Anbrosius ind.º c. sane 15 q.ª 1.ª tamet si exis
timent ipsam culpam ebrietatis que causa fuit illius homici
di. l. dupliti n.º n.º libera sed naturalis non debere esse prorsus

liberam ab aliqua pena imponendi Judiciis arbitrior ut obtime explicat franciscus de Pisa in lege ultima C de rebocandis donacionibus q 22 et post eum DD ind clementina si furioso sus in principio 3 partis nº 3º 2º quam resolucionem explicando est lex 5 tt 8 partita 7 et quae docet gregorius lopez gla enbriagarse

et hec dotrina adio vera est ut esse locum habeat in ebrio qui sua culpa incidit in ebrietatem ut eligantissimis argumentis probat DD ind principio 3 partis nº 4º et videtur sentire menoquius dito casu 326 numero 9º

id ea proposicio limitatur ut locum non habeat in eo qui sibi domo di ebrietate afetus est nam hic ebrius vere dicitur delinquere et pena ordinaria aficiendus est ut tradit Baldus in le data opera colu na 2ª nº 3º C de his qui acusare non posunt Tiraquelus dicta causa 6ª nº 11 franciscus de Pisa dicta q 22 Menoquius dicto casu 326 nº 7º

2º limitatur eadem proposicio et non procedat in eo qui se inebriabit la intencione ut ebrius ocideret quia id homicidium vtique voluntarium est ac proinde debet imputari et ad culpam et ad irregularitatem et ita docent cardinalis ind clementina si furioso sus q 8 Alfonsus a castro ubi supra ludouicus co Pasius in pratica criminali tt de homicidio § 6 nº 23 tt ubi proxime

3º limitatur ea proposicio ut non procedat in eo qui post quam efetus mentis compos gloriatur se illud homicidium perpetrase quia gloriando videtur aprobase et ratificase illud homicidium tenent ad propositum adutam per menoquium dicto casu nº 8 ex qua resolucione colliges dictum testamentum vel quamlibet aliam disposicionem factam ab ebrio invalidam esse citaserunt Baldus et felinus in c. ºdites tibi elegantes franciscus de Pisa ind le ultima C de rebocandis donacionibus nº 67 ex quo e. ut dicis ... si ebrium iure iurando non confirmatur quia iuramentum non supplet defetum consensus ut docuit gla

verus ebrius in c. vnus quisque 22 q. 4 et matrimonium contractum ab ebrio non valet secundum Inslaeum in dictis de sponsalibus ut tradunt Socinus 47 consilio volumine tertio Decius consilio 102 quod verum est quando ebrietate magna est nam si modica et labis sit econtrario valebunt omnia facta per ebrium quia superiorem resolucionem superiori resolucioni consequens est infantem occidendo vel mutilando effici irregularem ut diffiniuit quoque clemens vel in dicta clementina si furiosus de homicidio et preter alia adnotant Marianus Socinus in c. ad audienciam n° 42 de homicidio et in dicta clementina si furiosus in inicio 3e partis n° 5 Simon mayolus de irregularitate libro 5° c. 48 n° 11 et Racio c. 92 infans id est minor 7 annis ut ait textus in l. si infanti in principio C. de iure deliberandi et docent glossa Cardinalis et alii in dicta clementina si furiosus Cuyatius libro 6° obseruacionum c. 3 et in l. 1a ff de testamentis Socinus in l. 1a § 1° ff de adquirenda possessione quod videtur ignorat ut inquit textus in l. 1a C de falsa moneta nec habet velle l. Pote le pupillus 149 ff de Regulis Iuris et in ea etate nec ire nec discernere potest l. pupillus l. ei maiorem § 3 tertio ff de adquirenda ereditate ipse exomicidio infans non incurrit irregularitatem quia ut ex superiori resolucione prespicue deducitur irregularitas proueniens ex delicto requirit hominem ab eo qui intelectu et voluntate caret ideo c. quod esponsalia contracta ab infante nula sunt Iure ut probat textus in c. 1° et 3 glossa verus consensus de sponsalibus libro 6° adeo ut ex illis non procedat inpedimentum Iusticie publice onestatis non modo post decretum Concilii tridentini ss. 24 de reformacione matrimonii c. 3 sed nec antiquo Iure pontificio quo inpedimentum Iusticie publice honestatis oboriebatur ex esponsalibus quantum cumque nulis ut probat textus in dicto c. 1° et in c. literas c. ad dissit de dispensacione inpuberum nec nula acio humana confecta ab infante Robur habet ut late prosecuntur Decius et Canolus in dicta l. pupillus ff de Regulis Iuris demumque nec pro delicto puniatur nec pena criminali nec ciuili l. infans ff ad legem corneliam de sicariis l. illud ff de iniuriis c. illud 25 q. 4 Resoluunt Tiraquellus de penis tenperandis causa 7a n° 6° Menoquius libro 2° de arbitrariis casu 329 n° 1° ex quo aparet inprobatam esse contrariam opinionem ostiensis in c. 1° de delictis puerorum existimantis infantem occidentem esse irregularem Item dificilius est utrum inpubes mayor setenio

ex

homicidio fiat i Regulari et Anca Parum cum Defert et sequitur Silvester homicidium 3 q 2 docet n ei. i Regularem id ... mapis probant ola et ... ersis ind ... de delitis puerorum glarum clementina si furiosus Simon Mayorum de Regularitate c 4 § n 17 et in fans ... procuxius § eximia ... versis ... doctor ... occulit ... pandum an inpubes mayor ... ex contractu ... promissione sua obligaret naturaliter ex cuyus solucionis comicione huyus dificultatis colligetur ... noticia et obligari docetur in le pupilus ff de accionibus et obligacionibus et in le quod pupilus ff de condicione indebiti ... alter in ... ubi ait si pupilus ff de novacionibus et in le ... in prima ... ff ad ... cum illud § heres ff quod dies ligati cedant in quibus ... tulum ... sedicimeiant ... in modum interpetris ... ingla ... le ... promisit ff de novacionibus post ... veterum opiniones distinguit infantem aut infanciis proximum non obligari naturaliter ... la ... quod videt ignorat ... le ... C de falsa moneta et sic accipit ... ind ... pupilus et ind ... le quod pupilus proximum pubertati obligari naturaliter ... sensus et voluntatis capax. c. le pupillum ff de Regulis Juris et in hac ... intelligit ... ind ... ff de novacionibus et ind ... le ... cum similibus idem docet ola in le pupilus ff de Regulis Juris quam esse de Jure meliorem Bartolus ait ... sequitur idem Bartolus in ... le n 7 ff de novacionibus et ... omnes ... retinuy in § pupilus instituta ... Decius et ... in le pupillum et in le pupilus digestis de Regulis Juris Nicolaus Beloneus in § ... n 2 ... instituta quibus modis ... contrait obligacio et Alexander et Jason in le inter dum ff de condicione indebiti ... inquirunt quod dicat proximus pubertati et gla ind ... le ... versus promisit et in le pupilus ff de Regulis Juris docet feminam dicit proximam pubertati et glo. in dicta le i que excesit nobem annos cum dimidio masculum ... censeri proximum pubertati qui excesit decem annos cum dimidium sequitur Bartolus in dicta lege prima numero ... Socinus in lege prima § ad ... cimus ff de ad quirenda ... sesione Jason in autentica sacramenta puberum C si adversus vendicionem dicit Receptam ... ind § pupilus et ... Claudius ... vbi supra n decimo quarto hec tamen

hec tamen acceptata dicio a multis improba

De ex lz in le non tantum ff de excusacionibus tutorum et in ea conbertebatur in illis verbis si fuerit etati proxima ut in ll. 2 C. a 12 annum et in Catertaciones to e. finem 10 4 anni de doli capacione impuberum et ea dicio proxime proxime ad modicum tempus refert lz g exacti ff de origine juris ex quorum Jurium varietate Salicetus et Antonius Delatria decio ind. c pupillum nisi tradiderunt eam in speccionem fore iudicis arbitrio Delinquendam sequntur ibidem Decius quo racius libro 6 miscelanearum c 2 g bi his ins.s tesis n 11 instituti de testamentis eleganter Meno quio de arbitrariis judicum causis libro 2 casus 7 n 44. in ea tamen opinionum disensione semper magis inclinaui in sentenciam gle et textus eius ind. c continebatur de doli capacione impuberum videlicet ut dicatur proximus pubertati qui ex sex mensibus dumtaxat distat a pubertate facit lz in 2a le non tantum ff de excusacionibus tutorum lex ex junt ff ad silanianum le properandum g et si quidem C de sacrosanctis ecclesiis id nostro jure ispaneo comprobatur est opinio gle in 3a le 2 venus promiset ff de nobacionibus ex lz in leb tt. 5 Partida 6a ubi gregorius lopez gla 6a allias leges adducit

Item Recepta sentencia de obligacione pupilli naturali multis quibus displicet qui videtur esse diuinatoria cum superiora omnia Jura qui de pupillo locuntur sine aliqua etatis limitacione mencionem faciant de eo ideo magis putauit subtilis Vulpeius ind. a le quod pupillus ff de condicione indebiti Juriconsultos ipsos in ea re data opera inter se ipsos disensisse quo Darius 8 libro 6o miscelanearum c 2 n 8 destitens a comuni sentencia ut difficultatem explicata senit allud esse natura debere et allud naturaliter obligari ad q non debere natura pupillum docet tamen naturaliter obligari cui interpretacioni adversatur ex diametro juriconsulti Responsum ind. e pupillus ff de accionibus et obligacionibus ubi dicit pupillum mutuam pecuniam acipiendo juri naturali non obligari. nec satisfacit eius dem covari Responsio ut allud sit jure naturali obligari et allud naturaliter obligari nanca differencia nullibi vnquam reperit et in Iure nostro equipolere iure naturali obligari et naturaliter obligari per quam multa testimonia

Cuyacius autem in les pupillus ff de verborum obligacionibus

quem sequitur ubes in bequiuismis quod inst. titulo quibus modis re contrahitur
obligatio & in § pupillus instituta de inutilibus stipulacionibus & quam
plurimi eximie domine dd nostri temporis sic componunt hanc di
ficultatem ut si pupilus factus sit doli capax obliget naturali
ter, sin autem non sit factus doli capax non teneatur naturaliter sed
hec sentencia ab hinc 40 annis reyecta est tamen in improbate la
ind. a l. 1 ff de novacionibus & Bartolus & ceteri & Baviera falsa est que ex
illa colligit pupillum proximum pubertati non obligari naturaliter
si non sit factus doli capax quod a veritate longe abortat nam obligacio
naturalis ex solo consensu nascitur l. 1 § convencionis ff de pactis
l. cuicumque ut pan hilum § naturali ff de solucionibus at pupillus pro
ximus pubertati consensum habet & intellectum qualem qualem ut
ait l. 1 § pupilus inst. de inutilibus & fuit consequenter eumas oluere
obligari ex consensu suo naturaliter.

Quintus si pupillus effectus est doli capax civiliter quoque obligatur etiam sine autori
te tutoris ut Bartolus & ceteri aserunt in d. l. 1 § de novacionibus & apud
nos expresse probat lex regia 4 tit. 11 partida 5 plures alias decacionum
inter pretium explicaciones referre potuisent silencio tamen preter
misso contentus communiter pretacione que manifeste probatur
ex in l. pupillum 91 ff de regulis iuris ubi dicitur pupillum proxi
mum pubertati capacem esse & furandi & iniurie faciende & ex
l. ind. § pupilus instituta de inutilibus ubi expresse probatur solonis
illa distinccio &c.

ex qua resolucione plurima se offerunt anotanda & in primis
pupillum pubertati proximum et in ea etate presumptum doli capax
obligari efficaciter ex voto & iuramento ut tradunt Lanca Do
nus Butrius & Panormitanus in c. 1 de voto S. Tho. 2a 2e q. 88
artic. 9 & Cayetanus Soto libro 7 de iusticia q. 3 artic. 2 Navarrus
in manuali c. 12 n. 68.

Occurrit egregia dubitacio quid sit in causa quare ecclesia potuerit irrita
re votum solemne religionis factum ab eo habere doli capace & hodie
emisum a pubere ante perfectum 16 annum adeo ut nec profesio illa
solemnis ante eam etatem facta obliget in vim voti simplicis ut constat ex
l. in c. non solum de regularibus libro 6 & ex decreto concilii Tridentini

n° 2 s de Regularibus c. ii similis verum professio autem antea factam
nulla nullamque inducat obligationem ad alicuius regule religi
onis seu ordinis observationem aut alios quoscumque effectus ut tradunt
Cayetanus 2a 2e q. 88 articulo 9 Soto d. q. 5 articulo 2 et tamen non
potuerit irritare votum simpliciter factum ab impubere doli capace
nam ut advertit Cayetanus ubi supra ecclesia non posset facere quod si
impubes habens usum rationis voveat non teneat ex voto

ratio autem illa potest esse quod ..... natura ...
... ut qui intellectu et judicio pollens deo promisit teneatur omnino
reddere et inferre cum lex naturalis humana inferior non potest
detrahere ... in ipso naturaliter instituta diffinire naturale et in
... cum inferior de mayoritate ... cum tota substancia votorum
nis religionis consistat in tradicione persone legitima que fit ecclesie
acceptanti nomine dei nec aliter contracio sit legitima nisi
fiat modo et solemnitate que est ab ecclesia constituta inferens
sequens votum solemne religionis factum ante etatem
illum fieri potuisse cum ecclesia ante id tempus jure optimo potuerit
acceptare eam tradicionem ...

Rursus consequenter suboritur aliud dubium ... quibus ... ca
usa quare matrimonium contractum ab impuberi doli capa
ce et in quo malicia supplet etatem valid... c. puberes c.
continebatur c. de illis 2 c. attestaciones c. vitro de desponsacione
impuberum c. unico § 1 eodem titulo libro 6° et votum solemne
emissum in suscepcione sacri ordinis ab impubere doli capace firmum
quod sit adeo ut puer habens usum rationis ... iniciatus
sacris ordinibus recipiat caracterem sacramenti et continen
ciam servare teneatur nec possit matrimonium contrahere ut
resolvit Soto in 4 distincione 25 q. 1a articulo 2 et tamen solemne
votum religionis factum ab impubere quantumvis in
tellectus perspicacissime non valet,

... Ratio ... esse quia sacramenta non subjiciunt ecclesie potestati et
jurisdicioni ut essenciam mutent et ideo ubi quod datur consistere
materia sacramenti ecclesia non potest irritare sacramenta
unde cum in matrimonio contracto ab impubere doli capace quod

potens est ad copulam carnis adsit competens materia sacramenti
matrimonii ecclesia non potuit efficere ut non valeat verum modi matrimonium
contractum ab impubere. et idem est in ordine sacro quem recipit
impubes usum racionis habens nam cum sit divina et naturali sit
capax ius sacramenti ecclesia non potuit efficere quod recipiens illud
non recipiat verum sacramentum ac proinde cum ordini sacro ex statu
to ecclesie sit annexum votum solene continencie c. unico de voto
in 6° recipiendo ordinem sacrum ex consequenti tenetur observare
continenciam illi annexam et hec resolucio colligitur ex his que breviter
et concise tradit Cajetanus 3a q 68 articulo 9 in finalibus verum

id obstat quia ecclesia potest irritare matri
monium quod alias validum est jure divino et naturali ut ma
nifeste constat ac per consequens poterit irritare materiam sacra
menti matrimonii. R. respondere potest quod quando matrimo
nium ex prohibicione ecclesie nullum est irritacione dumtaxat est
nullum quia reddit inabiles personas ipsas contrahentes non quia irritat
materiam et formam sacramenti matrimonii. hec autem so
lucio mea sentencia frivola quidem est nam ecclesia non solum reddit
inabiles ipsas personas contrahentes verum etiam consensum ipsum qui est
materia et forma sacramenti matrimonii irritat et anullat.
quare videtur aliter respondendum quod ecclesia non potest efficere
ut qui habet legitimum consensum non contrahat verum matrimonium
et ideo cum impubes doli capax et in quo malicia supplet eta
tem habeat legitimum consensum non poterit ecclesia efficere ut ma
trimonium contractum ab illo non valeat. verum nec hec solucio implet ani
mum meum etenim nulla racio differencie sufficiens constitui
potest quare ecclesia potuerit disponere quod non valeat matrimo
nium contractum a consanguineis in 2° et 3° gradu. c. non debet de
consanguinitate et affinitate clementina unica eodem titulo et matrimo
nium contractum sine parocho et testibus vim non habeat ut disposuit
tridentinum sessione 24 c. 1 de reformacione matrimonii et tamen
non possit irritare et anullare matrimonium contractum ab impu
bere doli capace et in quo malicia supplet etatem R. ...

quare magis [illegible] ecclesia posse constituere ut non subsistat votum
[illegible] matrimonium [illegible] ab impubere quamvis effectum non habeat quod teneat ex
voto simplice. [illegible] quod non suscipiat [illegible] sacramentum [illegible] facto sacris ordinibus ini-
ciati. [illegible] differentiae in eo consistit quod cum matrimonium sit quoque contractus
[illegible] debitum [illegible] eius effectum ecclesia infirmare et dissimulare potest sequitur
ceterorum [illegible] cum non solum sit solum sacramentum et [illegible] sacramen-
ti. quod solum sacramentum est ecclesia nullam habeat potestatem a parte conse-
quitur quod eius effectum impedire nequit et validitatem enervare de voto simpli-
ci [illegible] est differentiae [illegible] quod cum votum simplex solum fiat inter Deum et
hominem [illegible] substantia [illegible] dispensanda est et cum [illegible] de impubere pro-
ximus pubertati et doli capax [illegible] teneat ex voto simplici [illegible] humana inferior que
illam abrogare non potest voti simplicis effectum [illegible] obligationem impedire nequit
[illegible] colligitur ex superiore [illegible] impuberem proxi-
mum pubertati et doli capacem et [illegible] delinquentem [illegible] poena [illegible]
impubes et § sequenti ff ad [illegible] l. pupillum [illegible] ff de [illegible]
in summa institutionum de obligationibus quae ex delicto nascuntur c. [illegible]
[illegible] part. [illegible] in [illegible] clementina si furiosus [illegible] in principio [illegible]
[illegible] libro [illegible] de arbitrariis casibus [illegible] Antonius Gomesius tomo variarum c.
[illegible] in quo illud [illegible] animadvertendum impuberem delinquen-
tem non posse puniri poena ordinaria delicti sed extraordinaria probat
elegantissime [illegible] auxilium § in [illegible] ff de minoribus [illegible] part. [illegible] quem
[illegible] ut minor [illegible] anni [illegible] ad 17 annum non [illegible] poe-
na ordinaria delicti ubi vero minor [illegible] 17 annum sit in arbitrio
Judicis illi imponere poenam ordinariam [illegible] minorem ut [illegible]
cat Gregorius Lopez [illegible] Antonius Gomesius [illegible] 58 [illegible]
[illegible] Judex poterit imponere
poenam [illegible] et concludit [illegible]
[illegible] ordine Judiciorum [illegible]
[illegible] poena [illegible] Judicis arbitrio [illegible]
[illegible] ad poenam mortis [illegible]
[illegible] extremo [illegible]
[illegible] proximus [illegible]
[illegible] impuberem proximum pubertati
ut [illegible] infans in clementina si furiosus de homicidio [illegible]
interpretes

[illegible] n. 8. in la diego in tractatu de irregularitate c. [illegible] columna 12 [illegible] in c. ad audientiam de homicidio n. 4

9 Ratio autem eius [illegible] aperta est quia ut homicidium aliquod possit imputari ad irregularitatem debet esse voluntarium, homicidium factum ab impubere infantiae proximo cum careat intellectu et voluntate [illegible] voluntarie mente consequitur homicidium non posse imputari ad irregularitatem.

[illegible] homicidium commissum ab impubere proximo pubertati voluntarium est quia intellectum habet et doli capax est [illegible] pubertum [illegible] instituta [illegible] quaerendi [illegible] ex homicidio impubes proximus pubertati incurrit irregularitatem.

Deinde ex [illegible] infert eos dormientem occidendo [illegible] incurrit irregularitatem ut [illegible] Clemens [illegible] clementina si furiosus de homicidio [illegible] ratio est quia dormiens non habet liberum arbitrium nec judicium et furioso [illegible] comparatur [illegible] dormientem occidit [illegible] in clementina [illegible] de summa trinitate et fide catholica [illegible] cardinalis [illegible] causa [illegible] casu 327 [illegible] et ideo quod agit homo dormiens illi nequit imputari ad culpam ut [illegible] 22 q. 1 [illegible] clementina si furiosus [illegible] ac [illegible] nec id homicidium imputare poterit ad irregularitatem.

[illegible] dormientem [illegible] irregularitatem [illegible] 4 [illegible] 32 [illegible] homicidium [illegible] voluntarium [illegible] ad culpam et ad irregularitatem [illegible]

[illegible] ... [illegible] dicitur [illegible] ... [illegible] in omnibus [illegible]
[illegible] ... [illegible] procedat [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] casu [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] immediate [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] irregularitatem [illegible]

Quaeris [illegible] ... [illegible] vero [illegible]
[illegible] vim [illegible] verberat [illegible] occidendo [illegible] irregularis [illegible]
[illegible] ... [illegible] socium [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] causa [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] pro [illegible] ... [illegible]
[illegible] immediate [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] proxime [illegible] ... [illegible]
[illegible] dormiens [illegible] ... [illegible]
[illegible] alium irregularis sit [illegible] excusetur [illegible] ... [illegible]
[illegible] humane [illegible] adhibeat diligentiam [illegible] ... [illegible]
irregularitate et ab [illegible] ... [illegible] homicidium
[illegible] vere causalis.

[illegible] sane [illegible] ... [illegible]
pro [illegible] ... [illegible] verto [illegible] productum esse [illegible]
[illegible] habet [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] prodigo [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] est [illegible] ... [illegible] habens [illegible]
in integrum [illegible] ... [illegible]
[illegible] prodigo [illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] consideracione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] consilio [illegible] [illegible]
[illegible] consilio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

§ 8. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tabula
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tabula
[illegible] idem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] instituta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hereditaria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] generalem
negationem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ceterum [illegible]
[illegible] in casu speciali scilicet [illegible] verbum [illegible]
[illegible] rationalem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quandam [illegible]
[illegible] inter omnes homines [illegible] natura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in multis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi contrahit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
neq. fidei iussor pro eo intercedere possit (sicut nec pro furioso) [illegible]
[illegible] [illegible] naturaliter ex obligatione [illegible] [illegible] fidei iussor [illegible] [illegible]
iussor obligari [illegible] fidei iussor [illegible] de [illegible] quod tam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] observans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in l. Marcellus ff. de fideiussoribus ubi pure consulenti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autoritate obligato prodigo
furioso fidei iusserit [illegible] ut [illegible] quamquam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aperte colligitur prodigum et furiosum obligari [illegible]
[illegible] [illegible] interveniente [illegible] [illegible] cuius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sententias [illegible] [illegible] respondet [illegible]
[illegible] fidei iubentem pro furioso l. prodigo obligari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
videlicet [illegible] [illegible] fidei iussor qui pro furioso l. prodigo intercessit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] argumento [illegible] in casu [illegible]
principi ff. de minoribus [illegible] [illegible] [illegible] l. de [illegible] minoribus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apparet
[illegible] [illegible] consultum [illegible] [illegible] intercedentem pro furioso l.
prodigo [illegible] obligari quadeidem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] constituunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui fideiussit pro furioso l. prodigo obligatum
[illegible] ante [illegible] l. interdictionem quam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonis [illegible] ff. [illegible] obligationibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hec [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] solutam [illegible] a prodigo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

gesti

quod est fol. ind. e marcelus in fine. [illegible] mult. cogniti in man-
tandi [illegible] arbitror [illegible] esse [illegible] inter [illegible] interpretacionem [illegible] quam de
prodigo obligato naturaliter et civiliter [illegible] Dolo de lioro [illegible]
ne [illegible] cone [illegible] quem intelligun [illegible] Tacovu [illegible]
cius [illegible] e [illegible] omnis et in [illegible] dominem [illegible] ca [illegible]
[illegible] in [illegible] n. 4 [illegible] de [illegible]

ex quo omnibus racio dubitandi [illegible] ad [illegible]
rorem [illegible] naturalem prodigum non obstans naturaliter [illegible]
[illegible] habere consensum et voluntatem [illegible]
cio naturalis [illegible] contencioni [illegible] et [illegible]
[illegible] lucionibus [illegible] prodigus convenien [illegible] habere [illegible]
[illegible] ex doctrina [illegible] superius. [illegible] prodigus [illegible]
[illegible] bonis [illegible] de [illegible] furiosi [illegible]
[illegible] ad finem [illegible] et pro [illegible]
[illegible] et curatoribus datis aliis [illegible]
[illegible] alii multi alii quos refert [illegible] bonis
[illegible] doctrina [illegible] C. [illegible] prodigum
[illegible] ex delicto [illegible]
[illegible] non obstantibus [illegible] prodigum [illegible]
[illegible] consilio [illegible]
[illegible] n. 58 et 59 [illegible] germania [illegible] prodigus [illegible] bonis
interdictum sit [illegible] ut docet [illegible] in [illegible]
tantam quem sequitur numero [illegible] series quam [illegible]
[illegible] in [illegible] C. [illegible] definicione [illegible]
[illegible] 43 [illegible] resolucione [illegible] an. 41.
nec obstant [illegible] superius pro racione dubitandi n. [illegible] prodigum non obli-
gari naturaliter [illegible] ex loquo intelligitur [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] actus facta ante interdictam bonorum administracionem essent
[illegible] quod [illegible] in [illegible] bonis [illegible] de
[illegible] interdictione [illegible] prodigus [illegible]
[illegible] testamentum [illegible]
[illegible] a principio contrahendi et promissioni [illegible]
[illegible] alium actum a principio [illegible] exeo [illegible]
[illegible] obligacio [illegible] cum [illegible] ubi [illegible]

[illegible]

ad [illegible] deb[illegible] [illegible] iudicat [illegible] tunc [illegible]
[illegible] [illegible] iure [illegible] inter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] innovanda ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] episco[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dubitamus an [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de iure iurando n. [illegible]

[illegible] conclusionem quod papa [illegible] dispensare potest cum omni[illegible]
[illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia com-
muniter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
n. [illegible] [illegible]

[illegible] conclusionem [illegible] est omnium regularium et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] canonic[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum Romanus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potest dispensare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] conclusionem [illegible] doctrina [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut tenent [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] docent
[illegible] [illegible] Romanum [illegible] dispensare cum [illegible]
[illegible] [illegible] negant [illegible] facere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] tantum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contendebat [illegible]

Romanus pont. potuerat concedere ut habet communis opinio nec obstat cur ut ita reprehendat. Pri cimulnimo dic quod littera uisus est in aliquibus par. cap. corrupta esse ubi dicit minor minus debet committi ... ut legit bo. carloteni in sancti mia ... libro ... c. i 53 ubi pro verbo demens legit clemens et pro verbo quod est ince cius legit ibo in 6a 3te sui dem. c. 114 legit quod est peyus et inde cima 6te c. 51 legit minor minus doctam scienciam quam tricom mittit verba maiorem habent modestiam quam que in hoc textu referunt unde non est quare summus pont. ita dotonos subtrahat ut potestas eius diminuatur. l. retenta littera communi dicendum est quod hic episcopus non fecit dispensacionem id enim licet cum non et tamen ipse consensisset aut vanti sine dispensacione hoc enim est presumere celebrare ut textus iste sicut fecisse omicidam et tam presumere hoc importat ut docet Nabarrus post alios in c. accepta 3a opposicione no 34 de restitucione spoliatorum et in manuali c. 25 no 70 et c. 27 no 155 in no 242 hic autem episcopus nimium estultus petebat a Romano pontifice ut tali presuncione hoc est celebracione non pro mia a dispensacione prebebret acensum et obiid sustinendo literam communem merito minus doctus ne nimium vineus adest demens abesset omnino me tamen ita dicendum si a pontifice magis humiliter fecisset dispensacionem quam idem pontifex ut supra diximus potuisset concedere

in gla. in principio ... hic habes quod episcopus non dispensat cum omicida quod intellige quo ad homicidium ut limitatur hoc textu in bene ficio tamen cum omicida regulari dispensare potest necnon ... um clericatus ... mendicare ... ut tale beneficium in c. est videat hac dist. alia in c. requisisti ... ... alia in c. 2o de clericis pugnantibus ubi est textus prodi ... alia in c. pastoralis §. ... de decimis ... ubi ... alia ... in c. ad suplicacionem de renunciacione ... innocencius in c. 2o de clerico non ordinato ministrando que sentencia communis est ... 2o de clericis pugnantis et ... in clementina unica ... §3 no 6 et prepositum

ind° c. videat vsingul[?] ad procedere non solum ... tentacione ... ind° c. 2° in fine ... ind° c. presbiteros 28 dist. fincione ponderando verbum catebram ... positum quod intelige in inhibitio ... secus incurratis ... eosdem ... supra ... Petrum ... direccione ... c. 30 quem ... Placa de delitis libro 1 c 11 n 11 ... facit ... in c. 1 de filiis presbiterorum libro 6° quod intelige cum ... c. 2° cum procedat generaliter in beneficio curato ... ut Defendit Decius in c. ad si clerici § de adulterii n 16 in omni beneficio curato et simplici ... verius

in tamen ... hodie seruanda est distincio de qua in sancto concilio tridentino ... 14 c 7 de reformacione. ... in principio ... generaliter vbi ... prohibet dispensacio semper ... dispensare potest ... ponit ... Regulam generalem ... in hac materia concedentem ... facultatem dispensandi episcopo ... et dicit quod possunt dispensare in omnibus casibus ... prohibitis ... reseruatis itaque ... dispensacio ... in c. ... de sententia ... communi ... ... tenuit hanc eandem Regulam ponit ... in c. cum ... verum ... interdicta eodem ... vbi ... alienas glosas simul ... allegat ... similiter ... in summa supra hanc dist. allix in c. ... intra hanc dist. allia in ... § nisi rigor 1 q. 7 allia in c. virginem 27 ... allia in c. quicquid de electione allia in c. dilectus de temporibus ordinacione allia in c. finali de filiis presbiterorum

ergo ... sequitur quod episcopus ... possunt dispensare in omnibus ... qui non sunt ... reseruati ... episcopo ... prohibiti sunt ... ut dicit ... in c. finali 7 ponit ... ita in c. quod translacionem de officio legati 25 ... Sarius Pelagius de statu ecclesie libro 1 art. 18 litera C. 50 posuit Florentinus 3 ... c 7 columna 2a 60 posuit cardinalis S. ... in c. ... 17 dist. extra quos dispensant episcopi in omnibus ... et similes supra ... quarum opinio communior est ... te cardinali S. ... in c. si quis presbiter ... n° 3 intra hanc dist. ... in c. 1 § finali de penitencia dist. 6

... videamus ... dominandi ... procuracione ... tam ... mouet ... in hoc c. ... ad potestatem ... tanti

etiisco soe? similibus competentem inhis que p canones c? ius commune estatuta aut prohibita sunt et pre sertim incriminibus que et qualis regula sit constituendo la firmatibam neat ve sa tiuam nam glo e? DD antiqui affirmatibam constituunt quam episcopi possunt dispensare inomnibus casibus nisi iure prohibi cean te et pecatum ita ut in hac materia editum sit pro hibitoni cum ctorum dam casuum et illi ex apris liceat episcopi in alis dis pensare quam sententiam postallis prosequitur glo sum in fine et in nostro c. minor glo penultima ... de dispensacione ... Dignum ... versu ... in c. nup ... et in c. cum in ... 3? versu inter ... de sententia excomunicationis probat magis communem glo ... sequuntur ... et nonnulli quos ... in c. ad ... ... de adulteriis n? 4? et 5? de iudiciis ... Barus belacius de ... ... libro 1? c. 10 columna ... ... vbi ... commune episcopum scilicet posse dispensare inomnibus que ... expresse prohibita non sunt

Pro hac sententia communi inter multa argumenta ... ... casi ... in ... regula ... principium ... prohibeat ... maiores ... pres biteros ... et in c. ... ... dispensant ... et ... criminibus ... iure ... aliquo prohibita non sunt nec ... episcopi in omnibus casibus nisi ex presse prohibiti ... possunt dispensare ...

Contrariam tamen et sic negatiuam regulam imo quod episcopi dis pensare nequeant nisi in casibus in quo dispensandi facultas eis ... concessa reperitur ita ut ... prohibi ... dam casuum ... subinde in omnibus allis negatiuam constituunt nonnulli antiquiores quorum meminit ... Barus belacius ... quam sententiam ... defendunt ... ... et alii ... de beneficio ... ... in ... de dispensacione ad ... et ... ... art ... ad 3? in fine ... libro 1? de ... art 3? ... ... in c. alma mater ... ... n? 8 ... allios ... communem et ... sen

licet ista hodie magis communis fuerit, quod prohodierna communis sen
tencia que habet episcopum non posse dispensare in his que canones
et statuta prohibita sunt nisi sit ei specialiter concessa dispen
sacio inter alia vincit maxime capitulum [illegible] de temporibus or
dinacionum quod dispensacio a canone minime sit permissa que ver
ba vincere videntur episcopum et arguere episcopum tantummodo
dispensare posse in casibus in quibus dispensatio a canone permitt
itur idem et ita conceditur aliter non contra priorem sentenciam nam si
possent episcopi et similes dispensare in omnibus in quibus prohibitum
esse, ut dicitur [illegible] quamvis episcopo et [illegible]
episcopo non permittat aut concedat a canone dispensacio in casu
adhuc illi dispensare possent nisi specialiter prohibuerent ergo conse
quenter ad concedendum episcopum [illegible] dispen
sacionem de qua agitur. illa de [illegible] dicere quod dispen
sacio a canone in eo casu prohibita est.

Facit item quod canones quos communes ab omnibus subditis Romano pon
tifici [illegible] observari debent ut dicit [illegible] de sent. c. i de constitucionibus et
c. [illegible] tanquam [illegible] communem [illegible] sunt. c. [illegible]
[illegible] 24 [illegible] unde sicut [illegible] in [illegible] dispensando [illegible]
[illegible] de majoritate et obediencia [illegible] dispensacio
[illegible] dispensare aut ab illis aliquem eximere possunt [illegible]
[illegible] ab homine qui potest idest a Romano pontifice specialiter
potestas concedatur [illegible] capitulum inferior de majori
tate cum [illegible] et [illegible] terminis [illegible] dicere [illegible]
hibitum omne illud quod non reperitur concessum ut [illegible]
c. [illegible] unde in [illegible] ubi episcopo [illegible] accedit in eandem
[illegible] adulteriis fama [illegible]
specialiter nam si episcopus dispensare potest in omnibus in quibus
specialiter non prohibetur frustra ei in [illegible] concederetur
[illegible] clericis possent dispensandi in adulteriis et [illegible]
[illegible] ante [illegible] specialiter prohibuerat concedit
[illegible] aliter [illegible] concessa [illegible] episcopi sicut [illegible]
dispensare [illegible] in hanc [illegible]
[illegible] specialiter non possunt in criminibus [illegible] adulterio.

adulterio ingt. licet dis. coniugis ex accidentali non sit in Canone [illegible]
[illegible] tamen in consuetudinem habetur
in hac dispensatione aliter [illegible] aliter [illegible] aliter [illegible]
clam [illegible] et post alios [illegible] ad [illegible] ex eius in mensa
perpendunt [illegible] nullam in hac materia esse controversiam quod
ex coniugio ex accidentali [illegible] episcopi [illegible] dispen-
sandi [illegible] velut [illegible] prohibet nec [illegible] dispensent [illegible] dis-
pensandi [illegible] [illegible] maxime [illegible] licet
ut in c. ultimo de filiis presbiterorum. c. [illegible]
[illegible] de his [illegible]. c. penultimo de simonia. c. [illegible]
[illegible] in fine. c. [illegible] de [illegible] libro [illegible]
[illegible] Delegatum [illegible] prohibet [illegible]
[illegible] nulla est controversia [illegible] ex accidentali [illegible]
[illegible] aut similibus dispensandi facultatem ut in c. sane [illegible]
[illegible] in c. penultimo de electione [illegible] c. cum ex eo. c. [illegible]
de etate et qualitate libro 6.
advertendum est [illegible] nunc dispensandi [illegible] aliquando [illegible]
[illegible] ex eo [illegible] ut in [illegible] capitibus aliquibus [illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible] absolute dicit dispensandum fo-
re dispensandi posse [illegible] dispensatione [illegible]
[illegible] aut declarat [illegible] quem concedenda sit nec [illegible]
[illegible] aut similibus [illegible] facit in hoc loco [illegible]
[illegible] dispensandi [illegible]
concedere. c. penultimo [illegible] quem
[illegible] c. [illegible]
[illegible] et cetera [illegible]
dispensationis de [illegible] aliquid [illegible]
ter [illegible] summo pontifici [illegible] dubitari non poterit [illegible]
[illegible] Andreas [illegible] de adulterio [illegible]
[illegible] communi [illegible] dubitat [illegible] de etate et qualita-
te libro 6 et [illegible] capitulum [illegible] dispensari po-
sse [illegible] episcopum quod [illegible]
[illegible] communi. [illegible] proterea [illegible]

nem [illegible] derivi [illegible] ut ex verbis constat et ea una concedi illi
noua [illegible] pertinendi potestas quae antea denegabatur. Similiter ex si
mili intentione concessionis et benigna juris interpretatione cense
tur tante et virtute liter concessa episcopis potestas dispensandi
in canones et illorum prohibicionem in nonullis casibus [illegible] pro
ter materie lenitatem aut illorum frequenciam quae habet scandalum
urgens animarum periculum imminentem necessitatem aut difficul
tatem magnam ad eundi Romanum pontificem aut alium legi
timum superiorem ad quem in ea illa [illegible] patet aditus. Par credere
est auctoren canonis per generalem prohibicionem noluisse his termi
nis interdicere episcopis et similibus id potius voluisse preser[tim] [illegible]
pro concienciendi dispensandi facultatem concedere.

[illegible] animadvertendum aliud non minus utilis ad declara
tionem huiusmodi dispensandi facultatem episcopis jure concessam dici [illegible]
tum ubi per legem aliquam scriptam concedit [illegible] etiam ubi per legitimam
consuetudinem quae ius non scriptum dicitur. Quod est non scriptum institutum de jure
naturali et juris divisionem tribuitur [illegible] capituli duobus [illegible] pri
vato consuetudine de officio ordinari c. cum venisset et de [illegible] cum aliis ad
vertunt in proposito Cayetanus et Soto ubi supra. Et est simente alio
[illegible] quem intelligi potest capitulum ultimum [illegible] dispen
sandi facultatem de cumulatione [illegible] episcopis denegata
censetur dispensandi potestas per consuetudinem denegatur quoniam
bis canon aut lex [illegible] possunt [illegible] nihil [illegible] consi
tituerit [illegible] ditum capitulum [illegible] cum [illegible]

3º placet animadvertere ut veram dicte facultatis plenam habea
mus resolucionem controversiam nostram [illegible] [illegible] cos
canones qui vulgo penitenciales dicuntur et penitenciam [illegible]
impositam [illegible] tenendam [illegible] siquidem [illegible] [illegible] in
[illegible] huiusmodi canonibus dispensari possunt non tantum episcopi sed
et alii inferiores confessarii quorum arbitrio penitencie relinquuntur
c. quod penitet c. mensuram de penitencia dist. [illegible] c. [illegible]
[illegible] de penitencie et remissione [illegible] tridentinum [illegible] 14
c. de penis satisfactoriis

qa ita constituti vo posse quaestionis [illegible] versa [illegible]
[illegible] canibus id qa [illegible] canonica [illegible] jus commune aliquid statu
it aut prohibet [illegible] temus [illegible] pensatione [illegible]
[illegible] ita nec [illegible] specialiter expresse [illegible] concedendi
[illegible] nec [illegible] specialiter denegat aut prohibet
[illegible] mor[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hodie communis [illegible] [illegible]
[illegible] hac materia [illegible] potest [illegible]
[illegible] episcopi aut [illegible] Romano Pontifice [illegible]
[illegible] commune aut canon [illegible] dispensare [illegible]
[illegible] aliquo expresse [illegible] tacite [illegible]
[illegible] conclusio probat qa [illegible] inferior aut [illegible] canoni
[illegible] communi potest [illegible] aut [illegible]
[illegible] aliquo expresse [illegible] tacite concedit [illegible]
[illegible] casu [illegible] veritate [illegible]
[illegible] Romano Pontifice [illegible]
[illegible] canones [illegible] communis [illegible] constat [illegible]
[illegible] contractionibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] dispensat [illegible] canonem [illegible] commune quod
[illegible] episcopo aut [illegible]
[illegible] posuit [illegible] per canones [illegible]
[illegible] prohibita sunt dispensare [illegible]
[illegible] facul[illegible] [illegible] conclusio [illegible] probari [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ratione [illegible]
[illegible] de Praebendis [illegible]
[illegible] consonat [illegible]
[illegible] de Praebendis [illegible]
[illegible] aut jus commune [illegible] canonibus [illegible]
[illegible] posuit [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] jus commune [illegible]
[illegible] prohibitionem [illegible] secundaria

adducit, reservatam ad comprehendendas omnes con[illegible] [illegible]
supra n° 2 animadvertiont si e [illegible] hanc conclusionem quam esse
defendit communi sententia 2° loco relata rem constanter amplectenda est.

necessitant argumenta que pro priori opinione olim recepta adduximus in prius disputacionis iniciozali ad 1° et 2° c. nuper vbi in 2° v. [illegible] que est intelligitur eiusdem [illegible] [illegible] per alias
3 in c. alma mater [illegible] 12 n° 5 [illegible] relati [illegible] Duenas regula 251 [illegible] magistrores quos sequitur [illegible] de adulterij
n° 4° et mentem aliorum quod [illegible] si de magis de dispensacione sed de
absolucione ab excomunicacione, que a dispensacione differt
concedit facultas argumentum [illegible] [illegible] [illegible] traditur
verbosius [illegible] ad medium et in c. cupientes [illegible] ceterum de electione in
6° et post [illegible] notat [illegible] in [illegible] canonicas c. 3
n° 4 et 5 [illegible] tridentinum [illegible] c. 6 [illegible] dispensare et absolvere.
[illegible] vulgo [illegible] ad materiam dispensacionis adducit [illegible] potest
[illegible] terminis nullam quo ad propositum dari differen-
ciam inter absolucionem de qua [illegible] et dispensacionem de qua nos
loquimur etenim in excomunicacione proterea absolucionem [illegible]
[illegible] conditor canonis excomunicantis absolucionem sibi
reservat quia excomunicacio de qua in d° c. nuper qua tenus censura
est natura sua ex dispositione iuris et excomunicantis intencione
profertur semper donec excomunicatus satisfaciens absolua [illegible]
in c. 1° de iudiciis [illegible] [illegible] [illegible] excomunicacio et in [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] excomunicans cen-
setur de absolucione mencionem facere quam dum non reservat inde
est ac si dicat excomunicatio [illegible] donec satisfaciens absolua-
tur [illegible] absoluat et quia [illegible] de absolucione dum eam sibi re-
servat excomunicans censetur inferioribus concedere [illegible] terminos
[illegible] plane datur [illegible] terminibus vbi canon iuris communis
aliquid statuit [illegible] prohibet et [illegible] de dispensacione concedenda
[illegible] [illegible] [illegible] et eandem canonis autori [illegible] Romano ponti-
fice non reservat censetur eandem tacite concedere episcopo [illegible]

Resoluta

[illegible] animadversione et sic intelligimus nostram differentiam inter
dispensationem de qua agimus et absolutionem de quando [illegible]
quamvis in eo dicte procedat quod [illegible] canon est communium sen-
[illegible] supponit absolutionem cujus mentionem facere cen-
setur canon [illegible] aut jus commune et [illegible] sensu de [illegible]
[illegible] dispensationem nec [illegible] mentionem facere censetur nisi
[illegible] et in hoc sensu procedit differentia quam [illegible]
[illegible] inter dispensationem et absolutionem —

nec itanobstat [illegible] nec [illegible] post [illegible]
[illegible] consul [illegible] agit de [illegible] ut generaliter [illegible]
concedat [illegible] magis [illegible] et [illegible] sequitur [illegible]
concedat [illegible] est quod [illegible] prohibeat [illegible]
prohibeat potest [illegible] concedere [illegible] quod
[illegible] dispensatione de qua agimus [illegible]
[illegible] jus commune et [illegible] [illegible] aut pro-
hibentem que [illegible] dispensationem [illegible]
[illegible] aliqua que dispensandi [illegible] et pre-
[illegible] confessoris concedat [illegible] in hoc casu [illegible]
[illegible] que habet [illegible] dici [illegible] quod [illegible]
[illegible] consensum [illegible] casum 2 de [illegible]
[illegible] in eo de quibus agit [illegible] nec [illegible]
[illegible] materia dispensationis [illegible] prohibitionem
et tamen inferioribus ex [illegible] dispensandi po-
testatem [illegible] specialiter
prohibeat in hoc [illegible] generaliter tamen [illegible] prohi-
bitas [illegible] communis observa-
[illegible] dispensare [illegible]
de constitutione [illegible] c. [illegible] inferior de
majoritate que prohibitio [illegible] specialis est ta-
men ex [illegible] sicut [illegible] de qua [illegible] de [illegible]
ex [illegible] est [illegible] generaliter [illegible] multos tamen
sub ea comprehensos —

[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible]

[illegible] generare [illegible] [illegible] in [illegible] comunibus [illegible] materia [illegible] et [illegible] [illegible] dandum [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible]

[illegible] non obstabit si objiciatur quod summus [illegible] summus
Romanus [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] ecclesia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] inter suos subditos [illegible] aliqua bona [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. 30 [illegible] [illegible]
[illegible] et de [illegible] seu de matrimonio [illegible] c. 3. [illegible]
[illegible] [illegible] ad honorem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod canones [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] summus [illegible] Romanus pontifex [illegible] [illegible]
[illegible] ecclesia [illegible] [illegible] [illegible] communem et [illegible] canoni-
cas [illegible] c. [illegible] [illegible] de concessione prebende [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] subditos [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] bona [illegible] impeditur aut prohibetur [illegible]
consequenter [illegible] [illegible] episcopi dispensari [illegible]
[illegible] [illegible] concedens ultramo ad [illegible] [illegible]
[illegible] ut prohibens et impediens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quam defendit [illegible] [illegible] [illegible]

L. dignitas

[illegible] [illegible] concludere [illegible] [illegible] semota omni
[illegible] canonica constitutione aut prohibitione qua semota [illegible]
episcopi [illegible] dioecesis [illegible] suis subditos [illegible] [illegible]
[illegible] ecclesia universali [illegible] [illegible] generali constitutione aut
prohibitione [illegible] canonica [illegible] aut prohibentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illa generaliter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordinarius [illegible] ut licet constitutionis canoni-
ca [illegible] prohibeat dispensationem aut dispositionem [illegible]
[illegible] [illegible] quod aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potestatem [illegible] [illegible] [illegible]
aut prohibet ne episcopus dispenset nisi [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] contrarium [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] canonica [illegible] [illegible] [illegible]

tringat

generalem illam et per eas potestatem quam ante canones compe
tebat in irregularitatibus quod si illa est statutum agat de statutis sic
aut pro irregularitate eadem dispensare et disponere proprium fo pontifice
fuisse generaliter spectabant aut statuebant et confirmat quoniam
madmodum Romanus pontifex et ad eum Dei ita episcopus ad
leges Romani pontificis hoc argumento ex cap. cum inferior potest Navarro
in manuali preludio 9 n. 13 ad complectum ne Romano pontifici
dispensari possit in lege divina et irregularitatem cap. sunt quidam 25 q. 1 c.
et cap. literas de restitucione spoliatorum n. irregularitas quod dicit hanc
specialem agat sedis dispensacione aut prohibeat illam vero a
Romano pontifice ad id tantum est quod si absolute aliquid statuat aut
prohibeat fieri ipso eo ipso statim non concedit prohibet nec si ergo Ro
manus pontifex dispenset aut disponat et aliud. Similiter ut
episcopus non possit dispensare de legibus pontificiis aut superioribus
in irregularitatibus quod sit de dispensacione agat aut prohibeat cum
de non fieri per episcopos ex superiori quod absolute aliquid pro
hibeat aut statuat ut dicitur eo ipso prohibetur episcopis ne di
spensent aut disponant prohibentur nisi sit aliqua expresse
vel tacite potestas concessa superiori et hec videntur in illa quarti
proposite questionis presso luctu.

ad 10 in c. de his primo

... distinccioni 50 si quis se defendendo peccatum occidunt irregulari
... quo probat occidentem paganum etiam absque dispensacione irregularem esse
ita voluit D. Tho. 2a 2ae q. 42 art. 2 et q. 64 art. 7 et q. 108 art. 4
et locis allegandis hinc concludit D. Tho. aliam esse racionem
irregularitatis et alliam peccati cum multi possint esse irregulares et
... si quis vi dicam in foro hoc dico vindicamus qui nec in foro conciencie
nec in foro contencioso peccatum neque licet quis se defendendo
alterum occiderit qui licet non peccet irregularis est ut probat Tridentinum
sess. 14 c. 7 de reformacione ubi dicitur quod cum omicida casualis
illo qui se defendendo aliquem occiderit possunt prelati legitime dispen
sare quia tales sunt irregulares alioquin non indigerent dispensacione

tus in clementina i de homicidio qui pro bat in fantes dormientes et furiosos homicidas non esse irregulares, similiter nec illos qui suos invasores ocidunt aliter non valentes evitare mortem. que conclusio et est et tenenda per tex. in dicta clementina ut late Ridolphus per tex. sup.
3a parte § unico per illum tex. quem non vidit D. Tho. ut ad vertit la yetanus sup. eundem art. q. 92 ad 1. nobis autem noster tex. b. sed se defendendo paganum occiderit i quod tex. loquitur de consilio ut dominicum et preposito in tex. c. 2o tex. loquitur in foro consciencie tantum ut egonam quem DD. referunt tex. c. 3o loquitur noster tex. in habente conscienciam lesam ut Baldanum in 4o dist. 25 q. 3 in fine. c. 4o [illegible] et verius dicendum est quod tex. iste loquitur in illo qui se defendendo excedit modum defensionis ut glosam finalem hic proqua facit tex. in dicta clementina unica b. qualiter mortem vitare non valentes ut DD. ibi § unico columna 2a n. 2o 3o et 4o infert quod qui occiderit invadentem vel insidiantem aut invasorem iam fugientem esse irregularem similiter et illum qui fugiendo poterit secure vitare mortem et illum qui sua defendendo aut suos aliquem ocidentem quod in his casibus cesat tex. in dicta clementina unica de homicidio b. qualiter mortem et cetera. pro quo intelligendum facit tex. noster in multis partibus dum probat homicidium hoc respicere in culpatum et dum dicit postea post penitenciam emendat et [illegible] tacebit et b. nec ullam prebuerit eis licenciam quemlibet hominem quolibet modo occidendi et in fine b. indebite et [illegible] dampnabiliter, que verba bene ponderata et expensa probant quod illi clerici graviter pecaverunt ocidendo paganum et non prestaverunt homicidium ad inevitabilem defensionem nam quod verisimile est et insuper colligitur ex tex. dum probat in principio pro clericos fuise plures numero et paganum unicum tantum unde sequitur decedit [illegible] quod in [illegible] et sine moderacione se defenderunt occidendo. pro quo intellectu ultra tex. in dicta clementina unica venustaliter facit tex. in l. 1a C. unde vi b. in cul pate tutele et in l. si quis maiorem C. de sicariis b. vite discrimine et in c. 1o § 1o versiculo necesse de penitencia dist. 1 que probant [illegible] inculpatam in [illegible] foro [illegible] ad defensionem inevitabilem usque adeo ut dixerit Baldus in dicta l. 1a C. de sica[riis]

sen. 45

ex in l. 2a C. de donationibus quae ante nuptias quod si sufficit pro bono homicidium esse factum ad defensionem nisi pro hac ad defensionem necessariam quod dicit ut supra. Clarus secund judicis et Alexander teste Sforzia in l. ut vim ff. de justitia et jure commendant plures quos refert Castellanus cum memorabilia incipienti textu de homicidio quod Felinus et Romanus eius idem quod adlicio natoq singularia 8. Do primis verior et communioris cum Bono co consilio 100 et cum eodem Baldo in l. solam C. de testibus quem et politior terminatio in l. ut vim de justitia quod sufficiat alegare homicidium fuisse factum ad defensionem quod sub verbo defensio includit quidem et qualitas necessitatis ut per multos quos alegant Romanus et Adlicio nator et si supra probant plures quos refert Castellanus in blanca criminali § 6a 4m n 42 folio 169 ubi dicit hoc teneri communiter si autem homicida excedit modum inculpate tutele ut tunc praeter quam quod punitur in foro conscientiae irregularis erit in utroque foro et ita debet intelligi Tridentinum d. c. 7. supra quod invasorem pro divite occidens se defendendo irregularis non est nec aliquo facto puniendus.

que doctrina ampliatur 1o ut procedat nedum in laico sed etiam in clerico ut est textus in c. 1o de homicidio Placa verum intelligendus in clerico utrumque Cardinalis in clementina unica de homicidio q. 21 et Florentinus 3a p. tt. 4o c. 3o § 1o qui clericus est tempore quo sacra celebrat potest se defendendo suo invasorem occidere et postea missam sufficere ut alegando Joannem de Lignano docet Abbas in c. clerici de vita et honestate clericorum quem sequuntur politius consilio 1 et DD alibi sepissime ut testatur Placa in Epitome delictorum libro 1o c. 28 n 4 et Castellanus in practica § 6 n 3o folio 167 Silvester verbo vm 2o § 3o ampliavit hoc 2o loco ad administrantem quodcumque aliud sacramentum 3o loco ampliatur ut procedat in eo qui juravit se non usurum defensione quia potest invasorem occidere non obstante quod juramentum illud est extreme varium bene docet Joannes in c. ad audientiam q. 3 4 n 42 de homicidio

ampliatur 4o ut habeat locum in occidente clericum invasorem ut in

quit

Ino cencius .. v de sententia ex comunicacionis quem. equ. Decius in c. cum non ab homine de judicii n° 10 et eba ... ad Barto lum in la siquis deseruit ... anpliat et si cardinalem invasorem qui occiderit sede sen clem ... ut inquit gla verum ... in c. felicii de penis in 6° quam probat Decius ibid. ... ut vim n° 6 I po litus consilio 4 ... ba Derius ubi supra. 6° anpliat in epis co invasore ut inquit gla 3ª in clementina 1ª de penis quam ... sequit Cardinalis ... et Joanis capicius decisione 130 colu na 2ª —

7 anpliat in princi pe imperatore ... ut inquit Lucas de pena in l. 1ª C. ut armor. usus libro 11 et in l. prohibitum C. de jure fi ci libro 10 et in l. Decuriones C. de decurionibus eodem libro quia tales sunt tiranni ... Andream de is sernia in c. 1° que sint regalia quod notat Pabacius nihil tamen afirmat ... in ... enda 2 3 ... n° 14 in fine quanvis Soto de just. libro 5° q. 1ª art. 8 colona ... existimet ... hominem vilis condicionis ... ge data ... persona ... publice val de necesaria caritati ... ut potius mortem ferat quam inferat ... si princeps ab homi ne vile invadat tenet potius invasorem ocidere quam mortem pa ti quae est 8 anpliacio ad doctrinam proxime ... ut non tan tum liceat principi invasorem ocidere sed quod id facere teneat ut inquit Soto ubi supra —

9 potest quis se defendendo etiam ponti ficem maximum occidere ut inquit Cardinalis in clementina 1ª de penis q. 2 ut inquit I po litus consilio 4 colona 2ª Caterius in § ... 2ª n° 35 et ocidere potest pro defensione inculpabili —

Decimo anpliat ... conclusio ut procedat in filii ... c 1° invasore 12 in servo seu basalo qui possunt patrem maritum occide re se defendendo quod alius mortem vitare non valent ut inquit Floren tinus 3ª p. te t. 4 ... c. 3° § 1° ubi idem dicit habere locum in mona co ... et abatem excedentem modum quae est 13 anpliacio quam probat opti me Socinum ... C. ad audenciam n° 42 Albert... Trocium 2ª p. te c 15 licet ... patre filium ... excedente modum dum senciat gla ibid. ... ut vim inquam post Decium, late declarat Deminal... lius

n° 25 ... conveniens primo cum florentino ubi supra dicente hoc esse ... cum ... in filiis in potestate ... pato qu... 14 ampliatio ad hanc materiam

Decimo 5° loco ampliatur doctrina ut procedat inocidente Judicem extra Judicia ... incidentem ocidere ut inquit Decius in regula non videtur 51 ff de Regulis Juris florentinus ubi supra Boherius decisione 190 ... facit l. si in le di ... Clementati et epidemeticis libro 12 ubi nec crimen aliquod ... timus ...

16 ampliatur ut liceat invasorem se defendendo ocidere cum armis pro ... ut inquit Castrensis ubi supra ... in le ... finali de re militari ... protegere ... ibidem dicente l. se defendere et hoc cum armis 2° Bartolum in prohemio digestorum n° ... consilio 87 et Angelum aretinum in tractatu maleficiorum versu et dictus titius n° 35

17° ampliatur hec conclusio ut liceat pro defensione vite proprie ocidere veneno ut inquit ... de Regularitate folio 32 ubi docet licere insidiose veneno aut ... foramen ocidere invasorem valde potentem si aliter non potest quis se defendere ex sentencia ... in c. significasti 2° de homicidio licet non bosimus veneno ocidere quos aliquos inpugnare ocidere licet ut ... catolicanum totam memorabilia ... homicidium in fine

Preterea 18 potest quis se defendendo invasorem ocidere oponendo inocentem eidem invasori tanquam clipeum ut inquit Angelus in gl... ... huius ... commendant ... in dicto c. significasti el 2° de homicidio et Decius in le ut vim n° 9 ff de Justicia et Jure et Boherius decisione 84 qui omnes licite ... se defendo invasorem ocidere ex quatuor rationibus aductis per DD et ... per Castrensem ubi supra ... incurrunt Regularitatem si suum ocidant invasorem ut in dicta clementina unica quare qui ocidunt invasorem proximi l. alterius ... vero morum suorum quanvis peccant sunt Regulares ut inquit dicta clementina unica et ... docet ... quod verum est nisi se defendendo excesserit modum ... in ... ut inquit finaliter licet in foro conscientie ... hanc ocidere invasorem ... licet in foro contencioso ultra ... in dicta ...

ut vim ut docet id liceret foro fori non foro poli declarat Decianus et criminal dum intrinsecus pro et n 322 cum sequentibus de quo vide [illegible] cardinalem [illegible] in hoc nostro [illegible] et Divum Thom 2a 2e q 4 art 2 et q 64 art 7 et q 108 art 4 et Florentinus 3a pte tit 4 c 3 videndus est Magister Soto de Justicia et Jure libro 5 q 1a art 4 Silvester verbo homicidium 1 et verbo bellum 2 3 q ea [illegible] Fluentium precium 2a pte c 25 qui volunt in utroque foro fori et poli id licere:

ad xm in c. si quis viduam

in hoc c. disserendum est de multiplicies specie irregularitatis et licet Albarus Pelagius de planctu ecclesiae libro 1 art 45 affirmaverit innumerabiles esse species irregularitatis tamen cum Navarro in manuali c 27 n 192 et 193 omnes illas ad quinque solum reducamus igitur omnes irregularitates manant ex quinque generibus videlicet sacramenti, corporis et animae perfecte et delicti [illegible] omnibus [illegible] putandum est

Limitati simpliciter [illegible]

loco sermonis [illegible] dicendum est de irregularitate ex defectu sacramenti proveniente qua irregularitatis speciem sola bigamia comprehendit bigamia autem ab Ostiensi in suma de bigamis definitur quod est irregularitas ex defectu sacramenti proveniens in qua definicione sacramenti nomine non aliud quam matrimonii sacramentum intelligitur ut advertit optime [illegible] in clementina si furiosus de homicidio 1a pte § 2 n 1 haec autem irregularitas non una sed multiplex est quaedam est bigamia vera quaedam interpretativa quaedam similitudinaria ut docet glossa in c 2 de bigamis et omnes DD tradit specialiter [illegible] dedi [illegible] § 2 n 6 Rota nova decisione 447 Navarrus d c 27 n 193 Paulus Borgasius in titulo de irregularitate 1a pte tit 2 de bigamis et conjugatis maritis Simon Majolus eodem titulo libro 1 c 33 -

bigamia vera est quando quis habuit et cognovit duas uxores veras unam post alteram mortuam c. debitum de bigamis c deinde c. acutius 26 dist bigamia interpretativa est cum quis unicam habuit et cognovit uxorem

xorem

 29 27

n virginem corruptam ab altero per fornicationem aut per matrimoni
um &c. maritum 33 dist. c. si quis viduam hac dist. 50 similitudi
naria bigamia est cum quis ordine sacro insignitus per votum solenne
abstringit cum aliqua etiam virgine et unica per ipsius matrimonium et illud
consumat c. quotquot 27 q. 1 c. ultimo de bigamis tradunt et
gelus in summa verbo bigamia § 9 Silvester eodem verbo in principio
De Antoninus 3 p. tit. 21 c. 1 —

ex qua divisione multa inferunt et
in primis quod si quis habuit duas uxores unam de iure et alteram
de facto sive simul sive successive et illis omnibus fuerit in carne copula
tus vere et proprie bigamus est ut docet D. Tho. in 4 dist. 27 q. 1 art. 4
et sub epistolam Pauli ad hebreos c. 11 Simon Marolus d. c. 33 n. 3
et ideo ille dd. in clementina si furiosus 1 p. § 2 n. 2 testatur esse
communem opinionem nec enim ad inducendam bigamiam differt
quod matrimonium sit validum vel invalidum quia solus affectus con
iugalis cum opere subsecuto sufecit ut probat textus in c. nup. et in c.
ultimo de bigamis —

2o infert bigamum quoque esse qui cum muliere co
rupta ab alio per sit matrimonium etiam invalidum ut ex textu ord. c. nup.
et c. ultimo de bigamis adnotavit dd. ubi proxime et ideo 3o is bigamus
est quo in loco adversus Ostiensem Joannem Andream et hoc ita do
cuit cardinalis et in mota in c. sane de clericis coniugatis de
solvit vel e... irregularem cum qui duxit uxorem de ... matre
la ... quia femina illa cum qua matrimonium habuit non dimisit
communem suam in plures argumento textus in c. debitum de bigamis
que ... ... est apud ... ...
... numerosa doctorum serie quam idem D. D. refert.

3o infert eum qui per sit matrimonium
cum muliere corrupta ab alio credens tamen esse virginem bigamum
et irregularem esse textus in c. iurandum 34 dist. et in c. qui
in aliquo infra dist. 61 et Doctor Cardinalis in clementina cum nec
lo colunna 1 de sententia excomunicationis en... in c. 1 colunna
2a de bigamis Alfonsus acas pro libro 2o de potestate legis penalis
c. ultimo et ideo ex hac conclusione sic declarata dd. ubi proxime

Paulus borgasius d.º tt.º de bigamis et corruptoris mariti Titulus capitulus d.º c. 33 n.º 4 ubi ex hac ratiocinatione et probat ex causa significatione namque cuius matrimonium non representat coniunctionem christi et ecclesiae indignus est ut ad altaris ministerium accedat in quo eius dem christi sacerdotium misterium representare debet i ludautem matrimonium quod quis contrahit cum muliere corrupta ab alio putans eam virginem non representat conjunctionem christi et ecclesiae quia illa mulier non est unica unicius ipse maritus est unus unius ergo sic contrahens bigamus et irregularis est probo consequentiam quia defectum representationis in eo matrimonio non supplet ignorancia. l. credulitas contrahentis cum muliere corrupta ab allio

ad propositum ait post ostiensem paulus borgasius d.º tt.º de bigamis et corruptoris mariti n. 14 modo veri posse et cum effectu movere pulcram questionem silicet utrum si quis contrahat cum muliere corrupta credens eam virginem et habens in animo quod nullo modo consenciebat in ea matrimonio aliter nisi esset virgo saltim in foro consciencie seu penitenciali sit bigamus et irregularis. et pro parte negativa illud preser tim facit quod ad contrahendam bigamiam saltim est necesarius defectus conjugalis cumo bere susequto. c. debitum. c. ultimo de bigamis et in especie proposita nullo modo interuenit verum matrimonium ergo nec afectus conjugalis ergo in ea especie nulla potest bigamia contrahi minor probatur ex textu in c. tuas nos de sponsalibus ubi probatur matrimonium non esse ubi deficit intencio id quod generale est in omnibus accionibus humanis que consensum ad sui validitatem desiderant quia actus agencium non operantur ultra eorum intencionem. le nemini ff. si certum petat et limitata causa limitatum parit efectum. le. ac cum emptionis. cultionsaiewnibus. le in agris ff. de adquirendo rerum dominio sed contrahens in especie proposita non habebat intencionem contrahendi nisi cum virgine ergo cum virgo non fuerit ex defectu intencionis non contrahit verum matrimonium sed nec adfuit conjugalis fides quia non aliter consensit matrimonialiter quam si esset virgo ergo sequitur neque interuenisse matrimonium nec conjugalem afectum sufficientem ad inducendam bigamiam

pro parte vero afirmativa facit textus in c. ad illis de condicionibus apositis ubi probatur

28

quod si quis matrimonium contraxit cum aliqua femina sub aliqua conditione et postea i[n] diaconatu carnaliter videtur a conditione recedere et matrimonium manet purum simplex et essent in specie proposita per copulam carnalem decessum esse a conditione et matrimonium ex novo consensu valuit ac proinde bigamia contraxit

que argumenta hinc inde proposita dederunt dubium et ancipitem Paulum Borgasium ubi supra adeo ut n° 22 dixerit sem[per] addere affirmare quid magis verum in quest[ion]e sit et majoribus suis delinquerit solutionem. ille tamen in ea parte magis propenderent ut in quest[ion]e proposita bigamiam et irregularitatem contrahi existimaret ea potissimum ratione quia error et defectus consensus ad que intentioni in ea specie non inficit nec invalidat matrimonium

pro cujus decisione animatur verto inter varia impedimenta que matrimonium inficiant et anulant, numeratur impedimentum erroris nam si quis contraxit matrimonium cum maria credens esse caterinam matrimonium nullum est non solum jure humano verum etiam jure divino et naturali c[apitulo] 29 q[uaestio] 1 l[ex] 10 et 6 Gregorius tit. 2° p[ar]te 4a facit text[u]s in l[ex] si per errorem ff de jurisdictione omnium judicum ubi ulpianus jure consultus eleganter escribit nihil esse magis contrarium consensui quam errorem facit etiam text[u]s in l[ex] ne memorans C de dolo nationibus et doctores isto tesis libro 3° en cor[?] c 2° et in especie ita resolvunt S. Thom in 4° dist. 30 q[uaestio] 1 art° 1° et 6 Soto Nabarrus in manuali c 22 n° 32 ledesma in 2a 2e q[uaestio] 53 art° 1° es peculum con fusionum i parte art° 2 ss in 4° 2a p[ar]te c 3° § 7 in principio. id autem verum est qui in errore circa personam l[ex] conditionem non tamen locum habet in errore circa persone qualitatem nam ex eo errore et defectu consensus in qualitate persone non viciatur matrimonium ut tradidit la vetima et S. panormitanus in c. cum dilectus de is que vi text[u]s in c. cum apostolica et 6 panormitanus et prepositus de esponsalibus l[ex] 10 et 11 tit. 2° p[ar]te 4a ss ubi supra n° 1° ex hoc autem ex qua resolucione colligitur quod et si in especie proposita deficiat consensus quia tamen non deficit circa personam

cunqua matrimonium [illegible] persone qualitatem matrimonium valet et [illegible] consequens bigamia [illegible] est enim in iure [illegible] [illegible] [illegible] n[on] in [illegible] re actum nisi [illegible] contingit [illegible] que sunt de essencia et sustancia eius [illegible] actus

[illegible] e converso inquiri potest an sit bigamus et irregularis [illegible] cum virgine credens tamen se [illegible] [illegible] [illegible] ta et magis est ut n[on] sit bigamus nec irregularis ut resolvit paulus borgasius in tit[ul]o de bigamis n[umer]o 12 et n[umer]o 13 pro qua sententia facit [illegible] si quis nivalis 15 [illegible] ubi dicit [illegible] promocionis factum [illegible] et [illegible] intencionem facit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ubi probat[ur] quod si quis credens se verberare [illegible] um verberat [illegible] n[on] illi quem verberare intendit sed illi quem verberat [illegible] tenet

4[o] infert bigamum et irregularem [illegible] eum qui [illegible] uxorem virginem sed eam adulteratam cognovit carnaliter sive sciens sive ignorans [illegible] c[apitulo] si laici dist[inctione] 34 et docent omnes interpretes iuris canonici in c[apitulo] si vir de adulteris [illegible] et paludanus in 4[o] dist[inctione] 27 q[uestione] 1[a] art[iculo] 4[o] D[ivus] Antoninus 3[a] p[ar]te t[itul]o 28 c[apitulo] 3[o] paulus borgasius ubi supra n[umer]o 30 simon maiolus [illegible] [illegible] n[umer]o 6[o] [illegible] ind[illegible] clement[illegible] si furiosus [illegible] [illegible] n[umer]o 5[o] et extendit[ur] eadem doctrina etiam si uxor post virum adulterium commiserit non licet viro [illegible] adulterans sit c[apitulo] [illegible] 32 q[uestione] [illegible] c[apitulo] desponsatas 27 q[uestione] 2[a] tamen maritus illicita carnali commixtione coniunctus bigamus est quia cum illa dividerit carnem suam in plures [illegible] eius matrimonium n[on] potest representare coniunctionem christi et ecclesie

2[o] extendit[ur] eadem doctrina ut procedat etiam si maritus [illegible] [illegible] uxorem compulsus iudicis mandato prout docent [illegible] in suma de bigamis q[uestione] 9 [illegible] paludanus et D[ivus] Antoninus ubi supra [illegible] [illegible] decisione 255 Panormitanus in c[apitulo] si vir de adulteris silvester verbo bigamus in [illegible] [illegible] Mayolus Borgasius et [illegible] ubi supra

postremo extendit[ur] eadem doctrina ut etiam locum habeat in marito qui uxorem adulteram post penitenciam [illegible] reconciliatam cognoscit carnaliter ut [illegible] Joanis de anania in d[ict]o c[apitulo] si vir de adulteris felinus in c[apitulo] ius generale columna 6[a] dist[inctione] [illegible] [illegible]

De yRegularitate

Ancharanus consilio 124

Pª refert eum qui emisit votum castitatis per petue si postea matrimo
nium de facto contrahat prevaricatorem et bigamum saltem bigamia si
militudinaria et irregularem esse adeo ut nec per episcopum cum illo dispen
sari possit ad ordines c. quot quod 27 q. 1 et docent Mayolus ubi
supra nº 7 versiculo sed et ille Borgasius nº 28 et 29 tametsi circa dispen
sationem licenciam nam Mayolus negat in ea irregularitate episco
pum dispensare posse Borgasius autem affirmat posse

ego tamen dissenciens a Mayolo et Borgasio cre
derem qui magis in ea specie irregularitatem non esse hic non irregularitas est in
ducenda non est nisi in casibus a iure expressis c. is qui de sentencia excommunica
cionis libro 6º sed nullibi cautum reperitur iure canonico quod vovens cas
titatem si matrimonium contrahat sit irregularis ergo irregularis censendus
non est. nec obstat textus in d. c. quot quod 27 q. 1 quia ut textus ut advertit glossa
in d. § 2 nº 1 versiculo 2º bigamus solum probat clericum vel monacum
qui impediente sacro ordine vel professione etiam cum virgine contrahit matrimo
nium bigamum et irregularem esse. est autem illud ad notandum quod
nulla bigamia contrahitur ex sola animorum conjunctione nec ex sola corporum
commistione ut docent Ostiensis et Cardinalis quos ultima in c. tanta
est vis qui filii sint legitimi et ideo fornicacio cum vidua non inducit irre
gularitatem bigamiae sicut nec fornicacio cum multis ut tradit Jo
annes Antiquus hic in decreti glossator in hoc c. si quis viduam quo loci
ibidem omnium sencientes non enim multae concubinae non faciunt biga
mum ut ex eo quis constituatur irregularis c. quo circa de bigamis sicut
nec iteratum matrimonium nulla copula carnali et corporum mistio
ne secutum non si quis cum muliere rata matrimonia contrahit et
ab illa postea solutus aliam ducat uxorem irregularis non est quia nulla
apparet carnis divisio et idem est si ex qua cumque racione fiat sepa
racio priori matrimonii ante consumacionem c. debitum de biga
mis c. Valentino 34 dist. constat ergo ad contrahendam bigamiam duas simul

esse necessaria

videlicet matrimonium de iure l. de facto quod est validum l. in
invalidum et copulam carnalem d° c. debitum c. nup. c. ultimo de
bigamis docet glo. et communis in c. unico de clericis coniugatis libro 6°
Thomminianus in c. ultimo 34 dist. Capela tolosana decisione 254
et sequenti

Sed offert se non sine consideratione digna difficultas videlicet quid attinet ca
usa quare magis in proposito ponderetur et attendatur incontinencia et divisio carnis
ex parte mulieris quam ex parte viri nam si mulier fuit cognita sepe non Desentum
est maritus qui eam duxit et cognovit bigamus et irregularis est si tamen
maritus ante l. post concubinam tenuit et cognovit bigamiam et irregu
laritatem non incurrit c. fraternitatis 34 dist. quam difficultatem esca
tavit gla. versu contra in d° c. debitum de bigamis et multi fariam
multisque modis illam dissolvere contendit primo ait quod maritus sig
nificat ecclesiam que in parte decessit a christo domino videlicet adul
terando et decedendo a fide et si in parte fuit virgo tamen non est et ideo in
marito non deficit significacio sacramenti in marito quando sui virgo non est u
xor vero significat christum qui nunquam dimisit ecclesiam quia sibi
est sponsus cuius non comunicat alienus c. licet in fine de irregularibus
c. illius citatus et idem de penitencia dist. 1a sed reiicitur hec solucio ex
illo Pauli ad ephesios 5° (viri diligite uxores vestras sicut christus di
lexit ecclesiam) ex quo loco deducitur aperte dici non posse quod christus
significet uxorem l. econverso uxor christum. ideo gla. 2° loco ait quod
vir significat christum qui primo sibi copulavit sinagogam et 2° copula
vit sibi ecclesiam de gentibus videlicet militantem in qua sunt boni
et mali et ideo non nocet si vir non fuerit virgo uxor vero significat eccle
siam triumphantem in qua non est macula. l. ruga que semper mansit
virgo salutem mentis ante illud Pauli despondi vos uni viro c.
nuntiare ac proinde exigit quod uxor non diviserit carnem su
am in plures quod si fecerit ratione ex parte illius deficit significacio sacra
menti in vitatis hanc glo. declaracionem sequuntur Tancredus alii

Ibo sedis et Inocencius vestutissimi canonum interpretes in d. c. Leuitum de bigamis —

hec quoque Racio probat nam sicut una est fides antiquorum et modernorum ut docuit glosa in R. de summa trinitate et fide catolica ex illo euangeli turba autem que precedebant et quam sequebant clamabant dicentes Osana filio dauit sic quoque ecclesia una est etenim catolica nostra et apostolica christi ecclesia alia non est ab illa veteri nam hec et illa velut quedam magna ciuitas fundata est super christum quem patres expectaberunt profete predicauerunt apostoli venisse predicauerunt Ioanis vero demonstrauit presentem ut ex sequitur in Pelagio Due de cremato Aluero brigio canpensio elegantius inquit simancas de catolicis institucionibus tt 24 n 7 si quo una est fides una eclesia et esponsa profeto non dicit sinagoga ut concubina distinguitur ab ecclesia que est esponsa illi enim qui tempore sinagoge seruiebant Deo pertinebant certe ad vnitatem eclesie —

quam ob Rem in hac difficultate videtur placuisse Domina S. Thome in 4 dist 2 q 3 videlicet quod actus habendi et habentis matrimonium non cadit supra se ipsos sed supra alterum coniugem et ideo vicium corrupcionis nullum causat defectum quantum ad ipsum corruptum ac proinde si mulier esset casta et suscepta sacramentum ordinis Recipiendo corruptam efficeret bigama et irregularis est. Verum vi est susceptibus sacramenti ordinis ex corrupcione vxoris ab altero efficitur bigamus et irregularis et non ex sua quam Racionem S. Thome sequuntur et secunt Innocencius in c. 1 de bigamis Antonius de butrio in d. c. de vitium n. 1 Siluester verbo bigamus q 1 et profitet illam Receptam conuenit [illegible] dist § 2 n 3 verum hinc deducitur sequitur et suma confesorum tt de bigamis q 4 et ma ase siana libro 6 tt de monogamo que incipienti sed pone —

Vero hec Racio S. Thome non videtur omninos satisfacere nam adue videtur quod ex corrupcione propria et divisione carnis insolures constituatur quis irregularis etenim illegui matrimonium sunt non valens representare perfecte conjuncionem christi et ecclesie irregularis stare [illegible]

eleganti

in c. debitum de bigamis supra dissolutum est id ubi quis diuisit carnem suam in plures et si virgo non ducat uxorem eius matrimonium non representat coniunctionem christi et ecclesie et contrahentes cum virgine cognoscens ex defectu de presentationis est in irregularis minore propter extra ind° c. debitum (in illis verbis) quia nec in illa est unica unius necesse unus unius) ex qua potest de presentatione conjunctionem in illam inter christum et ecclesiam.

id nihilominus dicens verius et integram esse rationem si Thenon licet matrimonium contrahat cum virgine contrahens non omnino representet coniunctionem christi et ecclesie tamen in prescontrahentibus ex eo non efficitur irregularis quia contubernio extra matrimonium contingens et quae matrimonium precessit nullum efficit defectum in sacramento ex fide illius est quia actus cognoscentis matrimonium non cadit supra sacramentum id supernale ratificacione cum tamen non efficit irregularem efficeret tamen uxorem si ordinis esset capax et incapita —.

deinde animadvertendum est bigamum esse capacem sacramenti ordinis prout ex sententia theologorum et canonistarum asserit Gemimianus in c. altercaciones in summa et licet quod non ordinentur de bigamis in 6° et antea differant etiam quidiaconus in c. lecto supra 4 dist. et speculator titulo de dispensatione § ... ... de defectu et ... Rota noua decisione 447 ac proinde bigamus si de facto ordinetur recipit caraterem sacramenti tamen si ordinem sus ceperit absque dispensatione exequi non posset ex quo improbanda est sententia cujusdam Nicolai quem refert Ostiensis in suma de bigamis § v hinc et meminit Paulus Borgasius d° t° de bigamis n° 42 is enim dicebat quod bigamus non recipit caraterem sicut et sinus. id pro coronide et plena vitae ex peccati in regularitatis explicatione de bigamis dubium an cum bigamo dispensari possit ad ordines de quo extant varie opiniones quidam enim asserunt nec Romanum pontificem dispensare posse cum bigamo

ex textu in c. supplo c. nup c. anodiis de bigamis ubi dicitur non licere ponti
fici 3a dotrina apostoli cum bigamo dispensare Joanis et Vincius re
tutis nimis canonum inter pates quas habent et sequitur gla in dicto c. sup eo de bi
gamis prequam illudet expendi potest quod bigamia et irregularitas ex illa
procedens sit Juris divini cum ab apostoli canone 16 et ab D. Paulo 1a
ad Timoteum c 3o et ad Titum c 1o fuerit instituta et que tradita sunt
ab apostolis ad jus divinum expectare vident ex textu in c. sunt quidam
25 q 1a

alli autem asseruerunt cum bigamo licere dispensare usque ad sub
diaconatum duntaxat ex textu in d° c. lector 34 dist et q2 apostolo libro
hibicio solum est de diacono presbitero c. episcopo et non de inferioribus or
dinibus et tunc subdiaconatus non erat ordo sacer c. nullus in episco pum
60 dist.

In Diqus v. in c. 8 de bigamis columna 1a et Eustasilius de literis gracie
et Justicie colunna ultima tradiderunt pontificem maximum dispen
sare posse cum bigamo de potestate absoluta non vero ex potestate ordinaria
hanc autem sententiam jure obtimo improbat dd. in d.a clementina
si furiosus 1a p.te § 2o n° 4o q2 ex principe legitimo et justo nulla est
absoluta potestas ealiq. maxime tiranis aspelanti debet ut late observant
dd. libro 3 variar. c 6° n° 8 et eleganter Pinelus in l. 2a C de res
cindenda 1a p.te c2° a n° 24 8

Vir Petrus de soto de institucione clerico
q. tit de matrimonio lecione 18 de qq dam consequentibus et ad jus
matrimonium in eam p.tem deflesit ut aserat bigamiam esse juris divini
ebangelici ea racione potissimum quia multo probabilius esse dicat
illa que in epistolis suis escriserunt apostoli tanquam commurem exor
los a christo domino acepisse nisi cum aliter explicant cum enim
Paulus exprimit aliquod preceptum humanum solet dicere pre
ci pio ego non dominus q. at cum bigamum ab ordinibus repellit quasi
rem certam et preceptam dicit episcopum esse debere unius uxoris

virum

preterea adnoscit Petrus desoto quod etsi bigamia sit Juris divini evangelici adhuc posit dispensatione pontificis justicia idem impedimentum tolli

Sed ego non invenio quomodo hec sentencia, vel ut melius dicam ponendo textum Petri de soto de sen di potestate nam etsi apud teologos dubium sit ponteficem potestatem adeo obtimo maximo habere cuius imperium late patet adeo ut Summus ecclesie presul valeat dispensare in eo jure divino cuius obligacio consurgit ex mera voluntate humana prout tradidere Joannis de medina in C de confesione C. de diebetanda confesione Soto libro Sexto de Just. et jure q. 4a art. 1o ad 2m argumentum ob. in c. 2o detes tamentis n. 12 Antonius de corelloba libro 1o quisitionari q. 25 in 2a opinione ledis ma 3n 2a 4 q. 5 art. 6 dic Dalliqui teologi tamen omnes communi voto profitent in eo jure divino cuius obligacio consurgit ex mera voluntate divina nullam dispensacionem cadere posse quam ob Rem cum bigamia si esset Juris divini futura esset illius juris divini cuius obligacio profluit ex mera divina voluntate profesto consequitur quod non posit umana dispensacione tolli et aboleri

tamen frequencior et calculis itumest in eam sentenciam ut bigamia sit Juris humani eclesiastici ac proinde Summus pontifex cum bigamo dispensare posset quemadmodum legimus factum in c. lector supra 34 dist. ubi glosa Defert allia exempla et ita docent S. Thomas in 4o dist. 27 q. 3 art. 6 Joannis mayor q. 6 Alonsi premesi ubi aserit eam conclusionem communiter a sapientibus tam teologis quam canonistis teneri D. Antoninus 3a parte tit. 28 c. 3 magis communiter D.D. nostri in c. supra lo de bigamis ob. Paulus borgasius et Simon Mayolus ubi supra Naba. Rus in manuali c. 27 n. 197 et hanc sentenciam constat esse verissimam ex iis argumentis que supra posui omnem irregularitatem esse juris humani positivi. Sed dubium quod est an inferiora papa dispensare posit cum bigamo et magis est quod nequeat cum vel. c. inter petrarum ets adordinandos minores.

posit episcopus dispensare cum bigamo similitudinario c. in c. i qui clerici l. vouentes ut resolvit Nabarrus ubi proxime

explicavit 1.as species irregularitatis que oritur ad 2.m gradum faciamus qui ex defectu corporali consurgunt et primum de illegitimis; irregularitate discerendum est ac in hoc discursu dispensationis pro meliori facienda est de filiis illegitimis, priori loco animadvertendum est filium legitimum proprie illum dici qui natus est ex vero et legitimo matrimonio l. quod nobis c. causam que 2. c. lator qui filii sint legitimi c. etiam de ordine cognitionum; in principio instituta de patria potestate et e converso filium illegitimum illum appellari qui procreatus est non ex vero et legitimo matrimonio; in autentico quomodo filii naturales efficiantur sui § naturae ubi legitimi collatione; 7 obtime Gabriel Paleolus de nothis et expuriis c. 10 statim in principio

preterea animadvertendum est filiorum illegitimorum esse varias species prout tradidit glosa ultima in c. tanta est vis qui filii sint legitimi ubi Innocencius 3. in c. nisi cum pridem § ex tunc de re nunciatione filios illegitimos distinguit in duas tantum species videlicet in naturales et espurios ad quos naturalibus nothos et espurios mancereres accedere docuit et ita explicant Antonius et Cardinalis Prepositus in c. per venerabilem § quod autem n 14 qui filii sint legitimi et post illos 66 in 4.o 2.a p.te c 8 § 4 statim in principio naturales vero iure civili dicuntur qui ex unica concubina casque domi retenta in figura matrimonii nascuntur l. i penultima et ultima ff de concubinis l. si quis filium ff de ritu nuptiarum resolvunt Gabriel Paleotus d.o tit.u de nothis et expuris c. 12 10 ubi proxime Rogas in epitome sucesionum c. 10 ubi late prosequitur varia requisita que iure civili necessaria sunt ut quis dicatur filius naturalis

iure vero canonico naturalis filius ille dicitur qui natus est ex parentibus qui tempore concepcionis vel nativitatis poterant matrimonium inire c. hoc c. innotuit de electione c. tanta est vis qui filii sint

legitimi

ex quo sequit[ur] quod licet for[nica]bili necesarium esset quem natum esse ex unica concubina domi detenta ut dicat[ur] filius naturalis tamen su[...] ponti ficio id non exigit[ur] q[uia] suficit quem natum esse ex soluto et soluta dumtamem tempore concesionis [...] natibitatis fili poterant matrimonium contrahere absq[ue] dispensacione quemadmodum tradidere Baldus consilio 129 volumine 2º Simon Crabeta consilio 166 columna 3ª Jason concilio 51 volumine 3º Rodericus Suares in le 1ª tt[itul]o 6 libro 3º fori [...] hoc presepposito gabriel paleotus d[ict]o c 12 nº 5º [...] d[ict]o c. 8º § 4 nº 2º 3º et 4º [...] in le 2ª p[arti]ta penultima tt[itul]o 14 et in le 1ª p[arti]ta 1ª tt[itul]o 15 p[arti]ta 4ª Matienço in le 9ª tt[itul]o 8 libro 5º nove conpilacionis glosa 2ª 1 dem [...] locum habet Jure n[ost]ro Regio ex le 11 tauri d[ict]a le 9ª tt[itul]o 8 libro 5º nove conpilacionis explicato [...] Joanis [...] d[ict]o c 10 ab nº 34 De soluenes nº 43 natum ex consanguinea [...] alia qua cunq[ue] femina cum qua prohibitum sit matrimonium et cuyus inpedimenta [...] inorancia naturalem filium nesse et licet DD [...] con benient an dispariciis Juri cibilis sit co[...] a Jure canonico tamem magis placuise videt[ur] ut etiam in foro seculari seruari debeat Juris canonici [...] prout Resolvunt gabriel paleotus gregorius lupus [...] et Rojas ubi supra ex quo animadvertendum est quod licet in le 1ª tt[itul]o 11 p[arti]ta 7ª Requirat quem natum esse deuere ex unica concubina detenta domi ut [...] posit nobilitate paterna tamem atenta d[ict]a le 11 tauri et d[ict]a le 9ª tt[itul]o 8 libro 5º nove conpilacionis id necesarium non est q[uia] suficit quod sit nactus ex soluto et soluta ita quod parentes eius tempore concesionis [...] natibitatis potuerint absq[ue] dispensacione contrahere matrimonium prout extendunt gregorius lupus in d[ict]a le 1ª et [...] ubi supra [...]

ex quibus [...] qui natus est ex parentibus inter quos non poterat esse matrimonium nec tempore concesionis nec tempore natiuitatis quemadmodum declarauit Arethinus in § nouisime instituta ad [...] ex [...]

2º Res porro ff de statu hominum ubi Glossa et Doctores et ind.º c. tanta qui filii sint legitimi explicant quoque Palaeotus de ttº c. 16 ... d. c. 8 § 3º Ro. Jas c. 15 franciscus Oblemanus in disputacione de filiis ex puris ex quo deduci l. espuriorum apelationem non unam sed varias species comprehendere quidam enim non sunt sacrilegi quidam adulterini quidam incestuosi comprehendit quoque nefarios filios natos ex quo ita reprobato quamvis in iure nostro aliquando videatur accipi pro eo filio qui certum patrem non habet velut qui ex meretrice seu ex coitu natus est d. l. vulgo concepti ff de statu hominum l. si espurius ff unde cognati l. si qua illustris C. ad Orficianum l. 4 ttº 15 p.ta 4ª l. 13 ttº 14 eadem p.ta l. 11 ttº 13 p.ta 6ª.

99 Laconici introgatio consilio viusmodi probaricionem omni extra matrimonium nactos qui fuerit natura filius ex Spurius Irregularis est nec potest ad ordines promoveri. hec conclusio colligitur ex illo deutero nomii 23 non ingredietur manzer in ecclesiam domini usque in decimam generacionem quem ingressum in ecclesiam domini non aliis sensu accipiunt DD communiter citant quam nec ofici eclesiastici defungi ut eius explicat ix eligans in c. generabilem qui filii sint legitimi et illa verba usque in decimam generacionem ita explicanda sunt ut a tali ministerio eclesiastico exclusi maneant ita ut decimus numerus pro ... ponatur dicitur ind.º c. 23 deuteronomii tali mancerei idest ex ... coito nati a ministerio eclesiastico ... videantur quemadmodum ad ... Cayetanus tamen generalis est in quo cumque illegitimo ut constat ex ... in c. ... dist.e 56 et in c. nisi cum ... § ... de denunciacione ... Innocencius Antonius Cardinalis ... ri in c. innotuit de electione docetur ... in c. 1 de filiis presbiterorum libro ... ubi Dominicus et francus omnes ind.º c. generabilem Silvester Angelus Tabiena et Armila in verbo illegitimus D. Antoninus 3ª p.te ttº 28 c 4 ... in manuali c. 27 nº 201

Simon mayolus libro 1 c 4o Paulus borgasius 1a 3a 8o Quintilianus
mandosius in praxi signaturae gratiae tt de abolitione sup defe
tum natalium. Cuius autem conclusionis variae rationes ab autoribus
deferunt eligant tamen quae praestanciores sint. 1a est quia saepe non
illegitimi vicijs pleni sunt ut docuit Joanis andreas in additionibus
ad les peculatorem et qui filii sint legitimi et ita obtimus in c. gens
anglorum infra dist. 56 ubi bonifacius martir scribens ad regem
anglorum inquit filios illegitimos nec in bello fortes nec in fide stabiles
nec deo amabiles nec hominibus onorabiles esse

2a propter reprimendam et castigandam
culpam incontinenciae paternae argumento tex in c. vergentis de hereti
cis nam ut eleganter scribbit Marcus cicero libro 1o epistola ad
brutum epistola 12 et 13 nulla maior acerba nec quae antiquior as
ciat tristicia pena est quam cum quis intuetur filios suos ob sua eius
maleacta affligi et paupertatem infamiam allicere incentivo
da sanctaque Dei multo quidem acerbius aurerat et ne similia
udiant admonet aut ... quem ciceronis locum ad simi
lem rem positum aduc. simancas de catolicis institucionibus tt 2
n 8

3a est quia illegitimi ex incontinencia paterna incontinen
tes presumuntur. c. 1o et c. si gens anglorum infra dist. 56 et docet al
ciatus de presuncionibus reg. 2a presuncione 24 et facit quod
saepe solet filius similis esse patri ut in l. quod si nolit
§ si mancipia ff de edilicio edicto et gla verbo progenitores in
c. venerabilem de elecione —

ex qua ratione infert quoque quod sicut illegitimus
non potest ad ordines promoveri ita nec eligi c. innotuit c. cum in cun
tis de elecione quinimo si papa mandat nominatim provideri ali
cui de beneficio inter pretacio fit dum modo non sit illegitimus ut do
cuit baldus in l. nec natales C de probacionibus et rebuffus in 1o ttu

c. 50 n° 5° postulari tamen potest et petita tamen Pape dispensacio-
ne qua glm in c. Cenomanensem infra dub. 16

Dubitatur videtur iniquum esse absque delicto et culpa
propria filios illegitimos repelli ab ordinibus ecclesiasticis ex illo loquendi
18 c. anima que peccaverit ipsa morietur et filius non portabit iniquitatem
patris et cetera et ex textu in c. 1 et c. [illegible] 1 q. 4 c. in-
ventum 16 q. 7 c. 2° de constitutionibus c. quia cura a maiori [illegible] causa
crimen ff. de penis l. sancimus C. eodem titulo l. si quis in suo
§ leges C. de inofficioso testamento ubi probatur neminem hoc delic-
tum alienum et absque culpa propria puniendum esse. Ergo leges
ecclesiasticas repellentes filios illegitimos ab ordinibus ecclesiasticis
iniquas esse [illegible] et constitutiones iustissimi decanus supra dictas nec
obstat predicta dificultas quia iniquum est et racione naturali aliquem
quemquam punire sine culpa et sine causa non tamem
racione naturali adversum est aliquem pugnire ex causa
et sine culpa unde cum plurime adsint cause et quidem iusti-
sime repellendi a ministerio ecclesiastico filios illegitimos ideo
quoque est decisio et iustissime sunt leges [illegible] statuentes
eos irregulares esse absque culpa propria —

quibus incognitis occurrit in proposito s. occurrunt
explicande aliquot utiles questiones s. est an coniux contrahens matrimonium et alter eorum ante carnis copulam ingrediatur
religionem in ea professus et deinde ... habuit cum alio
coniuge prolem ex celebrato [illegible] coniugio sit necne illegitima atque
inde irregularis et ad questionem facile respondetur pro certo constituen-
do filium ex celebrato coniugio [illegible] legitimum et irregu-
larem esse et ratio e. r. id matrimonium per professionem
dissolutum fuit non solum quoad thorum et mutuam cohabi-
tationem verum etiam quoad vinculum cap. 2° et ex parte cap.
ex publico de conversione coniugatorum cap. unico de voto

ti infesto extrabagante quiaconcertatione eo de titulo
qualis 22 inter eosdem tridentinum sessione 24 de re
formatione matrimonii canon 6 ex jpsi canonistis in e abbas i
nus consilio 59 silvester verbo matrimonio 3 q. 15 coba
rubias 4, 2ª parte cap 7 paragrapho 4 numero 20 : soto libro
2 de iustitia q. 5, ar. 3º ac proinde consequitur filium suscep
tum ex eo coitu naturali extra matrimonium etiam esse
legitimum esse — — — — —

Bmaius dubium. c. cum uterque coniugum post co
summatum matrimonium religionem profitetur et clericatum in
capite ministri 3 distinctione asserit eum filium esse illegi
timum sequitur romanus singulari 527 idem q. docet
gofredus vostiensis in summa de filiis presbiterorum et aurio
item sequitur idem ostiensis in cap. dudum de conversione co
niugatorum sed et panormitanus in cap. dilectissimus eo de
titulo — pro cuius opinione videtur facere textus in cap. fin.
literas de filiis presbiterorum ubi vocatur filium geni
tum ex sacerdote effecto post matrimonium irregularem esse
sed contrarium docent innocentius joannes andreas et pa
normitanus in dicto cap. literas dicit communem sententiam
franciscus de ripa in cap. inter cetera 11 de rescriptis et
probatur haec sententia q. r. cum matrimonium consumma
tum non dissolvatur per professionem et ordinem religio
nis ut probat textus in dicto cap. ex parte et cap. ex publi
co de conversione coniugatorum cum aliis supra allegatis ergo
ne filius suscebtus ex eo concubitu natus dicitur ex legi
timo matrimonio — cardinalis paceus in dicto cap. literas
opinatur filium in hac specie esse illegitimum quo
ad ordines et beneficia legitimum tamen quoad succesiones
in bonis patris cardinalis sequitur franciscus de ripa

Ei Regularitate

de Di pa. v.o cas.o inter cetera n.o 11 sed dis plicet haec opinio quia non istruimet quod quis sit pro parte legitimus et pro parte illegitimus ut docet gla. c. ultimo §. i verum sicut bo declarabitur in dispensacione quam dicit communem Jason in l. ex facto coluna 3 ff de vulgari et pupillari

Ego autem in hac opinionum discensione, magis propendi in eam partem ut hic filius sit vere et omnino legitimus nihilominus tamem sit irregularis ex textu in decretale literas de filiis presbiterorum nec id repugnat quia multi filii legitimi irregulares sunt nec possunt ad ordines et beneficia promoveri argumento textus in c. ultimo de temporibus ordinacionem. si dicas filius nascitur ex peccato mortali ergo nequit esse legitimus respondeo tamem negando consequenciam nam filius susceptus ex parentibus qui ante simul emiserunt votum castitatis nascitur ex peccato mortali propter transgresionem voti et tamem legitimus. c.

ex qua resolucione infero quod etsi per suscepcionem sacri ordinis non dirimatur matrimonium non modo consumatum sed nec ratum ut constat ex textu in decretale unico de voto in 6.o et 2.a extravaganti antique eodem titulo, attamen inde filius susceptus ex parentibus quorum alter suscepit ordinem sacrum legitimus sit nihilominus tamem irregularis e. ut ex premisis colligi videtur ex textu in decretale literas de filiis presbiterorum et resoluit Panormitanus et eleganter Simon Mayolus libro i de irregularitatibus c 4 n.o 7. eam tamem resolucionem vere censeo quando de consensu et licencia uxoris maritus suscepit ordinem sacrum ad instar speciem textus in c. sicut ficatum. c. si vir et uxor de conversione conyugatorum, sin autem inscia vel renitente uxore maritus sacris ordinibus iniciatus magis crederem prolem susceptam ex eo matrimonio nedum esse legitimam verum liberam ab omni irregularitate solius enim uxoris bona fides et securitas sufficit ut filius ex eo matrimonio procreatus non sit irregularis argumento textus in c. 2.o c. ex tenore qui filii sint legitimi

2.a questio est an filius illegitimus natus ex soluto et soluta qui postea

inter se matrimonium contraherunt sit singularis pro cuius resolutione ani
madverti filium naturalem legitimum per subsequens matrimonium l. cum quis
C. de naturalibus liberis § ultimo institutum de nuptiis. c. tanta est vis qui fi
lii sint legitimi c. 1 de conversione infidelium autentica quibus modis natu
rales efficiantur sui in principio autentica de incestis nuptiis l. 1 tit. 13 part. 4
l. 2 tit. 6 libro 3 fori l. 12 tauri l. 10 tit. 8 libro 5 novae compila
tionis explicant doctores in 4 distinctione 6 c. 8 § 2 Castillo Sifuentes Antonius
Gomezius et Tello Fernandez in dicta l. 12 tauri Rojas in epitome successionum
c. 2 n. 21 et c. 11 n. 13 Molina libro 3 de hispanorum primogeniis c. 3 Sarmiento
libro 1 selectarum c. 5 et 6 idque adeo verum est ut filius legitimatus per subsequens
matrimonium in omnibus et per omnia sit legitimus et perinde ac si natus esset ex le
gitimo matrimonio ut docuit glossa in dicto c. tanta est textus in dicta l. 12 tauri et l. 10
tit. 8 libro 5 recopilationis ideoque venire debet filium naturalem legitima
tum per subsequens matrimonium comprehendi in dispositione loquenti
de filiis natis ex legitimo matrimonio ut ex textu in c. cum in cunctis de ele
ctione resolvit Covarrubias d. § 2 n. 30 extendit deinde ea propositio
ut locum habeat matrimonium fuerit contractum in articulo mortis ut co
mmuni consensu auctores tradidere in dicto c. tanta Joannes Andreas in
regula sine culpa de regulis juris in 6 doctores d. § 2 n. 10 Molina ubi
supra Rojas d. c. 2 n. 21 Sarmiento d. c. 6 n. 5 eleganter Francis
cus Mantica libro 11 de conjecturis ultimarum voluntatum tit. 13

Postremo extenditur eadem propositio ut procedat
non solum quando matrimonium sequitur inter filii naturales parentes nullo inter
medio contracto matrimonio verum quando parentes aliud interim matrimonium contraxere
et postea ab eo liberati inter se matrimonio conjunguntur ut docuit Joannes An
dreas in dicta regula sine culpa propositus in dicto c. tanta quem dicit communem
Tiraquellus de primogeniis q. 34 doctores et plerique alii ex auctoribus supra rela
tis idque certum et exploratum est quamvis ex inde controversum an is filius
preferatur in primogenio filio legitimo nato ex priore matrimonio et utroque potest
ex iis quae resolvunt doctores Molina et Rojas ubi supra magis esse ut non preferatur

De Singularitate

ex qua resolucione consequitur filium natura
lem legitimatum per susequens matrimonium irregularem non esse cui nimo
ad episcopatum promoveri posse absque dispensacione ut docuit glosa in c. inno
tuit de eleccione glosa et Panormitanus in dicto c. tanta dicit communem Decius
in c. cum in cunctis coluna 2a de eleccione Simon magrolus ubi pro gime

Et huic questioni allie plures sunt apendices
que eximiam habent utilitatem ac proterea devocatur in dubium an filius natu
ralis putatibus efficiatur legitimus per susequens matrimonium et an irregula
ris sit. de qua dificultate estant due opiniones inter se pugnantes ex diametro
etenim glosa in dicto c. tanta tenuit primam afirmativam scilicet cum filium natu
ralem effici legitimum et secuntur eam Ostiensis Panormitanus et Prepositus
in c. quod nobis qui filii sint legitimi Dominicus consilio 66 Curcius Iu
nior consilio 27 n 8 Beroyus consilio 166 volumine 2o testatur eam
communem Casiadorus decisione unica sub titulo de sponsalibus Antonius
Gabriel libro 6o communium opinionum titulo de legitimacione conclusione
6a — pro qua opinione facit textus in c. ex tenore qui filii sint legitimi
ubi probatur prolem susceptam ex matrimonio putativo esse legitimam etiam
ex sola unius parentis bona fide decursus textus inter pretacione eleganter dis
putant Decius n 5o. Rippa n 6o in dicto inter ceteras de Rescriptis Innocencius n 2o
in c. cum inhibicio de clandestina dispensacione Socinus Iunior consilio 31
n 4o et 74 libro in 4o 2a parte c. 8o § 2o n 16 Duarenus de solubto matri
monio titulo quo modis liceat divertere Tellus fernandez in lege 6a tauri anno 6o vir meritu
arte aliis excelens Emanuel Costa in c. si pater de testamentis in 6o 1a parte
glosa uxorem n 4o

Secundam vero negantibam tenent Ioannes Andreas et Antonius in
dicto c. tanta en Felicius in dicto c. ex tenore Rodericus Suares lege 1a titulo 6 libro 3o fori
solo do predicta libro in dicto § 2 n 17 Sarmiento libro 1 selectarum c 6o n 2 et pro
batur hec sentencia q 2 q 2o quis dato operam rei illicite eius error. l. opinioni
hil operatur nec eum excusat et veritas non opinio atenditur. l. cum qui nocen
tem § si in iuria ff de in Iuris l. qui cumaliter § si quis dum putat

ff quod vi aut clam

et tenendo hanc primam negatiuam non obstat textus in dicto c extenore quia dys longe dis parem esse speciem eius textus nam cum in figura matrimoni filius suis ei ibit parentes non dant operam rei illicite et ideo non veritas sed ope nida tendit at in nostra specie proposita parentes dantes operam rei illicite ac proterea veritas et non error inspicitur; ex qua resolutione consequitur filium naturalem putatiuum non legitimari per subsequens matrimonium putatiuum ut ad uersus antonium in dicto c tanta resoluit Sarmiento d c lo n 4 vbsolo egg et solo quod est et constat hoc est esse duplici ratione prima quia si filius naturalis putatiuus non legitimatur per subsequens verum matrimonium ut supra resolutum est a fortiori non legitimauit per subsequens matrimonium putatiuum secunda quia concurrit duplex defectus et defectus veritatis et defectus matrimoni ac proinde magis vitiatur actus

preterea infertur filium verum naturalem non legitimari per subsequens matrimonium putatiuum quia defectus istius legitimitatis non procedat nisi ad matrimonio prout eleganter resoluit dominus Sarmiento vbi supra n 2 vbsolo tertia igitur specie et n 4 vbsolo primus est. denique consequitur filium naturalem in omnibus casibus supra propositis manere procul dubio irregularem nec posse ad ordines et beneficia promoueri

deinde reuocatur in dubium an filius clerici in minoribus habentis beneficium ecclesiasticum efficiatur legitimus per subsequens matrimonium et Joannes andreas in dicta regula sine culpa de regulis Juris libro 6 docuit eum filium clerici effici legitimum per subsequens matrimonium ac proinde posse ad ecclesiasticus ordines promoueri Joannem andream secutus est baldus in c 1 § naturales si de feudo fuerit 2 uersia inter dominum et agnatum basali in usibus feudorum prepositus in dicto c. tanta coluna 9 Nicolaus de vbaldis in titulo de sucesionibus abintestato coluna 2 ... d c 8 § 2 n 5

eam tamen [illegible] Joanis andre^u sentenciam in filio clerici in mi
norib; habentis beneficium eclesias ticum falsam esse contendit bar
tolus in le penultima ff de concubinis bartolum secuntur palacios
Rubios in le 9^a tauri n° 39 et in Repeticione cap per vestras § notand
§ 2 n° 21 ludobicus de sardis in titu de legitimacione 2^a p^e § de legi
timacione per susequens matrimonium q^e 5^a antonius de prioselis libro
legitimacionum coluna 4^a et acriter defendit sarmiento libro 1°
selectar c 5 n° 7 ea racione potissimum quod ut filius legitimetur per
susequens matrimonium necesse est ut nascatur ex soluta et soluto
a communem Resolucionem explicatam superius quod clericus in mi
norib; habens beneficium eclesias ticum manente eo estatu non est
solutus nec potest matrimonium contrahere ergo consequitur eius clerici fi
lium non esse naturalem ac proinde nec legitimari per susequens matri
monium nec posse ad ordines promoveri verum sentenciam Joanis an
dre in clerico in minorib; habente beneficium magis amplectendam
et communem esse profitentur Buenas Regula 3 de legitimacio
ne 7^a Padilla in le cum maulum n° 32 C de pactis dei conmuni
Placa in epitome delictorum c 4 n° 3 Simon mayolus libro 1 dei
Regularitatib; c 4 n° 5 et hec opinio verissima quidem est nam
cum clericus in minorib; habens beneficium eclesias ticum absque
dispensacione possit matrimonium contrahere id sufficit ut eius fi
lius dicatur naturalis et legitimetur per susequens matrimonium ha
bilis que fiat ad ordines suscipiendos

ex qua Resolucione colligi potest filium sui capucinaro
uiciosum intra annum probacionis esse legitimum per susequens matrimonium ran
tempore concepcionis parentes eius poterant inter se absque dispensacione matri
monium contrahere ut ex prese Resolucione prepositus ibidem etiam coluna 10 Pa
lacios Rubios in le 9^a tauri n° 41 bb 3° c 8° § 2 n° 5 et 104° et ita
tenendum est quidquid secum sentiat Dominus Sarmiento d° c 5 n° 7 cu
ius opinioni non favet tex in c. Religioso § quanvis autem de sentencia ex co

municacionis libro 6°

durante anno no[n] dicatur esse religiosum v[er]e et proprie ac proinde infi[ci]entem innovicio violentas manus incurrere in ex comunicacione canonis si quis suadente 17 q 4 ut est aenoviciant inter pretes ... inautentica ingressi C. de sacro sanctis eclesiis et ... in presencia de probacionib[us] ubi Decius n[umer]o 73 ... et quelus dentro ... tractatu ... p[ar]te §1 glo ... ad n[umer]o 41 ... novicius licet sit religiosus v[er]e et proprie est tamen religiosus revocabilis ac proinde cum novicius ... absq[ue] dispensacione valeat matrimonium ... filius ab eo susceptus naturaliter efficietur legitimus per matrimonium susequens atq[ue] ex consequenti abilis fiet ad ordines sacros ... prendos.

postremo dubitat an filius susceptus ex homine soluto et esponsa de futuro alterius efficiatur legitimus per matrimonium susequens et ita valeat eclesiasticis ordinib[us] insigniri et dominus sarmiento d[ic]to c[apitulo] 5 n[umer]o 5 ad finem contendit acriter eum filium n[on] legitimari per matrimonium susequens et mo... ex lege si uxor § d. severus ff ad leg[em] Juliam de adulteris ubi ulpianus Juris consultus in hec verba escribit) D[ivi] severus et Antoninus rescriserunt etiam in esponsa hoc vindicandum q[ui]a nec matrimonium quale cumq[ue] nec espem matrimonii violari permittit) ex quo textu videtur dedu[c]i esponsam de futuro si carnaliter accedat ad alium quam ad esponsum adulterium committere quod etiam videtur probare textus in § siminor eiusdem legis ac proinde consequitur filium susceptum ex esponsa de futuro alterius adulterinum esse et ideo n[on] legitimari per susequens matrimonium ex textu in d[ic]to c. tanta nec posse absq[ue] dispensacione pontificia promoveri etiam post contractum matrimonium a parentib[us].

movetur preterea sarmiento q[ui]a cum esponsalia de futuro impediant ab ... matrimonium ... c. si inter c. sicut de esponsalib[us] c. 1 et 2 de esponsadu... utriusq[ue] debuit filium susceptum ex esponsa alterius de futuro

De Regularitate

n esse naturalem cum nec tempore conceptionis nec nativitatis parentes libere valeant interesse matrimonium contrahere. ex quo infert Sarmiento ... n 3 esponsum ... esponsam de futuro fornicantes cum alio teneri in confessione exprimere circumstantiam esponsalium de futuro

... sententiam magis amplectitur ... in 4 ... c 1 n 13 existimans eum filium nulla ratione dici posse adulterinum ... colligens ex definitione adulterii quod dicitur esse coitus maritalis ... quem torus alienus violatur c. ... adulterium ... ad legem Juliam de adulteriis ... adulterium ... significatione docuit S. Thomas 2a 2ae q 154 art 8 unde cum esponsus de futuro non habeat jus accedendi ad esponsam ante conjugalem consensum procul dubio sequitur ex coitu habito cum esponsa ... non violari torum ... et ex consequenti ... non posse dici adulterinam

hinc ... infert ... peccatum ... non esse necessarium exprimi in confessione qualitatem esponsalium de futuro et movetur ratione quod ... circumstantias non mutantes speciem peccati non esse ... sacerdoti in interiore animae judicio ... docuit S. Thomas ... Antoninus ... c 17 ... confessio ... circumstantia ... consideret de penitentia ... in principio

ego autem in hac difficultate ita sentio ut esponsa de futuro accedens carnaliter ad alium quam ad esponsum adulterii crimen non incurrat et ex eo coitu filius naturalis sit efficiatur legitimus per matrimonium subsequens ad mentem tamen cum domino Sarmiento esponsalium qualitatem necessario exprimendam esse in confessione

pulchra et elegans ratione ... in materia ... exprimendis in confessione circumstantiis excellens regula ... est quod omnes ille et sole circumstantiae necessario in confessione ... debent

que efficiunt ipsa opera quorum sunt circumstancia mortalia l. quod mortalia omnia esse peccati fiant alterius graviores l. quod est mortale ob unam causam sit utriusque mortalem ob aliam sive mutent opera ipsa de una specie in aliam sive non ut eleganter resolvit Navarrus in manuali c. 6 n. 3 quare cum est sponsa de futuro fornicando cum alio quam cum eius sponso infringat specialem legem naturalem qua tenetur fidem eius sponso servare consequitur manifeste illam unico actu opere committere duo peccata mortalia unum fornicacionis simplicis alterum fractionis sponsalium de futuro ac proinde teneri in confessione sponsalium circumstanciam exprimere.

Accedit sentencia sancti Thome in 4 dist. 16 q. 6 art. 2 questiuncula 3 docentis illam circumstanciam necesario confitendam esse que ultra maliciam ipsius operis habet specialem repugnanciam cum racione sed simplex fornicacio sponse de futuro ultra maliciam illius habet specialem repugnanciam cum racione quam constringit specialiter non fornicari eo quod est sponsa alterius de futuro argumento textus optimi in c. quemadmodum de iureiurando ergo circumstancia necesario in confessione propalanda est, conducit quoque doctrinalis textus Beati Antonini proxime tradentis circumstancias illas esse revelandas sacerdoti que diversis specialibus preceptis prohibentur cum ergo speciali precepto naturali et diverso a precepto de non fornicando prohibeatur ne sponsa de futuro per fornicacionem violet fidem datam sponso procul dubio consequitur sponsalium qualitatem illam teneri exprimere in confessione.

Nec huic nostre resolucioni obstant que pro se adducit Sarmiento non inquam obstat textus in d. c. si vir uxor § dicitur secundo quia respondetur glosa in c. si vir de sentencia excomunicacionis cum textus procedere in sponsa de presenti cuius interpretacionem receptam esse communiter testantur Cananea in c. 1 de adulteriis Felinus in d. c. de sponsalibus columna 2 a m. nec glosa interpretacio per quam falsa est ut ex eo textu colligitur apertissime in illis verbis quia nec matrimonium equale

nec est spem matrimonii violare permittit que inter sponsa de futuro cum tantum procedere clare demonstrant adlegata sunt illum aliqui punt Bartolus ille Baldus et Alberici intelligunt quaerebat ff de adulteriis glossa in c. quemadmodum desere iurando Pa normitanus et Prepositus in c. discretionem de eo qui cognovit con sanguineam uxoris sue Lucaccius libro 6° observacionum 60 et Sarmiento ubi supra

qua propter ratio eius texus inter pretacio est licere ex sponsa de futuro vindicare coitum ex sponse cum altero non quidem ex eo quod ille coitus sit adulterinus. Ideo quia ex sponso atrox in iuria infertur propter ex spem matrimonii unde ex sponsus non vindicat illam fornicacionem eo quod sit adulterium sed racione gravis in iurie sibi illate

nec obstat 2a argumentacio francisci sarmiento quia respondet ad hoc ut quis dicatur filius naturalis solum requiri quod scilicet tempore concepcionis scilicet tempore nativitatis si interesse ma trimonium contraherent parentes eius valeret quidem nec ex aliquo inpedimento careret effectu quare cum matrimonium ab ex spon sa de futuro contractum cum alio valeat et teneat dicto c. si inter. c. sicud de ex sponsalibus c. 2° de ex sponsa duorum, id utrobique sufficit ut ipse filius dicatur naturalis velum ante quam hinc discedam obliviscendo ta re unum utrobique animadversione dignum scilicet quod si filius naturalis ante matrimonium susequens promoveatur ad or dines susequto matrimonio fit quidem legitimus sed indicita illa ordinum susceptio non convalidatur nec ille habet ordinis execu cionem nec potest ascendere ad alciores sine dispensacione ut escrisit Vincencius in c. innotuit de electione quem refert et sequitur Archidiaconus in c. Osius infra dist. 56 nam licet si matrimonium auferat illegitimitatem non autem aufert irre gularitatem aut suspensionem provenientem ex indicita

et ilicita

Ordinum suscepcionem

8.ª q.º est utrum filius natus ex matrimonio putatiuo sit irregularis nec, procusius conuersione animaduerto matrimonium putatiuum appellari quod de iure nullum est propter aliquod impedimentum creditur tamen et reputatur a multis validum hoc supposito questionem absoluo duabus propositionibus prima si parentes ignorabant impedimentum filius ex eo matrimonio natus legitimus est c. inter c. peruenit c. ex tenore c. referente qui filii sint legitimi et resoluunt auctores plurimi quos referunt recentiores Decius et Ri 3 pa in c. inter ceteras de rescriptis Sacinus Iunior consilio 31 n.º 4.º et 74 Tellus fel. in c. 6 tauri n.º 6.º Emanuel Costa in c. si pater de testamentis in 6.º 1.ª p.te p.la vxorem n.º 2.º Simon Maiolus libro 1.º de irregularitatibus c. 5 n.º 1.º.

Et hec propositio adeo uera est ut hic filius omnino sit liber ab omni irregularitate que solet ex illegitimitate prouenire ut censuit Panormitanus in d.º c. ex tenore D. Antoninus 3.ª p.te t.º 2 9 c. 4.º in principio Ri pa n.º 7 in d.º c. inter ceteras Maiolus ubi proxime.

Deinde ea propositio locum habet etiam si unus ex parentibus tantum habeat malam fidem nam propter bonam fidem alterius et matrimonii fauorem filius natus ex eo matrimonio putatiuo legitimus est etiam parenti male fidei ut probat text in d.º c. ex tenore quem appellat singularem Emanuel Costa d.ª p.la vxorem n.º 4.º et docent DD in 4.º 2.ª p.te § 1. c. 8 n.º 2.º Soto in 4.º dist.e 41 q.e unica art.º 4.º et probat text. Iurenirapegio in l. 1.ª t.º 13 p.ta 4.ª adeo hec procedit successio ut pater qui malam fidem habet possit filio impuberi substituere pupillariter ut post longam disputacionem ingeniose resoluit Costa ubi supra n.º 25 ex dotrina Baldi in l. quis n.º 4.º Cum in ceteris non sit ex dotrina Baldi dicentis hunc filium patri male fidei suum heredem esse quem secuntur Decius in d.º c. inter ceteras n.º 5 Albarotus et Socius Aelati alas ta d.º n.º 25

2.ª conclusio si parentes impedimenti conscii sunt filius illegitimus est l. 1.ª d.ª et 3 p.la et omnes Cum in capri nueis

De Irregularitate

§ si adversus instituta de nuptiis vbi obser[vatum] est et ab omnibus inter
petribus et hec propositio extenditur ut filius nactus ex matrimonio puta
tiuo sit ilegitimus quando parentes clam matrimonium contraxerunt etsi impe
dimenti iustam et probabilem habuerint ignoranciam c. cum inhibicio
de clan. desponsacione docuit Panormitanus in d. c. ex tenore regula
Baldus Salicetus et reliqui in d. l. que C. de incestis nuptiis Decius An
toninus 3 p. tit. 27 c. 4 § idque maxime procedere ex tenore decreto conci
lii tridentini ss. 24 de reformacione matrimonii c. 1 resoluit Simon
mayolus de [illegible] libro 1 c. 5 n. 1 [illegible] sunt autem

postrema quaestio est vtrum ilegitimi a principe su[premo]
seculari legitimati sint abiles ad suscipiendos ordines ecclesiasticos et respon
dendum est non ex sentencia Vgonis et Archidiaconi in locis supradictis
et docuit Panormitanus in c. ad hec de filiis presbiterorum et omnes
in c. per venerabilem qui filii sint legitimi et resoluunt repetentes
omnes in legalibus § et quid si tantum ff. de liberis et posthumis idque
adiuvat c. ut et si in foro ciuili eo ex prese dicat illum ad espiritualia
quoque legitimare adhuc irregularis maneat nec possit absque dispensa
cione pontificia ad ecclesiasticos ordines promoueri cuius racio co
ligitur ex eleganti principio ex l. in l. ultima ff. de iurisdictione omni
um iudicum nam factum principis in materia sue iurisdicionis
sibi non supposita nec subiecta enim tenet qui dicitur cum princeps se
cularis nulam in espiritualibus iurisdicionem habeat c. nouit
de iudiciis c. solite de mayoritate et obediencia c. venerabilem
qui filii sint legitimi c. bene quidem c. cum ad verum 96 distinctione
c. conuenior 23 q. 8 plane consequitur legitimacionem a prin
cipe seculari concesam nihil posse operari circa espiritualia

contrario autem resoluendum est legiti
matum a pontifice maximo promoueri posse ad ordines mino
res quidem et mayores etsi in legitimacione ex prese dicat ut
posit clericari ut docuit Panormitanus in c. siquis quam de vita et

onestate clericorum

~~ordinariam iur. rectionem~~ et esse communem proposicionem profitetur Simon Mayolus libro 1 c. 8 n. 5

superiori desputacioni illa disputacio conexa e. an expositus cuius parentes ignorantur omnino valeat absque dispensacione ad eclesiasticos ordines promoueri qua de re sunt due opiniones inter se contrarie etenim Joanis de anania in c. 1 de infantibus expositis in eam partem descendit ut expositus absque ulla dispensacione possit eclesiasticis ordinibus insigniri et mouetur Joanes de anania ex textu in l. extraneum 2a C. de heredibus instituendis vbi constituitur extraneum peregrinum seruum heredem instituti posse et ex textu in c. cum deputati de judiciis vbi respondetur sacre magistro responsum e. agenti l. defendenti in judicio non debere obstare quod eius origo sit ignota et in l. vltima C. de infantibus expositis vbi dicitur quod isti expositi censentur liberi ingenui nulla macula inducti et in l. cremini C. de episcopali audiencia vbi probatur secundum Angelum et quod isti expositi consequuntur plenam libertatem et omnimodam et ferem exque omnibus inferri videtur expositum libere posse eclesiasticis ordinibus exornari et ordinari quam sentenciam Joanis de anania amplexi sunt barbacia et felinus ind. c. cum deputati gabriel palestrus in tit. de natis et espuriis c. 63 n. 3 qui eam doctrinam receptam communiter ab interpetribus esse passim profitetur

in contrariam autem sentenciam imo expositum esse irregularem magis videtur inclinase Petrus de ancarano ind. c. 1 de infantibus expositis et bb. in clementina si furiosus de homicidio 1 parte in principio n. 9 et defendit acriter Simon mayolus libro 1 de irregularitate c. 11 eamque sentenciam arbitror esse veriorem cuius potissimum argumento quod in dubio omnis homo presumitur illegitimus ut docuit glosa in l. tricia ff. soluto matrimonio Bartolus consilio 42 Angelus in l. libero 2 ff. de his qui notantur infamia Decius n. 3 Curcius Junior 11 et 12 in l. si emancipati C. de colacionibus Aleiatus de presumcionibus 3a

De irregularitate

presuncione i n 12 tit in 4º 2ª p. c. 8 § 3º q. sequitur quod expositus cum n. constet de eius parentibus indubio censendus est illegitimus ac proinde irregularis quia v. pro se adducit Joanis de anania ad Dem. barum cum ducunt eum a pro posita qª conve aitent

nunc v. incidit dis putacio de irregularitate que procedit ex vicio corporis nam viciatum corpore irregularem est. constat v. t. q. 3 ex toto tit. de corpore viciatis que irregularitatis species originem trahit ex jure divino veteris testamenti ex illo inquam levi tici 21 c. dixit dominus ad moisem omnis qui habuerit maculam de simine Arom sacerdotis n. accedat offerre ostias domino nec panes deo suo et paulo antea dixerat loquere ad Arom homo de semine tuo per familias suas habuerit maculam n. offeret deo suo nec accedat ad ministerium eius si cecus si claudus fuerit et cetera. totam autem disputacionem comprehendam duabus proposicionibus quarum in genere absolvante que ad eam irregularitatem pertinere videbuntur explicaturus deinceps casus aliquot particulares et pertinentes ad illam

sit q. 1ª proposicio si vicium corporis tale quod inpedimentum prestat execucioni alicuyus ordinis scilicet ingsionem indu cit deformitatem efficit quem irregularem. hec proposicio colligit ex txu in c. 2º de corpore viciatis et in c. 2º de clerico egrotante et si euan gelica in fra dist. 55 et 25 tit. 6º p. ta et docent ostiensis et gofre dus in suma tit. de corpore viciatis Di cardus in 4º dist. 25 q. 1ª art. 1º et b. Paulu danus q. 3ª ad finem Naba pus in manuali c. 27 nº 198 tit. in clementina si furiosus de homicidio i p. in principio nº 1 pa ulus boqasius in tit. de irregularitate 1ª p. tit. de corpore viciatis ordi nandis scilicet n. sed hec proposicio ita tenperanda est ut silicet vicium sive deformitas corporis absolute faciat quem irregularem quoad ordines suscipiendos si v. vicium seu deformitas corporis supvenerit post ordines yam susceptos intantum facit quem irregularem in qu antum impedit post illum corporis vicium inabilitatus ad exercicium

alicuyus ordinis

ut eleganter explicauit Marianus Socinus in c. ad audienciam de homicidio n° 78 et 79. ex quo consequitur quod qui post ordines susceptos incurrit vicium corporis impediens celebracionem solum quantum ad eum actum irregularis est non vero quantum ad exercicium aliorum ordinum actuum de absolucionis sacramentali beneficium poterit impendere ut post eum tradit ubi proxime et ex eo Cluotobna Simeon Mayolus libro i de irregularitate c 14 n° i Nabarrus d° c. 27 n° 200 Resoluens post Villa dicgum de irregularitate coluna 39 hoc ipsum locum habere dumtaxat quando hoc vicium non incurrit quis ex ponte aut culpa sua nam si ex ponte aut culpa sua contraxit dicendum esse saltem eum irregularem esse

2ª propositio si quis membrum sine culpa sua ciderit irregularis est. etsi tamen membri abscisio nec impediat ministerium ordinis nec insignem deformitatem inducat hec conclusio colligitur ex canonibus apostolorum c 22 et c. penitentes et c. si quis absciderit c qui partem dist. 55 c ultimo 87 dist.ª 99 in locis probatur eum qui pudenda sibi amputauit uoluntate propria irregularem esse socialem probat tex in c. ex parte c significauit de corpore viciatis le 25 tt. 6° parte ª et docuit D. Augustinus in libro de docmatibus ecclesiasticis c 72 et Albericus indiciionario verbo homicidium i et in verbo mutilitas et in verbo luxurias

et hec propositio extendit ut habeat locum etiam in eo qui non amputauit viribus sua sed alius culpa sua l. qz ipse jussit aut Rogauit l. qz Rei illicite dans operam illa ciderit aut in penam delicti ab eo commissi illi fuere accisa prout docuit Ostiensis in summa tt° de corpore viciatis et que et in c ex parte eodem tt ubi DD communiter et Nabarrus et Mayolus ubi supra

deinde extendit ea propositio ut procedat etiam si membri amputacio notoria non fuerit ut post Villa dicgum Resoluunt et et Nabarrus aduersus ostiensem cardinalem et antonium in d° c. ex parte de corpore viciatis quorum opinionem concedo ad mitti posse quando non integrum membrum

si eius pars fuerit abscisa
facit tamen ea propositio ubi a me dicis casu [illegible] probies vim aut insidias hestium sine culpa [illegible] puer incuna bilis quis cetus fuerit et virilia aliud membrum non impediens celebrationes emiserit c. ex o[illegible] c. 2o significavit de cor. servicia [illegible] c. eunucus c. si quis pro egritudine c. si quis in infirmitate c. lateris c. eunucus c. si quis cuy ce vulgi existimantes deuere eum cum virilia sunt amputata illa secum deferre ate fata [illegible] in pulverem redacta ut observat Nabarius d[illegible] n° 200

[illegible] huic fatreme conclusioni duo videntur obstare inprimis locus ille Matei 19 c. [illegible] sunt eunuqui qui de matris utero [illegible] nati sunt et sunt eunuqui facto ab ominibus [illegible] sunt et sunt eunuqui [illegible] castraverunt propter regnum celorum ex quo loco evangelico videtur colligi licere castrare se ipsum saltim celo continencie religionis et fidei ac proinde in eo casu irregularitatem non incurri [illegible] ex consequenti [illegible] ipsam esse 2m aserciionem qua generationem constituimus [illegible] ex virilium [illegible] cione irregularitatem [illegible] hi deinde obstat quod de Origene [illegible] indo c. si quis absciderit infra 55 dist. scribens illum se fecit eunucum ut liberius in oculto posset mulieribus predicare tempore [illegible] et tamen postea apud cesaream fuisse sacerdotem ut [illegible] ecclesie et tamen postea apud cesaream fuisse sacerdotem [illegible] historie eclesiasticae [illegible] in c 6o significatum [illegible] Eusebius cesarensis libro [illegible]

heaut con non turbant superiorem resolucionem

non obstat locus ille evangelicus quia ad eius interpetracionem est [illegible] c. et ex celo continencie religionis et fidei se ipsum castrare non licere quia [illegible] violentas manus in [illegible] adocicionem [illegible] valiadversum quemquam sibi ipsi violentas manus injicere [illegible] membri mutilacionem ex autoritate libri 3 [illegible] c. 7 extra in c. sin licet 23 q. 5 a et le qui dei § sic autem distinguendum ff de bonis eorum qui sibi mortem consciverunt le si quis filio § ei qui de ino ficio so testamento cum ergo se ipsum castrare absolute malum sit plane fit consequens licere non posse ex celo continencie religionis et fidei nam quod dictum est in se et absolute malum

nula potest boni circumstancia fieri licitum. c. non est putanda 1 q. 1. c. super eo de usuris locus autem euangelicus contrarium non probat quia eum sensum habet ut illi dicantur seipsos castrasse propter regnum celorum qui sancto proposito uxorem ducere nolunt sed magis eligunt refrenare concupiscenciae motus quemadmodum explicuit D. Augustinus libro unico de Sancta virginitate c. 23 et 24 D. Basilius libro unico de virginitate et nicolaus de lira in illum locum matei 19 c.

nec obstat quod de Origene dictum est quia in promocione Origenis eclesia orientalis escandalum passa est et demetrius alexandrine eclesie episcopus Dionisium increpauit propterea quod Origenem postquam se anputauerat promouisset ut escribit Eusebius vel supra et particularia facta non sunt in consequenciam trahenda c. ultimo 4 q. 1. c. pecis 7 q. 1

SEQUITUR DUBIUM

utrum et quis corporis irregularitatem inducat

dubium hoc in materia vicii tractatus utilisimum questionibus quinque absolvetur. 1ª questione uentilauit utrum mulier ex eo quod mulier sit irregularis et sacri ordinis incapax ad textum in c. sacratas 23 dist. deinde de singulis humani corporis partibus questiones singulis questionibus ...emus disputauimus 2ª de vicio et defectu parcium capitis humani quae facilioris intiligencie gracia propter quatuor distinctos articulos uentilauit primus tractauit de facie deformitate. 2º de oculorum defectu ad textum in c. cecus 49 dist. 3º de vicio nasis, oris, dentium, labiorum et gutturis. 4º de vicio aut dificultate aurium. 3ª questione disputauit de vicio manuum et pede. 4ª disputauit de vicio et defectu digitorum. 5ª et ultima de vicio pellium et ...

De irregularitate

Utrum mulier ex eo quod mulier sit irregularis q[uaesti]o 1a

ad t[e]x[tu]m in c. sacratas 23 dist. 6 ba[.]a[.]p[..]i pere et 3 ... reprehensione dignas p[ro]hibito p[ro] ponti fe feminas irregulares ee nec posse ... sacra atit ... talia minis [...] ex quo concinat t[e]x[tu]s in c. mulier in fra eadem dist. t[e]x[tu]s melior in c. noua de penitencijs et remisionibus ubi ... pontifex respondet non licere feminis predicare aut confesiones audire et rem ... in ecclesia inauditam ... Racionem q[uam] ... beatissima virgo Maria omnes ... excelencia superaverit ... tamen ... clavis regni celorum commisit subiat quod feminis interdicte sunt omnia publica et civilia munera l. 2a ff de regulis juris tractat latte adere ... Panor. in d[ic]to c. noua de penitencijs et remisionibus idem Abbas in c. dilecta de mayoritate et obediencia suma tabiena verbo irregularitas 4o in principio Socinus in repeticione c. sentencia sanguinis nec clerici l. monachi 1a p[ar]te principali q. 14 ad finem Sirmam Mayolus in tt[itul]o de irregularitatibus libro 1 c 26 Nava. ... in manuali c 25 n. 20 ... ex teologis D. Tho. in 4o sentenciarum dist. 25 q. 2a art. 52 ... Martinus ... in 2a 4 q. 20 art. 54 folio 309 coluna 4a ubi dicit communem teologorum sentenciam Michael de palacios in 4o sentenciarum dist. 25 disputacione 1a

Nobstari videntur t[e]x[tu]s in c. mulierem 32 dist. ubi habetur mencio ... feminis que presviteri ... non tamen videtur femina incapax ordinis presviteratum et t[e]x[tu]s in c. diaconis 27 q. 1a ubi probatur diaconi ante ... annum ordinari ... ergo similis non videtur incapax ordinis diaconatum

Non obstantibus verisima et catolica ... conclusio pro cuius exacta declaracione constituendum e[st] Jure divino et ex natura ... virilo sexum ad ordinem ... necesarium non solum de necessitate precepti ... de necessitate sacramenti ita ut quamvis mulier de facto ordinem aliquem sive ex minoribus sive ex sacris susciperet ordo nullus esset nec ipsius carater em ... peret pro ... sane conclusione ... e diaconisa in principio quam sequuntur omnes supra citati licet in fine

q[ua]rum tueat[ur] in quo communiter deprehendit sicut in prima[m] p[ar]te communiter aprobat[ur] ut post allios notat bb. in c. Alma mater d[e] s[ententi]a ex[communicatio]nis i[n] 6[to] p[ar]te § 11 n[umer]o 2 facit quod christus Dominus servator noster feminas nunquam elegit in apostolos aut discipulos neq[ue] eisdem commisit claves Regni celorum nec que dicit accipite spiritum santum quorum remiseritis pecata et cetera imo quanbis femine santitate prestantes christum dominum sequerent[ur] nulam tamem ex illis ad cenam vocavit in qua apostoli fuere ordinati tradunt Roffensis c[ontr]a luterum Castro et alii quos refert bb ubi proxime Bicoria de lecione 2[a] de potestate eclesie q[uestio] 2[a] principali n[umer]o 3 Ertiqus de indiqu[ibus] libro 3 de sacramento penitencie c 2 n[umer]o 3. tandem in id expendi potest quod ille qui ad sacros ordines promovet[ur] in supremo ad[modum] sublimegradu colocat[ur] vocat[ur] enim in sortem Domini qui ubi servire regnare e[st]. sexus autem femineus le nature sub[ditus] ditus e[st] ut constat ex illo genesios c. 3[o] ubi posquam Dominus adamum et evam creavit dixit hue eris sub potestate viri et ipse dominabit[ur] tui consonat tex[tus] in c. est ordo et in c. hec imago tt[ulo] satis e[st] cum caput 33 q[uestio] 5[a] ubi gracianus pluribus agustini Ambrosii et geronimi auctoritatibus conprobat feminam viro subditam esse debere q[uod] ipsius lex naturae repugnat feminas ad eclesiasticos ordines promoveri et in supremo gradu colocari

qq ita constitutis no obstant duo Jura in c[ontr]a[riu]m ducta respondet enim Michael de palacio, ubi supra feminas illic non apelavit presviteras et diaconisas quod esent aliquo eclesiastico ordine insignite sed propter aliam racionem longe diversam nenpe qui apud grecos uxores presviterorum presvitere. diaconorum diaconise apelabant quemadmodum apud nos passim Regis uxorem Reginam ducis ducesam comitis comitisam apelare solemus. Et hec inter bet racio natiui[?] t mentem illorum iurium ut ipsorum verua p[ro] pendenti facile bot erit aparere quare verius et facilius dis presviteras fuise olim matronas quasdam viduas que forsam aliquam habebant curam di[?] eclesie etenim dicio presviter apud grecas idem significat quod dicio senior apud latinos et ita eleganter explicat Soto in 4 senteciarum dist[inctione] 25 q[uestio] 1 art[iculo] 2[o]. similiter diaconise erant quedam santimoniales que inter ceteras aliqua forsam venedicione erant lecioni umiliarum et evangeliarum in coro de

putate

diaconissa enim idem significat apud grecos quod ministra apud latinos desumto vocabulo a verbo greco (diaconco) quod idem significat atque ministro

tandem nostre conclusioni non refragatur quod potestas ordinum et carater inde levitis imprimitur in anima in qua nulla reperitur sexum discrepancia. satis sit enim tibi respondeas quod quamvis in eum [illegible] potestas ordinum et carater in anima imprimatur quia tamen non aliter imprimitur quam per sacramentum cuius susceptio exse repugnat sexui femineo et agens non operetur nisi in paciente bene disposito non mirum si non imprimatur carateri nisi in anima que conzuncta fuerit corpori virilis sexus

amplia tamen conclusionem procedere et feminas illa incapaces non solum ordinis sed etiam espiritualis Jurisdicionis ita ut neque interdicere neque suspendere nec excomunicare valeat. tenent ampliacionem armilla aurea verbo interdictum Antonius de Butrio cardinalis et Abbas in c. nova de penitenciis idem Abbas Fipa Decius et Mantua in c. decernimus de Judiciis idem Decius in lege feminae nº 41 ff de Regulis Juris sedes ma et Narzolius ubi supra et probatur eficaciter ex iis que supra in confirmacionem adduximus conclusionis

ex qua ampliacione consequitur resolucio illius questionis utrum videlicet femine que in monasteriis religiosis virginibus preficiunt aliquam habeant espiritualem potestatem saltim Jurisdicionis et quidem dubitacioni anzam prestat quod abatise leges et precepta ferunt quod est Jurisdicionis signum non leve argumento textus in lege omnes populi ff de Just.ª et Jure et tex. cum omnes c. que in ecclesiarum deconstitucionibus tradit frater Alfonsus de castro libro 1º de lege penali c. 1º et 2º nihilominus tamen ex predictis tenendum est abatisis et aliis monialium prefectis nullam competere espiritualem potestatem nec ordinis nec Jurisdicionis probatur conclusionem D. Tho. in 4º sentenciarum dist.e 19 q.e 1ª art. 1º questiuncula 3ª ad 4m et ibi Durandus et Paludanus q.e 2ª conclusione 3ª sedes ma ubi supra ex nostris Abbas panormitanus nº 1º Marianus Socinus nº 2º in dicto cap. nova de penitenciis Silvester verbo Abatisa § 3º et probatur racione totam namque espiritualem potestas sive ordinis sive Jurisdicionis orum habuit a potestate clavium et inde clavium apelat ut est concors teologorum tradicio teste petro de soto de institucione clericorum

tt° de clavibus leccione 1ª ad cui mulier mmmmmm clavis habere non potest illas enim viris dumtaxat et privative commisit christus Dominus ut resolutum est quod mulier nullam habere potest espiritualem potestatem

nec aliquid in contrarium movet dubitandi racio proxime adducta respondemus namque abatisas et similes prefectas nihil posse precipere in forma precepti hoc est in virtute espiritus santi in virtute sante obediencie et sub precepto nec si faciant obligavemnt tanquam ipsius precepta tamet simoniales ex vi regule teneant ipsarum mandatis obedire quod utique nullam in eisdem arguit potestatem espiritualem patet in simile etenim filius iure nature patri obtemperare tenetur et pecat transgrediendo mandatum paternum inde tamem non convincitur patri in filium aliquam competere espiritualem potestatem

similiter non refragat txs in c dilecta de mayoritate ubi probari videtur posse mulierem exercere eclesiasticam iuridicionem in clericos esclesiasticas quia probas enim mulierem in iis que pendent a potestate clabium nullam habere posse iuridicionem ut pre diximus: in iis vero que espetant ad forum contenciosum et exterius quesque non pendent a potestate clavium ligandi et absolvendi mulierem ex auctoritate l. privilegio sedis apostolice l. etiam ex prescrisione et consuetudine inmemoriali l. tandem in consequenciam alicuyus dignitatis eclesiasticam iurisdicionem obtinere posse ita txm illum explicant gla vincencius gofredus abas antiquus et Panormitanus et imo lañ bdem rerosius in c. dilecti n° 1 et 2° de arbitriis Panormitanus et socinus in d° c nova: differencie racio est quia quemadmodum iuxta veriorem sentenciam laici espirituales iurisdicionis incapaces sunt ita ut in espiritualibus et iis que pendent a potestata clavium iure divino prohibeantur potestatem aliquam exercere resolvit almainus de potestate eclesie c 3° vitoria in 1ª leccione de potestate eclesie ad finem: in civilibus vero et criminalibus clericorum causis iure tantum humano prohibiti sunt ut docte resolvit sss in praticis cap 31 n° 2 vol 2ª conclusio facit txs in c cum ad verum 96 dist. iuncto c so lite de mayoritate sic similiter femina eclesiastice iuris dicionis in iis que espectant ad potestatem clavium incapax est iure divino et ideo nulo iure humano capax redi potest argumento txs in c cum ex quidam 2 19 q 1: quo ad temporalia vero et de eo que espetant ad forum contenciosum et exterius

queque non pendendent a potestate clavium femina Jure tantum humano prohibetur et ideo nil mirum si privilegio prescripcione vel consuetudine inmemoriali et in consequenciam dignitatis Jurisdicionem eclesiasticam fori contenciosi et temporalia clericorum habere posit argumento txs in c. pro posuit b. de Jure posumus supra Jus dispensare de concesione prebende c. sup qq dam § preterea de verborum significacione

ex qq resolvitur et alia questio utrum si licet acta a muliere sexum simulante et se virum menciente valere debeant et quiden dubitacionis materiam excitat txs elegans in le barbarius ff de off. pretoris et in le 1a C de testamentis et in § sed cum aliquis instituttis eodem qq locis probat comunem errorem et publicam existimacionem Jus facere ad efectum ut acta ab eo qui potestatem non habuit sustineantur ex predictis tamen dicte dubitacioni satis fit quod si mulier exercuerit actus eclesiastice Jurisdicionis in is que pertinent ad forum exterius et contenciosum que non pendent a clavium potestate quidquid egerit validum erit primum argumento txs in d. le barbarius et ita que communiter sic observant scribentes: si vero mulier sexum simulans et virum mentita aliquid exerit circa ordinum et sacramentorum colacionem et administracionem vel circa ea que espetant ad potestatem clavium nullius erit ponderis et momenti in eo enim quod habere non potest similiter nec dare nec in eo lex humana aliquid suplere nisi autem que sui natura imposibilia sunt communis error Jus non facit ut communiter calculo asnoscunt inter petres in d. le barbarius et mihi non oscure probat txs in ille argumentum a contrario cum impossibilis Demonus et servo potuiset decernere hanc potestatem

qq consequens est quod quicunque ab ea muliere fuerint promoti ~~mita~~ non tit. posunt exercere sed cum tamen convenient teneri pro bonifices ordinacionem Requirere ut post allios resolvit Mayolus de Irregularitate op. libro 1 c 28 n 12 et sequenti

suborit tamen hoc loco dubitacio utrum hermafroditus sit irregularis, e autem hermafroditus qui et androgina seu vir simul femina et utriusque sexus particeps e de quo agunt plinius libro 7 naturalis istorie c 2 D. Augustinus libro 16 de civitate dei c 8. Aulus Gelius noctium aticarum libro 9 c 4 [illegible] intelligent [illegible] hominum Mensquicus de quperande remedio 1 n 15. et quidem non el. est hermafroditum absolute irregularem magis probat Marianus socinus in c ad audenciam n 64

de omicidio

et ideo si incalescat in sexu masculino non esse irregularem 2a 3a irregularem si in femineo sexu prevaleat argumento tx in le querit ff de statu hominum le repetundarum ob ermafroditus ff de testibus c testes & item ermafroditus 4a q. 3a sequitur Soto in 4o sententiarum distinctione 25 q. 1a art. 2o ob ubi inesse

Propositam nihilominus sentenciam imo ermafroditum absolute irregularem esse docuit Sylvester diaconus d. c. testes & item ermafroditus Summa tabiena verbo corpore viciatus ad finem S. Antoninus 3a parte summe tit. 28 c. 6o Orescius in dicta le querit n. 9o pro qua sentencia inuolex bendit fundamentum quod ermafroditus est monstrum quoddam & consequenter ab ecclesiasticis ordinibus pabelendus

Verum in hac dubitacione ipse existimo distinguendum ut si ermafroditus prevaleat in sexu femineo ita sit ecclesiastici ordinis incapax ut si de facto ordinetur non recipiat caraterem sacramenti argumento de le querit & similium xurtis resoluti supra in prima pio uius questiuncule: si vero in sexu masculino incalescat capax erit ordinis irregularis tamen propter dictum defectum & monstruositatem ita ut si de facto ordinetur recipiat sacramenti caraterem non tamen habeat ordinis execucionem & ita videtur insinuare Navarrus in manuali c. 27 n. 203 ex qq absolvitur 1a q. huius dubi

Utrum et qui humani capitis defectus irregularitatem inducat q. 2a de facici deformitate art. 1o

deformitas facie irregularitatem inducit quo argumento a forciore sic eamo fori racione probatur nam si deformitas in humanu indigito inpedit aut dorso irregularitatem inducit ut inferius latius notavimus multo magis illam debet producere deformitas & turbitudo facici & ideo si deformitas aut monstruositatem vel ridiculam faciem vergat intedimentum prestat quo ad ordines ecclesiasticos verumgracia si facies multis sit disegnata coloribus & cicatricibus dehonestata ut post Fiamlerinum de monte lagano resolvit Silvester verbo homicidium 3 q. 3a summa tabiena verbo irregularitas 3 n. 26

nec refragatur locus evangelii Ioannis c. 7) nolite iudicare ante faciem) is enim, quod dicitur, si locus ille in sensu literali accipiatur solum evincit propter solam deformitatem naturalem neminem deberi ab ecclesiasticis ordinibus arceri quod et nos fatemur non tamem probat locus ille quod si faciei deformitas et turpitudo horrorem et scandalum preveat non prestet vim modi impedimentum. Rursus responderi potest Christum dominum servatorem in illis verbis in sensu allegorico nos docere voluisse non esse attendendum ad aliquid impertinens et ineptum de quo agitur nec deferendum esse iudicium secundum faciem et experienciam externam sed secundum veritatem intime et deterius consideratam ut ibidem explicat Nicolaus de Lira et ideo ex illo loco nihil contra nos colligi potest efficax argumentum et ex illis absolvitur articulus quintus.

Ad caput ut hinc etenim § si cecus 49 dist. art. 2us

collige ex textu iunctis verbis precedentibus) non ferat panes domino Deo suo nec accedat ad ministerium eius) collige ex textu oculorum defectum prestare impedimentum quo ad ordines cecus enim sive effossis oculis sive orbatus lumine visuali irregularis e constat ex canonibus apostolorum c. 76.

amplia hanc conclusionem locum habere et cecum irregularem esse non solum quo ad ordines suscipiendos verum etiam quo ad susceptos exercendos etenim quantumvis sacerdos effectus cecus ordinem non admittat ipsius tamen executionem propter impossibilitatem perdit docuit S. Thomas 3a parte q. 82 art. ultimo ad finem. hoc autem non ita generaliter et indistincte accipiendum est sic etiam sacerdos post tractam cecitatem irregularis fiat quo ad exercenda omnino sacra ecclesiastica in quibus visu opus est exercere namque poterit munera ecclesiastica quae cecitas non indigent ut puta predicare confessiones audire et similia cum ramo et beneficia obtenta potere retinere c. cum percussio 7 q. 1 tradit Navarra Covarruvias quidam de eodem loco adiutor extra in c. 2 de clerico egrotante vel debilitato ex quo Abbas ibidem publicam confessat irregularem nunquam illis qui ... alicuius defectus ministrare prohibetur in aliis non prohiberi.

Ampliam rursus predictam conclusionem procedere et irregularem esse monoculus hoc est habentem alterum tantum oculum c. si evangelica 55 dist. si vero quis careat visu dextro oculi alias tamen sanus habeat et sinistro oculo cernat quomtum ad celebrandum sit satis irregularis non est sic resolvit Bartholomeus a Medina (?) in manuali c. 27 n. 199 Simon Maiolus de irregularitatibus libro 2 c. 20 n. 4 ... tem

tem qui careat visu sinistri oculi quem estilus Romanus oculum canonis apela re consuebit procul dubio irregularis erit ut observant proximi Pelati.

amplia 3 irregularitatem quoque producere lipitudinem oculorum etenim lipus hoc est habens oculos pro pecio lacrimantes ab ordinibus eclesiasticis excluditur quod eadem deformitas inspicientibus horrorem nauceam et scandalum prebet docent Arquidiaconus Turrecremata et preposito[s] traxit quod hec irregularitas originem a Iure divino veteris testamenti ut constat levitici c 21 § filius v. ubi dominus lipum prohibuit acedere ad ministerium altaris. quae vero oculorum lipitudo sufficiens sit ad inducendam irregularitatem arbitrio episcopi relinquitur ut resolvit Simon Majolus dei Irregularitatibus libro 1 c 26 n 5

amplia 4 irregularem quoque esse aliquo modo illum qui distortos habet oculos et ideo veniet antea promovendus ad sacros ordines quam episcopus videat quanta sit deformitas et dicernat verum talis sit quem merito ab ordinibus excludere debeat etenim quelibet oculorum deformitas notabilis impedimentum prestat doc[e]t gl[os]a ultima et Antonius de butrio et Panormitanus in c cum de tua de corpore viciatis: idem resolvendum est de illo qui habet dis[pa]res oculos et de illo qui habet oculos nimium prominentes non enim sunt ordinandi quousque episcopus Judicaverit quanta sit deformitas iuxta sententiam glose sen[tenti]am[?] beneficium [?] c cum de tua

amplia 5 irregularem quoque esse illum qui habet maculam aparentem in oculis quam escriptura divina vocat albuginem illam enim irregularitatem producit ut probat textus noster et observat Arquidiaconus et vetus quod Cardinalis [?] silvester verbo homicidium 3 n 5 trasit quesimiliter hec irregularitas principium a Jure divino levitici d. c 21. que autem oculorum macula sufficiens sit ad producendam hanc irregularitatem relinquitur similiter arbitrio et discrecione episcopi qui informando [?] mediar arbitrio debeat atendere an macula statim offerat sese videntium conspectui absque sutili oculorum inspeccione talis namque macula procul dubio quem facit irregularem: si vero primo intuitu non apareat nullum prestabit impedimentum ut breviter explicat Abbas antiquus ubi Antonius de butrio et Panormitanus in c cum de tua de corpore viciatis. et ex his absolvitur 2 ars

DNA SI LABOR. DNI V. EGRIS

DE FORM. B. ARCVS TERTIVS.

deformitas ex parvitate magnitudine et tortuositate nasi proveniens irregularitatem producit arbitrio episcopi ubi ut in defectibus oculorum art° proxime notatis notant in spetie escribentes per textum in c. hinc etenim 49 dist. idem prium deducentes ex c. 21 leviticj ubi dominus Deus eli voluit ab altaris ministerium habentem barbum grandem et tortuosum nassum. quamvis autem D. Gregorius in suo pastorali libro 1 c. 11 relatus a Gratiano in d° c. hinc etenim dictum locum illum in sensu morali percipere et explanare exponat nihilominus tamen etiam in literali procedere posse et ita deformitatem nasi irregularitatem producere comuni voto recepptum ut resolvit Mayolus in tractatu dei irregularitatibus l. c. 22 Nº 6 a d° 2° ad finem: indubitatum autem est eum qui naso caret omnino irregularem esse caret namque optimo et venustissimo humane pulcritudinis ornamento. Juxta sententiam D. Thome in 4° sententiarum dist. 25 q. 2a art° 6° ad finem quem sequitur suma tavvena in verbo corpore viciatus.

lavior quoque deformitas episcopi arbitrio irregularitatem parit v.g. si quis habeat lavia ita tortosa ut nihil ore continere valeat quin extra ita elavat subest enim maximum periculum in sacro sante eucaristie et sanguinis domini sumcione resolvit Mayolus de irregularitatibus libro 4 c. 23.

dentium vero defectus nulum prestet impedimentum preter quam si quis sibi dentes exciserit per indignacionem et impacienciam argumento pro in c. qui partem 55 dist. et alios que tradit Sansormitanus in c. ex parte ad medium de corpore viciatis sic suster verbo corpore viciatus q. 4°. ille vero qui dentes habet nimium prominentes (dummodo Judicio medicorum absque vite et alicuius egritudinis periculo id fieri posit) curari potest ut aliqua ex parte sibi dentes secantur et minuant ex glosa in d° c. qui partem docet et Sibas et Sinister ubi proxime.

tandem irregulares sunt guturosi hoc est illi qui gutur habent nimium pendulo et tumido sunt colo ut resolvit suma tavvena verbo dispensacio nº 13 et ita absolvitur 3 articulus

DE AVRIVM VICIIS ARTICVLVS QVARTVS

surdus qui nihil omnino audit irregularis ut constat ex canonibus apostolorum c. 76 et facit quod huiusmodi surdus non potest publicam personam gerere nec esse arbiter nec procurator nec quo cumque modo in iudicio existere resolvit copiose Sennatus Bancius in tractatu de nulitatibus sententiarum titulo ex defectu mandati n. 25 facit Dursus quod huiusmodi est surdus infanti et furioso equiparatur § mutum institutis de inutilibus le. i. in principio ff de verborum obligacionibus le. i. § finali ff de actionibus le. pretor ait § non omnes ff de iudiciis: infans autem et furiosus procul dubio irregulares sunt titulo i de corum de etate et qualitate c. super ordinata de prevendis c. si quis 2. 8 dist. c. conmutit 33 dist. ergo et surdus irregularis erit

hinc etiam irregularis erit mutus cum nihil exaudiat Balbusta mem irregularis herit nisi lingue nodus ita gradus pronat ut verua intelligibilia explicare valeat resolvit Simon Mayolius de irregularitatibus libro i c. 26

surdus tertio hoc est qui dificilius et tardius exaudit nullo iure prohibetur ad eclesiasticos ordines promoveri: si autem quis post susceptos sacros ordines surdus efficiatur distinguenda sunt ea que diximus de oculis defectibus supra hac quaestione art. 2º resolucionis ut videlicet possit prosequare ea ministeria eclesiastica que non indigent audito sano et expeditus et ita sumissa voce misam poterit celebrare et alia id generis facere: non tamen poterit confesiones audire propter inpossibilitatem asolucionis que cause coniccionem suponit et pecata penitentis audita esse et perceptionibus confesari

ille tandem irregularis est qui licet auditu non careat mutilatus tamen habet aures sive in totum sive pro parte sive illas amiserit dando operam tenelli cite sive ex sponte sibi anputaverit aures enim inter humani corporis membra conumerantur ex sententia glo. in c. singula 89 dist. et exin absolvit quod et ultimus art. et 2ª quaestionis particula huius dubi

VTRVM EQVI MANVM DEFECTVS IN IRREGVLARITATEM PAREAT QVESTIO TERTIA

cum diuina ministeria per manus plerumque exerceant irregularis inprimis erit ille qui vtraque vel altera tantum manu caruerit. Resoluit D. Tho. in 4 sentenciarum dist. 25 q. 2a et 3a parte q. 62 art. vltimo ad 3m argum. idem resoluendum est de eo qui non habet sed dictas tulatas habet manus inefficaces tamen ad vtendum quia iure nostro paria sunt non hauere membrum aliquod et habere sed inutile sicut vrgeri [illegible] q. 1 Jubat tex in c. 2o § sed neque ad finem de translacione episcopi dum probat viduatam dici ecclesiam quelibet episcopum habeat inualidum tamen prohibet hauere consonat elegans doctrina glossa in lege finali C. ad lm flauiam de plagiariis quae docet viduam apelari mulierem illam quae maritum habet qui sed inutilem quam ex tollit Sicilius in c. [illegible] [illegible] dio [illegible] delegati Joanis de platea in § c inter [illegible] na[illegible] institutum de publicis Judiciis et singularem apelat palacios Rubios in repeticione cap. per vestras de donacionibus inter virum notabili 2o inprincipio n. 12 [illegible]

Rursus irregularis est ille qui licet integras ab[illegible] et efficaces ad vtendum haueat manus deformitatem tamen aliquam in illis patitur ex qua per populum scandalum exoriri posse cum de corpore viciatis vbi notant inocencius Cardinalis Antonius de butrio et ceteri escribentes tradit Suma taurina verbo irregularitas 3o n. 26

hec autem quoad suscipiendos sacros ordines intelligi debent siquidem post yam susceptos manu vel manibus orbari contingat 3o in memoriam reducendum est illud quod semel et iterum in discursu huius dubii inculcauimus ut videlicet irregularis dumtaxat fiat quoad execucionem illius ordinis in ministerio in quo manibus opus sit exercere nequeat potest alia ministeria sacerdotali et ceteris eo ordine deputata ut puta predicare confesiones audire funeralia agere et alia id genus ex sentencia patris [illegible] in c. 2o de clerico egrotante cuius superius meminimus

dubitari tamen posit vtrum huiusmodi sacerdos manu vel manibus carens exercere posit ea quae sunt ordinis quoad verum ex presionem sub [illegible] [illegible] id quod manuum auxilium desiderant et [illegible] cum dicto Tho. 3a parte q. 67 art. 6 ad 3m negatiue respondendum est ac subinde si sacerdos manus vel mutilatus verba baptismi et formam proferat altero baptizandum in aquam inmittat nihil agit

tandem irregularis erit ille qui tremulas hauet manus ut docuit ex speculator in c. si forte de eleccione libro 6o quem refert Simon Mayolus in tractatu de yrregularitatibus libro 1o c. 24 ad finem ex eo quia ex candalum in populo exoriri posset propter periculum quod subest in sacrosancta ministracione et ex y

absoluit 3a questiuncula

VTRVM ET QVI DIGITORVM DEFECTVS IN IRREGVLARITATEM PRODVCAT

Qe 4a

Qr tamen alibi n ita con mode tratari potest hic oportune inquirit vtrum gibosus irregularis sit et quidem Tibosus indubitari potest ee differencia illius namque cuius dorsum tumorem magnum creuit corpore tamen erecto et eleuato: alius item e gibosus in terram curuus et altaris ministerio omino ineptus et inbecilus: vterque irregularis e. inter vtrumque tamen n leue discrimen etenim gibosus i generis cum dispensacione facile ad sacros ordines admitti gibosus vo 2i generis omnino e ab sacris ordinibus repelendus et in susceptis ministrare prohibendus vt probat txs in c hinc etenim 49 dist. vbi ex plicuit Vguccius doctor antiquus quem refert Simon mayolus in tittlu dei irregularitatibus libro i c 19. ad eandem quoque irregularitatem ptinent illi qui tumor in pectore creuit.

quanbus digitus men brum dici n posit argumento txs in c singula 89 dist. docuit Bartolus in le 2a ff de publicis Iudicis Panormitanus in c i qui clerici l vouentes Marianus Socinus in c sentenciam sanguinis nec clerici l monachi Nauarrus in manuali c 27 n 206 illius tamen defectus ad irregularitatem inducendam aliquo suficere solet. siquis pro casu et sine culpa digitos amiserit et ex illorum defectu paruam faciat deformitatem irregularis n e probat txs in c qui btm 55 dist. tradit Panormitanus vbi proxime Suma tauena verbo corpore viciatus et verbo irregularitas 3o qe 26 Suma Rosela eodem verbo: id quod maxime locum hauet si vnius modi digiti deficiat me in manu sinistra probat txs in c Cator 55 dist. b sinistre manus digitum hauere abcisum quod b nil ei nocuit

hic tamen resolucio temperanda e ut n procedat in illis digitis qui crucis signum fit. l vendicia dat l eucaristi e sacra mente nacon ministrat in illis enim casibus n poterit quis ad sacros or dines promoueri vt probat txs in de equi

docet Silvester verbo homicidium 3° q° 5 suma Rosela ubi supra Bacio c 92 i loz digitoz defectus prestat inpedimentum quamodo et facili 3a tatione et administracione sacramentoz

unde infert quo ad quantum cumque et aliquis digitos omnes haveat si tamen ungula policis careat unde ostie fracio inpediat l eius dem h sit securitas non poterit ad sacros ordines promoveri probat tex in c fina li q si ad fragendum eucaristiam sit inpolita i pro poteries pargum a sensu 3a tio de cor pore viciatis : quinimo etiam si fracit securasit tio ab ordinibus repellendus si ungulam policis amiserit dando operam Reuiliate ut ex tex ad gla b dem ind° c finali resolvit Silvester verbo corpore viciatus

irregularis item e ille qui amiserit duos digitos cum parte palme ut probat tex c° b notant omnes in c 2° de clerico egrotante: si quis n integro digito careat partem tamen amiserit ita de nium irregularis erit si eam partem perdiderit in pisa l induels l dando operam Reuili cite ut probat tex in c decor pore viciatis et colligi potest ex panormitano suma taciena et suma Rosela locis citatis supra post principium versus quis nunquale

deinde irregularis e ille qui digitos sibi ex ponte absciderit l debili taverit ut probat tex in c maritum 33 dist et colige potest ex ausoribus proxime relatis id quod maxime locum havet si qui Religionis et pieta tis alii inditus Reli digitos sibi absciderit l debilitaverit

ad hanc tandem irregularitatem pertinet ille qui plures in mibus havet digitos quam humana ferre solet natura non so lumque de formitatem faciat ... et ... diverum sacro sante eucaristiae usum inpediunt sicut contingere potest in illo qui duplicatum policem l indicem havet

ex qua Resolucione infert digitoz ecessum et super fluitatem non prestare inpedimentum quo ad sacros ordines suciprendos quo ad sacramentoz admini straciom et eucaristie 3a taciom non obest ideo quod non erit irregularis ille qui dupli catum auricularem l duplicatos inpedibus digitos habuerit ut Resolvit Alberi cus indicionario verbo viciatus Joanis insuma confessoz tit° de omicidio q° 44 Panormitanus in c eum detua per pessimum de cor pore viciatis S. Antoninus 3a parte sume tit° 29 c 8 et facit tex elipanus in le item de b filius decima ubi la Sd si quis ff de Edilicio edicto b si n inpedit non foz fre in causa Re dicuis nis) ex quo tex

Iuris consultus

Dd ibidem et presertim sepo. a n° 8 observant quod licet quis plures habeat digitos non tamen dicitur monstrosus aut impeditus si propter hoc non incomodatur usus manus coronatur tex. in c. inle querit 14 dis. si quis digitis ff illo lo. dente et si quis digitis conjunctis nascatur sanus esse non videtur sed ita demum si incomodatur ad usum manus coronat item textus inde non sunt liberi ff de statu hominum ubi paulus scripsit per secum et partum licet cum majori numero digitorum nascatur et elegant. explicant Brosicius et Antonius baca. quinimo quod magis mirere unicuique est absque ulius irregularitatis timore vel scrupulo licitum est sibi amputare articulum l digitum superfluum et sup. abundantem dummodo hic medicorum judicio sine vite periculo fieri posit nec aliqua deformitas ex inde quia habet ut post silvestrum et summam tabienam resolvit eleganter majolus in titulo de irregularitatibus libro 1° c 14 ad finem ubi adduxit veram rationem videlicet quia cum digitus proprie membrum dici non posit est ex Bartolo et aliis notas in principio prio huius questiuncule non dicitur fieri amputacio membri sed superflui

tandem pro complemento adverte in omnibus casibus superius explicatis tam in hac quam in precedentibus questiunculis necesarium esse poni suis dispensacionem in mutilacione membri e notoria l manifesta l exculpa procedit, alias enim sufficiet episcopi ... c. 1° de clericis pugnantibus in duelo c. 1° de corporeviciatis tradit. suma silvestrina et tabienam verbo corpore viciatis et ex iis absolvit 4ª questiuncula

VTRVM ET QVI PEDVVm VEL CRVRIVM DEFECTVS IRREGVLARIm

producant quest. 5ª et ultima

quamvis claudus ex consuetudine ad ordines admitti solebat nisi talis sit qui sine baculo altari non bosit asistere argumento textus in c. nulius 3 de consacratione distinctione 1ª docet D. Antoninus 3ª parte suma titulo 28 c. 1° sumatabiena et silvestrina verbo corporeviciatus n° 5 panormitanus in c. 2° de clerico egrotante simon majolus dei irregularitatibus libro 1 c 48 n° 2°: hec tamen consuetudo temperanda est ut locum habeat tantummodo in eo qui naturaliter l casu et sine culpa claudus est si quis enim culpa sua l propria voluntate claudus fuerit afectus et asuci

endis ordinibus repellit et in susceptis ministrare prohibet prout est commu
ne omnium scribentium placitum testatur Mayolus ubi proxime
dicto quid sit fratro pedis enim in materia vicijs tituli regula notatu dig
ni stima et memoria tenenda ut ille qui sua culpa vel voluntate propria membrum
amiserit illud re sibi amputauerit vel debilitauerit absolute et generaliter sit
irregularis non solum ad suscipiendos ecclesiasticos ordines verum etiam ad jam suscep
tos exercendos

limitatur item predicta doctrina ut locum non haueat in illo qui peni
tus crus haueat abscisum lita tum ut indigeat ligneo pede cum is etenim
vix potterit dispensari et cum solis regularibus dispensari ab episcopo concedi
t exsententia ostiensis quem refert suma astesana libro 6 tit 21 suma
rosela verus vicia tus tamiena et silvestrina verus corpore vicia tus

tandem balgius et bacius irregulares sunt si tamen
sun idonei ad tractanda ecclesiastica ministeria potest cum illis facile dispen
sari etiam si tales habeant tante hoc est in anteriori parte pedis digitos vel in
posteriori vicijs modi dicuntur defectus talari veste facile digunt ut post opu
hine cionem in cap fin etenim 49 dist resoluit Mayolus d. 18 n.º 3. Balgius
autem et basius apelant illi qui crura hauent extrorsus obtorta et indi
uersum acta ut explicant elegant celius rodiginius lecionum anti
quar libro 8 c 1 Budeus ad pandectas in l. item ob si lius ff de
edilicio edictu. et ex is absoluitur questiuncula et questio principalis

VTRVM ET QVI ETATIS DEFECTVS IREGVLARITATEM PRODVCAT Q. 7.

qz etatis defectus inter corporalis referi solet libuit istam hic inserere questionem que
clarioris intelligencie gracia duabus questiunculis absoluetur. prima inuestigauit utrum
puer ante discrecionis annos capax sit ordinis ecclesiastici ad textum in c hine
veteri 77 dist. 2a dis putauit quenam etas cuique ordini designata sit ad textum
in c hine singulis eadem 77 dist.

Utrum puer ante discreci onis annos capax sit ordinis eclesiastici.

idtxm in c hinc veteribus 77 dist° et pueros et infantes levitas facimus) affirmative respondere videt concilium toletanum sic sic pendolas quod quambis infantes et pueri isti iure prohibeant ad sacros ordines promoveri illorum tamen sunt capaces ita ut vius et etas racionis non sit de necessitate sacramenti sed tantum de necessitate precepti consonantes tex in c puer 1 q 1 et in c non e con pos de temporibus ordinacionum. hinc e quod puer nula potest fungi eclesiastica dinitate cum indecora etate et qualitate c sup ordinata deprehendis tradit gl in c sup q 28 dist° et hodie in sacrosancto tridentino ss° [illegible] de reformacione c 6° nullus ante 14 annum ex plenum benefi cium eclesiasticum obtinere potest quambis iure antiquo etas septeni sufficeret ex tex ind° c sup q observant comuniter inter petres ind° c indecora et ind° c sup ordinata facit qz nullus e de iure divino ieiunos preter feminas quin sit capax ordinis eclesiastici iure divino ut resolvit frater Martinus de ledes maior in 2a 4i q 20 art° 4° et ne respici q precedenti § 1a —

in contrarium tamen urgeri videt inprimis qz absurdum e et ridiculum videt infantem ad sacerdocium et episco patum promoveri et valere illorum ordinum suceptione. 2° urget quod ad susceptionem cujus libet sacramenti requiritur intencio habitualis vel saltim interpretativa ex consensu parentum: plane in proposito neutram reperiri pose constat asuficienti partium enumeracione. non prima qz infans consensu et voluntate caret que etas quod dicet ignorat lei 1a C de falsa moneta notavi latius hoc anno ad tm in c Juvenis preludio 1° de sponsalibus: posteriorem vel intencionem inter pretativam ex consensu parentum havere non potest illam enim tantum modo havere concedit in iis que sunt de necessitate salutis qualis e baptismus: cum ergo sacramentum ordinis non sit de necessitate salutis vt sacramentum necessaria probta suscipientis intencio ac subinde infans carateram sacramenti non suscipiet. probat differencie racio et enim sacramentum baptismi institutum fuit ad tolendam culpam originalem quam cum non facto proprio aut voluntate sed pecato primorum parentum 1a serimus oriundo in illo sufficere debuit intencio interpretativa ex consensu parentum

hec autem racio in sacramento ordinis non reperitur.

Propter hec fundamenta Durandus in 4° sentenciarum dist. 25 q. 2ª existimat puerum ante discrecionis annos nullos ordines posse suscipere sed omnino incapax ita ut racionis sit non solum de necessitate precepti verum etiam de necessitate sacramenti hec tamen Durandi sentencia communi teologorum calculo reprehenditur quare pro resolucione constituendum est primo quod quantumcunque pueri promoveri ad sacros ordines prohibeant ut constat ex Tridentino cum similibus supra in confirmacionem aductis eius tamen racionis ad suscipiendos minores ordines non requiritur de necessitate sacramenti sed duntaxat de necessitate precepti et ideo si infans in cunis vagiens prima tonsura vel reliquis ecclesiasticis ordinibus iniciaretur verum sacramenti caraterem susciperet tenent conclusionem ex nostris glosa Antonius Ancaranus Cardinalis Abbas et Marianus Socinus in c. unico de clerico per saltem promoto ex teologis D. Thomas in 4° sentenciarum dist. 25 q. 1 art. 2 Ledesma ubi supra Suma Tabiena verbo ordo 4° in principio Simon Mayolus in titulo de Irregularitatibus libro 1 c. 30 n. 5 pro qua sentencia aducitur textus expressus in d. c. unico de clerico per saltum promoto [struck through] licet enim illius textus litera in vulgatis (cuius ita circumferri soleat) eo quod tempore quo inferiores ordines suscepit ante discrecionis annos fuerat constitutos) hec tamen litera emendari debet ut expugnatur posicio intra et loco ibi sicut repugnatur [struck through] paricio infra ut constat ex Antonio Augustino in 3 decretalium colacione libro 5 titulo 13 c. unico et melius ex novissima decretalium inpresione felicis recordacionis Gregorii 13 pontificis maximi iussu Luduguni edita

2° constituendum est ad suscipiendos mayores ordines similiter usum racionis non requiri de necessitate sacramenti resolvunt D. Thomas ubi supra Scotus Bonaventura Ricardus et Paludanus in 4° sentenciarum dist. 25 q. art. 4 et Soto q. 1 art. 2 Michael de Palacios disputacione 1ª frater Martinus Ledesma ubi supra. probatur racione etenim sacramenta omnia in duplici sunt diferencia quedam sunt que actum suscipientis requirunt ut matrimonium et penitencia et hec sacramenta ante racionis usum suscipi nequeunt quia ante illum et ante discrecionis annos nemo potest habere actum proprium: alia item sunt sacramenta que nullum suscipientis actum desiderant et dummodo eorum suscipientis dicens obicem effectum operantur qualia sunt sacramenta que caraterem inprimunt ut probat textus obtimus in c. mayores § item queritur de bapti

mo

et ad horum sacramentorum susceptionem usus rationis necessarium non est cum nullum suscipientis actum desiderent. cum vero sacri ordinis caracterem imprimant bene consequitur ut nullum suscipientis actum neque usum rationis desiderent quare de re cum teologis conveniunt Iuris canonici professores in dicto c. unico de clerico per saltum promoto ubi presertim Socinus n° 6 Mayolus ubi supra Paulus Borgasius in tractatu de Irregularitatibus 6a parte titulo de temporibus ordinationum an° 12 cum tribus sequentibus

suboritur tamen hoc loco unum et alterum dubium examinandum. prius illud est utrum huiusmodi puer sacris ordinibus initiatus cum venerit ad discretionis annos ratione voti annexi teneatur castitatem et continentiam servare nec possit Matrimonium contrahere et quamvis glossa in verbo discretionis in dicto c. unico affirmativam sententiam tenuerit et dubitare videatur Ricardus ubi supra nihilominus tamen castitatem servare non teneri tam teologis quam canonistis magis placuit ut constat ex Soto Palacios Bonaventura et Paludano locis supracitatis ratio Rei illa est Ratio quia quantum cumque ordinis susceptio natura sua consensum suscipientis non requirat ut constat ex supra resolutis votum tamen illum omnino requirit cum autem puer consensum non habeat utique voto non astringetur

posterius dubium petit utrum rationis usus ad susceptionem episcopalem dignitatis sit de necessitate ipsius consecrationis in quo diversi diversa senciunt etenim D. Tho. Ricardus Bonaventura et Paludanus locis supracitatis in eam sunt sententiam ut existiment rationis usum de necessitate consecrationis in episcopum requiri atque opinio duplici extavelut fundamento prius est quia in episcopi consecratione datur eidem potestas spiritualis super corpus christi misticum unde in oratione que in episcoporum consecratione legitur inter alia sic additur (sis fidelis servus et prudens super familiam tuam ut des ei cibum in tempore oportuno) et inferius (tribuas ei domine catedram episcopalem ad Regendam ecclesiam tuam et plebem tuam universam sis ei auctoritas sis ei potestas sis et firmitas) cum ergo in episcopi consecratione Regimen et cura animarum tribuatur que non nisi consencienti conferri potest argumento text. in c. sicut absenti de prebendis libro 6° consequens esse videtur ad episcopi consecrationem necessarium esse consensum suscipientis ac proinde usum rationis.

2° movent predicti patres quia in consecratione episcopi quodammodo contrahitur matrimonium inter episcopum et ecclesiam c. 2° de translatione episcopi

et in matrimonio necessario requiritur consensus c. i. e cum locum ubi latenter tamen dis loris aliis q simili et in episcopi consecracione consensus necessarius ee debet magis me qr matrimonium carnali et spirituali equiparant. et deinde ad aliud validitm e argum ex tex ind c 2° de trans lacio ne episcopi xantus que resolvit liberandus in topicis legalibus loco 76 et sequenti bb ad 4m decreta lium 2a p te c 3° § 6° n° finali et notatur ind° c cum locum

contrariam tamen sententiam imo de necessitate consecracionis in episcopum n requiri racionis usum tenent communiter DD. ind° canonico de clerico p saltum per moto ostiensis et inocencius in c. In e corpus de temporibus ordinationum ancaranus in clementina generale de etate et qualitate. preposit. in c. subdiaconus 77 dist. paulus borgasius ubi supra n° 15 pro contrario opinione. que sentencia ex supra resolutis efficaciter deducitur nam si generale e in omni sacramento caraterem in primenti ut racionis usus n sit necessarius p ut ex communi nostrorum et teologorum calculo resolvimus supra plane consequitur in episcopi conse cracione usum racionis n requiri de necessitate episcopatus gradus sit sacramenti ordinis et caraterem inprimat ut probat tex in c 1° de ordinatis ab episcopo qui episcopatum renunciavit et ee communem canonistarum sen tenciam testatur silvester verbo ordo dubio 19 q° 3a p qua c tex ex preposito in c. cleros 21 dist. et ex teologis hanc pm secutus fuit frater Martinus ledesma in 2a 4i q° 20 art. 4° folio 210 ad ultima conclusio aserens ee probabilem sen tenciam

medium autem inter utramque sentenciam constituit Micael de palacios in 4° sentenciarum dist. 25 disputacione 1a ut videlicet si infans ante discrecionis annos recipiat quidem sacramenti caraterem n tamen spiri tualem iurisdicionem que n nisi consenciente confertur potest quemadmodum beneficia eclesiastica ind° c. si tibi absenti et ita videtur sensise Soto d. q° 1a art. 2° quorum sentenciam ipse probabilio rem existimo nec enim fundamenta contraria divi Thome et sequacium aliud probant quam ad recipiendam spiritualem iurisdicionis requi ritur consensus suscipientis ac subinde usus racionis

quibus ita constitutis facile erit satisfacere fundamentis quibus durandus exi stimavit racionis usum ee de necessitate sacramenti ordinis. n obstat 1m licet non negemus fatemur absurdum et indecens ee infantes eclesiasticis ordinibus insigniri et preterea episcopum ordinantem iustisime puniri n tamen exinde convincitur quod

si

si de facto ordinent sacramenti caraterem non imprimit

similiter non obstat 2m fundamentum Nam enim distinguendo maiorem et negando ad susceptionem sacramenti ordinis necessarium esse consensum interpretativum suscipientis in omni namque sacramento caraterem imprimente ut supra dictum est requiritur consensus saltem interpretativus sed hoc sacramentum ... non requirit consensum formalem sed interpretativum parentum dummodo dissensus et repugnancia suscipientis non absit. ac si inde quantumvis filii inuitis parentibus non deueant baptizari si tamen baptizentur sacramenti caraterem recipiunt docet Scotus in 4° sentenciarum dist. 4a q. 9a et 6 durandus q. 2a gabriel q. 6a Michael de palacios disputacione 4a Soto in eodem 4° sentenciarum dist. 5 q. unica art. 10 sic similiter si infantes cum inuitis parentibus ordinent ordinis caraterem recipient sufficit enim in utroque casu solius ecclesie intencio —

tandem differencie racio nihil facit quam supra pro durando ex pendis ti falso enim nihil fundamento dum putat in solo sacramento baptismi sufficere consensum interpretativum parentum id nam quesimiliter generale est in omni sacramento caraterem imprimente ut consensus interpretativus parentum sufficiat et quod ad hoc ut consequat et non valeat consequencia sufficit assignare instanciam per paruorum instituta de rei discussione hoc exemplo consequenciam non valere demonstrat esse enim sacramentum confirmacionis nec de necessitate salutis nec institutum ad tollendam culpam originalem et tamen si infantes confirment ex voluntate parentum observancium sacramenti caraterem suscipiunt

ex quo ita resolutis infertur quod perpetuo amentes siue mente captos si de facto ordinent ordinem recipere quemadmodum si baptizentur baptismum extra in c. maiores § item queritur de baptismo et ita in hanc sentenciam magis propendit Soto in 4° sentenciarum dist. 15 q. 1a art. 2° quamvis contrarium sentire videatur D. Tho. in 4° sentenciarum dist. 25 q. 1a art. 1° et postilum sumata bi... ordo 4° Simon Mayolus de irregularitatibus libro 2° c. 13 n.° ... quorum sentencia intelligi debet ut mente captus incapax sit iurisdicionis ordinis ecclesiastici cum quo ad usum ut recte explicat Soto ubi proxime

2° consequitur baptismum et ordinem mentis susceptum imprimere caraterem probatur in d. c. maiores § item queritur c. 2° christianos de hereticis libro 6° cum enim ad susceptionem baptismi et ordinis non sit necessarius actus

id tantum ut repugnancia absit non mirum si metus non inpediat neque inrer bet vim et efectum horum sacramentorum. Resoluunt Soto et Palacios ubi supra frater Alfonsus de castro de christianorum punicione libro 1 c 8.

Quamuis sum tamen e non liceat votum sacer ordo metu suceptus obliget ad celibrandas continenciam quod de re vari destant doctorum opiniones etenim Abbas Panormitanus in c cum locum de sponsalibus existimat metu sufficientem ordinem sacrum quoad deum et in foro conciencie constringi ad castitatem seruandam non autem in foro exteriori sequitur Siluester verbo metus § 8. hec tamen Panormitani Sentencia falsisima e ut enim elegante Resoluit Soto de Iustitia et Iure libro 7 q 2 art 1 ad 2m argumentum e nullum constitui debet discrimen inter vtrumque forum quod attinet ad ipsam rei naturam et ita votum iuramentum e matrimonium qua racione valent e nulla sunt in foro exteriori eadem racione valent e nulla sunt interiori —

quare Presbiterus in tit cui clerici vel vouentes Cayetanus 2a 2e q 88 art 1 columna 1 et 2 Nauarrus in manuali c 12 n 52 Siluester sibi ordinis ordo 4 § 1 existimant metu sufficientem sacrum ordinem obligari ad continenciam seruandam. mouentur ex eo fundamento quia quemadmodum metu sufficiens satis minus obligat ad obseruanciam christiane religionis ideo christianus sic similiter metu sufficiens ordinem sacrum obligari debet ad custodiam continenciae qui enim voluntarie ordinatur et hoc sicut voluntarie obligari debet ad obseruancia voti ordini sacro anexi

hec tamen sentencia dificultatem patitur ex eo quia votum metu extrinsecum nullam parit obligacionem c. de his que vi Resoluit Sarmiento libro 2 selectarum c 11 n 5 Nauarrus ubi supra dubitat quod in simili supra resoluimus ti dari pose validitatem ordinis et non sequi obligacionem voti in eo qui ante vsum racionis ordinatur ex quo sit ominino fundamento securo resoluendum e metu sufficientem ordinem sacrum ad seruandam continenciam non constringi ita Resoluit Ricardus in 4 sentenciarum dist 29 q 1 art 1 et Soto art 3 dicens comunem idem soto dist 25 q 1 art 2 et Michael de palacios disputacione 1 Angelus verbo ordo q 3 ad finem et ex his absolui questiuncula

Que nam etas cuique ordini designata sit questiuncula 2a

AD caput in singulis 77 dist.e

de intellectu huius txs nihil certum e inter scribentes aliter n explicat Debuffus in
brasi beneficiali ttº de clericis male pmotis glar.a nº i alit Soto in 4º sentenciar
dist.e 25 q.e a i art.e 4º conclusione 2.a cum sequentibus quem sequit quta ctes canoni
cor quaestionem c 26 nº i alit glosa ima in clementina ultima de etate et quali
tate cuius sentenciam brasi Decis tam testat Aluertus trotius de v et p fecto clerico li
bro 2 c 17 nº 2º argu.º txs in c finali de tenporibus ordinacionum libro 6º dum exis
timat glo ad suscipiendos ordines minores omnes sufficere etatem septeni cuius
sentencia in tribus prioribus v.a e ad ultimum v gradum hoc e acolitatum etas duo
decim annos necessaria et ex nro txu dum requirit quod in infancia quis ordi
net et postea quinquennium elluat aduertit totius ubi p xime et antiquus
di antiquus 2 la e p ttume libro 10 c 19 in principio iuncta litera A. ut aut em ab
ab origine rem betamus aduertendum e quod quantum cumque de necessitate
sacramenti ordinis iure diuino nula etas prescripta sit ut constat ex resolutis
q.e proxime precedenti iure tamen canonico cuius cumque ordini suscipiendo
certa etas e quae pro bari etate tenpore et canonicum varia dirigta et difinita e etenim
ad l.m tonsuram semper fuit satis etas septeni ut pbat txs nos b si ab infancia ecclesi
asticis ministeriis nonum dederat notat glosa cuius similis in dº c finali de
tenporibus ordinationum libro 6º ad suscipiendos v ordines maiores simili
ter mini statuti ut constat ex hoc txu c placuit c quicumque c si subdiaconus in
fra eoden dicte p sequit Simon Mayolus de irregularitatibus libro i c 30
nº 8 Soto in 4º sentenciar dist.e 25 q.e a i art.e 2º Ab p autem ad rem ete
nim ad subdiaconatum requirebant 20 anni conpleti ex dº c placuit pbat
txs noster sic intelligendus (cum subdiaconus quatuordecim annos fiat) hoc est
abito 7 de quo in principio dicerat quod in dicus et bulitati aliter intelligant
ad diaconatum v 25 anni conpleti erant necessarii ex dº c subdiaconus
tandem ad sacerdocium annos 30 requirebat p bat txs in c i 78 dist.e
postea v concilium viense in clementina ul
tima de etate et qualitate disposuit ut in minores ordines suscipi vale
ant sub diaconatus v ubi p ximum quis 18 anum fuerit ingressus dia
conatus ut 2m in quo aberit sacerdocium ubi 25m attingerit ad episco
batum semper v omni iure etas 30 annor necessaria fuit pbat txs in c

cum in cunctis

is de electione — — — — odieru qui animus adolescentum, earum sibi constat nec tanto periculo subjiciatur qui nondum in adolescentiae initia attigisset sacro Santa tridentina sinodus ss 23 de reformatione c 12 maturo consilio prohibuit ut ad subdiaconatum ante 22 annum ad diaconatum ante 23 ad sacerdocium ante 25 nullus promoveat qui anni non exacti et perfecti requirunt et inepti sufficiant ut constat ex iis que resoluit et peculator in c licet canon de electione libro 6º quem refert Marolus d. nº 8 [illegible] postea vero et post longam disputacionem d. Menoquium resoluit insignis preceptor meus Ignatius lopes de salcedo in adicionibus ad Bernardum in pratica 26 litera B Navarrus in manuali c 25 nº 116 [illegible] ad novo quesitum idem in consilio 6º de etate et qualitate in reliquis autem ordinibus nempe minoribus cum sacrum concilium nullum tempus prevenisset integrum et in suavi iuri dispositum observancia remanecit ius antiquum illud enim commutatum non reperitur cur estare prohibeat argumento legis preambimus c de apelacionibus le ... c de testamentis le d con ... modi ... tme ff de liberis et postumis —

nec huic resolucioni detrahabit decretum ipsius tridentini d.ª ss 23 de reformacione c 6 ubi statutum est nulli ante 14 etatis annum beneficium eclesiasticum conferri posse: quia non decretum illud accipiendum est duntaxat in especie de qua loquitur videlicet ut nulli ante 14 annum beneficium eclesiasticum conferri possit non tamen probat decretum illud prima tonsuram et minores ordines ante 14 annum conferri non posse imo si diligenter ex pendantur verba illius decreti manifeste probant aduc estante illo decreto prima tonsuram et minores ordines recte suscipi posse in eo statum est quod de minoribus ordinibus supra notasti et probat textum hic que ... notantur in d.ª clementina finali de etate et qualitate decum [illegible] de consequent ubi supra litera y quod licet felicis recordacionis Gregorius 13 emendato calendario anno domini 1582 dicendus declaraverit transicio octobris diu tamen quoad efectum suscipiendi ordines annus incipere dicendus esset.

ex quibus sic resolutis consequitur graviter peccare episcopum eorum qui aliquem ordinat ante legitimam etatem et suspensionum incurrere probat textus in d. c ultimo non est compos de temporibus ordinationum —. utrum autem is episcopus suspensus erit iure suspensus esset ipso iure an vero per sentenciam suspendendus non levitur fuit inter DD controversiam magis tamen obtinuit ut non esset suspensus

bensus ipso Iure tunc qz non reperit. ita cum captum est sine le penali imponendamente erat & Dotrinam qua benullime communit textus in c finali de Iurepatro natus tum est qz pena molliende sunt potius quam exasperande et in penalibus mitior interpretacio facienda Regula odia restringi Regula in penis de Regulis Iuris libro 6° - et ita docent Feminianus in c cos de temporibus ordinacionum libro 6° Suma tamien a et silvestri na Dubitas Dai mundus Antonius de Butrio Paulus Arquidiaconus et Cardinalis quare fert silvester bus i Regularitas colunna vltima - ordieu ex constitucione extravaganti Pii 2i pontificis maximi Inocenti 8 et Alexandri 6i Delata a silvestro dicto irregularitas qz io aut constituendum e ut vidiliat exipso hus i ipso Iure sius bensus pro ut est Regolint Marolus dicto libro i c 30 n° 9° -

2° consequitur gravius quoddam periculum qui ante legitimam etatem aliquem sus cepit ecclesiasticum ordinem qe in materia gravi Sbm x facit arg. textus et eorum quibus notant in c nam cum cuius ipsa in eciam de constitucione nobis in c 2° de mayoritate in communis canonicis de censibus in c qui Recessit 119 e 8a in hoc tamen art° longuinquo et natanile discrimen constitutum duint inter Ius anticum canonicum et nobum dicte extravagantis etenim Iure antiquo attento ordinatus ante legitimam etatem ea adueniente licite celebrare et in ordine suscepto ministrare pmiebat pbatus ind° c In eo tempore observant Arquidiaconus et Cardinalis Alexandrinus in c placuit habeist. Cosus inc consideracione de temporibus ordinacionum et ee commune placitum veterz Iuris ponti fici inter veterum a noscit hoc in clementina si furioso sus i 6te § i n° 4° ordieu ex dicta extravaganti ordinatus ante legitimam etatem est bensus sus bensus e nec potest et illa adueniente in ordine sus cepto ministrare absque dis bensacione pontificia observant et coxise ex blecane Sebastian in Trossi et dedevicis mali Brochi Soto in 4° sentenciarum dist. 25 q i a art 2° ad finem et ubi pxime gregorius in le 28 tt° 6a bart a i dicto et ueme ficio Navarrus in c accepta de restitucione espoliatorum oposicione 8a n° 34 iden in manuali c 25 n° 90 -

disferunt iten notanilit Ius anticum et nobum quod atento prio ni ordinatus ante legitimam etatem si celebrauat I ministrauat in ordine sus cepto ante illam cum ipso Iure n esset sus bensus i Reoularis n erat ut pbat manifeste textus in d° c vltimo n e tempore observant Arquidiaconus vter qz ordinali in c placuit infra eadem dist. D Antoninus 3a 6te sumo tt° 14 c 16 § 15 Albertus Troiius de vita et & tito clerico libro 2° c 19 Nauarrus

Dus

Ruy in manuali c. 25 n. 70 asserens ita fuisse communem sententiam ob dictam bullam Pij 2.i extrauagantis ordinatos ante legitimam etatem i̅ (?) suo iure suspensos esse ideoque si celebrat ut ministrat in ordine sic capto irregularis efficitur ut resoluunt autores proximi relati —

Ad adduc plenioreⁿ illius extrauagantis declaracionem aduertendo illius dispositionem non habere locum quando aliquis bona fide et probabili ductus ignorancia ante legitimam etatem aliquem sus[c]ipit ordinem ecclesiasticum ut resoluit Nauarrus in de c. accepta de restitucione expoliatorum oppositione 8.ª n.º 12 —

aduerte 2.º illius extrauagantis dispositionem locum dumtaxat habere in maioribus ordinibus non vero in minoribus ut colligi potest ex ijs que resoluit Rebuffus d.º 4 de clericis malefficio eius glossa n. 10 Nauarrus d.º n.º 70 ideoque si quis ex tratentiora (?) absque liceris demissoriis minores ordines suscepit nullam incurrit suspensionem nec proinde irregularitatem si exercet actum minoribus ordinibus deputatum —

tandem aduerte quod quamuis ex dicta bulla 2.i extrauagantis dispensacio circa suspensionis et irregularitatis ab ea prouenientis necessario spectet ad summum pontificem maxime obiectam ex decreto sacro sancti concilij tridentini ss.e 24 de reformacione c. 6 ubi eius suspensionis irregularitatis que habere post illam incelebracione ut ministracione ordinis sic capti ab episcopo concedi potest si resoluta fuerit et in forum contenciosum non deducta ... tamen cruciate non poterit suspensionem et irregularitatem ... simplicem sacerdotem quando ... ... constat ... irregularitas non e censura ut constat ex ipsius difinicione ac ... cum cruciata solum modo facultatem concedat absoluendi ... ... irregularitas comprehendit in gracia concessione illa ... 2.º quia ... quis absoluere ab irregularitate ... illa ... dispensare et ita facultas absoluendi per cruciatam non comprehendit facultatem dispensandi ... ... de minoribus et in c. 1 et 2.º de filijs presbiterorum ... tandem quia concessio illa cruciate qua permittit absoluere a quibuscunque censuris et penis comprehendit solummodo illas censuras et penas que impediunt sacramentalem absolucionem peccatorum ... ... et eorum quae notant et inde qui ex ... ... conditione indemniti cum suspensio et irregularitas de qua agimus sacramentali peccatorum absolucioni nullum prestent impedimentum plane consequitur huyus modi

modi suspensionem et irregularitatem virtute censuratae per simplicem sacerdotem tolli non posse et ita docuerunt Teminia nus et prepositus in c. nisi cum pridem Navarrus in manuali c. 27 n. 194 et n. 250 quod quid contrarium incaute asseruit Soto libro 5 de iustitia et iure q. 1 art. 4 et in 4 sententiarum dist. 22 q. 3 art. 1 quem sequitur Cordova q. 144

tandem pro complemento huius quaestionis ad eo quaeritur nemo ita adeo corpore sit ut irregularitatem pariat. Dicit irregularitatem quoad ordines suscipiendos licet nullum prestet impedimentum quoad iam susceptos ut probat text. in c. florentinum ubi glossa 85 dist. et in c. petisti 7 q. 1 et in c. litteras de renunciatione tradit Marsilius de irregularitatibus libro 1 c. 3 n. 4 et ex his absoluta est quaestio in aula. Ad laudem et gloriam sanctae et individuae trinitatis patris et filii et spiritus sancti

FINIS

IHS

Plus ultra

Tractatus brevis de difinitionibus quae in libris ffis. seu Pandectarum inveniuntur.

Actio est ius persequendi in iuditio quod sibi debetur. — Princ. inst. de action. l. nihil 51 ff. de oblig. et act.

Legatum est donatio quaedam a defuncto relicta ab herede praestanda — l. 36. de leg. 2.

Matrimonium est viri et mulieris coniunctio individuam vitae consuetudinem continens.

Usucapio est adiectio dominii per continuationem posessionis temporis a lege definiti. — l. 3. ff. de usurpationib. et usucapionib.

Usurpatio est usucapionis interruptio. — l. 2.ª eod.

Ususfructus est ius alienis rebus utendi fruendi salva rerum substantia. — inst. de usu f.

Hereditas nihil aliud est quam successio in universum ius quod defunctus habuit tempore mortis. — l. 62. ff. de reg. iur.

Nuptiae sunt coniunctio maris et feminae et consortium omnis vitae, divini et humani iuris communicatio. — l. 1. ff. de ritu nuptiar.

Sponsalia sunt mentio et repromissio nuptiarum futurarum. — l. 1. ff. de spons. et l. 2. tit. 1. p. 4. et cap. 1. de spons.

Testamentum est Voluntatis nostre iusta Sententia de eo quod quis post mortem sue fieri

> Ulp. in L. actionum genera 25. §. in personam de actio[nibus] quibus.

Actio personalis est, qua cum eo agimus, qui obligatus est nobis ad faciendum aliquid, vel dandum et semper adversus eundem locum habet.

> §. inst. supra eod. tit. eadem lege.

Actio realis est, per quam rem nostram que ab alio possidetur petimus et semper adversus eum est qui rem possidet.

Juditium est res que causam litemque determinat.-

Test

Al Ex.mo S.or D. Sebastian De
Nauarra y Reies Duque De taraçona, Princi pe
De perpiñan, Duq. De Ixaca, Duque De Ver
Dum, Conde De san Mateo, Marques De Vinaroz
Marques De Magallon; Marques de mo
villa: Marques De Callaorra Señor
De Beni Carlos Virrei y Capitan
general Del Reino De aragon
Comendador maior De la Encomienda de Callatraba
y Gentilonure de la
Camara de Su
Magestad:

Ex.mo S.or el Titulo

Al Ex.mo S.or D. Sebastian
De Nauarra y Reis

+

Irregularitatum seu personarum quae in defectu ordinum breviter positio in sub[?] uero ordinandorum et eorum qui iam ad sacros ordines promoti sunt ad maiorem dei gloriam

Irregularitas est impedimentum canonicum quo quis inhabilis redditur ad suscipiendum ordinis sacramentum aut in suscepto ministrandum

Ratione defectus

Ratione delicti

Ratione sacramenti ordinis

Ratione matrimonii

fidei, ut qui est — Hereticus 1 q. 7. c. 1
scismaticus 24 q. 1 c. pudenda et c. scisma
neophitus c. 1 et 2 48 dist. et c. constituit 1 q. 4

scientiae, ut — idiota nesciens legere. leuit. c. 21. et c. illiteratos 36. dist.
Ignorans idioma in quo officia diuina sunt conscripta. Nauarrus in manuali confess. c. 27 de irregularitate c. 27. n. 205 et in c. finali 4. dist.

libertatis, ut — Seruus non habens facultatem a domino suo c. 2 de seruis non ordinandis

menti, ut — Amens / furiosus / lunaticus — et cessante furore a mentia et morbo lunatico Raym. in titulo de sacris ordinibus c. potest c. mantum 33. dist.

corporis ex parte — membrorum c. 1 dist. 55. in qua solus Papa dispensat. Innocentius c. 2 de corporis vitiatis et c. 1 de re iudicata libro 6 ut —
eunuchus c. 1 ... c. si quis dist. 55.
aliorum membrorum ut indice police oculo dextero mutilati sinistro c. si evangelica dist. 55.

generationis, ut — filii illigitimi c. 1 de filiis presbiterorum dispensat Papa. Episcopus ad sacros ordines dignitates et beneficia curata vel ad minores et unum simplex beneficium
filii et nepotes hereticorum per lineam masculinam si pater [?] in heresi moriatur c. 2 § heretici de hereticis in 6 et c. statutum c. 2 eodem tit.

infirmitati ut — paralitica notat in c. penali et fin. de clerico egrotante
caduco morbo laborantes c. in literis ... dispensat solus Papa.
Energumeni.
claudi baculo innitentes c. 1 48 dist. ... in c. si quis in infirmitate 55 dist.

o culor. notabilem deformitatem habentes, c 2º decor. corpore viciati.
Gibbosi notabiliter.
Leprosi. c. cum deceteris de clerico egrotante. Solus papa dispensat

potus — ab stemiis omnia

sexus. ut, — femina, ista in c. de monialibus de sent. excomunicacionis
Hermaphroditus. c. illiteratos 36. de 2 c. fin. 49. dist.

Racioni — infirmis ante usum Racionis. 78 dist. villadiego de irregul. col. 3
Nabarrus eodem tº nº 202.

pecati. ut. — pecato notorio eficiente infamem. c. fin. de tenporibus ordinandorum.
Infamia Iuris. facti. c. infamibus, de Periuris in 6. Solus papa
in illa, et episcopus in hac dispensat.
Pecato inormi publico. per c. 8 dist. et in suma de Peta 15. q. 8 fut
Solomia notoria. c. clerici, de excesibus prelatorum. ut et
Adulterio manifesto. et sic de alii que merent depositionem. c.
in. de tenporibus ordinandorum

homicidii licit... ut ab voluntari invo-lun tari. 50. dist. et totalem adquirit Irregularitatem
in cuidendam de qui sunt contenta his verbis. ut

totus idest — ut si baticatus. c. si quis viduam 50. dist.
Cordatus — non incidunt istam. infantes dormientes ebrisime culpa — occidentes
clementina de homicidio
non sanans non medicus nisi irregularis et si infirmus modo sine
culpa. neo licencia medici, moriatur. c. ad aures de etate et qualitate
ordinum

Ex officio ut — Notarius. — c. aliquantus 50 dist. c. clericis et c. senten-
advocatus. — ciam, clementina de homicidio
Acusator.
Iudex.
scribens testimonia

proxime causa mortis, quia est ex intencione ut —
notificans senteciam.
qui ministrat scalam.
Qui dat gladium hoc fine.
Qui dat funem ad suspendendum.
Qui est causa accelracioni
qui conmitat auctoritatem — Nabarrus. c 27. § 28. nº 217

Tutas. — qualiter se defendere potest, si occidat cum moderamine inculpate tutele efficeret irregularis. clementina si de homicidio.

Ex actu quo ordinatio impeditur irregularis efficitur — Testis, accusator, sanguinem petens. Denunciator nisi cum denunciet protestacione premissa revocat. c. prelatis de homicidio in 6°

a casu — trans. casu fiat et sine culpa non incurrit. dicta clem. si de homicidio. c. ex tue eodem titulo

Mutilans membrum — non qui abscindit membrum ut sanet, non incurrit vide supra c. si quis a medicis 55. dist. — Quantum ad irregularitatem eadem est racio mutilacionis et homicidii. 51 dist. aliquantos et la ordinis in dicta clem. de homicidio

sine crimine. — cum crimine enim efficeret irregularis racione delicti ut in alio loco dictum est

vivum. — trans si mortuum quis mutilat. l. fetum non animatum anima racionali non incurrit. c. sicut ex litterarum de homicidio

mutilacionis membri ut. — mutilans l. occidens male idest — cum peccato scilicet in casu ex culpa non levissima quod fuit et eam. — clementina si de homicidio

l. quod se est causa sive — efficiens materialis, finalis ~~ex ordinato~~ ~~ex intencionale~~ ~~ex omisione~~ — qui occidit suadet. l. mandat, si sequatur c. si quis viduam 50 dist. — trans instrumenta tali intencione, ipsa in c. aliquando de diversis... — qui permitet. l. favet ut non occidat. c. preterea de homicidio

ex actu ordinato — Testificans, acusans. Advocatus patrocinans. — dicto c. prelatis de homicidio in 6°

ex intencione — qui precipit. l. iubat homicidium l. mutilacionem. dicto c. prelatis de homicidio in 6°

ex omisione — non impediens, si posit. dicto c. si quis viduam

Ante ordinacionem — Ordine abstinens non suscepto. c. 1°. et c. 2°. de clericis non ordinandis ministrantibus. Infamens crimine notorio. c. fin. de temporibus ordinandorum. Sacerdos cuius cura placebunt. Religiosus egrediens monasterium ... ad audiendum ... sua ... l. medicinam sine ... duos menses non debet. c. fin. nec clericus l. monachus

in ordinacione — ut

excomunicatus mayori excomunicacione suscipiens ordines c. 1° de eo qui furtive ordines suscepit et c. cum illorum de sent. excomunicacionis.

ordinatus in sacris ab episcopo nominatim excomunicato et publice simoniaco c. statuimus et c. oraciam 1 q. 1

hereticus, cismaticus, deposito omnino a fide interdicto et deposito, degradato c. publico clerici percusore ubi supra.

suscipiens duos mayores ordines eodem die c. minores et unum mayorem nisi ubi sit talis consuetudo. Ordinatus per saltum scienter c. 1 de clericis per saltum promotis.

exercens ordinem quem non habet c. 1 de clerico non ordinando ministrante.

ordinatus extra tempora et ministrans c. 2° de eo qui furtive ordines susceperunt

ordinatus sine literis de missoris aut sine titulo beneficii aut saltem patrimonii si episcopum decipiat c. per tuas in illo 3° de symon.

acolitum suscipiens ante	12	expletum annum
subdiaconatum ante	22	inceptum in concilio trid. ses. 23 c. 12
diaconatum	23	
presbiteratum	25	
episcopatum	30	expletum eadem ses. 23 c. 12

Hi omnes sunt suspensi et quando predicta sunt ordinati quod si exercent cum ordine sunt irregulares si presumpserint et presumentes exercuerint

Dispensat solus Papa in clementina sine de etate et qualitate

post ordinacionem

excomunicatus mayori celebrans ut DD in c. si celebrat de cler. excomu ministrando.

interdictus personaliter ordinem exercens vel in illo loco interdito ut c. 2°. de clerico excomunicante ministrando.

Reiterans sacramentum baptismi tam quo ad suscipientem c. 2° de apostatis quam ministrantem ut c. eos de consecratione dis. 4ª

Bigamia

vera in qua solus Papa dispensat ut Joannes Andreas et alii c. 1° de bigamis in 6°.

Interpretativa in qua solus Papa dispensat Joan. Andre. eodem loco

Similitudinaria in qua episcopus dispensat si illa erat virgo ut c. 1 cum ex eo qui clerici

qui duas uxores duxit cum copula utriusque ut c. deuctum de bigamis

interpretatiua in qua solus papa dispensat. Joa. and. eodem loco

duxens duas uxores 3ª sus, n. sequuta co pula [c. maritum, 33 dist.e
Duxens viduam. l. co ruptam ab altero: secus si a se, [c. i.º de bigamis
Ducens pro virgine ignoranter ab allio co ruptam

qui contrahit matrimonium post solene votum castitatis et consummauit. [c quotquot. 27. q.ª 1.ª

similitudinaria in qua [illegible] Episcopus dispensat illa erat virgo. [c cum olim qui clerici

Qui post ordines sacros et consumauit. [c. i.º et 8 DD quic lerici l. vouentes matrimonium. 3ª here posse

i. Regularitas ex delicto

Batismum. [proueniens ex delito et que est ex secuela pecati, ut est infamia et omnis irregularitas homicidi si ui fuerit cum pecato. siue n.
Deligionis ingressum. [ea qui peruenit defectu nata lium.
Papalem dispensacionem [que libet ex lib.º. nam nulla est de iure diuino.
episcopalem dispensacionem. [proueniens ex delito oculto.
homicidio n. voluntario.
n. deducta ad forum contenciosum.

Impediunt et aliqua impedimenta ordinum, cum irregularitates que tamen n. ita crebo ocurrunt, ut sunt que secuntur. — —

episcopus, sacerdos, Diaconus, decurrens, ad imperatorem causa iniuste excommunicacionis diferens. Batismum usque ad tempus infirmitatis. [c. sid. et c. siquis, 1. dist.e

obligatus oficio seculari, et raciocinia publica ut —

miles
aduocatus
judex et ali magistratus pro tempore quorum nomi tractare tenent
sindicus.
questor
erarius

escribentes in c. unico de obligatis ad raciocinia

obligatus ad raciocinia particularia, ut [tutor, curator,] dist.e c. unico de obligatis de raciocinia

Et ecce omnia inpedimenta ordinum quamdiu illa oficia exercent [dist.e c. unico de obligatis ad raciocinia

✝

Exmo. Excelentíssimo Sr D. Antonio Anto-
de Barcia Vasconcellos Pimentel Mendoza Enriquez Osorio
Sandoval i Rojas Figueroa de Fonseca Mos-
coso Aguilar Cordoba Bazan la Cerda de
Quebara Aragon Moncada i Cardona Castro
Giron i Saavedra Mexia i Obando Guzman Puer
tocarrero Portugal i Noroña Heredia Ponce Colon
Ramirez de Arellano Velasco Raso de la Vega
i Luna Haro Orozco Pimentel i Cueva Mon
roi de Clara Zerda Cobos Estrada Braca
monte Barnuevo Cabrera

AD EXPLICATIONEM TITULI DE PRAEBENDIS ET DIGNITATIBUS. AD RUBRICAM.

A doctore Altamirano

In interpretacionem alicuius materie incipientibus ne tam videtur esse omisis omisis ad suam originem non depetita illotis ut dicta dicant manibus protinus materiam interpretacionis tratare et prefaciones omitere maximum inconveniens est nam prefaciones ipse et libencius nos ad lecionem propositi materie per lucum et cum eo venerimus eius evidenciorem prestant intellectum ut inquit Gayus Juris consultus in l. 1a ff de origine juris idcirco de prebendis beneficiis ad dignitatibus eclesiasticis tractaturi nonnulla de istis premitere necesarium erit et inprimis quod atinet ad beneficium constituendum est in proposito nostro non tratari de benefici nomine quatenus latissimum est et varii modi vacabit et principis graciam sive liberalitatem aut consecionem in faciat aut in l. ultima ff de constitucionibus principum c. cum dilecti de donacionibus c. quanvis de prebendis libro 6 neque etiam quatenus [illegible] dicit ut in l. ultima C de iure deliberandi sed procul [illegible] eclesiasticum significat qua in significacione frequenciis accipit beneficium ut afirmant autores statim referendi et genus est sive pro genere accipitur et comprehendit omnia beneficia et dignitates eclesiasticas ut dicit gla 1a ad finem in c. 1 de regulis juris libro 6o et gla verbo beneficium in clementina auditor de rescriptis pro qua est textus obtimus in c. quanobis de verborum significacione et in l. [illegible] 6 partita 1a et copiore explicant Rebufus in tt. nominacionum q. 9 n. 4 Gomessius in regula de anale mesore q. 19 Decius de R. de judiciis ad finem unde verum prebenda tatesartum quanvis genus esse videatur et omnia beneficia conprehendat c. siquis dato 1 q. 3 c. q. 2 tantum in presentte tamen et esse sanctum verum prebenda species est beneficii eclesiastici quod est genus et varie dignitura [illegible] de bene

ficio

ficio 1ª parte q.ª Coracio de sacerdocio 1ª parte c. 2º Duarenus libro
secundo de sacris eclesie ministeriis capite quarto Rebuffus in praxi bene
ficiorum titulo quid sit beneficium numero octavo Petro Gregorio in capi
te 1º de sponsali Iuris libro sexto numero secundo Joanni Nicolao in sin gu
lis beneficiorum capite primo numero septimo Petro Gregorio
in c. in tamagua Iuris libro decimo septimo capite primo si diximus que
ad predictas dictum vel sunt diminute vel continentur aliud probationi
que non sunt beneficia, ideo diffiniendum est beneficium ecclesiasticum
esse Ius anexum espiritualibus quod sequantur per accipiendi allicos fru
ctos Reditus ecclesiasticos tantum ab ecclesiastica persona persone clerica
ce conferibile perpetuum dese saltim que ad obtinentem ut docet Na
barrus in apologia de Redditibus ecclesiasticis monitu 2 numero 8 et
in c. quando notabile secundo numero bigesimo otabo de consecracio
ne distincione prima. subsequente

ex qua diffinicione colligitur aperte primo ut dicimus supra Benefi
ci nomine comprehendi minora et mayora beneficia cibi coherens
prebendas et dignitates ut in 2ª et in capite unico ut eclesiastica
beneficia capite mayoribus in fra isto titulo et late probant Marcus an
tonius coluna de Redditibus eclesiasticis capite undecimo numero se
ptimo e Cumilianus Madiccius in Regula cancelarie de analibus cuestio
ne questione decima sexta numero quarto, continuaron

2º colliguntur plura Requisita ad beneficium eclesiasticum necesaria pri
mum ex parte dantis ne deterine conferatur a laico set solum a per
sona eclesiastica, iure communi a texto capite sacrosanta capite masana
de elecione

c. si quis deinceps c. institucionis 16 questione 7. c. decernimus de iudiciis c. causam que de prescricionibus ubi probatur quod laici sunt incapaces iuris spiritualium et latius probat petrus pegatius in dicto c. 1. de regulis iuris n° 26

secundum ex parte recipientis nec laico detur set solum persone ecclesiastice et clerico saltim prime tonsure c. cum adeo de rescriptis c. 2. de institucionibus ubi panormitanus et communis selba de beneficio 3 parte questione 6 n° 29 dicunt Tohmas secunda secunde questione centum n° 4

m
3 ex parte modi conferendi beneficium scilicet quod gratis et sine ullo precio et pacto detur c. finale de pactis c. quam pio 1 questione 2a c. salbator c. si quis obiecerit prima questione 3. et pure hoc est sine condicione lex 3 titulo 16 partita 1. et dividendo regestis leges lacianus 66 libro 3 variarum c. 16 n° 1 et quod sit saltem in se et sub autem natura per setum c. preterea § s. destinccione c. ita de clericis egrotantibus panormitanus in c. at si clerici n° 34 de iudiciis hoc est quo ad obtinentem licet beneficium ipsum debeat expirare post mortem l. renunciacionem obtinentis ut in c. si bero infra eodem c. ex parte de consessione prebende

m
4 ex parte ipsius beneficii quod debeat aliquid spiritualitatis sive anexum espirituale datur enim beneficium propter officium et ministerium espirituale c. cum secundum apostolum in fraistoto titulo de prebendis c. ultimo de rescriptis libro 6 set principaliter non est iuris spiritualis et ita debet intelegi et sic sentit textus in c. cum bero in fraistoto titulo de prebendis iuncta glosa quod dum dicit textus eiusmodi ius espirituale inteligi debeat non principaliter set consequenter id est dependenter

vt docent S. Tomas et cayetanus ibi secunda secunde ques
tione 100 articulo 4 et est comunis sentencia quam [illegible]
sotus de iusticia et iure libro 9 questione 3 articulo 1

unde deducitur veram esse sentenciam glose in c. ex par
te el primero de officio delegati in verbo demitere et in c.
cum pridem de pactis in verbo ilicite pactionis quatenus do
cent ille glose pro simonia in beneficiis est de solo positivo
iure et proinde dicitur simonia quia prohibita et eo quod pactio
quia beneficium non est res spiritualis principaliter sicut
sunt sacramenta in qua simonia est de iure divino et di
citur prohibita quia simonia ut docent predicte glose que comu
niter sunt approbate secundum abbatem et decium in dicto
c. ex parte 1o. 14 verbum in c. 2 de pactis n. 5. quidquid contra
rium censeant soto de iusticia et iure libro 9 questione 5 articulo
2 cayetanus in opusculis questione 1 de simonia ubi sequitur veram
et comunem sentenciam defendunt quod simonia in beneficiis
est prohibita de iure divino et proinde indispensabilis c. sunt
quidam 25 questione 1. set contrarium verius est ut dixi
et deducitur ex eo vera interpretacio textus in c. quesitum
c. cum universorum c. unico tem de rerum permutacione
ubi probatum quod beneficium debet liberi renunciari
sine alliquo pacto et convencione alias renunciacio est si
moniaca de iure positivo ut cum glosa in c. super hoc de re
nunciacione docuit comunis sententia resolutio navarrus in
manuali c. 25 n. 10 [illegible] libro 1 c. 5. dicitur
autem beneficium anexum spirituali non solum in [illegible]
et pro pietate set etiam in possesione sola que non est mere
temporalis set habet eius anexum spiritualitate

ut late probat Sbpra [illegible] c 16 n° 2 et c 3 si in prima dio naba [illegible] in Repeticione cap° cum contingat de Rescriptis in° Remedio post glosam verbo juramento in c. literas de Restitucione spoliatorum et in c. cum dilecti eodem verbo de electione

tamem deducitur quod fructus beneficii debent esse eclesiastici et beneficium debet esse colatibum alias non est beneficium eclesiasticum et seculare ani beneficiarium argumento tex in c ad hec de Religiosis dominis —

de prestimonio autem dubitari solet utrum beneficium sit nec ne et beneficium non esse probarunt Joanis andreas in c unico de Rerum permutacione libro 6° et Abas in consilio 47 parte 2ª et cum aliis probabit menoquius de arbitrariis casu 201 n° 6 hi autores ea premissa ratione ducti [illegible] quod prestimonia ad susutendum estudentibus et pro eclesia militantibus instituta sunt unde et laicis concedi possent

verum pro mayori explicacione constituendum erit in primis hac in Re et quocies in dubio simus estandum esse consuetudini an sint beneficia l non ut bene probabit Ozeda de beneficiorum inconpatibilitate 2 parte c 6 a n° 11 alios consuetudine non interbeniente ita demum beneficia eclesiastica dici prestimonia videntur in titulum cum onere et servicio espirituali si procedit communis quam Resolbit Castilleus de literis graciae l forma a n° 2 soto de Justitia et Jure libro 10 questione 1 articulo 3 tesaurus christiani Religionis capiunt n° 2 alias non dicentur beneficia eclesiastica et ob id merito Joanis andree et aliorum sententia Relata supra poterunt q laicis concedi ut firmat quintilianus mandosius in Regula de anali posesiore questione 12 n° 3 in hispania tamen communiter prestimonia Reputantur beneficia eclesiastica quia clericis semper in titulum dantur cum onere subsidii et escusatim ut adbertunt sotus et mandios ubi supra

et hodie in universali ecclesia ita tenet ut mei Ex qui s motu proprio escrito a Navaro in manuali c. 25 no 122

preterea et de pensione dubitari solet an beneficii nomine contineatur et pro mayori explicacione considerandum est quod pensio dupliciter considerari potest primo quatenus ex certa parte fructum consistit beneficium legi Reputatur ... nisi essent infra isto tt Regulariter qui prohibetur c. unico ut ecclesiastica beneficia c mayoribus in ... secundo quatenus est pecunie quantitas que in ... dimitari prebende ... beneficii contribuitur fructibus eam que beneficium esse ... esse defendit barbacia in c. ad audienciam de Rescriptis et secuntur mandissius de signatura gracie ... pensiones tesaurus christiane Religionis c 61 n 4 Ganbotta de potestate legati libro 6 n 309 et qua parte ... videtur tex ind c. ad audienciam de Rescriptis dum dicit pensiones seu alia beneficia ut sic dicio illa separat simile argumento ... presenti c de ... clementine ... de Rescriptis ... videtur ... tridentinum sesione 25 c 15 ubi quem admodum interdicitur clerico habere beneficium paternum sive ecclesiam quam pater habuit obtinere ... et pensionem habere prohibetur

set contrariam sententiam imo pensionem beneficium ecclesiasticum non esse probarunt Abbas et felinus his ind c ad audienciam et comunis ... gigantem in trata ... de pensionibus q 28 navarrum in manuali c. 22 n 101 et est ... boris in Rigore iuris verior ut videtur quambis ... probabilis sit ... tex ind c ad audienciam de Rescriptis et ... c quanbis de preben dis libro 6 ubi Rescriptum ad beneficium non porrigatur in pensione ... motu proprio ... Relato a navarro in manuali c 25 n 122 ubi pensio a prestimonio distinguitur videtur nam ex prestimonio sicut ex beneficiis ecclesiastico ad divinum officium singulis diebus Recitandum quis astringitur ex pensione vero ad sacratisime virginis marie officium perorandum quis tenetur erit autem in prestimonio et pensione

essent cuius altercacionis urciamus an et qualiter beneficii nomine
prestimonia et pensiones includit aut continere debeat idque tam
in faboribus gratiis prebilegiis et prerogatibus quam in penis et de
litis et generaliter dicentes verbum in beneficii ecclesiastici [illegible]
ad prestimonio et pensiones trahenda sint necne quod alibi c.
in isto tractatu explicabitur erit que utilissimum ad cotidianam
questionem utrum clericus in minoribus ordinibus constitutus qui prestimo
nium aut pensionem habeat in delictis et similibus casibus privile
gio fori gaudere debeant quemadmodum ex predictis et de
legia [illegible] gaudent qui beneficium ecclesiasticum obtinet
de quo c. [illegible] et [illegible] de beneficio.
Nunc de prebenda agendum est.

De prebenda et quinque prebendarum species Defert glossa verbo De
aperuit in c. cum M. de constitucionibus ubi et bar numero 21 decius 32 Di
ba 107 mannia numero 26 et verbo prebenda generaliter accepto omnia
beneficia includuntur ut diximus supra et probatur in c. si quis
dator c. si quis episcopus c. quatuor c. si quis obvenerit c. ex multis
c. si quis prebendam 1 q. 3 et cassini tractatu de superiore beneficii de
finicio ille competere potest secundum se retinuit verbo prebenda duobus
modis accipitur. l. pro commodo pecuniario quod prebetur advocatis
procuratoribus magistris et medicis ut l. in aliqua universitate
existentibus ex [illegible] numero 106 et decius in consilio 118 et pro iure
spirituali racione cuius commodum prebetur et hoc modo supra
prebenda diffiniri potest ut sit beneficium simplex alluod ca
nonicam ad divina officia decantanda sive divina ministe
ria exercenda instituta ut diffinit Nabarrus in [illegible] ad finem
et communiter omnes ut testatur Selba de beneficio 1 parte c. 2
De bonis in praxi beneficiorum c. seculare beneficium numero 13
Verum gregorius in syntagmate iuris libro 15 c. 23 paulus
emilius de [illegible] decisione 356 parte 2 et ita differt prebenda
a prestimoniis in titulo et pensionibus que in alium finem sunt
instituta et a capellaniis [illegible] ad finem in clementina 2 de
[illegible] receptam a decio in consilio 101 numero 4

felino in c. ex parte el. secundo nº 2 de rescriptis quamvis aliter et male definiat cardinalis in clementina fin. q. 1 de preben dis osiensis in summa hoc et in principio inde est quod clarius preben dula que non sit canonicatui anexa ut sunt beneficia illa que rationes seu porciones integre vel dimidie vulgo appelan tur et qua infantum est quotidie vel diebus festis missam et alia di vina officia decantare aut ministrari in ecclesiis catredalibus vel colegiatis vel aliis ecclesiis insignibus [illegible] tex. in c. cui de non sacerdo tali de prebendis libro 6 Tridentinum ss. 22 c. 4 de reforma cione et ss. 24 c. 12 de reformacione

canonicatus autem est beneficium quo eficitur aliquis unus de cet ecclesie catredalis vel colegiate non monacalis jure communi atento et ita dicitur canonicatus de prebendis et dignitatibus ratio nequam non potest qui esse dicatur nec vocem habere in eo quoniam bonum ac vox ex canonicatu oritur ut docet Inocencius in capitulo communiter ins. de institucionibus glo. in c. 1 canonici de officio ordinarii libro 6 et ad hec reducenda est doctrina glo. in dicto c. cum M. de constitucio nibus recepta comuniter secundum Pisam nº 10 et 6 et actenus prebendis

nunc de dignitatibus agendum est dignitas autem in genere suo pro sinificat honoris gradum l. x § penultimo ff. de ventre ins piciendo l. et con sequentibus C. de dignitatibus libro duo decimo et sic ad notarunt Brisonius et Bertucius de verborum sinifica cione verbo dignitas glo. verbo dignitas in c. de multa dignitate glo. verbo majoris in c. sedis de rescriptis in especie tamen Dignitas est beneficium cui compet jurisdiccio contenciosa vel voluntaria ex institucione vel consuetudine abitum pro tali glo. verbo pri oratus in estravaganti execrabilis de prebendis et in c. quia nostri verbo dignitates de clericis non residentibus Abatem in c. de multa nº 26 in fraudito Sel bam de beneficio parte q. 3 Grafium de literis gracie pagina 17 De buson § 6 secu lare beneficium nº 7 et sub verbo dignitate comprehenduntur decani arquediaconi abates et alii de quorum natura distinc cione

tractabitur infra in d. c. de maioritate. different tamen personatus et dignitas inverse nam ut dixi dignitas est beneficium qui praeceteris agnitur honor cum jurisdictione contentiosa vel voluntaria in foro exteriore personatus vero est beneficium cui aggregatur solus honor in ecclesia cathedrali vel colegiata absque jurisdictione et ita distinguuntur et separantur dignitas et personatus in c. cum in cunctis § inferiora de electione in c. 1 de consuetudine libro 6 in c. unicum illis in principio de prebendis libro 6 et in tredentino sessione 24 de reformatione c. 12 in principio et ibi ceteres et absolvitur.

Sequitur Textus in c. primo huius tituli

Colige ex isto textu communem omnium traditionem quod in bonis ecclesie non succeditur jure consanguinitatis.

Set pro ratione dubitandi primo sic argumentor jus patronatus ecclesias ti cum adque spiritualibus anexum esse dicatur in c. quanto de judiciis c. gravi clerici c. de jure de jure patronatus set in jure patronatus succeditur jure creditario et jure sanguinis c. 1 et 3 de jure patronatus Clementina plures eodem titulo c. si ementi c. filiis vel nepotibus 16 q. 7 ergo et in ecclesiasticis succeditur ex consanguinitate.

2° sic argumentor bona clericorum ecclesiastica reputantur c. quamquam de censibus libro 6 c. quia in clericorum c. cetenia § mariae de conniventis nubus set in bonis clericorum succeditur jure creditario et jure consanguinitatis c. 1 et c. 2 de nos c. relactum de clericis testamentis ergo et in bonis ecclesie succedi poterit.

3 sic argumentor in feudo et in [illegible] feudis ecclesie succeditur jure sanguinis c. ad aures de rebus ecclesie non alienandis c. 2 de feudis ergo 3 nostram textum in distinctione ecclesie bona ecclesiastica jure sanguinis non obtinendam.

4º ricarpamentor ut Parentum incontinencia comprimetur filios in eorum beneficiis non sucedere singulariter estatuimus ut in c. 1. c extravagantis [illegible] c. consultus 1. quoniam de filii presbiterorum quod singulariter non prohiberetur succedere in bonis ecclesiasticis non alios predictum casum singulariter exprimere necesarium non esset

5º et ultimo sic arguimenta bene ficium ecclesiasticum absque canonica institucione obtineri non potest c. ex frecuentibus de institucionibus et cum super de causa possesionis et proprietatis c. 1 de regulis iuris libro 6º sed laici canonice institui non possunt ut puta cum beneficii natura incapaces sint c cum tera 14 c sacrosanta 51 c [illegible] de elecione [illegible] ista dicitur nullum de populis in ecclesie bonis sucedere

Quaramen in nono bonis [illegible] contrarium intentum et [illegible] ex [illegible] est ex concilio [illegible] quod [illegible] habentur ad nos [illegible] Antonius Agustinus in collectionem decretalium hoc 3º c. 1º de cius tamen fide dubitari non potest quoniam a [illegible] conpilacione per omnes admittitur ut [illegible] habet idem Antonius Agustinus et confirmatur hec decisio ex nonnullis iuribus quo [illegible] epistola [illegible] et ex [illegible] 25 de [illegible] ma [illegible] c 15 et c 7 ex [illegible] nec prelati [illegible] suas ubi docet quod in beneficiis non datur sucesio et proinde eius [illegible] locationis [illegible] beneficia espirat per mortem posesoris et non transit ad sucesorem quam sentenciam conmuniter aprobarunt omnes ut late ostendit D. D. Barbarum libro 2º c [illegible] dubium tamen consistit in eo de qua si licet bonis [illegible] ex inteligendus [illegible] et gla in [illegible] versus [illegible] consanguinitatis [illegible] dona distinxit hoc est ecclesiastica l ea que intuitur ecclesie queruntur utrius nec ex testamento [illegible] sucesio datur iure sanguinis [illegible] ecclesie demanavant alia denique bona que [illegible] per [illegible] l hereditas alicuyus pervenerunt ad clericos in quo datur sucesio iure sanguinis et probat ipsa glosa cuius doctrina licet verant [illegible] [illegible] sucesionem [illegible] non tamen conveniunt nostros [illegible] clericos consitiendum est ex cadere a parte de [illegible]

nostrum textum intelligendum de omni celebri quod propietatem in ga(?) videtur potest cad gl(?) de rerum permutacione c i 2 3 per totum et de rebus eclesie non alienandis extrabaganti anbiciosi eo dem titulo predicitur 11 22 c 11 ver deci pitur aperte tunc eo quod predicta interpretacio non conueniret nisi ut deprehendi quem interpretari debet nostrum textum ex regula 15 imperatores ff de in diem adiccione cum 92 bonorum appelacio in nostro textu non solum corporalia comprehendit hoc est mobilia et inmobilia set et in corporalia que iure consistunt quia textus in lege 1 ff de rerum diuisione § 1 instituciorum de rebus corporalibus et incorporalibus. le bonorum le rei appelacione ff de verborum significacione.

quare verissima interpretacio ista vera ad nostri textus de bona eclesiastica referenda et ad beneficia eclesiastica ut probant et Johannis andreas probarunt et communiter omnes et Anconam et cardinalem et Antonium in ea et Abbatem et Anamiam n 2 hic et iacet certissimum est et colligitur manifeste ex sanctorum patrum decreti successorem hereditariam aut consanguiniam in bene ficiis eclesie prohibentibus c ex ipso ex ipso 1 et 2 c plerique c mortis c apostolica 8 q 1 et proinde celebri est nostri textus et communiter extollitur ad hoc quod in beneficiis eclesiesticis hereditario aut consanguinitatis iure non succeditur et ad id commendant omnes et rebbates hic rebuffus in praxi beneficiorum c de dispensacione super defectu natalium n 21 puteus lesicione Rote 33 et 197 libro 1 ludouicus gomecius in regula cancelarie de in firmis Resciena nn 69 q 1 in principio

Vera decidendi racio deducitur ex textu valde singulari in d c plerique 8 q 1 dum dicit que diuina ab homine dari non posunt) de dicuntur bene fecia que dantur propter oficium oficium est diuina dei sacrificia peragere sacra eclesie minis teria operare c per actis 25 distincione c cum 2 apostolicum in ea tutelam c ultimo de etate et cretis libro 6 idcirco ab homine dari non posunt idest hominis autoritate que consistit in sanguinea hereditaria sucesione set auctoritate eclesie consistente in prelatorum instituccione c ex frequenti de instituccionibus c 1 de regulis iuris libro 6 et in ipsius capacitate et idoneitate c cum in cunctis de eleccione c licet canon eodem titulo libro 6

tridentinum c. 24. c. 12 1718 tex valde singulari et nunquam oblivioni tradendus iure ... 15. ... in illis verum requiritur enim in ordinando sacerdote et presentia populi ut sciant omnes et certi sint quoniam prestancior est ex omni populo qui doctior qui salubrior qui in omni virtute eminencior ille eligitur ad sacerdocium et hoc astante populo ne qua postmodum retractacio cuiquam nec quis scrupulus resideret cui tex consonat dicti pauli ... testimonium ... unde ... pontifices ... santuarium dei iure hereditario non ... nec beneficia consanguinitate deferri ... c. ad hec 15 de decimis c. consuluit de iure patronatus quem noster tex accipiendus est cum ... Joane andrea Imola Abbate in principio et Decio n. 15

adque ex ea racione deducuntur quam plurima dicenda in ... argumentorum ... loco ... deducitur ... Pio 5 ... sublatas ... sucesiones ... vulgo dictas confidencias ... folio 45 ... nec ... verum ... succeso ... in beneficiis declararent deducitur vera racio ... capitulo ... c. ... apostolica cum aliis ... ubi episcopo ... ecclesiastice persone non licet aut alteri ... non licet successori sibi constituere in episcopo ... ecclesia ... deducitur succedentem in beneficio non teneri predecesorum beneficiatorum debita persolvere nec eius locacioni estare quoniam in beneficiis sublatum est ius succedendi nec beneficia que dicuntur ab homine dari possunt sic procedit tex ita in ... c. finali de ... clericorum c. ultimo ... ubi glossa et communiter omnes doctores ... variarum libro 2 c. 15 Menochius in concilio 64 n. 21 volumine 1 ... deducitur vera racio ... c. ad hec 15 de decimis ubi ... decimas sanguine ... hereditate obtinere non posse ... reddit tex racionem quoniam santuarium dei iure hereditario posideri non debet ... in hunc modum decimas divina naturali et apostolica institucione ecclesiis earum sacrificiis et ministris aplicari ... 14 ... ipsos domino ... debitum ... decimis

ad ... deci- mis

quod verissimum est, intelligendo procedere quo ad necessarium alimoniam et aministrationem in quo et probari sei juris interpretes et rationi convenient, sed quoad quantitatem dicentium nam ex dictis juribus et quo ad quantitatem de jure divino inititura decimas canonistae probarunt communiter theologi et Decciae quidem ad jus positivum et consuetudinem deferunt a bunis quod tamen et ab omnibus probatur communiter laicos decimarum incapaces esse nec jure hereditario decimas adquirendos unde laici ante concilium lateranense decimas omnes et ab ecclesia tolerati simoniace ecclesiae decimas de navigant non dare alienare sed jus titulare dicunt ideirco sic ecclesiae cujus a principio fuerant donaverint propria auctoritate sine alterius auctoritate ordinarii absque alia solemnitate restituere monentes tamen ubi bene ut eas potius beneficium ecclesiae ad quam expectant improbari vel designulari, inc cum apostolica de his quaesitum apud latinos extra c 2 § 50 de decimis libro 2 post lateranense concilium laici obtinentes nec possident nec percipiunt cavendis de percipiendis nec disponere nec in alienis transferre possunt dicta ad hoc is c quoniam 17 c prohibimus 17 de decimis et sequentes c ductum 3 de decimis nec pignori dare cultimo eodem et ex traditione superiori qui decimas et sanctuarium Deiexi mant sic superiorem omnem pro tuitionem traduntur ea et communiter omnes doctores indicti juribus elegantissime dicunt Thomas 2 2 q 15 articulo 1 ad 4 Soto de justitia et jure libro 9 q 4 articulo 1 ~~ad 4~~ Nabarrus in manuali c 21 n 2 § BB Variarum libro 1 c 17 n 4 Petrus gregorius in syntagmate juris libro 2 c 20 consequenti 67

nec obstant argumenta in contrarium ad duo non obstat jus patronatus et spiritualia annexum in eo tamen ex sanguine succedi quod obiciebamus successionem recte improbabit Abbas ibidem qui supponit quod nostri tradunt quod in beneficiis ecclesiasticis quod est jus mercatum aut pure spirituale de quasanguinis subcessionem non admitti argumentum autem obiicere super patronatus quod non est mere spirituali sed duntaxat spiritualiacne annexum idem quia sanguinis subcessionem admittit sed aperte convincit abbatis solutio ex nostro textu bona ecclesiastica ubi generaliter loquitur non solum de beneficiis et cum dicat cum aliis bonis ecclesiasticis 2 ut fortius quod nostrum spirituali praeterea inciditur sibi non est jus mere spirituale

utrumque tamen spirituali anexum ex dicto I lib. 2. 2. q. 100 Soto de justicia
et jure libro 9 q. 3 articulo 1 —— —— ——

idcirco verissima interpretacio est quod beneficium anexum est spirituali
consequenter quod ex predictis institucionibus ne sequitur sacrorum spiritualiumque
administracio et ideo laici lege divina incapax est administrandi ea c. inno
50 distinccione et juris eligendi reputatur incapax in c. cum terra 1
c. sacrosancta si c. massana 2 6 de eleccione apellat santuarium dei
et sucesionem excludit c. 1 et 2 consequentibus 8 q. 1 sed jus patronatus espi
ritualibus anexum est antecedenter quod patroni presentacio prelati institu
cionem antecedit ex presentacione tamen non adquiritur jus beneficio
nec directe ad beneficium set dumtaxat ad petendam institucionem
beneficio dignus reperiatur presentatus etc. proinde ut ad fundan
das et dotandas ecclesias homines inducantur et talia opera exer
centes suarum animarum saluti consulant ex gracia tribuitur
inclusiam in corpore juris concessum fuit jus patronatus fundantibus
et dotantibus atque eorum sucesoribus c. piementi c. filiis c. nepoti
bus 16 q. 7 c. 1 et 2 melius in c. 3 et c. nobis de jure patronatus Triden
tinum ss. 25 c. 9 et bene resolvit Doctor Espino in espelo testa
mentorum gla. 3 decla. amici ex n. 18 usque ad n. 32 idem quam est
in capellaniis ingressu a fundatore et eius sucesoribus personam nominan
tur ad eas et ab ordinario colacio fit ut lacius resolvit Espino ubi supra
ex quo aparet veram esse doctrinam traditam supra in 1a in benefi
ciis ecclesiasticis simoniam comitti ex de sola positivo jure docuit gla. in c.
ex parte 1 de officio delegati et cum aliis probabit Doctor Espino gla. 7
n. 3 + deinde et adem racione quod beneficium non est mere spiritua
le aliquid jure non est et cinaliciter jus est spirituali posse cum dispen
sacione Romani pontificis et a laico et persone laici confferri docet
gla. 1 in c. in pertinet decima destinccione communiter aprobata
ut resolvunt Clerici in c. libero infine de etc. Dero forin ... de
rebus eclesiasticis non alienandis n. 15 Palacios Rubios in ... recepcione
de donacionibus inter n. 28 denique et 2 inter premittunt ex
in c. consulit de jure patronatus ut ce ... jus patronatus non ape
llatur santuarium dei quod juris patronatus capax est laicus

deprecen cli[illegible] et dignitatib[us]

et in sanguinea sucesio datur ut in c. [illegible] et [illegible] de jure patronatus set

ignar ecclesias aut beneficia vocaliter santuarium [illegible] manus jonti

le x[illegible] quas canonice violenter usurpare prohibentur nec propria auto

[illegible] retineat [illegible] filii sui propriaque unitate concedat a solui

tur [illegible]

non obstat 2m clericorum bona deputare ecclesiastica

set in illis sucedit jure sanguinis qz gla [illegible] ut hui di [illegible] faciat

distinguit tria genera bonorum 1 bona eclesie 2 bona que intuitu eclesie

queruntur 3o bona patrimonialia clericorum et que intuitu persone

adquiruntur et in si duntaxat sucesio datur jure sanguinis non

in allis prorsus et sic obtiniat noster [illegible] qz gla non [illegible] [illegible]

[illegible] de cheratii que de allis bonis loquitur in se [illegible] vera est [illegible]

na quam tradit probet ferade clarracione constituendum erit in pri

mis [illegible] ad prima bona hoc est quo ad ea que eclesie sunt suce

sionem jure sanguinis non dari ea q[ue] alienari prohiberi in sucesio

generali de reb[us] eclesie non alienandis proposito q[uo]d intelligitur l. de

claratur nisi cum causa et solemnitate [illegible] causa et cum sole

nitate juris [illegible] licita alienantur sit intelligendum est

[illegible] communem omnium interpretacionem in l. nuli de re

b[us] eclesie non alienandis e[t] sine est cum alii multis 12 q. 2a quo ad

2a bona dicendum est interdictam esse sanguinis [illegible]

net [illegible] clericos de bonis sic adquisitis intuitu eclesie libere aut di

[illegible] testare c. 1o c. cum in [illegible] c. qz nos c. relatum 2 de testa

mentis sic afirmant et communem decisionem probentur

[illegible] ind. c. cum in [illegible] in principio Navarus de redditib[us] eclesias

[illegible] q. [illegible] 2a et [illegible] et in apologia in principio et in manuali c. 2[illegible]

n. 129 Marcus Antonius [illegible] de reditib[us] eclesiasticis c. 1o

cum multis secuentib[us] Mattienso in l. 13 tt 8 gla [illegible] libro 5 nobe

[illegible] disputacio ar

[illegible] probatur [illegible] hoc est

clerici [illegible] eclesiasticorum hoc est

clerici sive domini [illegible] eclesiasticorum hoc est

corum que intuitu eclesie adquirunt ex quo cumque beneficio eclesi

astico et dominos non esse set christi et pauperum probarunt

quam plurimi qui inhi santorum patrum decreta et contra ea

[illegible] nonnullas et pendunt alli v esse usuaria tantum dixerunt

[illegible] clericorum [illegible] valde distinguunt ut constat ex [illegible]

institucionem de vsu de abitacione inde interuenientes fructibus aut rentes
non solum pecare mortaliter set etiam ad restitucionem teneri alii vsu-
fructuarios eos vocarunt alii fideles dei servatores sive administratores
duntaxat alii denique demonostrare fructum clericos asseverarunt
ter firmarum teneri tamen ad modum a canonibus certa futurum
eos consumentes et auferentes ad restitucionem non teneri quanbis pecent
mortaliter quorum opiniones congesserunt in vnum Nabarrus et ali
Belarmino [illegible] in c. cum in officiis in principio de testamentis Sarmi-
ento de redditibus ecclesiasticis 1a parte c. 1o et sequentibus et 4a parte c. 1
et vltima opinio verior videtur quanbis predicti dicensiant hii tamen
omnes conueniunt in vnum scilicet in predictis bonis que intuitu
eclesie quaeruntur sucesionem non dari jure sanguinis nec dire-
cto posse clericos de illis testari hodie tamen ex generali et jam
Francie consuetudine que legibus eius regni approbatur harum de
[illegible] de bonis intuitu eclesie quesitis inter vivos et vltima
ma voluntate disponere autores tam datur et in illis sicut in patri-
monialibus ex testamento ad que ab intestato jure sanguinis su-
cesio firmant [illegible] c. cum in officiis Nabarrus et Madrienso ubi su-
pra Soto de justicia et jure libro 10 q. 4a articulo 3o vnde informa
argumentum nostrum textum et communem omnium interpretacionem
obtinere in prebendis dignitatibus aliis beneficiis eclesiasticis que
dei sunt et santuarium dei apelantur in eo quod propter raciones pre-
dictas non admittitur sucesio jure sanguinis argumentum autem
obtinere in bonis patrimonialibus clericorum vel intuitu vel
industria persone eorum comparatis que jure directo ad cleri-
cos spectant et de illis testari possunt procedere et hodie in
adquesitis intuitu eclesie que ut diximus ex generali consuetudine
pertinent ad clericos et de illis testari possunt atque ab intestato ce-
sio datur jure sanguinis est tamen predicta resolucio verissi-
ma quoad clericos beneficiarios sive prebendas aut digni-
tates vel eclesiasticas obtinentes non tamen quoad episco-
pos aliquos [illegible] generalis consuetudo [illegible] obtinet
[illegible] communem intuitu eclesie quesitis testari minime possint
nec [illegible] abintestato datur sucesio jure sanguinis ex d. c. 1 cum in of-
ficiis de testamentis vnde communiter obserbatur in [illegible]

absque Romani pontificis licencia testari non posse prelatos de bonis intuitu ecclesie adquisitis super loco reverendo in detestamentis ubi late bb et ind° e cum ino fici de patrimonialibus ... sermone in dubius ... comparati ... cum suetis liberi testari possunt ex eisdem ... c. i. c. 3 c inquirendum de peculio clericorum —.

nono obstat 3m argumentum nam omissis aliis solucionibus responderi potest quod cum ecclesia in feudum vel feudum sive ... domos concedit aut terras et ad culturam predio ... duo consideranda sunt Alterum ... l. Des qui laicis ad ... l. pres ... aut generaciones concedentur ... iure hereditaria l. ... succedit nihil impedit quoniam id presi ecclesie ... et dominium directum penes ipsam ecclesiam remanet unde et aliquando potest ecclesia compelli ad concedendum iure hereditario c. ad aures de rebus ecclesie non alienandis ... libere concedit c. 2 de feudis Alterum considerandum est quod ecclesie si datur silicet servicium personale pro feudo c. i de feudis ... pro sensu l. intentusi c. i dein integrum restitucione ... c. ad aures in quo nulla est sucesio quod pertinet ad ecclesiam et nostri ... racioni convenit —.

ad titulum de filiis presbiterorum generalis atque absoluta decisio

nonobstat 4m argumentum quod latissimam continet materiam requiritque perfectam et absolutam interpretacionem ad titulum de filiis presbiterorum ordinandis l. non et adnotula decreta concilii Tredentini idque ... ante omnia contituendum erit in primis presbiterorum filios duplici laborare defectu et sucesionis et natalium principalis nam filii ex ... filii et ... parentum sucesione et ... divina et comuni lege divina genesis c. 21 sapiencie c. 3 et 4 pauli ad galatas c. 4 communi in autentica licet et in le ultima C. de natura libus liberis autentica c. ex complexu C. de incestis nupciis c. cum haberet de eo qui licit in testimonio quam coluit per adulterium l. x. 10 titulo 13 partida ... lacius declarant Antonius Gomes et alii communiter ... non a tanti ... las in epitome sucessionum c. 14 per totum Matiencio in le ... titulo ... glosa ... secuencibus libro 5 nove recopilacionis quod in filiis clericorum ... racioni procedit unde filio clerici ni ... a patre

Clerici

non solum tt.º institucionis set nec tt.º legati ut in le nona atauri esse dixi
quest. hodie l. 8 tt.º 8 libros. non al. tuco si lacionis ubi matienso glos.
h.º Antonius gomez in d.ª l. nona tauri n. 15. Rojas in epitome sucesionum
c. 7 et ric. illius clerici sucedendi iure in casa ... laborat defectu
... hoc est natalium propter quem presbiterorum filii de divina et hum.
... ab ecclesiis ... bonis muneribus ordinibus beneficiis excluduntur
de eutoro nomine c. 23 ... c. 2 cl. exigens ano torum 56 dist. in concione c. cum
multe 15 q. 8 c. cum in quondi c. instruit de elecione c. per venerabilem
qui filii sint legitimi c. 1 2 3 4 et 8 c dilectus 17 c. ultimo de filiis presbi-
terorum ... eodem tt.º libro 6 l. 2 tt. 6 partita ... ubi comunditum es
generaliter interditum presbiterorum filios et in tredintino ... 25 c.
15 et cuius interditi plures raciones ... insumo ... pre-
biterorum et doctores communiter in illo tt. Paulus ... de ...
pulan... a parte ... de filiis presbiterorum ... in c. extran-
ciscam 7 et in c. quoniam 10 de filiis presbiterorum ... raciones ...
... fundari videtur ne ... iure sanguinis obtinendas presu-
mant ... raciones ... in cum decore n. 15
c. literas c. ultimo de filiis presbiterorum ... dist. in concione ...
ecclesie ... ex eo quod filii sacerdotum et alii
non legitime nati ad beneficia ecclesiastica promoveantur ... inde
... ut in altaris ... legitimus filius in publico patrimonii ...
... dei filius eterno patri ... humani generis ...
... parentum ... quorum pena ... ... quando ...
... ricani ... maycusani ... ...
... 6

interditum autem ... predictum ... modi
explicari ... certum ... quod ... de
... natalium nemo ... sucedere ... beneficii
... sive esset natus de fornicacione ... con ...
... matrimonio ante sacerdocium ... corona
inter ... beneficium ... sucesionis ...
sare c. ex tramiria 7 c. ad extirpandas 11 c. Michael 13 c. ad abolen-
dam 16 de filiis presbiterorum quo tamen ... fuit ...

inter a baguam que insertionis est ad decorem editis anno 1530 et Petrum a Navarro in cons. 4 c. 14 de decimis adjiciente de pensionibus § 8 in quo ma continentur. Primum quod filiis sacerdotis natis ex fornicatione patris sacerdotis vel antenato modo et immediate hoc est alli mediis semper in ipsis sive subsequentes in beneficiis parentum non sunt ex legitimo matrimonio ante clericatum et beneficium, item compato et absoluto succedere possit in beneficio parentum mediate idest alia persona in medio existente et consequenter dicendum est quod tales filii ante sacerdotium nati ex legitimo matrimonio ad omnes ordines omniaque beneficia etiam sine dispensatione admittuntur etiam in ecclesia in qua pater beneficium suum paternum immediate non succedit mediate tamen etiam ex cum supra dictum quamvis ex ditione Navarri et ex ordinariis consequenter. Et Navarrum in manuali c. 17 Simonem in maiori cum de regularia libro 1 c. 4. Secundum quod continetur ex Navarro et ut praedicta procedant etiam si pater non tantum beneficium sed tantum ministrationem habuerit unde eo supra dispositio ad quae interpretationem n. c. constitutiones et de filiis presbiterorum quatenus ex eo textu deducerunt doctores communiter quod filius presbiteri eclesie in qua pater sive ministravit et ceterum dicit Puteus decis. 4 lib. 17 in textu pater de rescriptis et commune est quod praedicta extendantur ad ministerium quod pater habuit alteri initium.

Et principaliter continendum est Tridentinum s. 25 de reformatione c. 15 decreti continere constitutiones ad sui verissima et hic praeditos non solum idem beneficium patris immediate et mediate sed et nullum aliud etiam dissimile beneficium in eadem ecclesia ubi pater habuit obtinere posse ligari et praesentes ut intra tres menses dimittant. Inde hodie nec in praesenti modo parentum succedere poterunt ea beneficia deputantur ut late probabimus in 2 supra dicto.

Tertium quia adest ad pensionem in beneficio paterno in posterum non habendam a filio nato ex fornicatione quod intelligi debet dicto pensio fuit constituta postquam pater habuit beneficium protestationem quod pater procuravit et consentit pensionem in bonum secus autem si pensio fuit constituta a filiis antequam pater haberet beneficium in alio tamen beneficio eiusdem ecclesie ubi pater habet beneficium. Unde filius obtinere potest pensionem ex sententia

Ludovici gomecii in regula cancelarie de annali possessore q. 21 Lauote de nothis et spuriis filiis c. 17 et 18 et quam plurium hoc elicitur ut firmat Sebastianus de dispensacione natalium n. 49 et 50 gomecium resolutionem et andreas de pensionibus 69 q. 16

Preterea ultimo placuit quatenus in d. c. ius bidentinis in dictio ad hec [illegible] pro successiones inter beneficiarios [illegible] ita alter alterius beneficio non renunciet ut sepe contingit

Et principaliter constituendum est superius interditum que presbiterorum filios ex illicita conjunccione natos propositum ipso jure modificandum ut scilicet ex dispensacione minime procedat intelligendo in hunc modum quod ad minores ordines minora que beneficia dispensare in specie cum natalium veniam concedere possunt ceterum ad majores sacros que ordines et majora beneficia ut filius sacerdotum et allii non legitimi nati solus Romanus Pontifex dispensat c. dilectum 17 c. ultimo de filiis presbiterorum c. 1 eo de ne clerici vel ordinis tamen beneficii impetrata venia simpliciter ex ius modi dispensati non admittuntur ad beneficium in ecclesia in quo pater ministrat nisi ex pressa dispensetur c. 3 et 4 c. ex transmissa c. ad extirpandas de filiis presbiterorum nec in hoc immutatum est aliquid a tridentino recepto immutatur decisio [illegible] in d. c. 1 de filiis presbiterorum quatenus statuit istam equiparitatem et inabilitatem filii nati ex fornicacione vel [illegible] professionem religionis in habitu monacali vel clerici [illegible] aliquam habeat prelacionem vel beneficium cum cura vel dignitatem habere non possint et [illegible] racione predite persone episcopi [illegible] non [illegible] ex tridentino [illegible] 7 de reformacione c. 1 et [illegible] 22 c. [illegible] et [illegible] 24 c. 15 quos ex legitimo matrimonio frequenter tamen dispensatur ecconomi ut ad [illegible] cotatum promoveri valeant

Ex constituendum est superius interditum quod filios propositum minime extendit ad parentes et consequenter patrem non prohibet eis inmediate succedere in beneficio quod filii fuit quia suasio patris est extraordinaria et non tam naturalis quod elinter [illegible] docuit [illegible] in c. [illegible] 89 q. 1 que communiter aprobatur per omnes hic et [illegible] et [illegible] de pensionibus 69 q. 16 [illegible] pro hac diferenciam inter successionem filii ad patrem et patris ad filium successionem facit [illegible] elegam in c.

in naturale in distincione et in jus naturale institucionum de jure na
turali ubi fuit mencio duntaxat de naturali sucesione filiorum facit etiam
tex in l. querito in fine ff. unde liberi et in l. nam et si parentibus ff. de inof
ficioso testamento et inter jure, subsecuntur quia de jure civili et proinde inter
vedictas sucesiones sunt multe diferencie quas congessit quidam in c. si
pater de testamento libro 6 in parte vertio in puberes n. 11 et in alliis liberis
n.o 6 et 3.a parte venio probare non posse n.o 33
j. et ultimo constituendum est preditum in
terditum et omnia in decretis quae in filiis locuntur et prohibent
ligendam in filiis ergo ad nepotes protrahenda quia nepotes non prohi
bentur succedere in eclesiis aut beneficiis quae illorum abcio obtinuere
etiam inmediate necessarie de filiis presbiterorum aut predito inter
dicto excluduntur quod cum penalis sit filiorum dictorum ad alias perso
nas non porrigitur ut docet glosa in c.o 56 distincione et in l. apostolica
8 q. 1 ubi Pelamen n.o 3 prepositus n.o 2 et probatur nam filiorum
appelacione nepotes comprehenduntur ex l. liberorum ff. de verborum signi
ficacione § hui bendas institucionum de heredum qualitate et diferen
cia tamen in materia odiosa et penali nepotes non continentur ut
in l. 7 inter pretacionum cum allis ff. de verborum signi ficacione docet
bartolus n.o 8 in dicta l. liberorum bartolus lucas et Jason n.o 14 in l. gallus
§ quidam si his ff. de liberis et postumis et communiter omnes ut refert Pantor
et Antonius Gomecius in l. 9 taurini n.o 17 et in q. 2 parte c. 8 § 1 n.o 13
Cinelus in l. 3 n.o 24 Cde bonis maternis unde de jure racio quidam
fuit nos omnino observatur clericorum filii licet parentibus suis ab
intestato succedere posse tamen nec potest sucedere et ab abo bociunt
institui ex l. 7 et 8 tit. 8 libro 5 novae recopilacionis et clari
sime probat matienso in dicta l. 6 glosa 1 et secuentibus his itaque ritus
ad argumentum in informa in filii clericorum obligacionem aci
natam in argumento et allias traditas supra sucesionem in bene
ficii parentum prohibitant id tamen non impedire quin et ip
salii gerunt in beneficiis eclesiasticis tum sangui
nis estimacione sicut enim in filiis clericorum sucesio sublata est ob singu
laris et peculiares raciones supra dictas sic etiam in beneficiis eclesiasticis
ob alias peculiares raciones ita est ratione est ut supra vidimus

non obstat . . . & ultimum argumentum quod dicit verissimum esse ecclesie beneficium absque canonica institucione obtineri non posse institucionis . . . canonice laicos incapaces esse cum ratione decidendi diximus non tamen indistincte . . . populum nominatim excludit imo satis congrui . . . eodem tempore aliis decretalis et multos post annos laici ecclesias et beneficia ecclesias . . . propria auctoritate detinebant . . . cuius temporis vestigia . . . permanserunt . . . in c. . . . de iure patronatus et . . . doctor . . . in commentaris ad nostrum . . . argumentum . . .

Sequitur . . . in c . . . infra eodem

colligexisto . . . comunioremonium tradicionem quod non licet episcopo alliquem sine titulo ordinare de qua conclusione latius agendum est in c episcopus 4 infra eodem cum quo . . . consung . . . in c cum . . . apostolum 16 et in c tuis 23 infra eodem . . .

. . . quod attinet ad nostrum . . . pro ratione dubitandi . . . sic argumento inter sanctorum patrum et sumorum pontificum constituciones . . . originali non reperit . . . male . . . ex corpore canonum . . . sic arguitur ut ordines ecclesie ligitime dari et . . . valeant sufficit ordinandos congruum aut sufficiens habere patrimonium c episcopus 4 c cum . . . apostolum 16 c tuis 23 infra eodem titulo . . . male dici . . . debere episcopos de suo dare clericis unde vivant . . . non obstant . . . contraria . . .

et rationem decidendi . . . decretalis et similium . . . infra in c episcopus 4 et aperte . . . c cum . . . apostolum 16 infra eodem . . .

ne obstant argumenta in contrarium adducta non obstat . . . quod . . . nostrum . . . non fuisse ex alliquo canone decantum . . . justiniani novela 3 id est autentico ut determinatus sit . . . clericorum ut . . . ad notauit Cujacius . . . qui veri decretalis rationem . . . et Antonius . . . in . . . ad . . . colectionem decretalium hoc titulo c 2 . . . decretalium

compilatores et gregorius & 13 autoritatem illi tribuere ex quo ego
restrimur ad quo nino oservari illud debemus ut tribuit ... capitis
ubi supra pecare episcopos ordinantes clericos pauperes & non habentes
tt quod etiam probari potest ex c. 70 distincione & concilio tridentino ss
21 c. 2 de reformacione facit enim in precepibus in de grabe quo
casu transgresor pecat mortaliter ut docet S. Bernardus ... de precepto
et dispensacione ... suma ... & ... cayetanus in tarbis opusculis
... tomo de obligacione precepti q. 2 ... Castro adversus hereses verbo eclesi
a. Navarus in manuali c. 2 n.° 39 Marcus antonius in ... capituli
... de constitucionibus libro ... coluna 7 pecat epis ... qui sine ... & patrimonio
panis ordinari cum in hoc transgrediat eadem ... cum glosa fina
li 70 distincione quam secunt arquidiaconus & prepositus & Navarus
in manuali c. 21 n.° 92 & cum apelacione clericorum omnes clerici indis
tinte in mayoribus & minoribus ordinibus constituti contineant e ... 21
distincione c. de persona 11 q. 1 in omnibus indistinte ... decimo de
iure procedit consuetudine tamen ... promotos ad mayores or
dines sine titulo tenet alere episcopus ut tradit gla ... verbo clericos ... decep
ta abinocencio cardinali Panormitanus & communi teste ... mo
la n.° 2 hic que hodie aprobari videtur a tridentino ss 23 c. 17 & ss 21
c. 2 de reformacione & in praxi recepta est & admiten dari
debet quando promoti ad maiores ordines nec inserbiunt nec volunt
inserbire eclesie in aliquo ministerio & sunt dicti ... Navara
bus in c. ... de consagracione distincione ... notabili ... n.° 15 non ta
memori de & hec consuetudo recipienda ... in iniciati in minoribus
inserbiunt ... sunt parati in servire eclesie in ordinibus sucesivis ... tri
dentinum ss 23 c. 5 & c. 11 & 17 ut in hac especie iure divino sint
illis exigenda debita uer ... docet Cayetanus ... quibus ... divino
nia ad quia in hoc casu consuetudo prebalere non potest ... doctrina
... in c. ultimo de consuetudine
non obstat ... argumentum ... Resolucione constituendum est quod
multis retro temporibus quam ... sine titulo beneficii nemo ad ordines
admitterer ex nostro ... & alias episcopus ordinans ... de suo
dare ordinato unde viveret ut ... exprimit ... tamen
celebratum ... ordinacione ... crecere ... necesarium
fuit

id circo ad minus tam in omnium ab Alexandro 3º in c. episcopus 4 ab innocencio 3 in cum apostolum 16 et in in c. huius 23 infra dicto titulo et a bonifacio 8 in c. quis fuit 37 isto titulo libro 6 et temporibus nostris in moribus labefactarum vicijs et ecclesia reformatum fuit in concilio tridentino sessione 21 c. 2 de reformacione ut latius explicantes dicemus in d. c. episcopus 4

SEQUTUR TITULUS IN C. Racio nulla 3

colige ex isto textu communionem et receptam magis tradicionem quod bona ecclesiarum communia sunt nec debet quisquam tanquam propria sibi vendicare

sed pro racione dubitandi quia sic argumento ecclesie predia et possessiones singulis canonicis porcionariis et alliis aplicant c. que ad perpetuam 10 q. 1 c. nulli c. sing. 12 q. 1 c. ex literis de probacionibus quod ecclesie bona licet communia sint privati vir(is) aplicari possint

2 sic argumento bona que intuitu ecclesia quaerunt ad ecclesiam pertinent et sic communia sunt c. 1 c. 2 nos. c. cum in officij de testamentis possit religiosis familijs et consanguineis potest quis ex consuetudine illa abiticare c. relatum 2 de testamentis quod aliqua racione que communia sunt privati aplicant

3 et ultimo sic argumento ecclesie aut beneficij fructus privatis beneficiarijs aplicant c. quenit de fideiussoribus c. 1 fine de deposito quod contra racionem nostri textus

ego tamen non obstantibus contrarium esse decisum est verum autem adeo generalia proferunt ut antonius agustinus in respondere ad compilacionem decretalium existimaverint sub isto titulo decretalem hanc locius titulo de regulis juris quam huic titulo convenire quod licet textus eius originem venerit obtinere tamen romani pontifices ac decretalium compilatores generalem hanc racionem ad nostrum textum

et tamen applicare ut extenderent decisionem textus in c. 1 supra eodem
ex dicendis infra unde videndum est quid peculiare approbium
decisum fuerit in nostro textu et non nulli ex his timant decretalem hanc
intelligendam de rebus ecclesie non alienandis sed gravitere stant
tunc ex originalibus textus de qua citatione quod mihi minime conveni
ret noster textus huic titulo nil contineret et potius colocandus esset
sub titulo de rebus ecclesie non alienandis. nec eis placet aliorum inter
pretacio ut noster textus intelligendus sit de prebendis quibus non
in proprios usus sed inter pauperes dividendis ut ex textu in c
videntes 12 questione 2 et ultimo 16 questione 1 et late tradit Nabatius in apolo
gia de redditibus ecclesias nihil in prin cipio alia enim est et diversa
huius decretalis mens ut statim dicemus. quare communior
est inter pretacio intelligendum esse nostrum textum de prebendis
quarum predia sunt unita et anexa non ita aplicantur canonicis ad
onestam alimoniam ut necedant usibus eorum ideo non transmittan
tur ad heredes ut propria bona cum dominium remaneat penes ecclesiam
ut cohiose explicat Nabadius in apologia de redditibus monitu 24
numero 11 et communis textus 2 in molam n. 8 cardina lem et panormita
num ad finem cunariam et Decium numero 6 et hanc interpretacionem
veriorem probo in textu positum exponi et a redditu pro dominio quod
in iure aliquando tenet ut in l. donaciones 31 § species et de dona
cionibus sed nostro textui non convenit in quo proprios in plice usu prediorum
verum sumendum originalis suadet et communior est et verior
sentencia
quare pro vera inter pretacione constituendum est nostrum textum desum
tum fuisse ex Registro D. Gregorii libro 1 epistolarum epistola 3 et 33
ut adnotavit Antonius Augustinus in eius collectione decre
talium c. 3 hoc titulo ubi agitur de pecunia relicta cuidam episcopo pro ad con
structionem et fundacionem castri et in omni in licitam publicorum
et absumpta ab episcopo in proprios usus converssa quo nomine
reprehenditur et in cuius reprehensionem verba illa proferuntur
racio nulla permittit et cetera unde probabilior est huius tituli conso
nancior deducitur sensus nempe ut redditus prebendarum

qua desperatione imprimis ad decentem sustentacionem clericorum et ...
... insufficientem communem tamen et celebriorem ut late probat
Rabatius in sua logica de spoliis q. 1 et 2 ne debeant alio modo applica-
re usibus clericorum quia ut dicit noster ... pro communi autoritate et ... ver-
et docet communis ... anabatius d. q. 1 2 et 3

nec obstant argumenta in primam adducta non ... ut
... quia ecclesiae praedia canonicis porcionariis et aliis ecclesiae personis appli-
cantur non tributariis aut propriis curiis quam usibus applicari dicuntur et Religiosi
et publicis adquae dicuntur ... destinari ut dicitur in c. maior. ... in fra eodem

non obstat 2m argumentum quia ultra dictam
quod decisio nostri text. in gallia et sic procedit et consuetudinem illam
de linquendi aliquid in quantitate modica famulis Religiosi con-
sanguineis de qua in d. c. Relatum 2o ... esse et equam et ideo valere
et communem doctorum sententiam qua propter nonnulli contendunt gene-
ralem consuetudinem Hispaniae Franciae et aliarum provinciarum qua cle-
ricis licet de adquisitis intuitu ecclesiae testari irrationabilem esse communi
prior tamen est et verior sententia consuetudinem tamen obtimo iure
valere ut ... consuetudinem sancta probatam late ...
...arensis et Acebedus in l. 13 tit. 8 libro 5 nove compilacionis ...
in c. cum in officiis n. 9 de testamentis ... de Redditibus ecclesiasticis
c. 30 ... apud nos ex testamento et abintestato in bonis clericorum
quae intuitu ecclesiae quesita sunt datur successio utrius autem partis ratio
est quia prohibicio testandi de bonis adquisitis intuitu ecclesiae ab ...
... prodita est c. 1 c. quia nos c. cum in officiis de testamentis c. 1
c. ... 12 q. 1 unde consuetudine introduci potest ... c. ultimo de
consuetudine c. cum contingat de foro competenti maxime con-
suetudine immemoriali que ... prebet ... hoc ... § ductus aque
de aqua cottidiana et estiva l. sub ... § preterea de diversis ... prae-
scriptionibus c. 1 de prescriptionibus libro 6o unde etiam ... l. Romanos
pontifices testandi licenciam frequenter concedit licet Religiosi sint ut in c. 1 de tes-
tamentis late probant ... quod fieri non posset si testandi prohibicio ... divina
institutum fuisset

non obstat 3m et ultimum argumentum quia omissis aliis interpretacionibus quas ... ali-
derunt Doctores in d. c. ... ... est Racionem eius ... et

similium minime comprehendi sub prohibicione nostri tx et 2i tacionem in eo consistere quod sicut beneficii fructus ex causa sequestrant c. 2° de seques tracionibus posesione c. olim 25 de sententia ita et prodeunto beneficiari exsecu cio potest fieri in eisdem qz cum benefia tt vendi n posint in fructibus fieri ex secucione rr aut desolui debitum ne ase est ut obseruant Bartolus et Jason in principio in l. commodi ff de re judicata unde Romano estilo preditum est fructus unius anni post mortem beneficiari creditoribus aplicari et aliquando ad 4or et 5 annos ampliatur ut firmant colina de reditibus eclesiasticis c. 24 n° 8 ut Dobecenbequius in consilio 50 n° 8 Sigismundus in consilio 40 et resolui per argumentum et tx

sequitur tx in c. episcopus + et in c. cum 2a apostolum 16 et in c. tuis 23 in fra isto tt° et in concilio Trid° s. 21 c. 2° de reformacione

qz predicta jura eamdem continent materiam et una explicant aut cohiguntur ab aliis nec separata ita distincte aut commode eluci ari posunt cum super eis illa necesarium fuit ut radicitus ad quam ab origine eius materie resolucio habeatur ex is juribus sequentes eruntur deducende conclusiones

1ª conclusio sit quod olim ex c. 2° supra isto tt° absque tto beneficii non pote rat quis ad sacros ordines promoueri.

2ª conclusio sit quod hodie collata decesione tx in d° 2° supra eo dem c. non beneficiatus habens tamen sufficiens matrimonium ad sacros ordines licite promobetur ut statuitur in d° c. tuis 23 in fra eodem et eius noue decisioni ocasionem asignabimus supra in c. 2° a solucione vltimi argumenti.

3ª conclusio sit decisionem tx in d° c. tuis 23 omino obi bam dam esse ab episcopis etiam post tridentinam constitucionem quod si episcopus ordinaueri aliquem sine beneficii l. patrimonii tt°

tenetur ei in suo providere donec tale consequatur ut in iure c. episcopus 4 et statu tum est quod confirmatur et extenditur etiam ad successores in dicto c. cum secundum apostolum 16, ita eodem ut scilicet sine beneficio aut patrimonio talis ordinato non solum ordinator sed eius etiam successor in episcopatu providere teneatur de suo donec sufficiens illi conferat beneficium

quarta conclusio sit tempore predictorum iurium et aliorum similium quod talis patrimonii beneficii aut pensionis indiferentes sufficiens et ut quis posset ad sacros ordines promoveri tamen sic promotus libere poterat patrimonium allienare remittere vel donare aut pensionem dimittere ut docuit glosa finali ad finem in dicto c. cum secundum ipsa eodem quam secuntur Antonius Imola Panormitanus et alii communiter glosa in c. si episcopus de prebendis libro 6. et communiter omnium sententia ut tello ferdinandez 3. l. 17 tauri n° 51 Abendaño tau l. 17 et in pensione expressim probatum soto libro 4 de iustitia et iure q. 7 art. 2° Jigans de pensionibus q. 87 Navarrus in manuali c. 25 n. 114

5ª et ultima conclusio sit quo ad predicta et in hac materia omnino observandam hodie tridentini ss 21. c. 2 de reformacione constitucione qua decretum est neminem sine beneficio tali ad sacros ordines promovendum posse tamen promoveri ut patrimonio vel pensione tali si habita informacione id ecclesie utili aut necessarium esse episcopo videatur dummodo prius constiterit per informacionem patrimonium vel pensionem vere obtinere et competentem esse sed omnium et iustam ad ordinandi sustentacionem et eo facto iure communi patrimonium huiusmodi aut pensio ad cuius titulum quis ordinatur allienari donari aut dimitti non poterit nisi de licencia episcopi si et obtenti iam beneficio vel patrimonio sufficienti et alliter allienans et pecant mortaliter et delinquit et insuper allienacio nulla est et irrita argumento l. non dubium C. de legibus deinde et sicut certo tali aut patrimonio ad sacros ordines promotus ipso iure ius beneficio remanet et ex eodem tridentini decreto quod tieno ba bit et confirmabit penam antiquam impositam per textus in c. 1 et 2 70 distincione que tenebat libro cata in dicto c. cum secundum apostolum et quamvis olim pro in a ci pio constitucionis dicti decreti

tridentini

tridentini Dicitur illud obseruarent episcopi patrimonii titulo quod admi tentes pauciores in vero et [illegible] utilitati ita ut dantes cum patrimonio sufficiente frequencius ordinandos admitant nec aliud requirunt

his ita suppositis pro ratione dubitandi in contrarium adducitur in solum ad sacros ordines et maiores ordines id est admi tores promotos tenetur episcopus de suo alere donec titulum conferat sufficientem nec patrimonium non habuerint c. neminem 70 distinctione quod habetur maxime in dicto c episcopus + male agit olim tamen de his qui ad maiores ordines promo uent

2o sic argumentor ad sacros ordines sine titulo promoti sunt suspensi ipso iure dicto c. neminem c. sanctorum 70 distinctione quod habetur tam in dicto c. episcopus quam in dicto c. cum secundum apostolum ubi dicitur promotis ad sacros ordines sine titulo beneficia ecclesiastica conferri posse

3o et ultimo sic argumento aliquem sine titulo ordinare ordinantis delictum est dicto c. neminem dicto c. sanctorum et habetur tam in dicto c. episcopus quam in dicto c. cum secundum apostolum et in tridentino c. 2 (dicto c. 2) [illegible] delicto defuncti predecessoris successor non tenetur in [illegible] et in [illegible] nec ex delictis defuncti et in dicto c. cum secundum apostolum maxime successor ad id ad quod prede cessor tenebatur

quae tamen reputaneis verissima est tredito iuri in [illegible] patri mis ab [illegible] titulo patrimonio neminem ordinandum et aliter ordi natum ab episcopo alendum clericorum honori et sustentationi consu lendum ne cum totius ordinis dedecore clerici mendicare contingeret quod et valde inicum est et qui [illegible] pie [illegible] non maioris [illegible] die ocasionem prestat c. diaconi [illegible] de lamera et [illegible] 93 distinctione consulit autem sic a principio ab [illegible] titulo patrimonio ordinare licebat l. aliter ordinantio de [illegible] episcopi consiliare teneantur. Deinde diuini [illegible] patrimonii [illegible] honus et ex ordine susci piendis et [illegible] suscipere concorum esse in dicto c. cum secundum apostolum denotatur denique cum qui [illegible] hereditate et sortis particeps in certis ordinibus efficitur ex eius dominio sustentandum ra cionem ipsam [illegible] ex eodem titulo et communi doctorum sen tencia [illegible] qui in proposito dubitant an clerici patrimonium eccle siasticum ante [illegible] debeat et temporaneum et

pro fanum

probabit gla in c. postulationis 16 q. 4 gla in c. similiter 16 q. 7 gla verb. uasa ecclesie ... in clementina 1 de iureiurando ... restitucione ubi communi doctorum sentencia communis est in c. sanctorum de preseriptionibus ... Sarmientum libro 1 c. 4 n. 3 Navarrum de ordine iudiciorum disputacione § 4 n. 76 et consequenter patrimonium quo quis ordinatus est temporale et profanum est ita intelligitur in d. c. neminem 70 dist. et in d. c. hoc 23 contra eadem et communi tenet Antonium Imolam et Abatem et in ... computari ... refert ... ubi supra et tenet ... Gendarius ... respondeo 1 7 ... tertiam sentenciam imo clerici patrimonium ecclesiasticum reputari resolvit gla et communi doctorum sentencia in c. ecclesia S. Marie de constitucionibus 69 et inde patrimonium cuius quis ordinatus ecclesiasticum esse et fori privilegio gaudere probat gla finalis in d. c. episcopus 4 ... verioremque et magis communem sentenciam dicit Decius ... Mandosius in regula de infirmis resignantibus q. 15 n. 4 et consequenter nec in legitimam computari ... Antonius Gomez in lege 29 tauri n. 31 ... Fernandez in l. 26 tauri ... Matienzo in lege ... glosa ... n. 8 libro 1 novae recopilacionis ... in hac tamen ... verior sentencia est clerici patrimonium fori privilegio gaudere ... in d. c. episcopus ... Joannem Abatem ... Fernandum ... et communem in c. ... clericus laicum de foro competenti ... num. ... de potestate ecclesiae n. 4 ... intelligendo fori et bonorum ecclesiasticorum privilegio gaudere non ... ecclesiasticum est ... persone clericorum ... accessoriam et ita principalis naturam sequitur ex regula legis cum principalis ... de regulis iuris c. accessorium de regulis iuris libro 6 ita magistraliter ... declarat ... hoc est in d. c. episcopus 4 in fine et cum multis sequuntur ... ubi supra Menochius de recuperanda possessione remedio 15 n. 24 nec immutatur a tridentino alienacionem patrimonii prohibente quia si ex decreto tridentini patrimonium ... quis ordinatus ... ecclesiasticum ... necessariam esse causam et solemnitatem ... ecclesiarum requiri ...

et in extravaganti ambitiose de rebus ecclesie non alienandis, et tamen de episcopi licencia patrimonium suum alienare clericus potest quia constitucio non prohibet perpetuo patrimonii alienacionem sed voluit ad aucendas fraudes laicorum et ad consulendum clericorum sustentacioni honori et vite nec cum tocius ordinis dedecore clericos mendicare nunquam contingat.

Nec obstat racio in principium adducta non obstat primum quia premisso quam pro racionis alicuius et omnibus pro eius explicacione tria tempora distingui debent primum tempus fuit antiquissimum et quo per c. neminem 70 distinccione et eo tempore erat promotus ad minores ordines sine aliquo titulo tenebatur episcopus de suo alere nec fiebat distinccio inter minores et maiores ordines quod annotavit glossa in eodem c. neminem in ca. et in dicto c. episcopus 4 hoc titulo secundum tempus fuit in quo habetur dicta capituli episcopus 4 ubi hec obligacio episcoporum restricta fuit in promotis ad ordines sacros duntaxat quia tempore ut presbiteri in isto tempore Alexandri 3 ante Innocencium 3 auctorem capituli a multis de etate et qualitate ordo subdiaconatus non censebatur inter sacros, tercium et novissimum tempus sucessit post Innocencium 3 in dicto c. a multis ex quo sentencia fuit conclusio dicti capituli episcopus 4 ad sacrum et ordinem subdiaconatus ut in dicto c. cum secundum apostolum et in dicto c. tuis 23 et in precedentibus 21 dicto c. 2

Non obstat secundum argumentum pro cuius explicacione sciendum est antiquis canonibus certum esse sine titulo ordinatum ipso iure suspensum esse concilio calcedonensi 6 in c. neminem et c. sanctorum 70 distinccione deinde nobis iure convencionem de non petendo beneficio vel de alimentis patrimonii simoniacam esse c. de tuas 3 et c. si quis 4 sed demum postea tamen ut habetur in dicto c. episcopus 4 et in dicto c. cum secundum apostolum 16 in eodem manente simoniaca convencionis pena suspensionis pena sublata est unde argumento quod in forma communium concilium ordinaciones sine titulo nullam fuisse et suspensionis penam ipso iure incurrit, postea in dicto c. cum secundum apostolum 16 et in dicto c. cum ordinacio sine beneficii pensione aut patrimonio titulo c. apostolicis ratorum presentacione conservat quia in eius loco sucesit episcopi sucessoris obligacio nisi ex simoniaca convencione non petendi ...

Admittendi testimonium careret ut in d[ict]o . . . eiusdem c. . . . et c. cum 2m apostolum . . . Zapata . . . tridentino . . . 21 c 26 de reformatione . . . hoc est in d[ict]o c. . . . 4 et in d[ict]o c. cum 2m apostolum 6 . . . sionis . . . ind[ict]o c. neminem et ind[ict]o c. . . . iura . . . rebelliorandum est . . . exercendum est et consequi . . . dicendum . . . suis pensum . . . clericum sine . . . ordinatum nec posse ordinem acceptum exercere exercentem . . . irregularem . . . promoveri posse . . . manuali c. 27 n. 158 . . . irregularitatis . . . n. 24 . . . eodem . . . libro . . . c. 11 n. . . . et . . . decoratum . . . ecclesiasticas sanctiones folio 103 . . .

. . . n. . . . 3m et ultimum argumentum . . . ad . . . tus . . . clerici . . . constituens ut dicit . . . patrimonio ordinandorum hoc est ordinatione . . . tamen considerata . . . natura . . . augmento in ecclesiae utilitatem obligatio ad dignitatem . . . transit . . . argumento capituli posse omnino c. . . . c. decretum c. . . . communi . . . dissolucioni . . . est sententia . . . successores ind[ict]o c. cum 2m apostolum et communis . . . baronum . . . in mola n. 86 . . . hostiensi et Joane andrea . . . nisi episcopus . . . haberet . . . obligacio pertineret . . . dicente . . . qui distinguit inter ecclesiam et pauperem . . . probat et abrolui . . . argumentum et . . .

Sequitur 2s in c. q. e . . . im antum . . .

. . . excepto . . . communem omnium maiorem quod episcopi . . . beneficium . . . habere . . . conclusio confirmatur et declaratur . . . in c. . . . 7 c. . . . 12 in . . . c. . . . qualitate c. . . . sanctos . . . et tridentino . . . 24 de reformatione c. 17 et . . . c. de . . . eodem . . . et . . . Sanctos patres et . . .

beneficiorum plurali[tatem] dedicavimus [illegible] dicendum [illegible]
[illegible] [illegible] adiicere inconveniens ut exponere
necessarium fuise ex [illegible] [illegible] supra clementina gracie de [illegible]
clementina [illegible] [illegible] vicari [illegible] [illegible] de prebendis et
de plurali[tate] [illegible] et [illegible] verus enim [illegible] non [illegible]
nemo potest habere duas ecclesias sine periculo anime sue [illegible]
cionem [illegible] beneficiis [illegible] eas ut in [illegible] c. de multa cum simi
libus quod tamen explicari debet modis sequentibus [illegible] [illegible]
[illegible] beneficium [illegible] sufficiens ad congruam sustentacionem in talibus
[illegible] enim possessor potest obtinere alterum beneficium simul modo
[illegible] non requirat residenciam personalem [illegible] in [illegible] c. cum
te [illegible] et qualitate in [illegible] c. [illegible] de prebendis libro 6° [illegible]
[illegible] de reformacione c. 17 in illis verbis [illegible] personalem
residentiam non requirat [illegible] [illegible] [illegible] simul
non requirit residenciam personalem ex eo quod unum [illegible] alterum
[illegible] et liberum a residenciam [illegible] unum tantum [illegible]
[illegible] intelligi debet quod nulla ex causa potest [illegible] habere plus quam
duo beneficia [illegible] c. cum te [illegible] c. [illegible] tridentino [illegible] 24 c. 17 et
[illegible] docent [illegible] in c. [illegible] [illegible] 3 [illegible] eodem
[illegible] de qualitate [illegible] in [illegible] modi [illegible] 8 [illegible]
[illegible] debet quod omne beneficium quantumcumque simplex requirit sua
natura residenciam personalem de iure [illegible] [illegible] c. cum
a [illegible] et in c. [illegible] de [illegible] ubi dicit quod bene
ficium datur propter officium [illegible] obtinens beneficium [illegible] presta
re et residere debet ceterum si beneficium sit simplex aut [illegible]
[illegible] sive curatum ut est [illegible] tunc [illegible] residencia personalis
in [illegible] modi beneficiis est [illegible] de solo positivo iure potest [illegible]
consuetudo prescripta liberare [illegible] modi beneficia [illegible] [illegible]
[illegible] ad residenciam personalem ut docet [illegible] in [illegible] omnes de
constitucionibus [illegible] et in c. dudum [illegible] de electione [illegible]
et in c. gracia de [illegible] libro 6° [illegible] de iure et in c. [illegible] de consecratione
[illegible] libro 6° docet innocencius in c. [illegible] de clericis non residentibus
et communis est doctorum sentencia [illegible] [illegible] [illegible]
n° 120 [illegible] variarum c. 13 [illegible] debent [illegible] tridentino [illegible] 24 c. [illegible]

4º et ultimo quod omne beneficium quantumcumque sit exiguum et modicum [illegible] ob [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quatenus [illegible]
beneficio [illegible] sufficiat ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et auctoritas [illegible] habetur in manuali [illegible] c. 21 n. 49 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tenuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in c. postulasti de rescriptis ubi a contrario sensu pro-
bari videtur quod is qui habet beneficium modicum et [illegible] [illegible] di-
citur carere beneficio quia respondetur potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a contrario sensu quod [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] DDus [illegible]
[illegible] [illegible] in c. [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
superior [illegible] dumtaxat [illegible] in terminis in quibus loquitur videlicet [illegible]
[illegible] ad impetrandum [illegible] beneficium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenebat impetrans fa-
cere mentionem [illegible] beneficii [illegible] ut in c. [illegible] dicit
et [illegible] in terminis [illegible] capitis postulasti quando ad impetrandum
[illegible] beneficium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullum habere ve-
re beneficium et habere [illegible] [illegible] et insufficiens [illegible] [illegible] [illegible]
esse nam si diceret se nullum habere beneficium cum haberet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mentiretur et pontificem maximum decipere contende-
ret et ideo impetratio [illegible] [illegible] fraudulenta et mendax cen[s]en-
da esset [illegible] [illegible] [illegible] c. [illegible] [illegible] c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible]

Sequitur textus in c. cum teneamur 60

[illegible] [illegible] [illegible] communem et receptam omnium traditionem quod
commendatarius [illegible] tenetur [illegible] providere illi qui beneficium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] providere non potest

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut mandato superioris et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 11 § 3 ubi dicitur quod ex communicatione [illegible] [illegible]
mendacii

o 3a contrarium 17

2o sicut argumento Pape mandatis obtemperare nutas est. c. cum teneamur ... et si intollerabilia sint. c. in memoriam ... dist. et ... iusta c. pastoralis ... de off. deleg. vel ordinarius tenetur eius sententiam delegati quamvis iniquam ... ... tamen esse in ... nulla ex causa... ... ... mandati executio

3a ... contrarium

3o et ultimo sic argumento ... beneficium sit quantumcumque modicum et insufficiens ... mencio ... in impetracione et subreptitia dicitur impetracio et nulla efficitur. c. si motu proprio de prebendis libro 6o c. gracia de rescriptis libro 6o ... modi sequitur ... beneficium quod impetrans tacuit talis sit ut dicto commode ... sustentari ... non ... illam pro ... et si ad sui sustentacionem sufficiens ... tamen non obstantibus ... ab ... ... procedo ex ... in ... constituendum est ... esse ... canonicam ... ecclesie ... tradicionem Pape mandatis ... divino et naturali ... ... est obtemperandum esse quod ... probabit ... racionem et argumenti ... tamen ... indubitatam tradicionem generalem ... interpretacionem ... mandatum ... in ... causam ... ret ... animum Iudicis ita elegancius probat ... c. ... de rescriptis ... autem generalis illa interpretacio ... speciales alteram subieccionis alteram ... ... constituendum est in ... illud esse preceptum obserbandum ... gracium ... ... gratiam aut beneficium confert ipso iure nullum esse ... ... ad ... sentenciam ... dicit ... beneficium ... tacet beneficium et dignitatem ... aliud ... ex ... ... denegaret ... notabilis ... notandus in c. super litteris 2o de rescriptis ... sunt quam plurima ... c. ceterum c. ad aures c. si autem c. sedes ... obus ... c. constitutus c. ... c. ... de rescriptis ... ... de ... delegati c. ... c. si motu proprio de prebendis libro 6o ... ad ... ... petens aliud beneficium tacuit ... mandato non obtemperare ... cum gravior ... ipso ... ab ... pontifice in ... non obserbat ... ... tradicionis ... Romani pontificis intencionem ...

teligendus noster et cum gla et communi 2 abaten et decim
hic lordim Pisam mantuam et beroium ind. c. sup literis et in
ad aures de Auerardi Minoquium decor bitrarii casu 201 in prin
cipio n° 4° Rodericum Suarez alegacione 12 et 28

q° barias vel est decidendi ad evitandum escandalum a iure
communi et ipsius re publice se se recedit. c. illa 12. c. pres biteros 5 r diste
c. nisi cum bridem de renunciacione c. 2° lib sub eo de no uio peris nun
ciacione c. nihil de res ervicionibus vbi felinus 35 casus retulit DB in
regula becatum in in 4 et unde si vni pub escandalum
in mi fuis vitare ex caritate conuenit atque ere et adictor et prelati
ad quos ex opere escandala arcere et Dei publice tramite stat em
consulere es betat ex ais tinciorum so et le tiquissimum et ff deum te
tu c. 1 de se questracione posesionis cautal gro si in mandat apostolo e exen
sacione iudex escandalum considerabile viderit in minere poterit
inpune no obtenperare ex nivo tex ad hoc celebri gla bonul tima
biñensi Joante andrea vmo la abate et Decio hic

necobstant argumenta in contrarium adducta no obstat
contraria ca que ad tex on ind. c. sentencia bastoris ate ad noct a
sit BP in c. ad mateum dien tencia es cumunicacioneis libro
6 §a §e 5 7 n° 7 et § 11 n° 10 dicendum est quod ille tex procedit
in escumunicacione in iusta valida tamen que ei ad tim ligat
et tradit secumesc usacionem et ideo potest petere aut sus bendi
p atelacionem sequentem quo minus sit necesaria absolucio
tuten c. ad apprehendam uitam ora verbo sus senda P deo
ficio ordinari et in c. bastorali §§ de apelacionibus

no obstat 2m argum trocurus solucione consistente in di
uina et naturali superioribus potestati bus obten perare necesa
rium esse c. magnum 11 q 1° c. omnia in mandatis maxime Roma
no pontifice qui tocius eclesie ca put est et inicium d. c. qui resistit
11 q 3a c. quis cul pat 28 q 1 c. illius inobediens et arguendum et pu
niendum est id tamen mo stinet que ex contencie et malicia no ob
tenperat non tamen v bi veritatis aut iusticie racio no obtenperare
postulaberit sicut enim iustis papae vlterius principis mandati
no obtenperare inpium erat y sacrilegum ita iniustis non obidire

piumest et laudabile contingit ob l. ex potestati defectus l. ex voluntatis aut intencionis ex defectu potestatis si legi diuine l. naturali mandatum contrarium est quam nihil estatui potest c. sunt quidam 25 q. 1a c. finali de consuetudine § id natura li a instituta diuine naturali tunc enim deo magis quam homi nibus obedire oportet ex defectu intencionis l. voluntatis mul tis ex causis contingit nempe contra rem publicam vtilitatem § l. generale de pa. ... principe scribit l. rescripta C de precibus imperatori offerendis l. rescripta 25 q. 2a l. indignitate ex si benedicare C de precis et l. de peticionibus de bonis sublatis libro 12 si quod de rescriptis l. man datis subreptione ex obrepcione ex c. si leges ex finali l. si contra vti litatem publicam hic procedit noster textus sed si licet cum mandatum noto rium iustum est ex defectu intencionis aut voluntatis iniustum ... l. ... donec ... qui ... impetrauit l. quis in ... procedere non potest ... causis voluntas aut intencio deficiens videtur vt si si dominus ... iacebit non consentiret mandatum de prouiden do et ad hec ... reducenda sunt que non ita explicite tractauerunt ... non obstat ... c. pastoralis § qua ... de officio ... delegati vbi ordina rius tenetur exequi sententiam delegati quamuis sciat illam esse iniustam ... quod ille textus procedit in sententia iniusta ... tamen postquam transiuit in rem iudicatam et ... inter partes ut in c. cum inter de sententia et re iudicata ... exteriore quamuis in foro conscientie non sit securus ... ... quilibet ... sententiam ... ... c. finali in c. ... inter ceteras de re iudicata et ... sententia quam ... l. 25 n. 12 ... in 4o 2a ... c. 8 § finali n. 12 et 13.

non obstat 3m et ultimum argumentum ... ne ... contra ... in ... ... competentem ... proceda ... ... decretalium ... in ... ... quoniam ... eadem facilitate ... beneficium ... beneficii ... ...

cientis

n̄ fuerit facta q̄ Regula n° tex. in c. cum uteris de rescriptis et in d. c.
postulasti eodem titulo et in c. dudum vbi notant omnes de prebendis et in c.
ex parte non obstat text. in c. si proponente de rescriptis vbi textus redderi
tantum impetracio beneficii habet vitiata et nulla n. facta men-
cione prioris non dicitur insufficientiam Respondeo quod di-
ctus textus impetracio beneficii fuisset valida de iure decreta-
lium si simpliciter et fuisset facta mencio prioris modici et ideo
habet vitiata et nulla quia impetrans contendit Romanum ponti-
ficem dicatur bene et mentitus asserens se nullum beneficium obtinere
et sic ob tot ermen dacium et gracia dedit sub specia et ingerans
puniri in hoc quo alias non punitur sicut in eius et non tacuisset
prius beneficium insufficiens non ex impetracione obstaret sic
interpretandus est textus cum communi doctorum sentencia hic
et Ab. in c. cum dudum de ire nobiore in dicto c. sicut textus de preben-
dis et ibi quod mutatum est ius antiquum ad quod debebo statutum
ad tollendas in lites fraudes et tanto quam posset laudos
quam plurimum in se tam et sequi cum sentencias ex modicis
et insufficientiis mencio dum debet in d. c. si ut textus vbi impetracio
est insufficiencia et nulla et ita dicis in illis textus habet ista ubi ponitur non debet in illis
versus nolumus vires obtinere et unde et regula finali cancellarie apostolice de
rex promittacione et ideo hodie est. l. impetracione beneficii non sufficit
hodie mencionem in genere de precedente beneficio sed oportet quod fiat
mencio in specie ut post Abbatem et in mo. l. in c. ad aures de re-
scriptis Resoluunt tertia 3 p. q. 11 n. 4 7 et Cosmas in pragma-
tica sanctione tit. de collacionibus § item quod dicitur cum uersitas singula
qualitates preterea est ad argumentum quod in d. c. gracia de re-
scriptis textus obbo specialis est propter intrancam impetrantis ut
dicitur ex prese est in d. c. sicut textus proprio proter clausulam
tunc propter quam insufficiens non vitium purgatum ut latius pro-
bat. Rebuffus de beneficiis 3 p. q. 12 n. 85 Menochius de arbitra-
riis casu 201 n. 8 et n. 53 Mandosius de signatura gracie § provi-
sionum

sequitur textus in c. Referente

colligo ex littera textu [illegible] et comunem omni contradicione [illegible] quod dicta
pers [illegible] ecclesia alteram eligere et alteram dimittere [illegible]
[illegible] conclusionem quam [illegible] argumenta que
[illegible] ad [illegible] non [illegible] dicit enim [illegible]
[illegible] in c. [illegible] ve[illegible] dicunt
que ad [illegible] quatenus [illegible] ad [illegible]
[illegible] beneficia quod aliter [illegible] in c. [illegible]
[illegible] dicit

pro nunc tamen quod attinet ad literam dicti textus pro [illegible] vi-
sitandi [illegible] argumento [illegible] archidiaconus [illegible] nec ex [illegible]
di nec conferendi beneficia potestatem habet c. cum satis 4º. con-
que diaconis [illegible] archidiaconi [illegible] textu minus bene
[illegible]

2º [illegible] sic arguimentator appelacionis [illegible] medio [illegible]
interponi debet [illegible] iure tam [illegible] quam [illegible]
[illegible] imperatoris [illegible] appellacionibus c. [illegible] eodem [illegible]
textu male appellavit [illegible] clericus ab archidiacono [illegible]
[illegible] medio hoc est [illegible] id factum [illegible]
ex litera constat aperte

[illegible] verissima est [illegible] textus conclusio et [illegible]
cione quod attinet ad [illegible] habens [illegible]
alteram eligere et alteram dimittere [illegible]
[illegible] in [illegible] de multa [illegible]
quo tempore [illegible] Decretalis [illegible] de [illegible]
[illegible] quod attinet [illegible] ad [illegible] que in textu dicuntur [illegible]
di [illegible] constabit [illegible] que ad solucionem argumentorum [illegible]
nec obstant argumenta in [illegible] adducta

non obstat [illegible] pro cuius [illegible] explicacione considerandum erit in primis [illegible] archi- [illegible]
diaconi potestatem interdum generaliter [illegible] c. [illegible] 94 dist. c. [illegible]
[illegible] 16 [illegible] 7. tantum [illegible] c. cum satis c. archidiaconis c. [illegible] c. ultimo de officio archidiaconi
c. 2º de excessibus prelatorum [illegible] 6 [illegible] interdum extendi
e [illegible] c. officium c. [illegible] c. mandamus c. ad hec c. [illegible]
[illegible] officio archidiacono interdum [illegible] visitandi et coer-
cendi potestatem illi concedi c. [illegible] archidiaconus

25 dist.e c. si in plenitudinis 63 dist.e
deinde et 2° constitutum est potestatem conferendi ecclesias
et beneficia iure proprio ad episcopos pertinere c. ex frequen-
tibus de institucionibus c. 1° cum sequentibus c. nouerint 10 q.a 1
c. hoc ex basis 16 q.e 7 ea que racione arquidiaconis in-
terdictam esse d° c. cum satis cum similibus quitamen limi-
tare debent nisi ex privilegio vel consuetudine talis potestas
arquidiaconis comparata sit potest et decreto conferri quod ar-
quidiaconus ex proprio munere et oficio capax est iurisdi-
cionis et iuris conferendi d° c. pleris cum similibus iurisdicio-
nem autem iure nostro adquiri posse consuetudine extremando
... cum contingat de foro competenti ... ex ofici de
prescrisionibus ubi ola et communis doctorum sentencia glosa ultima
ma in c. accidentibus de excessibus prelatorum et ita aa prendus est
... cum gla verius ... et communis ... sentencia quam post ... in solam et abatem n° 2° et Deca-
um n° 1° resoluerunt Sarmiento seletarum interpretacionum libro
3° c. 15 Paulus borgacius de regularitate 3 p.te c. de arquidiaco-
norum dispensacione Marcus Antonius cucus mayorum institu-
cionum libro 2° c. 10 in prima pro n° 15 tenplum Iudiciorum libro
2° c 10 n° 10 hodie autem ex tridentino ss.e 24 c 20 et ss.e 25
c. 14 improbata superiore consuetudine cause matrimoniales
et criminales arquidiaconis interdicuntur quo tamen inteligen-
dum est in consuetudine ordinaria non in consuetudine inmemo-
riale quia inmemoriali consuetudo habet vim tituli et privilegi
et suplet omnes defectus ... ... de aqua
cotidiana et estiba c. super quibusdam § preterea de verborum signi-
ficacione c. 1° de prescrisionibus libro 6° nec censet sublata nisi
cum nomen ... exprimitur quod ex multis probant ... Caba-
linus Mile loquio ... Menoquius in consilio 4... vo lumine
1° et cum tridentinum inmemorialem esse excludere intendit
id exprimit ut in tridentino ss.e 7.a c 8 et ss.e 21 c 3° § et 9°
cum alii multis et ita a cardinalium congregacione ad hoc con-
sulta responsum fuit et decisum inter episcopum et arquidiaconum

obtentem

in memoriam aliam contra consuetudinem ab arquidiacono con
parata non excludit in dentiam constitucionem in q. 3 et in allii
celeris . sic observat
3° consistitum dum est quod pertinet ad potestatem excomunican
di dubium est eadem jure ipso contra versiam ab arquidiaconis
excomunicandi potestas incumbat et potestatem illius interdi
ci videt probari in d. c. arquidiaconis 1 racione q2 excomu
nicacio proprie pertinet ad episcopos . c. visis 16 q. 2ª c. conqui
diam 24 q. 3ª et ita tenet communi et tamen posse eos excon
municare et jure et racione probari videtur ex nro textu et ex c.
et eo qui furtive ordines sus cepit racione est q2 excommu
nicare ad juris dicionem pertinet . c. preterea de excribit
32 dist . c. quodcumque 24 q. 1ª c. sacro de sentencia excommu
nicacionis . c. 1 . c. de clero eodem titulo libro 6° tridentinum ss. 25
c. 3° sed arquidiaconus habere potest jurisdicionem quod et ex
conmunicare
quapropter in hac dificultate exitimarum nonulli nostrum tem
poris in arquidiacono sed in arquiepiscopo accipiendum eo quod in vo
ma concilio ex impresione capitulum arquiepiscopus arquidiaconus
los tamen falle deprehendunt c. tolentius concius et antoninus aequi
timus q2 in impresionem romanorum errant asserte et c. abarquid
episcopo ad arquiepiscopum apelare forte in eobim inde ali
existimarum arquidiaconos non posse excommunicare solemnitter
et formam capitulum debent 103 capitulo cum aliquis 105
11 q. 3ª posse tamen ordinariam excomunicacionis sentenciam
proferre quod quidem falsum est ex d° c. arquidiaconis nec
jure aliquo probat quare verior interpretacio est arquidiaconos
regulariter excomunicare non posse ex presbiteris tamen et
consuetudine posse glosa in d° c. arquidiaconis et in d. c. cum sit
et communis sic accipiens nostrum textum ex Borgacio et templo ju
dicum in locis relatis supra
non obstat 2º et ultimum argumentum pro cuius explicacione in primis
constituo utroque jure pontificio et cesareo regulam generalem
tradidam gradatim non misso medio apelandum esse et ita l. im
peratoris

ff de apelacionibus d. c. dilecti 63 de apelacione c. metrapolitanum ... 7 6 18 tt. 23 partita 3ª 2ª prefatam regulam plures pasit limitaciones et sola et communi iudicii ... regula 35 oracione regula 32 Maranta de ordine judiciorum 6ª parte ... de apelacione nº 3 5 6 ... praticam c. 4 nº 4 3ª communem omnium limitacionem esse possead papam omisso medio apelare omnes opresos ex racione tex in c. ad Romanam 2ª q. 6ª c si duobus de apelacionibus et ita verissimum est ad vertendus tamen quod cum apelatur ad Romanum pontificem pro pie ... dicitur omisso medio quia Romanus pontifex concurrit cum omnibus ordinariis et ipse est ordinarius ad que ordinarius ordinarius argumento tex in c. cum ta ... mundum ... c. pro ... de concesione preben de c 2º de prebendis libro 6º clementina ... ut lite pendente quod tamen procedit nisi ex pontificis privilegio ... obtentum fuerit 4ª predicta regule ... limitaciones ... que libet argumenti solucioni ... ex consuetudine legitime prescripta omisso medio apelari posse c. Romana § 1º de apelacionibus libro 6º ... est apelacione omisso medio inter positam valere si a ... non ... ut ... autores ... id circo ... interpretaciones ad ... intelligendum est ... consuetudine ... cum magis ... male apelatum fuise ... apelacionem ... improbat tamen a decio ... c. dilecti que ... verior interpretacio est in arquiepiscopo ... Romanense ... esse consuetudinem ut significat ... c. Romana § ... refert ... ita competitum habere unde cum noster tex loquatur de eodem arquiepiscopo ... constat aperte consuetudinis virtute ... ab arquiepiscopo Remense omisso medio ... apelatum fuise ... superiorem interpretacionem et adsolutus argumentum ad tex ...

sequitur tex in c. mayoribus &c.

co lipeex isto textu communem et Ancip tam omnium tradi cionem quod prebende et dignitates tam maiores quam mino res nedum dividi nec permutari debet et cum ocasione obtulerit ani madvertite quod que in hoc c. escribunt propie conveniant textui in . tex. in c. nisi esent c. dilecto c. bacante et c. cum causam in fra isto tt. in de quibus hic dicunt et ibi Depetis sunt

nunc tamen pro parcione dubitandi si capaci amenti ex una prebenda due plures vel fieri possunt si tote sint probonis ut ad utrasque sufficiant c. vacante infra isto tt et cum M ferrarensis de constitucione libro 6o consequitur manifes te quod divi prebende possunt

Et in argumentum prebendarum divisio fieri pro fieri potest quia prebenda ad quam duo eliguntur inter ipsos divi di potest c. nisi esent infra isto tt et ex una eclesia due fieri posunt c. ad audienciam de eclesiis edificandis et c. cum ... quia potest nova eclesia edificari et certa porsio de illa deputare ergo male probat in isto textu generaliter dicendi non bare potest vendas

Ergo et ultimo si cara dementor preben das ad que eclesia at permutacio fieri per probata est id circo be ne ficia prebendas et dignitates ad invicem permutare frecuen ti nimis ne est. c. quesitum in fine c. ad questiones cum uniber sos de rerum permutacione et eodem tt. libro 6o ergo male es tabu it quod preben di permutari non possunt

Quia tamen non obstantibus omnibus Dicit ex con cilio turonensi pro turpitudine positiva nacionem et dimentu inpori mis ad auxiliatur patribus beneficia divisionem interdixit fuisse c. vel quis presumat prima et 3a unde predictum fuit Dicit ut eclesiastici la beneficia sine diminucione conferant et predictam inter dicionem in concilio turonensi denovatam fuisse et reformatam ex isto textu et c. tue 2o infra eodem ubi fit mencio dicta prohibicionis concili turonensis et decidit non fende elecionem cum ad unam prebendam duo eliguntur et in c. dilecto 25 hoc ubi non valet electio etiam interveniente apostolica auctoritate ...ad hunc ca

nonicatum

& ad vnam prebendam duo simpliciter recipiuntur etiam cum causa 26
contra eodem vbi est pro unitate prebende integracione alias renunciari de
bet et dedi et racionem c. de lege 25 in fine preterea licet quod vnitas
de sui est spiritualis indiuiduum est nec diuidi nec communicari potest et
ideo vacante vna prebenda idest vno indiuiduo iure duo ad illud eli
gi non possunt et hec est ratio fundamentalis scilicet quare duo ad v
nam et eandem prebendam eligi non possunt racionem vero quare bene
ficiorum siue prebendarum diuisio prohibeat dedi nos ter supra di
cens maiora ibi collatione beneficium in sua integritate manentis indiui
duum esse ut primo tibi diuisionem admittere que racio et sententia
quam dare vidi debet concludere sicut conclusit et maiora diuidenda
esse quam minora diuidi possunt videamus quo racionem maio
ra beneficia et dignitates maiores diuidi non debeat et verissima ra
cio sit propter ecclesie vnitatem id frequenta postulat ut minus
prebende vnum prebendarium vnius beneficii beneficiarium v
num vnius ecclesie vnum sacerdotem vnius diocesis vnicum pasto
rem aut episcopum meruisse debere c. nam autem 7 q. 1a c. vltimo 12
q. 2a c. cum secundum rores 12 supra eodem et quod vna ecclesia vnius de
beat esse sacerdotis quod reputat quasi monstrum vnam ecclesiam
duas habere sicut vnum corpus plura capita ut probimus in c.
quoniam 14 de officio ordinarii in vbi probemus que racio sic mi
nora sicut maiora beneficia comprehendit ideo in omnibus idem
ius est statuitur et merito quidem ex regula legis illud ff ad l. a
quiliam vnde supposito quod maiora diuidi non debent propter ra
cionem preditam que non acciuat ideo infert nec minora
diuidenda esse quo modo intelligendus est noster textus et excusan
dus ab exceptione predicta preterea et pro racione decidendi quia
quod diuisio et permutacio alienacionis est heredem cum pater
hereditatem ff de legatis 2o l. 1a § 1o l. si pupillorum ff de
rebus eorum et a communi inde l. 1a § illum ff in l. communia
vtrius quod iudicatum id circo in communi ecclesie si alienacio prohibet et per
mutatur c. sine exceptione 12 q. 2a nulli de rebus ecclesie alienandis l. non et
concilium Turonense pariter diuisionem et permutacionem prohi
buit et consequenter ecclesie prebendas aut dignitates diuidere et su

Ju est ex dictis supra et que latius explicabunt

nec obstant argumenta in contrarium adducta

nam primum pro cuius ex alta adhuc per seta explicatum contrariuendum est tertio primis iura ipsa in proposito dubio contraria videntur in primis prebendas et dignitates diuidi posse probat ex textu in c. cum omnes ex cum M. ferarien sis de constitutionibus dicto c. nisi essent . c. vacante . c. cum contingat eodem . c. ad audienciam de ecclesiis edificandis tridentinum sessione 21 c. 4o contrarium ultimo diuidi non posse probat per textum in dicto c. siquis prebendas 1 q. 3 ex nostro textu dicto c. illa c. dilecto infra hoc titulo . c. unico ut ecclesiastica beneficia sine di minucione conferatur c. ultimo 12 q. 2 communius autem verius quod inter pretacio est nostrum textum et similia iura que seccionem . l. diuisionem prohi bent obtinere in diuisione iniusta contraria vero in diuisione iusta iniusta di uisio dicitur que voluntarie fit et absque iusta causa et hec a constitucio Desprobatur iusta autem dicitur que ex iusta causa et cum solemnitate sit et m[?] ta accipienda est glosa versus seccionem in dicto c. tue glosa per et communiter tenen sem Joanem andream imolam et abbatem numero 2 Decium numero 9 tenet Dispa in dicto c. cum M. ferariensis numero 56 et diuidit Mantua numero 62 Lacius per debuissem in concordata titulo de colacione § in verbo vnus causa autem est et sufficiens dicitur sacri ministeri defectus diminicul cultus augmen tum ecclesie maiestas et ornamentum ita colligitur ex textu in dicto c. vacante in dicto c. dilecto et in dicto c. M. ferariensis tuntamen de hi constat . et leniter si licet adhibita causa cognicione in qua racionabili causa constat iten causa est ut fructus sufficientes sint ad conponendas antiquas nouas quod prebendas ex eisdem iuribus et ex textu ultimo in dicto c. vacante 2 & de inde ut consenciant hinc quorum interest dicto c. dilecto dicto c. cum M. fera riensi et patronus si in ea ecclesia ius patronatus fuerit argumento textus in c. decernimus . c. monasterium 16 q. 7 et c. quoniam omnia de iure patronatus dicto c. ad audienciam de ecclesiis edificandis tri dentinum sessione 21 c. 4o quod ut diximus procedit in terminis textus quando beneficium minuitur . l. diuiditur tunc enim citari de bet

Rector . . . defensor . . . alius cuyus interest secus tamen quando unum beneficium unitur alteri tunc enim non debet citari necessario Rector vel defensor beneficii uniti textus est celebrens in clementina finali de rebus ecclesie ubi observat glosa in verbo defensor et cardinalis Imola et bonifacius et sic debet explicari tridentinum sesione 24 de Reformacione c. 13 ubi tractatur de unius modi divisionibus faciendis

non obstat 2um argumentum quia textus in dicto c. cum sicut casus est specialis in terdicta qui de priorato conten debeant et territorium dati priorati alteri certa fructuum pars a Iudicibus accinata [?] pro bono pacis et utilitati a ponti fice maximo collata quia non fuit ex partium conbenciones sed superioris auctoritate factum fuit ut ex litera illius textus constat aperte et probant multi DD communiter deinde necessitas textus in dicto c. ad audientiam quia loquitur in divisione iusta et solemni [?] hoc est quando necessitas postulat in aliquo populo numeroso vel amato a distante ecclesiam creari vocato Rectore vel commendato defensore et Patrono ita ut ex fructibus et decimis illius populi Rector novi erire [?] ali [?] vel inde seu matricis ecclesie ex fructibus quos in suficiunt in dicto populo ad contribuendum compelluntur sin autem paupertas illa bolaverit [?] hoc ad episcopum pertinet ex communi dotorum sentencia in c. 1 de Rebus ecclesie non alienandis in clementina 2a eodem titulo tridentinum sesione 21 c. 4

non obstat 3um et ultimum argumentum quia licet verum sit estricto Iuris rigore permutare beneficia seu dignitates permutaciones tamen beneficii magna comiçione et auctoritate frequenter fiunt unde et eadem Iuris dispensacione frequenter ab episcopis per permutaciones admittuntur ex textu in c. quaesitum in fine c. cum universorum de rerum permutacione ubi communi dotorum sentencia et probabatur in c. si quando esecione 4a de rescriptis Sotum de Iustitia et Iure libro 9 quaestione 4 art. 2o Mandosius de signatura gracie § permutaciones et eo Iure hodie utimur nam licet ex tridentino permutaciones episcopi bene viderdi

oxrent

postea tamen obmissa ꝑ mutacio coram ordinariis facienda ꝗ. formam apio ꝯ pres eritam im mo tupro pio deꝑ mutacionib9 inter Sanciones ecclesiasticas folio 41 & 76 insꝫ margi vnico versu ad argumentum Dꝫ nostrum txm obtinere cinꝫ mutacione inꝗ parcium autoritate facta ntamen meminic quꝫ sit autoritate & assensu Romani pontificis. Lordinariꝫ absoluit argumentum et tx

ad txm in. c. Relatum ꝯ De prebendis & Dignitatib9.

co iggenisto txu ꝗ Decaptam et communem omin tradicionem quod cop promissione in canonicum Decepto debut prebenda cum facultas seotulerit

Ꝺ pro tracione dubitandi ꝑ sic argumento promissio aut colacio prebende nondum vacantis Ꝺ vacature ꝗ pro jure invalida est nec dat votum cabramoemontis. c. nula. c. Relatum. c. ex tenore de concessione prebende & facit tradentinum ꝯ 2 + de reformacione c19 & ss 21 de reformacione. c. 7 ꝯ sed ꝯ preuenda vacatura promissa fuit ut ex litera constat ex brese ꝗ nula esse debuit

2 & vltimo sic argumento lateranense concilium quod prebende vacature promissionem aut colacionem prohibet et decaptam iam comprehendit. c. dig9 ꝑ 17 infra eodem vbi prebende non vacantis promissio facta autoritate capati aponte fiee institue habet tx in. c. tue 20 & in. c. dilecto 25 ꝑ. c. duob9 infra eodem vbi electio de duob9 ad vnam prebendam invalida est qualiter vacantem obtineret alter vacaturam expectaret ꝗ lateranense concilium facit et tx in. c. 2 de concessione prebende libro 6 vbi jure novoꝫ promissio prevende vacature quantum cum sit generali inpro zelo ꝗ in nro txa promissio et decepto jam facta invalida esse debuit

qq n obstantib9 ꝯ nume ꝑ decisum est &

pro observandi racionem observandum est aliud esse canonicatum aliud prebendam ut in ꝗ supra eodem decimus canonicatus be

pri prie casu bene ficium pro prie est duntaxat Decepcio infra trem i. de cu
co canonicatus aut prebendam habet anexam aut in priori casu bene
ficium pro prie est et prebenda et utriusque diffinicio illi competit et de hoc
non loquitur noster textus Posteriori casu non est pro prie beneficium sed jus pro
dictum ex Decepcione in fratrem in ecclesia cum loco in coro et voce in
capitulo et de hoc Respondet noster textus Decepto in canonicum prebendam
promissam deueri et Dedit Racionem quia congruum non est ut prebenda ca
reat qui in canonicum noscitur esse Deceptus cujus racionis Racio est quia
cum canonicus sacris ministret diuinis inseruiat et ad communes rius a
plicatur fructibus et prebenda potius ipsum Racio juris suadet ex Racione
copia cum mr aposto lum infra eodem c. finali de Rescriptis libro 6° ex Decep
cione tamen in canonicum distribuciones cotidianas duntaxat percipit
distribuciones autem cotidiane fructus non sunt nec inter eas communem
et c. dilectus c. licet infra eodem id circo cum mr facultas scobtulerit ita
Decepto prebendam asignare Racio postulat ita accipiendus est textus
cum comuni doctorum sentencia et textus ind° c. dilectus infra eodem c. cum
sup de concesione prebende c. si clerici c. si postquam c. si is cuj de preben
dis libro 6° quare autem promissio valuerit ex nouorem Decepti facta
et Arquiepiscopum obligauerit ad servandum promissa et licendi
absolucionem argumento 2 constauit

nec obstant argumenta in 8 vium aducta non obstat
i. quia duesunt ac comuniter Decepte non textus inter petracionis i. c. quod
hec promissio licita fuit quia non fuit simpliciter facta quo casu aconsilio
lateranensi prohibetur sed magister Jacobus i. Deceptus fuit in fratrem
et canonicum et ipsi yam jure Decepto cuj juri prebenda deuebat pro
misit Arquiepiscopus cantuariensis conferre mr prebendam vaca
turam quod non c. 3a fas imo de jure ad id tenebatur Arquiepiscopus unde
ex precio cujus l. tacite inerat viciare non dicuit ita glosa i. 7 que probat
abctrina Dano n° 4° imolani 10 ind° c. dilectus 19 infra eodem et Decius
7 n° 4° sed communiter apte ex eodem c. dilectus 19 ubi promissia yam Decepe
facta i. Sutat tam quam lateranensi concilio. Tria

unde 2a inter petracio c. ...modi promissio
mi non valere ut post lateranensi concilio 3a riat ex d° c. nulla cunsi mi
libus ita probat 7 n° 6° Decius dicens communem n° 4 Matheum i.

cum M ferrariensis

nº 72 de constitucionibus quod communiter expresse ex nostro textu ubi tenes bonder Alexander pontifex precise devere prebendam promissam vendedes tenuit eius dem communis inter petracio ad notam textum dum dicit quod verba illa 2m promissionem tuam sunt intelligenda non quod Romanus pontifex voluerit denotare valorem precise obligacionis sed dum taxat racionem urbanitatis quam colligitur ex invalida promissione ut quis adimpleat etiam id quod invalide promisit quod ex allia racione tenetur ad implere et hanc esse comunem inter petracionem patent hic decius nº 4º et Ripa ind.º cum Misceranensi nº 148 sed sus numeri non potest nisi textus in predictis verbis vim et effectum precise obligacionis denotavit apte

quare pro 2º explicacio nobservandum est varis tempor mutacionibus mutatas esse fuisse pontificum decisiones Iº itaque tempus fuit in exordio nascentis ecclesie quo sicut et hodie plenissima beneficiorum potestas et eorum distribucio ad Romanum pontificem expectat c. omnes 22 dist. c. cuncta per mundum c. per principalem 9 q. 3ª c. proposuit de consessione prebende minorum autem beneficiorum institucio pro ordinarie Juris dicionis munere episcopis commissa fuit c. in novo 21 dist. c. 2º cum sequentibus 16 q. 1ª c. omnes basilice 16 q. 7ª duravit (a) per multos annos

2m tempus fuit quo erecte fuere catedrales et colegiate eclesie cum capº canonicis et prevendis quarum colacio ad ipsum capitulum pertinebat c. cum ipso episcopo c. dudum 22 c. cum ecclesia 31 de electione c. postulasti de concessione prebende c. novit c. quantum debitum sunt a prelatis c. ex consuetudine ad solum capitulum c. cum ecclesia ... ad canonicum et domandari c. ultimo de prebendis libro 6º ... abutebantur illa potestate prebendas vacantes frequenter male conferendo et non dum vacantes sed vacaturas promitendo ex quo maximum detrimentum sequebatur

3m succesit tempus Alexandri 3º sub quo congregatum fuit concilium lateranensi anno 1178 ut constat ex 3º tomo conciliorum c. 8º folio 628 quo prohibita fuit promissio prebende certi hominis ut constat ex dº c. nulla de concessione prebende ... ne mortem et cetera et c. Relatum eodem titulo ubi beneficium cumatrialiter vacaverit libere potest alteri conferri

n' obstante aperacione eius cuius promi[ssi]um fuerat ante quam vacaret unde reprimendum n[ost]re e[rr]ore manifesto labso nonullos que dixerunt ante concilium lateranense eam promi[ssi]onem proh[ibi]tam fuisse moti p[er] t[e]x[tu]m in c. 1[o] de concessione prebende n' loquit[ur] de promissione sed de occupacione beneficii inuentis de que et loquit[ur] tx in c. in primis 2a q. 1a

4m tempus fuit inocencii 3 qui post viginti annos lateranense concilium ampliauit ut n' solum certi hominis sed nec incerti prebenda aut beneficium n' dum vacans promitti posset nisi sub illa clausula cum pacuero l. cum facultas seo tulerit et vius 4i temporis c. tx in c. dilectus 19 infra eodem c. cum sup[er] c. accedens c. ex tenore de concessione prebende quia sub illa clausula licite fiebant paciones

5m fuit tempus Bonifacii 8 in c. 2o de concessione prebende libro 6o ubi lateranense concilium ampliauit et statuit quod nec sub tali clausula nec directe nec indirecte nec in specie nec in genere vacantis beneficium aut prebendam promitti posse deinde quod si Romanus pontifex cuius in beneficiis maxima potestas est lateranensi detrahere intendat et indultum concessit ad 1m prebendam vacaturam quam aliquis acceptauerit si tali acceptat certi hominis prebenda n' valeret 3o de concessione prebende libro 6o

6m et ultimum tempus fuit Benedicti 13 constituentis petentem et a Romano pontifice beneficium viuentis quem dixit esse mortuum licet q[uan]do concedit gracia mortuus fuerit priuari beneficio ita quod nec noua probisione habere pace confirmauit q[ue] Paulus 3 Pius 5 et gregorius 13 ut constat ex regula cancellarie 19 vbi gl[os]a gomescius et mandocius ad hec ipsi tempora Reddicendasunt gl[os]a 1a et communis ti gl[os]a de communis in c. dilectus 19 infra eodem et ind. c nulla de concessione prebende et ind. c. 2 eodem tt[ul]o libro 6o et que scrixerunt Rebuffus in praxi beneficiorum c. de reprobata beneficio viuencium impetracione Duarenus de sacris ecclesie ministeriis libro 6 c. 1o Co. Rasius in para praxis 1a p[ar]te c. 7 ad que ex ipsis deducenda e. q[uod] inter impetracio quod promissio receptoriam in canonico facta prebende vacatiue iure diregendus aliquid quia erat prebende incerte p[er]sone et 3 tempore quo durauerat erat prohibita promissio prebende vacature certe p[er]sone ex d[ict]o c. nulla et d[ict]o c. delectum ut diximus supra in 3 tempore at ind. c. dilectus 19

8

in fra eodem idio non valuit promissio quia illo tempore promissio ecclesie decepto facta et de prebenda vacatura persone incerte damnatur ab innocencio 3° ita lateranense concilium ampliante ut ecclesie promissio fieri non posset scilicet prebenda vacatura incerte persone nisi sub illa clausula cum futuero scilicet cum facultas seo bauerit et ut in 4° tempore detulimus supra quod cum non interuenisset in eo casu mirum non est. si ecclesie eo tempore nulla fuerit promissio post modum quarto tempore nec sub ea clausula nec directe nec indirecte prebende vacature promissio fieri potest ex constitucione Bonifacii 8° in d° c 2° de concessione prebende libro 6° ex qua omnis promittendi modus quantum cumque generalis ab[?] papa

preterea ex predictis deducitur hodie ecclesie iure nouissimo decepto in canonicum le et prouisione prebendam debere contra ecclesiasticas sanctiones promittitamen non fare prebendam vacaturam nec promissam debere quia improba et illicita est talis promissio ex dictis iuribus et constitucione generali d° cap 2 de concessione prebende libro 6° nisi a pontifice maximo ex causa talis promissio fiat hoc est quia ecclesie utilitas et persone excelencia ita postulaverit alias le et dacione damnatur le ex concilio lateranensi ampliato ab innocencio 3° ut supra diximus ab Benedicto 13 et ab Bonifacio 8° dacione quia intergentes ecclesie de hereditate viuentis transigere scilicet pacisci iniquum iudicatur et inicum et facte paciones improbantur lex ultima C de pactis lex 3a § de illo ff pro socio lex qui substitutus ff de adquirenda hereditate unde a forciore non fas reputabitur de hereditate spirituali tratare id[?]que propter votum captandi mortis d° c. nulla de concessione prebende c. 3° eodem titulo libro 6°

deinde deducitur hodie promittentes beneficium nondum vacans ecclesie generaliter et indirecte pecare mortaliter ex d° c nulla iuncto c. 2° et c. nec captandi de concessione prebende libro 6° et ita traditum esse nisi cum ponti[fi]ce maximo qui ex causa promitteres pro dignitate ecclesie consilis detrahere potest nec pecat tenent Carolus in c finali n° 67 C de pactis Nabaltus in c. si quando in principio n° 5 et electione 14 de rescriptis

non obstat 2m et ultimum argumentum quia ad terminec distinctis 19 infra eodem et in c 2° de concessione preben. ubi libro 6 etiam respondimus per ea absolucionem argumenti et per dist 2m aut mutacionem tempo

tis tonsurandam pura locum ius quod dicatur ad textum in c. sue etiam c. dilectus infra eodem Crucian. ortiensis Joanis andreas Antonius imola Abbas et Petrus hic ubi tamen inter petracio c. quod diuid in c. sue non valuit elecio facta de duobus in una prebenda quia si inter eos diuiderent esset contra concilium turonense de quo in c. maioribus supra eodem latius diximus quod si alter in integram preben dam non haberet alter vacaturam expectaret esset contra lateranense concilium ab innocencio 3 et aliis ampliatum et ideo a pontifice magis in dubitat et in d. c. dilecto in una prebenda legatus apostolici cuius duos instituit canonicos et capitulum eos admisit ea lege ut fructus inter eos diuiderent donec vacaret prebenda unde in diuisione violauit concilium turonense in promissione lateranense nec legatus habuit animum creandi nouam canoniam sed in una vacante duos instituere voluit idcirco alegato gestum a pontifice improbat tanquam utrique concilio contrarium noster contra textus loquitur in specie valde diuersa hoc c. quod uni tantum iam in canonicum recepto promissa fuit prebenda vacatura incerte persone quam tamen tempore promissa erat ut in d. c. tempore supra diximus

Ad textum in c. de auaricie 1o de prebendis et dignitatibus.

collige ex isto textu per communem et receptam omnium tradicionem quod Religiosi nec Reddituus Res, seu porcionis Rectoribus l. vicariis debite diminuere nec eclesias diuidere possunt

Sed pro racione dubitandi sic argumentor Religiosi dumtaxat tenentur congruam porcionem Rectoribus l. vicariis assignare c. de monachis 12 infra eodem ergo ultra congruam porcionem poterunt pro arbitrio minuere cuius contrarium doceri videtur textus

Et 3o pro racione dubitandi cum occasio se obtulerit Repeti possunt hec argumenta que adduximus in c. maioribus supra eodem

Quod tamen non obstantibus contrarium textus Res pondet Alexander 3 et Racionem decidenciam firmant Abbas Antonius hic ex textu in c 2o

de suplenda negligencia prelatorum

id ratio racio e. ideo n. posse Religiosos minuere Redditus Des pecie porcionis debite q2 illis diminutis minueret eas congrua porcio Rectoribus et vicariis debita ac proinde et eclesiis et eas minus tritis i Rogaret iniuria quod fieri n. debet ita ut ad episcopos p tineat prohibere nec in Triumphi at curare q minus trititi ullo modo congrua fraudentur sustentacione c. suscepto deo sitio delegati c quanbis de Rescriptis libro 6° i mo nec ab ipsis episcopis minui possunt c. mayoribus supra eodem nec Religiosis ex eclesiis nec ab eclesiis catredalibus c. estir Pandi 13 § quivo infra eodem c. prohibemus decensibus nisi cum causa et solenitate ut ind° c mayoribus explicavimus ita inter pretandus c. noster txs cum gla verso Redditus et communi doctorum sentencia hic q contra manem eas sentenciam que Resoluit a Rebuffo in practica beneficiorum c. de vicariis et de congrua porcione n° 21 Mandosio de signatura gracie § vmonis Roto de cuiste de Iure patronatus verso competens n° 64

Deinde noster txs et txs ind° c de monachis infra eodem accipiendus c ut obtineat q d° eclesia subjecta e monasterio in temporalibus dum taxat id ad episcopum p tinet institucio et gubernacio quod ex vtriusq. litera facile deduci potest et cum gla sentit communis quam Resoluit Rebuffus hic n° 9

nec obstant arg° in 3 q um aducta nam omissis nonullis aducitur ind° c mayoribus atque Respondendum e ut b diximus pro explicacione i aro deducti ex d° c de monachis sicon si tenendum erit in primis Religiosos in eclesiis sibi subiectis Iure presentandi obtinere quod expresim probat ille txs et txs in c° de prebendis libro 6° et in clemen ela et de Iure patronatus et communis doctorum sentencia que hodie in prasi stabilit post tridentinum ss° 14 c 13 et ss° 24 c 18 nisi a Romano pontifice fuerit sublatum sicut generaliter de Rogacione Reseruate contineatur ut p tamen in c cum dilextus de Iure patronatus Resoluit communis ex Mandosio de signatura gracie § de Rogacionis Iuris patronatus de Rugnato Lo pino libro 1° tit° 4°

2 considerandum e Rectores seu vicarios a Religiosis sic presentatos absq. congrue porcionis assinacione admitendos n. e d° c de monachis cum communis doctorum sentencia b q porcionem congruam accipit ex qua presentatus onustet absq. penuria viuere possit argumento txs in c° § sane de statu Regularium libro 6° ubi gla verso absq. penuria

Tridentinum ss^e 25 de Regularibus c 3 Abas in c costulasti notanter 2 de
Res oritis Debusus de congrua n 71 Nabarrus in apologia q 1 monitu 82
3° constituendum e quod noster tx et txs ind° c de monachis n sumt
q ri q Alexander 3 n dum tagat Respondet n pose Religiosos in ecclesiis
si subyectis minuere fructus respectu porcionis deuite Rectoribus l vicariis
q ut diximus subyectis sunt et capita ecclesiarum ministrorum q iniuria
que ex illa diminucione aut ex diuisione i fugaret quare pro pia
autoritate minuere n posunt cum causa tamem et solenitate et porcio
diminui et diuisio fieri potest ut in c mayoribus supra eodem diximus
txs 3 ind° c de monachis 3a rium n probabant q ad presentacionem Reli
giosorum in eorum ecclesiis nullus deuet institui p episcopum nisi prius ei con
grua porcio Redditu ac sinet q le diuine et naturali Rectoribus et vicariis
de congrua consulendum e n tamem inde sequitur quod ultra congruam
Religiosi posent fructus minuere q ad assinandum congruam le obli
gant ad n minuendum l diuidendum respectu porcionis deuite tadem
le astringunt et ultra eam porcionem ad n minuendum l n diuidendum
consilio turonensi obligant ac pro inde ad minuendum et diuidendum proce
dere deuet iuris forma consistens ex causa et solenitate et Relata ind° c
mayoribus supra isto tt° ubi ad diuisionem l diminucionem que debeant
interuenire diximus ita ac bien dus e noster txs cum gla et commu
ni doctorum sentencia hic et gla notanda ind° c de monachis et absolue largum
et txs

ad tx min c significatum

vndecimo

colige ex isto txu 3a communem et Receptam omnium tradicionem quod pre
uendarius tenet ad onestaonera ab ep̃iscopo et cap° prebende vacanti impo
sita

Sed pro Racione dubitandi i sic argumento in es piritualibus omnis paccio
precedens simoniaca Reputat c. quam pio 1a q 2a c. ultimo de pactis c su
l am. c tua de simonia Sed in es pecie nii txs duplex pactio processit altera de
misa quotidie celebranda altera de n Recidendo in uito cap° ut in litera
dicit ex prese q utraq3 simoniaca et n obligatoria

2º sic argumento bartoli de non dimitenda prebenda sive de non recedendo ab eclesia sirvitutis speciem continet et jus libertatis infringit ex la argumento textus in le Ticio 100 § Ticio 100 ff de condicionibus et demonstracionibus et le ff de libero homine exibendo ergo obligare non debuit

3º et ultimo sic argumento actus legitimus non recipit diem nec condicionem le actus legitimis 77 ff de regulis Juris c actus 50 eodem titulo libro 6º idcirco condicionem non recipit institucio aut colacio c. unico § ollo et cª ut eclesiastica beneficia le. ut quis duas de elecione libro 6º quoniam actus legitimus e. c ex frequentibus de institucionibus cl de regulis Juris libro 6º ergo prebende institucio sub oneris condicione fieri non potuit

Quibus tamen non obstantibus contrarium recisime respondet Alexander hic contra decidendi racio e. quod prebenda et beneficium ut sepe diximus datur propter oficium c. cum secundum apostolum 16 in fine eodem c. finali de rescriptis libro 6º sed oficium judicatur illud quod ab eclesia eclesie que prelatis pro oficio inponitur quomodo acipienda sunt illa Jusa eclesia autem id est e. episcopus et capitulum que eclesia gubernatur c. cum omnes c. cum acesisent e. extra de constitucionibus c. nouit aum sequentibus de his que fiunt a prelatis pro oficio illius prebende omnes tenentur cotidiane obligacionibus de non recedendo prebende inposuerunt ergo e. ipsius oficium Tridentinum ss 24 c 12 et ad hec reducenda c. comunis doctorum sentenciatis et inde c. cum omnes et de e cum acesisem Rebufus in praxi beneficiorum c. de devolucionibus nº 45 Duarenus de sacris eclesie ministeriis libro 3º c 6º le Rasius in barbara frasi 2ª parte c 7 Petrus gregorius in sintagmate Juris libro 15 c 25 et ita prebenda cuius onera prebende vacanti ab episcopo et capitulo inposita ad inplenda tenentur nec paciones de quibus dicitur ilicite sunt aut regules Juris contrarie ut ex solucione argumentorum decet

nec obstant argumenta in contrarium aducta nam obstat primum non respondet contra primum hic episcopum et capitulum dicendi misamonera et non recedendi prebende vacanti inposuise idcirco valida fuise non autem persone quo casu forent invalida et simonica et secundum communiter DD

exponensi Joane andrea Antonio et Abate n° 10 nec obstamus propria verba nostri txs quae videntur denotare onus esse impositum persone sic enim debent intelligi quod onus prevende esse impositum fuit acsepta sacerdoti quidam sic data prevenda ut onus illud adimpleret et fuit petita a Romano pontifice confirmacio quod institucio prevende sit facta invalida esset sed propter ipsius asperitatem asperum enim videbatur missam quotidie dicere et ab eclesia non recedere periculosum ideo petita fuit confirmacio et a Romano pontifice concessa non simpliciter sed pro commoditate sacerdotis quoad missam hoc est ut quotidie debeat missam dicere nisi infirmitate corporis fuerit impeditus et pro racionis arbitrio quoad non recendum ab eclesia ut in fine txs dicitur et explicavit glosa in verbo voluptatis

non obstat 2m pro cuius explicacione animadvertendum erit inprimis onus dicendi quotidie missam magnum et asperum reputari et idcirco noster txs prevendarium obligat pro commoditate infirmitatis et reverencie ac proinde in foro conciencie obligatur quanto frequentius poterit celebrare ex nostro txu et communi sive missa votiva sit sive solemnis in foro autem exteriori verius est non obligari quotidie sed saltim unum diem in hedomada pro qua re et reliqua concludi ut advertit Imola in n° 9 Navarrus in manuali c 25 n° 134 ita reducens Soto de Justitia et Jure libro 9 q. 3a art 1° qui asperce dure sacerdotis obligacionem de missa quotidiana accipiebat moderatur tamen ex superioribus et apte ex nostro txu ex quo ita obligatur prebendarius considerata infirmitatis et reverencie facultate et ita accipiendus est noster txs quod atinet ad 1m onus quoad 2m vero de non recedendo ab eclesie ministerio ind° cap nono obstat argumentum quibus modi omnes ad residenciam reducitur que ets in simplici quocumque et in modico beneficio necesaria est c. conquerente de clericis non residentibus c. ad non demitendam prevendam absque juris solemnitate c. ad monet c. quod indubis de renunciacione quod si a argumentum accipitur de non recedendo ab eclesia non ita confirmatur ab Alexandro III sed potius ad xus tam causam deducitur silicet non pose voluntarie prevendam dimitere posse tamen ex causa txs obtimus in c ex parte 2° de clericis non residentibus

vbi iurans residere ex iusta causa potest non residere c. licet de regularibus et probat noster textus in fine ita ad primum ad legem finali et communi unde non est contra naturalem libertatem sed potius 2m preuendiminis terium

non obstat 3m et vltimum argumentum ex textu in diet. le actus legitimi ff de regulis Iuris et regula actus eodem titulo libro 6 quod proponit per cardinalem et Abbatem hic n° 6° nec disoluit per Decium n° 11 idcirco animadvertendum c. ad la iura varias inter petracia nes aduci per DD communiter ut constat ex Petro Peguero ind° c. actus legitime an 2° Alciato Parergon libro 3 c 4° 5 et 8° ... in 4° 2a parte c. 3° n° 4° Forcatulo in dialogo 13 ... inter petracio e. Papiniano in d. le actus legitime ... respondere ad questionem qui actus dicatur legitime non recipientes diem nec condicionem sed actus legitimos non recipientes diem nec condicionem aposita nominatim condicione viciari unde fit actus legitimos admitentes diem et condicionem ea nominatim expresa valere ut frequentissimum e. in emcione locacione l. societatis § ... institucionem dicm ... condicione in constitucione procuratoris lege ff de procuratoribus in sentencia c. ... um 2a q. 6a et preterea 40 de apelacionibus unde urget argumentum quia ... seu institucio actus e legitimus condicione non sus pendendus c. 37 frequenter de institucionibus c. 1° de regulis Iuris libro 6° ex quo sic ... incerta in c. 2° de eleccione libro 6° communis per 2m Abbatem n° 7 et Decium n° 11 unde hoc argumento ... cardinalis et Abbas ... Decius tamen et alii respondent textum in d. le actus legitimi obtinere in condicione extrinsica ... non in condicione intrinsica proueniente ex ipsa actus natura ... ex sacrificio ... et ... autmento ut in tracione ... diximus sed intrinsica condicio non facit actum condicionalem lex 3a ff de legatis 1° c. si ... 4° de eleccione. ... nec inter petracio conuincitur 1 quia Papinianus in d. le actus legitimi loquitur de intrinsica condicione et idcirco actum viciari propter forme defectum probarunt ... Timinaldus in le 1° n° 50 ... qui admitit 2m ... condicio non succedendi non dici ... de ipsius actus natura

Qua propter omissis doctorum interpretacionibus mum verissima interpretacio sit inspeciebus textus ut ex eius litera et contexto constat colacionem prevende pure et simpliciter factam fuisse non sub aliqua condicione quod ex solucione larga constat quatenus diximus onera ad eundem missam et non recedendi imposita fuisse preuende vacanti et non prebendarium qui ex officii munere obligari ad onera sua imposita prout ab allegandro 3o in nostro textu deformata sunt missam quotidie dicendam esse quanto frequentius corporis disposicio et sacramenti reuerencia permiserit nec ab ecclesia non recedere deferendum esse ad utilem aut necessariam mutacionem sed ad voluntariam mutacionem dumtaxat ex textu obtimo in dicto c. ex parte 2o de clericis non residentibus licet ya dan de singularibus et transeundibus et ex finalibus verius non textus hec te aduertit gla finalis et certe ea communis sentencia hic et absoluit argumentum et textus

Sequitur textus in c. de monachis 12

pro cuius explicacione ad que interpretacionem casus seu substancie expetenda sunt que diximus in c. audiuimus 10 supra eodem [illegible] intellectum ad istum textum

Sequitur textus in c. ad hec 13 et in c. preterea 14 et in c. cum ignores 15 infra eodem

pro horum dictium interpretacione animadvertendum est in ipsis principaliter tractari de interdicto pluralitatis beneficiorum idcirco cum casus seu substancie expetenda sunt in eo quod [illegible] pulcherrime escribentes in c. de multa infra eodem ex hic ex proposito tractatur de pluris antiquis [illegible] obtinere plura beneficia de origine interdicti pluralitatis beneficiorum et que sint a iure diuino et naturali an positiuo tantum ea prohibicio prouenerit

de prebendis et dignitatibus

tenpore varis mutacionibus pro bositis pro varietate enim tenporum Romanorum bonarum sicum constituciones variatesunt cons traitoli luci de adque tenpora deferenda sint hec tria Jura

ad x^m in c de multa hoc tt^o
De prebendis

Don Juan del castillo ... mayor

[illegible]

tempore varii mutacionibus

de la mano y pluma de
Sebastian gonzalez y Reies

ad x^m in c de multa hoc tt^o
A Doña maria De tovarra
y Reies q^e dios g^de q^de como se ...

Jhülin Bebrennig

& dignitatibus

postea tamen commissa est commutacio eadem coram ordinario facienda secundum formam a Pio 5° concessam in motu proprio de permutacionibus inter canonicos ecclesiasticas folio 41 et 70 in summa igitur unico verbo ad argumentum dicimus terminus permissione in permutacione in forma partium autoritate ordinaria non tamen illa que fit auctoritate et consensu Romani pontificis vel ordinarii ipsius ab solute ut ar^m et cetera

n legit hoc

ad textum in c. de multa hoc titulo de prebendis

vius textus excelenciam utilitatem ad usus praxi frequenciasati commendat Abbas Panormitanus in eius prohemio illum famosum ad vulgaris vocans ex quo sequens deducitur dicitur secunda conclusio. si habenti curatum aut personatum alicui conferatur ipso iure vacat primum et ut primum contendens utroque est tollat. ut autem ad primum expectat colacio licite confert primum statim post Decasionem 2^m qui si intra sex menses confere desiverit deuolvitur ad superiorem colacio et idem alio modo dispositum cum sublimibus prout sientia et nobilitate personis circa beneficiorum incompatibilitatem Pontifex sumus dispensat

hec est ni falor thesi nostri textus perfecte decreta quam probat eius textus in c. qui intantum c. de prenite c. ad hec c. preterea c. cum ignorantes hoc titulo textus in c. cam de etate et quali tate c. qui nonnulli declencium descendentibus c. sudeca n de electione c. sub eo c. cum singula eodem titulo in 6° clementina gracie de rebus cum textus clementina si plures de prebendis ex pravaganti execrabili eodem titulo sacrosanctum concilium tridentinum sess. 7 c. 4 et 14 sess. 24 c. 17 et de huius provisionis materia late videre ordinarios hoc et in locis superius alegatis dispensant bernardus diaz

in prattica criminali l. 42 v. 6 Doctor noster Salcedo Petrus de
Bus[?] in prasi beneficiari tt.º dedit dispensacione ad plura beneficia
Selua de beneficiis 3ª p.te 9. 37 et 4ª p.te q. 8 nº 2º Cosmas in pra
mattica sancione tt.º decolacione § cum Dei ola verbo pluralitates
Ludouicus de Sa in tt.es consorcio casuum concienciae casu 79 Mas
cardus de probacionibus conclusione 188 volumine 1 Flaminius pa
ninus de resinacione beneficiorum libro 1 q. 1ª anº 16 Curiel in tt.
de pluralitate beneficiorum per totum Menoquius de arbitrariis ca
su 2 59 Gaius inter seculo testamentorum gla 3ª principali anº 71
et alii plures Delatia Lenedo in coletanea ad decretales coletanea
150

Pro produbitandi Decisione sic pono pluralitati interdictum simpli
citer inter [?] necu la pena ipsum committat. c. santorum 70 dist. c. cum sin
gula 89 dist. Per pero iamo noster tx docet Decipientem 2m beneficium pri
vari ipso iure privari et utrumque Detinere contendentem utroque privari

2º potestqui plures eclesias diuersis titulis obtine
re c. qui plures 21 q. 1 [?] improbe docet noster tx 2º beneficio ad misso privus ip
so iure vacare

3º potestqui plures episcopatus obtinere et plura beneficia pro
bo antecedens ex tx in c. Delacio et in c. illud 21 q. 1ª consequencia vero patet
o forciori ex vulgata Regula autentice multo magis C. de sacro santis eclesiis

4º habens prius beneficium et si 2m admittat
utrumque Detinet nulloque privatur c. si tibi concesso de prebendis in 6º igi
tur nostri tx dispositio sustineri non potest

5º si habendi beneficium eclesiasticum 2m conferat
non vacat ipso iure 1m sed potius licidendat lo ficio ut posit eligere quod ma
luerit c. gracia de descriptis in 6º quod non statim priore ipso iure est espolian
dus ille cuius 2m beneficium confertur prout in nostro tx cavetur

6º obstat tx dificilis in c. licet episcopus de prebendis
in 6º ubi si ad misso 2º beneficio 1m ab episcopo conferat potest qui 2m admisit

prius Depetere colacionem quod episcopi beneficio Destitucioni instin
gere per peram doceat ponti ffm per Decessionem 2 beneficii ipso Jure
vacare 1m ipsumque episcopum libere conferre posse

quarto nim tm quatenus eius prohibicio concernit
tantum beneficia cu rata et non simplicia sic insurgo si alliqua Racione
fundatur interditum pluralitatis in nri tx specie maxime propter Resi
denciam vnicuique beneficio coherentem tm in d. c. quia nonulli
de clericis non residentibus cum similibus sed hec eadem Racio militat
et in simplicibus quia similiter personali inest Residencia c. conqueren
te eodem tt ergo debet militare eadem Juris disposicio argumento vulga
ris Regule legis illud ff ad lm aquilliam

nono tui penam inponenti de fruti
bus episcopatus episcopo differendi vltra sex menses beneficium
conferi obstare videtur preditos frutus pauperibus erogari debere ipsi
que jure competere c. vltimo cum alliis 16 per peramo ponti fma
pimus in hoc tx predictam penam inponit in magnum equidem pau
perum prejudicium

9 3 vltima nri tx sm obstat ex diametro personarum
acepcionem in beneficiorum distribucionibus prohibitam atque interditam
esse c. venerabiles infra hoc tto c. cum deputati de Judiciis c. ad de
corem de instituciombus c. eam te de Rescriptis igitur consequens per pe
ram personarum acepcionem ad mitti in conferendis beneficiis incom
patibilibus personis sublimibus legem in hoc tx

10 pluralitas interditum ab diuina prohiicio
probat auctoritas illa Matei c 6 nemo potest duobus dominis seruire De
cata in c. 1a 21 9 1a d. c. vnio cum alliis ponti ffx autem legi diuine et na
turali derogare non potest c. sunt quidam 25 9 1a c. vltimo de consuetudine
quod sed naturalia instituta de jure naturali li cas ff de c. diminucione quod fina
li institutis de legetima acnatorum tutela ergo ca personas sublimes non poterit pon
tifex dispensare in pluralitate beneficiorum

11° et sic eo ipso in prefata pluralitate dis pensare potest .c. santorum 70 dis t.e et per permansionem dispensacionem viis modis restringi pontifex maximus ad sedem tantum apostolicam

12° et ultimo quod potest fieri privilegio potest similiter per sacra consuetudine .c. cum contingat de foro conpetenti .c. cum eclesia sutrina ubi communiter inter petres de causa posessionis et privilegio romani pontificis poterit quis plura beneficia obtinere ex nostro textu quod id similiter consuetudine induci poterit ad per consequens per peram ad sedem apostolicam restringi in nostro textu pluralitatis dispensacio ~~ticonse~~ his tamen et aliis non obstantibus juri adsequta consentanea est nostri textus prosoicio que autoritatem habet innocencium 3m pontificem maxim in concilio generali lateranensi .c. 29 pro cuyus decisionis perfecta cognicione et pro exacta declaracione Racionis dicidendi est atum deferendi meminisse oportuit in exordio nascentis eclesie sumam fuisse diligenciam ad hibitam in inter dicenda beneficiorum pluralitate qua proter in concilio agatensi relato in .c. unum 21 q. 1 et ex in cal cedonensi relato in .c. clericum eadem causa et q.e et in toletano relato in .c. unio 10 q. 3 et in constantinopolitano relato in .c. clericus 21 q.e 1a prohibita fuit prius beneficiorum pluralitas quam prohibicionem confirmaverunt urbanus in .c. santorum 70 dist. 2 et gregorius in .c. singula 89 dist. et alexander 3 in .c. tam te de etate et qualitate .c. quia nonnulli de clericis non residentibus .c. quia in tantum .c. referente .c. ad hec .c. pretenea hoc tit.o et postea eandem prohibicionem inovavit innocencius 3. in .c. cum non ignores hoc tit.o .c. duduum de elecione Bonifacius 8 in .c. sub lo .c. cum singula hoc tit.o in 6 et demum alii pontifices no[n] miores in clementina gracie de rescriptis in clementina si plures hoc tit.o in 6 estravagante execrabilis eodem tit.o et tandem concilium tridentinum ss. 7 c. 4 et 5 et ss. 24 .c. 17

cuyus autem interdicti pluralitatis beneficiorum cuius tam solicitam prohibicionem fuise extan diversi locis constat diversas va

quas raciones santi patres passim commiscunt nam quas concilium tole
tanum ind.° c. vnio eam acciniauit videlicet vnum sacerdotem non posse
duabus eclesiis deseruire et vtriusque cure adsistere necesaritatem consulere cons
tantino politanum v° ind.° c. clericus 2 . 1 . q. 1.ª tres proposuit raci
nes 1.ª plures eclesias anbire proprium esse negociacionis turpisque lu
cri 2.am autem racionem prefatum concilium deducxit ex mateo
c. 6.° ubi nemo potest duabus eclesiis deseruire 3.am autem ex apostolica tra
dicione conplectit manendum scilicet esse in propria vocacione gregorius
v° ind.° c. singula alliam constituit videlicet in eclesie c. plura esse men
bra diuersis actibus necesaria quapropter vni tantum persone vno eodem
que tempore duo oficia conmitti non debent quia vtrique satis facere nequi
tur sicut vnum menbrum non potest oficio fungi alterius Alexan
der autem 3 ind.° c. quia nonnulli ad auariciam retulit et demum
aseuerat vnum vni tantum oficio vix posit satisfacere iniuste quas
alliorum premia vindicare et idem Alexander 3 ind.° c. quia in tantum
poctt disolucioni et vagacioni causam prestare beneficiorum plura
litatem dixit hec sunt potissime vires prohibicionis raciones preter
allias plures quas retulit dicta extrabagans execrabilis et concilium
tridentinum ses. 7 c. 2.° eleuansque regia l.x 3.ª tt.° 6 l. 1.ª 1.ª et septem
raciones cumulat soto libro 3.° de Justicia et Jure q. 6.ª art. 3.° de
cemque conferit Rebufus in praxi beneficiali tt.° de dispensacio
ne ad plura beneficia

His autem proxime adnectitur questio illa celebris et valde
dificilis vtrum pluralitatis interdictum a Jure naturali et diuino pro
ficiscatur an vero a Jure tantum humano positiuo in cuius resolucione
inter patres hinc et inde pedigant et inprimis beneficiorum pluralitatem pro
hibitam esse Juri diuino et naturali sequencia confirmant fundamen
ta 1.° facit autoritas illa Matei c. 6.° supra alegata ubi nemo potest et cetera
quam inducit concilium constantino politanum ind.° c. clericus ad
probandum pluralitatem beneficiorum iniustam et illicitam esse

2° huius modi o[mni]no probatur autoritate Pauli 1ª ad corinthios c[apitulo] 7° dicentes manendum esse in propria vocacione et ad vnam tantum ecclesiam quem vocabilem adherere affirmat [illegible] in prefato c. denique vbi huius modi autoritas alegatur 3° facit dictum The[ologorum] infra deferendi argumentum beneficiorum pluralitatem necessariam animarum gubernacionem destruere [illegible] in d[ict]o c. vnio 10 q[uaestio] 3ª et in d[ict]o c. quia nonulli d[ict]o c. quia in tantum d[ict]a extravaganti execrabilis [illegible] animarum gubernacio pendet a Jure diuino o[mni]no huius modi pluralitas beneficiorum que predicte animarum guber nacioni detrahit erit contra racionem diuinam. 4° cum huius modi inter dictum pluralitatis procedere a Jure naturali probatur quia beneficium da[tur] propter officium c. cum secundum apostolum supra hoc titulo cum similibus officium autem ecclesie sui natura assiduitatem et residenciam me[illegible] d[ict]o c. quia nonulli cum allis supra alegatis natura autem impossibile est vno et eodem tempore in diuersis ecclesiis residere vnam et eandem personam ergo beneficiorum pluralitas racione naturali prohibetur. 5° eadem racio naturalis dictat alterum non ledere hoc enim juris natura lis preceptum est de quo in le[ge] Justicia ff de Just[itia] et Jure in § 1° in stituti[onum] eodem titulo c. 1 1ª dist. sed ex pluralitate beneficiorum leditur ecclesia que debito fraudatur osequio et supra citatis Jure [illegible] leditur quia proximus cui alium ex duobus beneficiis esset conferendum ut recte considera uit pont[ifex] [illegible] maximus in d[ict]o c. quia nonulli d[ict]o c. singula ergo huius modi be neficiorum pluralitas est contra preceptum Juris naturalis. 6° pro hac parte facit quod in officiis secularibus singula singulis conferuntur prout recte [illegible] gubernacionis racio postulat quia ita melius officio [illegible] consulitur ut docuit Papinianus in le[ge] liberus 17 § pres[crip]cio ff ad municipalem et penali [illegible] de postulando vbi gl[ossa] et communis ergo mul to magis Justicie racione gubernacioni repugnabunt plura officia spi ritualia vni conferri quoniam in eis maius versatur periculum ex d[ict]o c. vnio d[ict]o c. quia nonulli ac per consequens beneficiorum pluralitatem Juri natu rali et diuino aduersari tenuerunt Soto libro 3ª de Just[iti]a et Jure

q. 6ª art.º 3 qui defert divum Thom. Adrianum et allios Joanis major in 4º dist. 24 q. 4ª Dionisius cartusianus in opusculis 1º tomo titu peculiare de pluraritate beneficiorum Silvester verbo beneficium § 4º suma armilla aurea eodem verbo n.º 42 usque ad finem Navarrus in manuali c. 25 n.º 14 et n.º 135 frater Michael Salon de Just.ª et Jure q. 63 art.º 2º controversia 3ª et in hanc partem inclinare videntur Inocencius et Panor. mitanus in c. ad hec supra hoc titulo Rebufus d.º tit.º dedis pensacione ad plura beneficia et Joanis nicolaus in inquisicione beneficiorum c. 1 et 9

alli vero 3ªriam sentenciam amplectunt aserentes huiusmodi prohibicionem non a jure natura li nec divino sed pocius a positivo introductam ese totamque a jure humano pendere quod sic persuadent sequentibus et quidem eficacisimis consideracionibus 1º quia nulla reperitur autoritas divina que vere divina sit que quam eficaciter posit provare prohibicio pluralitatis beneficiorum saltim in sensu literali pro ut necesum est ad afirmandum aliquid esse divina prohibere certum enim est et indubitatum apud teologos a solo autoritate divina probare illud quod quod alegat esse de jure divino quod etiam simul probat in sensu literali non vero in mistico et morali ita docuit D. Thom. 1ª parte q. 1ª art.º 10 Alfonsus a castro adversus hereses libro 1º c. 3º Cano ve locis teologicis in principio et libro 1º c. 7º Soto de Just.ª et Jure libro 2º q. 1ª art.º 2º Joanis triedo de escripturis eclesiasticis libro 2º c. de multiplicacione sensum divine escriture cum igitur nulam inveniamus autoritatem divine escriture que in sensu literali prohibeat beneficiorum pluralitatem non inmerito dicendum est eius prohibicionem a jure tantum humano positivo induci

2º hec sentencia probat non autoritas divi Pauli 1ª ad corintios c. 7 Delacta in d.º c. clericus non probat eficaciter ab autoritate prohibitam ese beneficiorum pluralitatem quia magis non jure quam alio dictum e. 2º tem sicuum

incompatibile adquirentem illud declarare quod ipso iure vacat ut ex predictu et similibus satis constat

Et facit nam ibi quod quod est de iure diuino et naturali non mutari non potest et sunt quidem 25 q. 1 c. 1 et eas obligationes et capitis diminucionis et iura sanguinis ff. de regulis iuris § naturalia instituta de iure naturali

Ex pluralitas beneficiorum quotidie mutatur et dispensatur in ea videlicet in personis sublimibus et literatis ergo pluralitas beneficiorum nec iure naturali nec diuino est prohibita

Et vltimo ex sentencia probatur nam non solum in beneficiis non habentibus curam animarum tota obligacio residendi pendet ab interpretacione iuris humani residendi quod formaliter iure canonico et legibus eius introducta est et ideo ex causa limitari extendi et innouari potest ca. quia et cetero c. cum dilectus c. ad audienciam c. ex parte 2° de clericis non residentibus ergo tota incompatibilitas ab obligacione residendi descendit de iure humano ergo non nulli ergo prohibita non est iure diuino et naturali quam sentenciam tenet cum aliis Calderinus in titulo de residencia per totum

alii autem mediam manifestant sentenciam scilicet in beneficiis habentibus curam animarum iure diuino et naturali esse interdictam pluralitatem in non habentibus solum iure positiuo que sentencia ea sustinet racione tota enim incompatibilitatis racio ut supra ab obligacione personaliter residendi proficiscitur in beneficiis vero curam animarum habentibus constituta est de iure diuino et naturali ergo et pluralitas prohibita comprobant late Cabanca in titulo de necessaria residencia episcoporum Cayetanus 2.2 q. 185 art. 1 Soto de iusticia et iure q. 3 art. 1 diximus supra diximus de residencia libro 1 Magister communis Salcedo ad Bernardum dia 3 c. 52 in practica qui existimant hoc manifeste declaratum esse per concilium tridentinum s. 23 c. 1 de reformacione in principio ita ut iam non sit locus dubitacioni cum precepto diuino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est oues suas agnoscere pro his sacrificium offerre verbique diuini predicacione sacramentorum administracione ac bonorum omnium operum exemplo pascere et cetera coniuncto cibo eadem diuino incumbant

in qua opinionum varietate reperio duos preceptores grauissimos contrarias ad diuersas sententias sustinuisse salmanticensi enim preceptor dicebat 2am sentenciam veriorem esse ex rationibus pro la alatis maxime quia iura pontificia que necessariam exigunt residenciam .c. cum ex eo tunc de electione in 6o et licet canon. eodem titulo interpretantur ab omnibus ut ex iusta causa residencia tolli possit et ita estudium iusta causa est ad tollendam obligacionem nam in estudio estantes iure percipiunt fructus nunc si in hac universitate l. salmanticense l. vari soletana quod non solum procedit ex eugeniana constitucione sed quia sunt estudia generalia clementina .1. de magistris residentes qui in eis percipiunt fructus integro clementina de magistris quod non solum procedit in sacra teologia sed in iure pontificio ex communi interpretacione dicti capituli finali

qui sustinendo hanc sentenciam existimat non obstare omnia argumenta pro contrariis alata numero 1m et 2m quia in 1o et 2o fundamento sue sentencie responsum est

non 3m quia pluralitas beneficiorum non obstat animarum gubernacionem destruit nam si destrueret contra legem diuinam esset et quod ex pluralitate non destruatur probatur quia in iusta pluralitas numquam admittitur iusta autem destruitur imo est dicendum est quod certo modo consulitur ecclesie in tali casu nam generose sublimes et literati maiori indigent sustentacione eorum sacerdocio maxime ornantur ecclesie ut argumento dictorum iurium constat

nec 4m quia ipse existimat residenciam nec de diuina nec naturali necessitatem esse sed tantum de pontificia et ideo licet natura repugnet unum hominem in diuersis locis eodem tempore residere non tamen habere duas ecclesias incompatibiles contra legem naturalem

et 5m nam nec ecclesie irrogatur iniuria siquidem cum pontifex licenciam absenti concedit nunquam excusat a remedio parrochiali sumpto ecclesia seruicio ut ape docuit tridentinum 2a sessione c. 2 nec proximo qui poterat alterum ex illis beneficiis retinere quia hoc prejudicium remotum est et ideo non considerandum maxime quia lex in quaerendis

facile prejudicat

nec ex obstat 6^m^ qz tantum probat civili racioni hoc contrarium

conspiciens autem preceptor ut ex eleganti manu ejus scripto adiscitur ex m patet tenet pro certo mediam sentenciam veriorem esse scilicet in beneficiis curatis pluralitatem esse prohibitam de Jure divino in non habentibus curam de Jure tantum positivo ex racionibus supra adductis precipue quod movet ex alegato loco santi concili tridentini d^a^ ss^e^ 23 c 1 ubi ex prese demonstrant in beneficiis curatis residenciam Jure divino esse prescribtam et ita colligit in beneficiis curatis pluralitatem prohibitam esse de Jure divino et naturali in aliis vero Jure tantum positivo quam sentenciam non pos defendunt

ex quo omnibus satis dificile est sentenciam sustinendam eligere sed cum in ultima non solum autoritas sed veritas concurrat existimo illam veriorem esse scilicet in beneficiis curam animarum habentibus pluralitatem prohibitam esse de Jure divino cum eodem Jure residencia in eis constituta sit in non habentibus tantum Jure positivo cum dumtaxat etiam in eis residencia ab eodem Jure descendat ut ex alegato loco tridentini satis patet cuius resolucio sustineri non potest cum aliquo modo sit contra contrarium quod ex prese demonstret

nec obstavit dificile argumentum supra in racionibus dubitandi propositum quod convenienciis hic explicandum erit scilicet quo de aquesunt de Jure divino inmutari non possunt ut supra sed in pluralitate beneficiorum curam animarum habencium quo ... dispensatur ut ex ... dicendum est etiam in hoc casu pluralitatem Jure positivo prohibitam ... dispensaciones iniustas esse illi enim qui dicunt pluralitatem in omnibus beneficiis Jure tantum positivo esse prohibitam facile respondent scilicet posse ... ei prohibicioni dispensacione pontificia derogari cum pontifex sit supra ... c. proposuit de concessione prebende liberum est ... eo Jure dispensare sed cum nos sustineamus contrariam sentenciam in tali solucio erit quoad beneficia simplicia quoad curata autem minime in quo

Iure diuino e. prohibita pluralitas

quare Nabarrus in manuali c 25 n 129 dicit in pluralitate beneficiorum habentium curam animarum dispensare non posse in eaque in ea specie quam tamen similes ac debeos ee ex concilio tridentino ss 24 de reformacione c 17 vbi to lit sa dis pensandi 3 plura beneficia habentia curam animarum id hec sentencia frequenter dexicit quod ut infra latius dicendum e concilium non tolit iustas dis pensaciones id tantum in Ius tas quia ita certum e quam tamen similes et dispensacionem non to debetur non ee

quapropter huius dificultatis explicacione i constituo preter summum pontificatum episcopalem quod dignitatem cetera beneficia tantum Iure humano creata ee ex in c omnis 22 dist

2 observo in simplicibus beneficis quae non habentibus curam animarum pluraralitatem ee prohibitam solum Iure humano in habentibus autem Iure diuino ee interdictam —

3 constituo pontifici maximo licere in omni pluralitate dispensare 2 quod argumentum dicam magis vrget ad cuius tamen perfectum conicionem advertendum e cum diuo Thoma colucto 9 art i Soto libro 3 de Iustitia q 6 art 3 humanas acciones ee in quadruplici diferencia prime sunt intrinsici bene ut est dilecio Dei que nulo modo posunt male fieri 2 sunt ili qui dicunt intrinsice male que nulo modo posunt veni fieri ut odium dei mendacium fornicacio et cetera alie sunt in 3 gradu veluti ile que habent especiem mali posunt tamen ex circunstanciis honestari veluti ofisio hominis que generaliter loquendo in Ius ta e ad si aliquis dicat mi nis trum Iustitie ocidise hominem nocivum Rei publice uel alium ad suam di fensionem ilum ocidise talis actus licitus e ile ut vim de Ius ta auferre in 4 especie sunt ili qui dicunt indiferentes veluti deambulare nam quis bene fieri potest et uel mala quo supposito dico quod pluralitas beneficiorum habentium curam animarum reducitur ad 4m argumentum in accionum humanarum quia licet especiem mali habeant posunt tamen ex circunstantiis id fieri licite veluti vere literarum uel nobilitatis et cetera iludautem vulgare axioma pontificem in Iure diuino uel naturali

dispensare non posse intelligit non de omnibus accionibus humanis descendentibus a Jure natu
rali sed tantum de illis que sunt in 2° gradu que ex causa quantum cumque iusta
non licent maxime per totam prohibicionem pluralitatis in sacro romane ecclesie instituta e
ut trelius eius inservire possint minus tri d° c cum singula §9 dist. d° c voniod
cum habere eclesias personas nobiles et literatas redundit in maximam vti
litatem et cessat racio prohibicionis et malicia eius et ideo necessario fatem
dum est nihil tur se et incones tum continere dispensacionem super pluralli
tate beneficiorum habentium curam animarum in huius modi casu

ex quo infertur ad celebrem questionem an dispensatus sine
causa sit securus in foro externo et interno in qua D Fida supra exis
timat dispensatum securum esse licet pontifex dispensans et dispensatus
sine causa mortaliter pecent qui mouet preci pue ex eo quod pontifex contra
Jus positibum e d° c pro posuit dispensacio autem principis hinc de pecca
usa 2m plm et communiter pro tunc in c 2° dici matiis maxime si sit su
mi pontificis quod secure retinuit dispensatus

contrariam tamen sentenciam tenet gla in c non e de voto
ut dispensatus sine causa securus non sit pro qua sentencia inducitur tex
in c ignotuit de elecione in c 1° c non e de uoto et nasser tex c cum racio postu
lauerit

in qua contrarietate ita distinguendum existimo quod dispensacio con
cessa sine causa iusta super pluralitate beneficiorum habentium curam animarum in
valida e in foro interno et externo dispensacio autem sine iusta causa concessa
super pluralitate beneficiorum curam animarum non habentium valida sit in
utroque foro ad cuius sentencie intelligenciam obseruandesunt due
pre posicione inter nostros sin pulares 1 e dispensacio sine iusta causa
concessa in prohibitis solum iure humano valida e dispensatus
securus erit in foro interno et externo ut colligitur ex prese c d° c propositum
per dependitudine potestatis de Jure possumus supra Jus dispensare in
racerum est pecie 2m omnes presumitur causa in principem in inferio
re d° a principe minime et ideo si ab eo concedatur aliqua dispensacio sine causa

et valeat invitis sup. ut allegant textu in c. 2 3 c 6 § 9 n. 10 sotemayor intitu devoto q. 6 n. 134 2da proposicio sit dispensacio concessa sine causa in prohibitis a Jure diuino et naturali nulla est invitisque supra in quo casu nunquam presumit causa ex inprincipio la incat n. et devoto supra n. 7 et ita dispensacio concessa sine causa in matrimonio rato non consumato in Juramento in voto simplici et voto religionis nulla est tam in foro interno quam externo quod subsito patet interpretacio ad questionem propositam ut in pluralitate beneficiorum Jure diuino prohibita dispensacio sit nulla si causa non interveniat in illa quae tantum Jure humano est inter dicta valeat dispensacio sine causa et ita cum 2m nostram sentenciam incompatibilitas in habentibus curam animarum Jure diuino sit prohibita nihil mirum si dispensacio in ea sine causa sit nulla cum autem in non habentibus curam animarum tantum descendat a Jure positivo inferiori est ut in illis dispensacio sine causa concessa invitisque sup. teneat

pretera principaliter sciendum est hoc inter dictum italatum esse utones [illegible] sonas [illegible] videatur comprehendere ad cuius declaracionem videndum est an Romanum pontificem comprehendat quod ut perfecte intelligatur dicendum est pontificatum in dignitatem nec ab apostolis neca concilio sacro eorum institutam fuisse nec a sanctis patribus creatam sed tantum a christo domino institutam ut constat Mathei 16 et 28 c. tu es Petrus et cetera et tibi dabo claues Regni celorum et Joanis vltimo pasce oues meas probat textus in c. innovo c. quanbis 21 dist. c. solicite de mayoritate et obediencia extravagans unam sanctam de mayoritate et obediencia inter communes

2o constituo quod non solum pontificatus maximus sed Roma pro ipsius sede ab eodem christo electa fuit c. 2o § finali de suma trinitate quam Romana tenet eclesia que dispo nente domino cum tota rum fidelium mater est et magistra textus in c. frustra vallem qui fili § sane intellectu patris ab eo domine quo vadis Rex Romam iterum crucifigi quod intelligens professorum pro tinus et reuersus 2m quod sentencia communis ab istorio grafis eclesie beato a Petro pro precepto sinta tamen c. 1o aprobata silicet Romam a diuo petro electam fuisse pro sede ipsius intelligi debet ex institucione christi

3o prenotandum est quod licet curia Romana excusis de causis in aliam ciuitatem fuerit mutata et nunc posset eam mutari in loco loco dicitur sedis apostolica extat in c. finali de foro competenti et eisque interpretatur textus in c. ego 4o de Jure Jurando c. 2o de breuendis in 6o hoc debet intelligi solum modo in eius ciuitate sint officiales et cancelaria que si tantum Recreacionis causa ut quo ti die fit pontifex in aliquam ciuitatem fuerit non dicitur illa ciuitas apostolica sedis 2m communem sentenciam ita interpretantem glosa capitulo finali at v.

alteram civitatem Romeante ponere l illam in aliam civitatem convertere non potest fieri a ponti fice ex c° cp venerabilem in d° c2°

4° constituo ex eo quod eclesia Romana omnium eclesiarum mater et magistra e 2m tem in c 2° dictarum lacionem episcopi ex d° c finali colligit posse omnes antea apud Romanam eclesiam convenire d° c finali secundum iam p concilium tridentinum ss 24 c 20 constitum sit ut omnes conveniant tantum coram proprio episcopo nisi in duobus casibus de delatis ob Rogata c decitio d° cap° finali sicut a simile dicimus tempore Romani imperii omnes Romano imperio subjecti poterant convenire in Romana curia ex le Roma ff ad municipalem quod non procedebat ex eo quod communis erat patria sed ex constitucione Antonini Pii omnes Romano imperio subjecti Jure civitatis gaudebant le in orbe Romano ff ad municipalem et cum hodie constitucio hec cesset cessavit etiam eius effectus tenet bb in practicis c 4°

5° certum e pontificatum maximum posse sumi dupliciter ingenere et in specie si in genere accipiatur tantum e beneficium eclesiasticum quod sicut alia absque canonica institucione obtineri non potest ex in c cum frequentibus de institucionibus Regula de Regulis Juris libro 6° quare c si contingat absque canonica institucione se[...] dicitur apostaticus quam apostolicus ex textu in c si quis pecunia 79 dist. Si dautem dicit canonita institucio que celebrata fuerit relud[...] partibus cardinalium et presencium ut omnes tenent ind° c licet canon et in c ubi periculum de eleccione in 6° ad v° si accipiatur in specie dicitur dignitas episcopatus que omnes alias precedit c in nomine domini 2 i dist° c in novo 21 dist nan ut iatis constat ex prohemio decretalium libri 6i et clementinarum et ex omnibus pape Rescriptis pontifex maximus episcopus dicitur urbis Rome et eius diecesis

6 sciendum e ex divina le pontificem maximum maximam debere havere administracionem et curam totius gregis catolice tenet bb in Romana curia Residere ut constat Matei 16 et 18 Joanis 10 et ultimo quod quidem in pluribus locis facetur ipse pontifex scilicet in c pastoralis de Rescriptis c pastoralis de officio ordinarii c cura de Jure patronatus c pastoralis de officio delegati

ex qq omnibus satis manet explicata q° supra posita siquidem pontificalis dignitas cum alia incompatibilis e omnes quae eclesie ipso Jure vacant et ideo constituo inter dictam vim textus comprehendere pontificem maximum qui si sine causa aliam eclesiam Retinuerit peccavit

[...]° mactyadis putacio e ardinis[...] cardinalatu inter dictam vim textus comprehendat p[...] cum ex cognicione e dis[...] bute [...] in [...] dingtos le divina Et tantum

positiva

tiua fuerit constituta de qua facit a[illegible] ... unt Barbacia de praestantia cardinalium
q. 3a et 5a Turrecremata in summa de ecclesia libro 1 c. 80 Lancelotus Conradus in
templo Judicum libro 2o c. 3 Soto in 4o dist. 24 q. 2a art. 4o Nicolaus de ordine Dua-
renus de sacris ecclesiae ministeriis libro 1 c. 13 Simancas de dignitate episcopali
c. 5 et Suarus de cardinalibus q. 2a 3a et 4a qui omnes in tres sententias dividun-
tur 1a tenet esse diuina institutum fuisse q(uod) ex psal. 1 et cap. 17 deuteronomii ubi
sub figura Judicantis et sacerdotum leuitici generis probat ambigua et ardua
ad Pontificem et cardinalem referenda esse tres ibi cap. 0 proinde [illegible]
filii sint Leui tribus sunt autem sacerdotes leuitici generis fratres nostri primo
sic asistunt 2o ex libro 1 Regum c. 7 Domini enim sunt cardines terrae
et posuit super eos orbem unde colligunt quod sicut ianua cardine regitur ita
ecclesia cardinalium consilio 3o probatur ex psalmo 44 pro patribus tuis nati sunt
tibi filii et constitues eos super omnem terram 4o constat Lucae 22 vos estis qui
mecum permansistis in tentationibus meis nam cardinales sunt comites summi
Pontificis 5o probatur quia sicut apostoli christo assistebant insistentes et ardui
Mathei 20 Marci 6 ita cardinales pontifici ex quibus primam sententiam
tenent Turrecremata Lancelotus Barbacia supra ex ea qua infert diuini-
tatem cardinalatus a pontifice exinde non posse argumento [illegible] inde sunt qui
dant se [illegible] quos ... item quod sicut christo fuerunt designati septuaginta
et duo discipuli ita ad minus cardinales debent esse 72

alii autem ut Soto et Simancas existimant cardinales tan-
tum positiua creatos fuisse capacitate ratione et nomen cardinalis usque ad
Siluestrum pontificem inaudita erant c. absit diacono 93 dist. ex p(ro)sunt
2a q. 5 ita [illegible] proprio et liberali non reperiebatur talis dignitas qui respon-
dent auctoritates supra relatas referendas esse non ad cardinales sed tantum
ad episcopos qui apostolis successerunt ut constat ex dicto capitulo ex concilio tri-
dentino sess. 23 de sacramento ordinis c. 4o ex illa quae auctoritate qui cognouit
sensum Domini aut quis consiliarius fuit eius negant consiliarios christi
fuisse colligunt ex eo patriarcas archiepiscopos episcopos cardinales inferi-
ores esse ex iure tantum positiuo priuilegio et consuetudine non vero diuino

3a sententia est Albani qui habet quandam compositionem istarum di-
cit enim originem et officium a iure diuino proditum fuisse dignitatem autem
et nomen esse tantum positiua ex quo ipse infert non solum episcopos pro prie apostoli
successisse sed etiam cardinales episcopi enim tanquam patres et pastores cardinales vero —

similiter

tanquam auditores et conciliarii

[illegible] inquia o [illegible] verior est 2a sententia nempe [illegible] tan-
tum positiva dignitatem Cardinalatus institutam fuisse magis quam in officio quam
in beneficio consistit et ita singulari loquendo intendo non [illegible] pretendit
talis dignitas quasi aliquod beneficium [illegible] tenent in suo titulo residere
ita ut nec Cardinalatus officio poterunt se excusari Concilium tridentinum
ss 6a c 1o et ss 23 c 1o et ideo si in curia incompatibile habeant libere illud re-
tinent si vero extra curiam tenent in illa personaliter residere advertendum tamen est
quod aliquibus cardinalium titulis solent esse anexe eclesie catredales [illegible] pecto
quibus [illegible] dignitas cardinalatus incompatibilis est

3o colligit hoc interditum obtinere in patriarcatu patriarca enim
magnam habet in eclesia dignitatem sicut enim apud gentiles erant flami-
nes proto flamines arqui flamines ita quoque in eclesia catolica sunt episcopi
arquiepiscopi et patriarche nam patriarche episcoporum principes [illegible]
ut habetur [illegible] c [illegible] 25 dist. c sacrosancta c constantino politano c [illegible]
[illegible] 22 dist. dignitas itaque officii in patriarchis [illegible] dicionem habet
dignitas vero beneficii [illegible] episcopatus necesaria animarum curam residencia [illegible]
quae de divina prescriptione [illegible] habet et ita consequens est ut prohibicio [illegible] ad
patriarcham se extendat ut probat ex tridentino ss 6a c 1o et ss 23 c 1 ss 7a
c 2o et 4o et sse 24 c 17 tenent plures autores [illegible] supra [illegible]
de sacris eclesie ministeriis supra c 9 lancelotus [illegible] libro 2o c 8o

4o deducit ex eisdem Juribus et autoritatibus idem observandum
esse in arquiepiscopatu

5o idem constituendum hic Metropolitanus probat [illegible] c sicut
de excessibus prelatorum c 1o cum sequentibus [illegible] et melius et vero concilio tridentino
consbat

6o idem observandum est in episcopatu [illegible] consbat episcopos apo-
stolis successise et patres et pastores esse [illegible] totius diocesis [illegible]
universalem curam dispositionem [illegible] administracionem habent [illegible] in
ea tenentur residere personaliter c 1 cum sequentibus 10 q 1a c conquerente c di-
lectus [illegible] pro totum [illegible] officio ordinasse c cum in cunctis § cum vero de electione et ita
adquisicionem ad adepcionem episcopatus omnia beneficia ipso Jure vacant [illegible] § cum vero [illegible] com-
munis observat et in concilio tridentino supra nominatim dispositione

quod hoc interdictum obtinet in dignitatibus inferioribus silicet archidiaconatu et sacristia et aliis similibus c. prelatis 25 distinctione et quamvis nonnulli dicerent ipsas dignitates ex nostra clementinia gracie de rescriptis extrauaganti execrabilis de prebendis nunc sint secularesque
nunc regulares text. in clementina unica de supplenda negligencia prelatorum
Et etiam hoc constituendum et in personatibus et textu in c. ad hec supra hoc titulo nostro et textu dicta extrauaganti execrabilis de prebendis
9° interdictum nostrum textus comprehendit etiam officia ecclesie qualia sunt que habent sacriste et thesaurarius dicto c. ad hec c.i de consuetudine in 6° c. cum singula de prebendis in 6° quamvis enim dignitas personatus et officium debeant deputari signorum in aliis nominibus tamen sese non in iure nostro tanquam diversa constituit c. cum accessissem et simul de constitucionibus nostris textus dicto c. ad hec c. cum in illis de prebendis in 6° c. i de consuetudine in 6° dignitas enim secundum suam naturam cum aliqua iuris dictione personatus cum stallo in choro et loco honorabili in capitulo officium cum aliquo munere et administracione ut in thesaurario quod dependit ex dictis iuribus et ita necesse et ut officia ecclesie eodem interdicto comprehendantur ut constat ex iuribus et tridentino supra
10 constitutio decisionum nostri textus comprehendere canonicatum et preuendas que residenciam personalem requirunt ex c. relatum c. cum accessissem de constitucionibus
11 etiam procedit in ecclesiis parochialibus et curatis que requirunt residenciam personalem c. unio dicta q. 3 c. cum in cunctis de electione c. cum sit ars de etate et qualitate c. licet canon de electione in 6° et ita expresse et specialiter prohibet etiam pluralitas in dicto c. unio dicto c. que in tantum dicto c. nonnulli dicta extrauaganti execrabilis tridentinum sessione 7 c. 2 4 et 5 et sessione 24 c. 17
12 et ultimo videndum an interdictum hoc beneficia simplicia comprehendat circa quod variae sunt sentenciae quia beneficia simplicia prohibicione comprehendi que illa obligant ad residenciam personalem c. cum singula et glossa c. conquerente de officio ordinarii universa autem racio incompatibilitatis tendit ad occupacionem residendi personaliter ut supra dictum et ideo illa nostri textus interdicto comprehenduntur argumento textus in dicto c. conquerente dicto c. cum singula 2° officio et quod beneficia simplicia plura unum competens et sustentacione et qualitatem personae prohibicione ista continent beneficia que non sustentacionem non comprehendant argumento textus in dicto c. unio c. eam te

Titulus de preuendis

de etate et qualitate tenet glosa verbo inter d[illegible] in c. Studium 2° de eleccione et q[illegible] vide
l simplicitate tridentinum d° c. 17. cuius habendis exputiciones concilio 10 3a sentencia
e beneficia simplicia que residenciam non exigunt prohibicione non comprehendi que vero
autem exigunt residenciam prohibicione comprehendi argumento dicto c. Iu
rium prioritas opinio de iure communi atque extra iuris dis putacione verior e 2a v[illegible] equi
3a autem probat ex consuetudine totius ecclesie recepta et probata sicut verior et recep
cior. illa sententia potuisse consuetudinem insimplicibus excusare a residen
cia quam ultimam in c. cum omnibus de constitucionibus quam ec magis com
munem testantur manica et Perorius n° 18 et 66 libro 3 variarum c. 17 n° 9
itaque que verior et receptior illa opinio potuisse consuetudinem excusare a
pluralitatis prohibicione insimplicibus et sicut innocencius et glosa verbo de iu
re patronatus in c. gracia de rescriptis in 6° [illegible] a normita nus in [illegible] bandi § 92
[illegible] n° 8° infra dicit communem Duenas [illegible] Mandosius inpraxi signature gra
cie c. Alfonsus ozeda de incompatibilitate beneficiorum 2a parte c. 1 n° 36 ubi dicit
post tridentinum et praxi receptum a parte extra opinionem generali consuetudi
ne recepta plura beneficia simplicia iura demum esse incompatibilia si quod li
bet residenciam exigat alias minime unde sequitur non posse simul retineri unum
beneficium simplex obligans ad residenciam cum altero simplici non obligan
te ad residenciam Duenas regula 71 ampliacione 6a Ozeda 2a parte c. 2°
1a 2° sequitur eius codicem simplicia beneficia simplicia esse incompatibilia l.
ex speciale fundacione aut statuto particulari l alio titulo legitimo obligat
ad residenciam personalem nam licet per consuetudinem generali insimplici
bus fuerit sublata obligacio residendi personaliter ut proxime diximus et ita
cesauerit inconpatibilitas illarum tamen consuetudo [illegible] nec e[illegible]
sit quin l ex particulari fundacione aut ex speciali statuto poset imponi be
neficiis simplicibus obligacio residendi 3° sequitur nunquam posse duo bene
ficia simplicia uniformia sub eodem tecto retineri simul quia [illegible] in
literas de concesione prebende clementina ultima de prebendis et ideo non
potest quis in eadem eclesia retinere simul duas capelanias colativas
eciam non exigentes residenciam personalem quia consuetudo numquam
invaluit adversus inconpatibilitatem que resultat ex pluralitate uni
formium sub eodem tectu et licet Duenas ubi proxime existimauerit
retinentem uniformia plura sub eodem tecto non privari ipso iure quia tamen
tes non possidet insimplicibus omnino desectus e quia vacat ipso iure ex c. literas

9º clementina vltima de prebendis excola et mandosius supra diuersum tamen e in singlicib9 disformib9 qz etiam sub eodem tecto possint consuetudine retineri in bugre et ita dignitas l personatus cum canonicatu l porcione in eadem ecclesia detinere possunt et curatum cum beneficio simplici l capellania colatiua 2ª glm vertio vnicum officium in c1 de consuetudine in 6º communit decaptum 2m supra prelatos 4º sequitur duas preceptorias Jure directo non posse simul detineri posse tamen ex consuetudine l magistri dispensatione et ita a rege catholico filipo 3º tanquam militarium ordinum magistro aliquo dispensatum e

qq sic constitutis et examinatis non obstant argumenta in contrarium aducta et 1m nam ad eius conicionem sciendum e circa pluralitatem beneficiorum fuisse in ecclesia diuersa tempora 1m tempus fuit in initio nascentis ecclesie in cuius puritate et integritate satis fuit prohibere pluralitatem c vnum c clericum 21 qª 1ª qua paulatim discrecente 2m tempus sucesit quo pluralitatis racciones exprimere necesarium fuit c sin[gula] 80 dist 2e 7º c vnio so cum raccionib9 satis consultum non esset 3m tempus fuit in quo ad penas deuenten l quarum prior fuit habentem plura incompatiuilia vnum deuere eligere aliud qz dimitere c preferente c preterea sacra noctt que pena cum facile fraudaretur sucesit 4m tempus concilii lateranensis sub alexandro 3º in 6º c qz nonnulli vbi dispositum e habentem plura incompatiuilia per sententiam coendum ee vno detento ad amisionem aliorum sed qz apelacionib9 et prelatorum negligencia execucio aut numquam aut raro sequebatur ut consat ex principio dicti tex sucesit 5m tempus inocencii 3 statim constituentis ipso Jure vacare beneficium 1m crecente contumacia vtrique est obuiandum ee non solum in curatis sed etiam in dinitatib9 et personatib9 cuius obseruacioni qz hominum auaricia detrahebatur sucesit 6m tempus Joanis 22 in extrauagante execrabilis de prebendis peonam nostri tex confirmantis et ampliantis estabaleciendos qz 1ª habentes plura incompatiuilia praeter regularitatem quo ad ordines et beneficia deuere qz vno detento cetera libere dimitere lice relinquam absque omutacione l pensione l alia commoditate que pena i regularitatis non luit in praxi obseruata nec nouiorib9 constitucionib9 confirmata posterior vero ut libere dimitat hodie in praxi requisito obseruatur 7m tempus fuit concilii tridentini in cuius principio sub paulo 3º ss 7ª c 2º prohibicio extendit ad omnes dinitates et in c 4º ad quemcumque

confirmata nostri textus constitucione et in c. 3 de reformat. textus in c. ordinari dele-
ctiwos dinari in 6° ad tollendas in iustas dispensaciones pluralitatis deinde
sub Pio 4° ss 24 c. 17 nostri textus bene confirmat sublata dispensacione et sin-
gula singulis conferendo ll. dis positum e

ergo ex omnibus videt dicendum penam nostri textus in quo cumque
beneficijs et dinigtatibus locum habere quia prohibicionem omnia comprehen-
dere supra resolui, nec obstat gravitas textus noster quatenus solum agit de
curatis dinigtatibus et personatibus quo preter hec alia non comprehendunt

nihilominus tamen contraria sentencia est verior pro cuius explicacio-
ne disputandum an pena nostri textus ad omnia beneficia extendat contra quod
l. constitucio in ceteris eo patribus edisis parro qualibus dinigtatibus et personatibus nul-
lum ee dubitacionem nostri textus penam obtinere cum eo et alijs Juribus hoc expres-
sum sit quod extendo ad oficia ecclesie quasi sinonima sunt et ita nomine diferunt
sustancia autem sunt idem quomodo accipiendum c. textus in c. accepisem de constitucio-
nibus c. ad aures de prescripcionibus c. dudum de electione c. quia non nulli de clericis non residentibus
juncta glosa verbo dinigtates dementina 1 de sequestracione posesionis et extrauaganti
execrabilis Tridentinum vbi supra tenet Panor. in c. in n° 21 communiter Decep-
tus 2m Tridinum Rubam. Berorum Mantuam ind. c. ad autem Al fonsus a Bobadilla
de in conpatibilitate beneficiorum c. 7 libro 1

videndum tamen an prohibicio et pena nostri textus haueat
locum in preceptorijs ordinum militarium que vocant encomiendas de quo loqui-
tur textus in c. dudum de decimis c. tuas de preuilegijs c. canonica de sentencia excomuni-
cacionis in quo due sunt sentencie negatiua et afirmatiua negatiua sequentibus
actis fultus 1 nam vius modi preceptorie non reputant dignitatis nec personatis
quo in illis non obtenti prohibicio pena nostri textus probat antecedens nam preceptorie
iste non consistunt in aliqua ecclesia ea eo legata ut constat quo nec sunt dignitates nec per-
sonatus patet consequentia ex supra dictis 2° enim commendatorio non eligunt in
judicem contra formam textus in c. estatutum de rescriptis in 6° et commendatores vius-
modi ponunt tanquam quid diuisum a beneficijs eclesiasticis clementina quia
contingit § tertia de religiosis domibus Corneus consilio 66 volumine 4° Pa-
risius consilio 1 25 volumine 1 Rebufus in tractatu nominacionum questione 3 n° 10
et 17. 3° quia commendatori non sunt probe religiosi nec persone eclesiasticae Soto
libro 7° de just. questione 5 articulo 3 alijs 3m dubium Montalvo Ebendano Molina
et Azebedo quos refert et sequitur Gutie[rre]z libro 2° praticarum questionum q. 111

n° 2

afirmatiua autem sentencia sequentibus argumentis comprobatur primo quod precep torie iste consistunt in ecclesiasticis decimis capitulo ex parte et nuper de decimis et auctoritate apostolica conferuntur personis saecularibus dumtaxat in illo ordine cum espiritualiter militantibus defendendi ecclesiam catolicam deferendi preces et de li biendi solenniter eucaristiam certis diebus solennibus et ita videtur constare esse ve neficia ecclesiastica et dispositionem nostri textus continere 2° facit nam in preceptoriis iure sanguinis succedi non potest et ita habet in illis locum Regulatur in capitulo 1 supra hoc tractatu tenet Lo Basius in parafrasi sacerdociorum 1 parte capitulo 8° sacramento de bene ficiis ecclesiasticis 4ª parte capitulo 16 numero 13 Navarrus in apologia questione 1ª 3° probatur nam precep torie ante quam vacent nec possunt concedi nec possunt promitti capitulo statim de concessione prebende capitulo 2° et 3° eodem titulo in quibus iura ista preceptoriis intelligenda esse docuit Rebuffus 2° tomo ad constitutiones galicas titulo ut ecclesiastica beneficia arti culo 2° glossa 2ª Baldus in capitulo 1° § 1° de feudo dato

Sed ut utrasque sentencias conformemus et articulum istum intelligamus observacio preceptorias ecclesiasticas esse quia ut supra dictum est consistunt in deci mis et redditibus ecclesiasticis loquendo tamen in rigore nec sunt dignitates nec per sonatus sed beneficia et tantum possunt deferri ad prestimonia et pensiones et stantibus diuersam aquisicionem esse an pendente nostri textus in eis habeat locum an pluralitatis prohibicione comprehendantur 3° dico quod quamvis antiquus prohi bicio hec plures personas contineret ut supra nostri tamen textus begnia solum ex tendit ad habito quales ecclesiastice dignitates et personatus ut tenet Covarrubias communis [illegible] lapsus aligacione 36 et 116 et 117 Ordinal dus consilio 165 et cum precep torie non comprehendantur sub istis ideo constat nostri textus begnam in eis locum non hauere an autem in textu comprehendantur satis supra dictum est et ita satis manet explicatum primum argumentum quod obtinet 1 2° 3° et 4° tempore attento nostri autem textus 5° tempore quod ut in sancto concilio tridentino supra confirmatum sit valuit eo quod hodie servendum est

nec obstat 2m argumentum quia constituunt aliqui nostrum textum non prohibere aliquem retinere unum beneficium in titulum et alterum etiam in conmendam in incompatibile quo casu loquitur textus in dicto capitulo qui plures 21 questione 1ª et ita dissoluunt argumentum non obstare existimant quod conmendam initium sumpsisse a Leone 4° illius textus autore sed valde in hoc decipiuntur quia in capitulo obitum et in capitulo catiniensis 61 distinctione facta est mencio conmendarum quibus iura antiquiora sunt textu in dicto capitulo qui plures nam Leo 4 pontificatum gessit ab anno 848 Pelagius vero conditor textus in dicto capitulo chatiniensis

et gregorius autor tex. s. ind.° e o bitum post 40 annos.

quoad ad explicacionem eorum iurium observo commenda re nihil aliud ee quam dare deponere vel custodie ff depositi et commendare de verborum significacione silicet quando ecclesia vacans alicui commendatur ad ministrandam tandiu quam diu aliberi de ea fiat canonica institucio d.° c. obitum d.° c. catiniensis d.° c. qui plures c. dudum 2.° de elecione tridentinum ss. 7.ª c. 2.° et 4.° et ss. 21 c. 8.°

2.° observo commendas ee in duplici diferencia nam aut perpetua e aut temporalis sui autem natura magis e temporalis et ita illa que e perpetua terminos commendes egreditur nam a principio omnes fuere temporales postea autem usu perpetue facte fuere et quamvis ab aliquibus pontificibus omino in parte fuere silicet a clemente 5.° innocencio 8.° alexandro 6.° pro illos advisum tradiderunt de perpetuis intelligitur tex. ind.° e qui plures de temporalibus autem tex. ind.° e obitum d.° c. catiniensis

3.° constituo celebrem ee questionem an commenda titulus canonicus sit de qua sunt due sentencie prima brior dicit commendam titulum canonicum ee la dacione quia dicte et titulus ecclesiasticus perpetuo pontifice legio po in personam ecclesiasticam d.° c. catiniensis d.° c. obitum d.° c. qui plures et que mad modum prohibet pluralitas in beneficijs ecclesiasticis ex tantis ita est in commendis d.° c. dudum de elecione tridentinum d.ª ss. 7.ª c. 2.° et 4.° et idis omnia in beneficijs constituta in commendis verificant et glosa in verbo commendare et verbo unam in c. nemo de mass de elecione in 6.° rebufus in prasi beneficiaria titulo de commenda dicit communem et veram opinionem gambara in tractatu dicto sive et potestate legati de latere libro 4.° an 20 gomes in regula de publicandis q. 4.ª et in regula de infirmis resinantibus q. 13 et regula de triennali q. 6.ª naua [illegible] in manuali c. 25 n.° 126 Burratus consilio 126 n. 88 2.° tomo. ojeda d.° tractatu de incompatibilitate p.ª p.te c. 14 et 2.ª p.te c. 4.°

2.ª sentencia tenet commendam titulum canonicum non ee caterum dacione non beneficio espoliatus ante omnia restituendus e non obstante quod libet defectu c. in literis c. item cum quis cum sequentibus de restitucione espoliatorum licet e bisco bus hoc tit. in 6.° nam espoliatus commenda non restituit e si constiterit de accusa tionibus quia commenda non est titulus canonicus ita glosa ind.° c. qui plures glosa verbo commendata ind.° c. si constiterit Oldraldus consilio 19 et ita iudicatum fuise in rota dicit buteus decisione 118 et 383 libro 1 qui dicunt non obstare tex. in ind.° c. dudum quia ibi tantum prohibet duas commendas simul haulere quia sunt titulus in informes non tamen prohibet unum beneficium in titulum et alterum in commendam havere qui vero sustinent p.m sentenciam respondent ad tex. in ind.° c. si constiterit ideo non dari restitu

cionem

qz commenda de qua loquitur erat temporalis scilicet ad sex menses & ita constituunt quod si esset ꝓ petenda restitucio concederet.

Ad solucionem 2a falsa est 1a qz si commenda est canonicus non esset non posset comprehendi prohibicione illius textus 2a etiam est falsa qz ex ijs que tradit Bal. in practicis c 23 versus c dm cabut si constiterit duas hauere partes in 1a loquitur de espolio per iudicem facto legitime sed quod non dat restitucionem in 2a loquitur de espolio facto iniuste in quo aptedicit textus restitucionem concedendam esse unde licet textus iste prebe sonderet non solum fauet posteriori opinioni sed potius agit partes priores.

Quare per explicacione dificultatis sequentes conclusiones constituendae sunt 1a conclusio commenda in fauorem persone fuerunt 1o institute a leone x in d. c qui plures in utilitatem autem eclesie a pelagio in d. c cat. niensis tercentas ante annis & gregorio in d. c obitum ex qua constat Alfonsum a bogeda valde errasse existimantem non reperire commendas antecio nem 4m sona sicem magimum

2a conclusio a principio commende sive per eclesia sive per sona temporales per petua a pontifice magimo duntaxat fiebant ut constat ex d. c obitum d. c catiniensis d. c qui plures ex cursu autem temporis concessum fuit epis copis ordinario commendas facere c nemo deinceps de eleccione in 6.

3a conclusio commende temporales que a pontifice fiunt ultra sex a episcopo menses non durant ut patet ex d. c nemo deinceps quod est certum in ipsius textus espece d. eclesie parochialis commendaret in duplici tamem espetie limitat. 1a q d. cap. sede vacante eclesiam parochialem commendauerit nam si ultra sex menses vacauerit durauit semper commenda ut tenet francis[cus] pa dilla in ttu de potestate cap. sede vacante 2a p. q 3 2a q d. factocus episcopus esset furiosus mente captus impeditus absens nam in casibus poterit durare commenda tandiu quandiu durauerit furor amencia impedimentum absencia argumento textus in c nequis arbitretur & illud donec ei sanitas restituat 22 q 8 2a in illis autem qui parochiales non sunt episcopus potuerit ad ui tam & in perpetuum commendare argumento textus in d. c nemo deinceps o si dicas esspecia est in parochialibus q o in alijs ius commune obseruandum est scilicet ut commenda fieri possit ultra sex menses quod voluit c geda supra

quarta conclusio qz commende 2m suam propriam naturam in eclesie utilitatem ad tempus sit ideo commenda tanquam tantum

quo modo accipiendus est tex ind° c nemo deinceps d° c si consideret d° c obitum et c catinensis p petua autem con menda inutilitatem ipse ne naturam conmen d& egredit qua racione p petuis con menda tarius fructus omnes lucrat et ple cis dis ponere potest tanquam prelatus l beneficiarius tenet Manolo xius d a regula cancelarie 32 q 7 la Ojeda supra 2m quam conclusionem auctores supra relati varias sen tencias supradictas ita conciliant p petuas conmen dias tt m canonicum ee n autem temporalis que concordia in p bat ex eo qz reparari non potest con mendam temporalem tt m canonicum ee si quidem qui tam p ex temporali con menda eclesiam obtinet constat tam canonice aponi si ee l epistola po obtinere d° c nemo deinceps cum aliis

onde resolvendum c tam con mendam p petuam quam temporalem an ca noni cum ee in ventura autem dare canonicam institucionem p prium est prelatum l bene ficiarium nan aliud c p prium beneficiarium ee aliud dominus cum sustituti subli gari quapropter Data p num c auit con mendam tt m extraordinarium ee ut testat Pau lus Emilius decisione 145 a p te

5a conclusio ut incolacione l p ovi l Deserta fiat mencio de conmenda intelligit indubio de p petua quoniam in iure ni o acc n conclusus certo tenpore Iudicat p pe tuis lectoris de excusacionibus tutor sufficit de condicione indemni

6a conclusio hauentes simul duas con mendas siue ten porales siue p petuas p locbi cione pluralitatis continent c in p bat de titulo c dudum de titulo c nemo deinceps concilium tri denti num ss e 7 a c 2° et 4° quod verissimum e l cat quersum sit an pena priuacionis ipso iure iposita p amplectat plures con mendas quod p vtraque p te dis butat Ojeda supra 1 a p te c 14 et septem argu a conquirit tandem q dicit in con mendis temporalibus n obtinere in p petuis autem p cedere ex dimenti na vnica diposicio vicarie et ex brevibus constat ex tridentino ss e 7 a c 4° vbi p hibet pluralitas et de p petua con mende p petue et innocent penavius tex g cerice ablicata con mendis p petuis

7a conclusio quamvis p hibitum sit retinere simul duas con mendas siue p pe tuas siue temporales duas tamen eclesias alteram in tt m alteram in con mendam Iure concesum c extravagante qui plures d° c dudum sed hanc p posicionem falsam ee in con mendis p petuis contendit Nab in manuali c 25 n° 126 et ante concilium triden m et in p petuis p posicionem admitti verissimum c dificultatem tamen hauet post concilium tri dentinum d a ss e 7 a c 2° et 4° vbi peculiari p hibet pluralitas c a con mendam p petu am et ss e 24 vbi sublate sunt dispensaciones pluralitatis & cum con menda censeat

facta

facta dis pensacio adq.³ saliatam dict continere decretū d' concili sed nihil ominus p
posicio est ante et post concilium tridenᵗᵐ Romane curie praxi recepta quae fica
ci et confirmatur ex eo quod dᵐ capᵐ qui plures dᵐ capᵐ dudum h co ligunt anno tru
et cum concilium triᵗᵐ solum confirmet et reformet phibicionem et penam iuris
fit consequens adhuc esse post triᵐ manere inco ruptum texᵐ ind.ᵒ c qui plures et ind.ᵒ
edictum ex quo infertur esse hodie posse retinere vnam catredalem vel pa rrochi
alem eclesiam intitᵐ et alteram incomendam sicut en toralem scie et pe
tuam neq.³ ob concilium tridentinum d.ᵒ c 2ᵒ et 4ᵒ quoniam et solum p hibet retine
re simul duas commendas h tamen interdit quod dixi nec esse obidem tri
dentinum d.ᵒ c 17 quoniam et solum phibent indure dispensaciones & autem
nobstat 3ᵐ arguᵐ ex d.ᵒ c relata d.ᵒ c illud qq respondit graci
anus ins ante d.ᵒ c relacio nem texᵐ et similes obtinere contra communes regulas Iura
d 3ᵃ ria ex dispensacione ponti ficia sed obstat grauit et nam residencia ine pis
co patibus e de iure diuino ut supra ponti fex autem h potest dispensare c 4ᵃ lim
diuinam ex Iuribus vulgaribus p.ᵒ quanbis dict dispensacio incasibus illius Iurium
n poterit coz decisio sustineri sed nobstat qz quanbis 3ᵐ sit Iure diuino residencias
inepisco patibus ut prye ritam ut supra esse dicum in x causa dispensacionem posse
ius ti ficari cum neq.³ intrinsice malum sit nec intrinsice bonum sed tantum haut
es beciem mali hoc quod e duo beneficia incompatiuilia obtinere tenent quilibet
nus Mandosius dᵃ Regula 7 et ita resoluit posse quem duos epis copatus reti
nere ex dispensacione si voluerit respondere hec una pcedere x dispensacione
dispu tacionis 2ᵐ argu ut in eis tantum p mitat retinere vnum epis copatum in
titᵐ et alterum incomendam

nec obstat 4ᵐ arguᵐ natum ad texᵐ in c sibi concesso de preeundis in 6ᵒ
d.ᵉ vm sebent actinare inter pretaciones 3 e iuris & penam secum obtinere gᵒ in
2ᵒ beneficio incompatiuili ius plene quesitum nisi et ita cum ind.ᵒ c sibi concesso be
neficium 2ᵐ beneficia ri ius integri haberat nam fructus illius erant resecua
ti n potuit priuari i plene adquisito ita tenet oq ida supra sed videt obstare
nam beneficium eclesias ticum ex canonica institucione adquirit c ex fre
quentibus de institucionibus e cum sup dicausa posessionis Regula 1ᵃ de Regulis Iuris
in 6ᵒ cum 1ᵐ autem consequit posessionem quis dicat plene Ius adquisitum e quod
autem in principio de ss terpat ornatus 3ᵒ ex diminucione fructuum n dis minui
t Ius beneficii quere 2ᵃ inter pretacio sit penam iuris ex 2ᵐ ex tritam dispu tan
di racionem obtinere in es pecie ex ind.ᵒ c sibi concesso ex equitate autem reme

et ne clericus i privatus et 2º fructibus carens quo gaud mendicare in magnum dedecus ordinis clericalis et licet 1ª inter pretacio sit frequentior 2ª autem verior et ap te qui fundatur ind.º c sibi conceso

2m que omnia deducat vel intelligens ad textum in c pastoralis § q 1 ubi probat quod episcopus cuius diocesis capta ab hostibus licuere promoveri ets ad alterum episcopatum et priorem detinet et eadem habet unum in actu et alterum in aptitudine ut notat cuius exemplo poterit ille qui unum beneficium curatum habet in actu alterum in aptitudine et actu detinere d.º c pastoralis c sibi conceso quod quotidie fit sepenumero patte quiale ad aliam pet quiam et populum transeunt ita dicet gla. dicto patto quiatus in c licet canon de electione in 6º qui ictus alligacione 8ª congerens 4ª argumenta quandis contrarium tenent in sentencia hoc commune sententiam 2m cardinalem h 8 et speculator in d.º dicto pensacione et aliqui moventur ex eo quod hoc quod est beneficium curatum pendet ex edificiis suis finibus et limitibus et prelati institucione ut supra q.º ex de sec tupa do quia mox ista lite natura beneficii curati quidem tenendo hanc sentenciam dependent ad textum ind.º c pastoralis et ind.º c sibi conceso ut procedat specialiter in tex es uacio ne pona ficia textum autem ind.º c pastoralis qui in episcopatu conceso in commendam et pretereа q2 Gregorius conditor illius textus multa annis precesit textum nostrum et ideo pena illius textus non potest locum habere in specie textus ind.º c pastoralis

nihilominus tamen 1ª inter pretacio verior est textus enim ind.º c pastoralis loquitur de episcopatu dato in commendam sed in confirmacione canonica ut ex dicto textus colligit et probat ex eo quod licet gregorius precesserit textum nostrum tamen pluralitates prohibitio gregorium precesit ex c de decim 21 q 1 et eo hoc stante dicit idem gregorius ind.º c pastoralis posse admitti ut qui duos episcopatus detineat unum in adita et alterum in actu q.º fatendum est non esse incompatibilis

sed hec singularis q.º ansi episcopatus et beneficium reducat ad actum habeat locum pena nostri textus et 1 c certum in episcopatu non habere locum ind.º c pastoralis et ideo in episcopatu recuperato ab hostibus tenet episcopus permanere et 2m dimittere q2 cum prior 1ª sit et sine licencia pontificis magni non poteret illud dimittere d.º c pastoralis cum sequentibus d.º c inter corporalia de translacione episcoporum in curatis autem et dignitatibus idem est tenendum et videtur dicendum argumentum textus in contrarium autem silicet ipso Jure vacare suadet nostri textus constitucio tum dte in hac specie beneficiarium posse eligere quod maluerit qui ante nostrum textum itaerat dii positum

c. Deferente c. preterea hoc tº et cum in specie proposita esset nisi txs bena ex supra tra
ditis apte deducitur dispositionem txs in dº c. Deferente dº c. preterea remanere
integram et ita constat ex viis modi esse specie electionem competere

Dubitatur etiam indubium intra quantum tempus eligere de
beat nam in dª extrauaganti execrabilis dat spacium vnius mensis et in eadem
tenore ss c. 7ª c. 7º sex mensium quod tanquam posterius obseruandum c. 2m
dº ce da supra sed estat valde quia concilium loquitur in dissimili specie scilicet ut
habentibus plura ut ne specia incompatibilia tempore promulgacionis tridentini
exequitate sex menses fuerunt concessi ut sibi consuleret post ultra hanc
autem speciem concilium non obtinet quare verius c. in specie proposita tempus
assignandum esse a iudice argumento legis l. ff de iure deliberandi unde iº
deducitur in curatis et dignitatibus tempus assignandum esse cum lm beneficium
quod erat in auditu deducatur ad actum 2º idem obseruandum 3º quis ha
bet plures ecclesias propter tenuitatem nam si singulis fiant statuendum erit
tempus ad eligendum in specie txs in dº c. vnio c. eam te de etate et qua
litate 3º idem erit si habenti vnum in ttlm et alterum in commendam in
commenda deducatur ad institucionem 4º hoc erit obseruandum in specie
txs in c. gracia de rescriptis in 6º 5º idem statuendum c. in specie txs
in dº c. si tibi concesso quia cessante reseruacione fructuum electionem competere
obiciant multi ex supradictis 3ºnum autem verius et perspicius c. si
licet lm ipso iure vacare ut litere ex prese demonstrant 6º esum c. ut quam
diu fructus ipsius non perceperint lm reputare vacare ut tenet gla comu
niter decepta nec obstat quod superioribus respondere videatur quia responde in
superioribus exemplis electionem dari quia in illis non obtinet nisi txs pena
in specie autem txs in dº c. si tibi concesso verius nisi txs benignam locum
habere exequitate autem eius execucione suspendi quandiu durat reser
uacio fructuum

nec obstat lm argum quia respondeo txm in dº c. gracia non solum non permitere sed po
tius improbare pluralitatem beneficiorum incompatibilium remittit tamen ipso pe
nam nisi txs peculiaris racione sicut propter iustam instancie causam ob quam
dat electio retinendi illum quod maluerit quod ex litera ipsius txs constat

nec etiam obstat 6m ex dº c. licet episcopus cuius respondeo
nihil illum txm dicere 3ºnum nisi in docet enim in iª parte lm beneficium posse
ab episcopo libere conferri ut ex prese statuitur c. in iiª autem parte statuit ab
eius possesione non esse clericum amouendum antequam in ius vocetur et audiatur
et iudex declaret eum pluralem esse que quidem declaracio est in penis ipso iure
latis necesaria c. nec pena execucioni mandari poterit ante iudicis declara
cionem ex txu in le cius qui de latorem de iure fisci c. cum 2m lege ff de con
fiscacionis de hereticis in 6º vnde si obtinens plura incompatibilia personis po

sessione

ante declaracionem incurberet debeat ante omnia restitui et e in literis de restitucione spoliatorum

Sed huic solucioni obstat graviter quod in ista specie textus in dicto c licet episcopo spoliato resistit ius commune textus cum similibus spoliato autem cui resistit ius commune denegatur restitucio ex textu in c ad decimas de restitucione spoliatorum ibi et confirmatur quia quando spoliato notorius [illegible] defectus denegatur illi restitucio c constitutus de filiis presbiterorum c cum ecclesia sub trina de causa posessionis c significas de electione obtinenti [illegible] plura incompatibilia obstat notorius [illegible] defectus ex quo Panor. [illegible] Beroyus [illegible] in c in literis de restitucione spoliatorum [illegible] in l naturaliter § nihil commune de adquirenda possessione [illegible] supra [illegible] existimantes spoliato in dicto c licet episcopo [illegible] restitucionem

[illegible] autem [illegible] immo spoliatum ante declaracionem Iudicis restituendum fore in hac specie voluit glosa [illegible] in dicto c licet episcopus [illegible] Geminianum [illegible] et [illegible] Francum [illegible] Oldraldum consilio 227 Navarrum in c accepta de restitucione spoliatorum opposicione 10 magis [illegible] communem [illegible] Socinus nepos [illegible] 318 Bolognetus [illegible] in dicto § nihil commune Menochius de recuperanda remedio [illegible] 302 et ita [illegible] in Italia [illegible] pronunciarum testatur puteus decisione [illegible] libro [illegible] nec obstat ex [illegible] ipso iure resultare notorium defectum iuris et [illegible] quia respondeo notorium iudiciale quod resultat ex sentencia confessione [illegible] iudiciali [illegible] [illegible] impedire et spoli restitucionem ex ditis iuribus notorium autem extraiudiciale quod nulla potest [illegible] celari et impedire spoli restitucione quale est quod consurgit ex evidencia facti et inspeccione oculorum c quoniam de filiis presbiterorum c [illegible] c via de [illegible] clericorum notorium autem extra iudiciale quod potest aliqua tergiversacione celari non impediri ex bono restitucione ante iudicis declaracionem et quia hoc quod est havere duo beneficia incompatibilia ex tergiversacione [illegible] causa excusari potest sicut dispensacione [illegible] ignorancia [illegible] [illegible] quod alterum haveat in commendam [illegible] dumtaxat

nec etiam obstat ubi ius commune resistit denegari restitucionem ex spoli ex dicto c ad decimas [illegible] c constitutus quoniam [illegible] primo [illegible] quando ius commune omnino et absolute resistit [illegible] non resistit simpliciter [illegible] in aliquibus casibus [illegible] et ita cum aliquo [illegible] beneficiorum pluralitas [illegible] iuris resistenciam impedit spoli restitucionem que est melior solucio quam illa quam tradit Navarrus [illegible] oposicione 10

ex quo consequitur necessarium [illegible] incompatibilia ab ordinario in [illegible] de causa pluralitatis sumarie conosci et inde declarari illum esse pluralem postquam declaracionem potest episcopus nisi [illegible] ex causa

tio ne consi(stit) terit non obstante apelacione clericum amouere a possesione prioris
in quo terminis clerico non e(st) concedenda destitucio alias sent(entia) erit destituendus ex
d(ic)to c(apitulo) licet episcopus

non obstat 7(m) argu(mentu)m cui plene satis factum e(st) in pacione de ea dendi in duo deci
mai lacione

nec obstat 8(m) q(uia) licet u(erum) sit magnam esse in episcopis obligacionem dispi
cias episcopatum fructus in necessitates pauperum conuertere ut est Juribus in loco alia
tis et tenent Nauarrus 88 et Sarmiento supra intelligit tamen de fructibus fru
ctibus post necesariam persone et familie deducionem in qua comprehendunt
omnes sumptus inter lotigio debiti pena qua afficiuntur episcopi propter neglegencias
non conferendi 7(m) beneficium vacans ipso Iure

nec obstat 9(m) nam illa p(ro)posicio in beneficiorum distribucione non est hauen
dam accepcionem personarum ex Juribus in argu(mento) relatis procedit q(uan)do in eclesie iniurias
et p(ro) Judicium sit personarum acepcio et principale fundamentum e(st) poten
cia l(ibet) nouilitas alia temporalis afeccio ut bene explicat t(ex)s in d(ic)to c(apitulo) venerabilis
et glo(ssa) quoniam multos gla(diu)s inuidia in c(apitulo) quoniam 24 q(uaestione) 1(a) u(erum)m q(uan)do nouil
lis virtute et ciencia polet mayoribus tunc Jubat meritis nec nouilitas eclesia
detrahit sed potius Jauet nec obstat argu(mentu)m q(uia) licet apud deum non sit hauenda
accepcio personarum Iacobi epistola 1(a) c(apitulo) 2(o) et in esterioribus et Judicialibus eadem
tradatur constitucio e(st) sacerdos 26 q(uaestione) 7 Regula in Judiciis de Regulis Juris in 6(o)
q(uia) cum deus in eclesia Jerarquia ordinem constituerit in eclesia militanti or
dinem esse constituendum ee docuit tridentinum ses(sione) 23 de sacramento ordinis
c(apitulo) 4(o) ordinis natura personarum diferenciam exigi et diferencia in personis ut diuer
sum ius constituat necesaria e(st) et ita in celesti Jerusalem et eclesia triunfan
ti inter ipsas potestates ordine distinguntur arcangeli apastoli martires et cetera
et in eclesia militante pontifices episcopi dignitates et beneficiati in electis
in Judicialibus quoad penas et preuilegia diuerso Iure censentur nouiles et in
nouiles liues et seruus indignitate constitus et priuatus vir l(ibet) mulier l(ibet) 3(a) ff
si quis in grauius ff ad l(egem) Corneliam de sicariis Leg(em) aut facta ff de penis l(egem) qui 3(a) 24 q(uaestione) 1(a)
cum aliis congestis a Tiraquelo de penis temperandis causa 8(a) et 29(a)

nec obstat 10 argu(mentu)m quod continebat quistionem illam dificilem scilicet
quo Jure introducta fuerit pluralitas de qua satis dictum e(st) in pacione deciden
di in 2(o) notauili principali dubitant tamen DD an noster t(ex)s dum agit de
personis sublimibus procedat solum in Regum l(ibet) principum filiis p(ro)ut insinuare videtur

t(ex)s

ind.ª et travanti anti extravaulis b De fium filijs vbi teneo dis pensandum novi litatatem et ita praxi receptis simum e 2º dubitant vtrum ad dispensandum debeant simul concurrere litterale eminencia et generis nocilitas omissaque dispensatione an dicio et conjungat dis ... magis placet ut in specie sua quodlibet dis sesusficiat ad dispensandum ac p teria dicio et dis iunctive vsur pat

n obstat 11 argum ex d.º c santorum 70 dist. qz ibi gla in indualibus Dispondeti lum txm cohligianas ... observante dispensationem sed i ... quod veri simum e in curatis dignitatibus et ... secus tamen in simplicibus qz c.ª pluralitatem lorum vtilis ... episcopi legari dispensacio ex ... txu a ... de consuetudine ... nisi ... formia c literas de concessione ... clementina vltima hoc tt.º Panor. in c extra ... n.º 41 infra Mandosius vbi ... 12 n.º 17 interpretantes txm ind.º c santorum obtinere in simplicibus n incuratis nisi ex magna et necessaria causa ... duas communes ... verio rem tamem ... posse ... episcopum dispensare ... inqualibet specie ad ... apostolicam ... in qua specie ... txm ind.º c santorum ... in praxi n ... qz ... apostolica dispensat in episcopatibus curatis dignitatibus ... literas ... formibus in simplicibus tamem ... dispensat ... episcopus sive sint vni formia sive difformia et ... capelanie sub eodem tecto ut docet Mandosius supra in praxi signature gracie ... dispensaciones sub eodem tecto

ergo explicandum e tridentinum ... 24 c 17 prohibens retinere simul catedralem et parroquialem vbi opinantur plures ... parroquialem simul et canoniam in ecclesia catredali ... qz n loquitur de catredali ... episcopatu et parroquiali sui natura incompatibilibus nam in illis prohibita e pluralitas sive sint ... vni formes sive ... concilium n tamem prohibet parroquialem et canoniam simul obtinere et ita fuit declaratum a sancta congregacione quamvis ... obligacionem posset ... pori s intervallum ... tridentini formam et ita si poterit vtrique ... deservire hinc ... dispensacione ut est fuit declaratum ... observandus ... in ... simplicia cum ecclesia incompatibili qz ... obtinere ... in compatibilibus

n obstat 12 argum qz ad ... explicacionem ... disputandum erit

an consuetudo clericus potest excusari a pluralitatis interdicto et negativa probatur 1 ex rationibus adductis ad rationem decidendi 2º ex processu hoc probat textus in c. literas de concessione prebende etiam si in memorialis, sic ex c. 1 de consuetudine libro 6

affirmativa autem sentencia videtur probari ex eo quod sepe non pluralitatis prohibicio ex causa delegatur, scilicet in respectu textus in c. in c. qui plures 21 q. 1ª in c. unico 10 q. 3ª c. eamtes dectate et qualitate 1º et ibi concessio quod que lege possunt fieri possunt etiam consuetudine textus in l. de digg. ff. de legibus c. ultimo de consuetudine 9º 2º dispensacione potest qui detinere simul incompatibilia ex nostro textu sed quod dispensacio legis prohibicio possunt fieri etiam in consuetudine possunt c. novit de iudiciis c. cum contingat de foro competenti c. cum ecclesia sub trina de causa possessionis quod consuetudini permitti potest ———

in qua questione omissa sententia aliquorum distinguo consuetudinem in rationabilem et immemorialem non valere rationabilem autem et legitimam validam et formam esse dicit rationabili intelligitur textus in d. c. in de consuetudinibus in l. cuius dicisio non procedit in consuetudine legitima ut eis verbis constat introducebat autem ut quilibet canonicus absque delegatione posset duas dignitates seu personatus detinere in qua specie etiam dispensatio esset iniusta si tamen consuetudine introductum esset ut catredaticus teologus vel iuris peritus aut filius regis vel nobilis possit duo incompatibilia simul detinere valida consuetudo esset quemadmodum esset dispensacio ita respondit 3 lainc. D. Tho. quodlibeto 9 art.º 15 Navarrus in manuali c. 25 n.º 127 Soto libro 3º de iustitia et iure q. 6ª art.º 3º ex qq. finit argumentum et textus ad laudem et gloriam sanctae et individuae trinitatis patris et filii et spiritus sancti

finis argumenti
et txs in c de
multa

4

Al Ex.mo S.r D.n Antonio de Barreda Yas-
carr de principe de Esgovbia Duque de medina del
campo Duq.e de Ciudad R.l

Al Exelentissimo Señor D. Antonio
de Barreda y Alcarate Principe de Segobia
Duque de Medina del Campo Duque de Ciudad
Real Conde de Vellafunfritta Conde de
Ballecas Conde de Laguna Marques de Ca
maramala Marques de Lalitba Marques de
Agreda Marques de Villoria Señor de Aus
ta Señor de Castania Señor de Guesca Señor
de Vorda Conde de Estella y Marques de
San de Balthan y Señor de las Casas de Barcon
Comendador Mayor de Jaen Comendador de
Alcantara Virrey y Capitan General del Reino
de Napoles y Mayordomo Mayor de Su
Magestad

SEQUITUR TITULUS DE IURE IURANDO

AD RUBRICAM

A Doctore Basso Arrio.

Varias Continuaciones R[e]. praecedentes sumitque so—
nis et muneracorum sumit praecedentia superaquo

mentum Delibat et ab onere probandi l. eum qui ff. de iure iurando ibi qui probat aliquem per iuramentum afirmase non compellitur veritatem facti alli as probare quia pro iuramento presumitur l. 3. § dato et diuisim ff. de iure iuran do meritò post text. destruxerunt cum fuit subieta hec ratio —

sed Alciatus non aduertit continuacionem abs excogitatam laborare eodem vicio quod impinxit Decepte continuacionem nam post text. in dicta l. eum qui et in d. § dato loquitur de iuramento quo delatum in defectum probacionis et post text. ubi sequitur agit de iuramento in contractibus adhibito l. 1. nomisquam ubi confirmato rio agitur ab incedenti et minus principali non potuit Alciatus desumere continuacionis ratione —

Verum in hoc varietate ad herendum cum nos continuacio ni Decepte nec obest quod dicit non debeat continuacio fieri ad incidenciam quia contin git plerumque continuacionem sumi ab incidentibus et ab incidencia deferri quem ad modum observant Decius 3a lectura nº 4 et pur puratus nº 2 et Bolane tus nº 48 ubi Rª C qui admitti —

pert petat igitur continuacioni Rª proconicione illius tria pertratanda sunt in primis a pendum est de etimologia eius nomini iusiurandum 2º de diffinicione illius 3º quotuplex sit explicandum et quo ad primum observandum est Panormitanum post afirmase hec tria nomina iusiu randum iuramentum et sacramentum esse sinonima secuntur Felinus et Alexander de nebo et Corsetus in d. BD in c quanbis pactum de pactis in 6 in prin cipio 1 parti nº 2 Sebastianus medices in tt de diffinicionibus 2ª parte c. 4 nº 9 tomo 18. diuerso tamen et quod sacramentum idem significat quod iuramentum siue iuru randum probat text. in c. qui sacramento 22 q. 4 et in c. querelam in tr. hoc et autentica sacramenta puberum C si aduersus vendicionem c. 1 § item sacramen ta de pace iuramento firmanda in usibus feudorum et plurima loca elegancie plena ex Quintiliano festo Cornelio tacito Suetonio tranquilo et allis decensent BD nº 2 —

quare eo est improbare contraria sentencia Alciati nº 25 usque ad nº 28 existimantis inter ea nomina differenciam esse quod sacramentum significat et iuramentum quod fit supra sacrum videlicet altare Reliquias libro evangeliorum iusiurandum significat et iuramentum quod fit in iudicio et iura mentum quod nudi verbis prestatur extra iudicialiter absque aliqua sacre tactura

quidam merito quia ex omnibus supradictis et pluribus aliis nullam differenciam inter ea consistere liquido constat et obseruat BB d[omi]n[u]s 2 [illegible] apud veteres cinicos ad finem.

Iurandum autem a iure dicitur et ex eo ab iure deribatur quod id quod iuratum preste habendum sit et veluti ius sancte seruandum l. 5 § dato ff. hoc titulo [illegible] in eo diuinum numen pro iure veritatis constituitur quasi iurare non sit aliud quam deum pro iure veritatis constituere aut ius veritati [illegible] deo cui tanquam infallibili veritatis datorum et conuictorum veritatis suo testimonio esse velit et egregie animaduertit BB loco superiori ante n. 3.

quo ad 2m attendendum est Panormitanum allegandum deinde Corsetum et Alciatum [illegible] varias diffinicionis iuramenti [illegible] Iohannis de Selua in tractatu de iure iurando [illegible] Sebastianus medicis [illegible] c 4 et pro [illegible] in suma [illegible] iuramentum ita diffiniuit quod est asercio vel negacio de aliquo licito [illegible] Dei sacri abtestacione firmata sequitur Angelus de Clabasio in suma verbo iuramento in principio set ea diffinicio communi [illegible] Panormitanum improbata est quia ex eo sequeretur nullum posse male iurare quod verissime falsum est.

quare illa diffinicio verissime magis placuise videtur quod iuramentum est asercio vel negacio de aliquo facto vel faciendo Dei sacre abtestacione firmata ita allegandus Panormitanus n. 13 felinus Corsetus et Alciatus [illegible] Tho. 2a 2e q. 89 ar. 1 et diuus Cayetanus et Aragon idem Tho. in 3 sentenciarum distincione 39 q. 1 suma astagena libro primo tt. 17 in principio diuus Antoninus 2 parte tt. 10 c. 3 Siluester verbo iuramentum 1 in principio Selua de iure iurando 1 parte q. 1 Nabarrus in manuali c. 2 n. 1 BB [illegible] Sacchim in inicio 1 partis n. 1 Soto libro 8 de iusticia q. 1 articulo 1 medices de diffinicioni 69 [illegible] 2a parte c. 4.

in qua diffinicione consenciunt omnes afirmacionem vel negacionem [illegible] formaliter [illegible] prolacione [illegible] et virtualiter sicut cum alliquo dicente [illegible] tangit librum vel [illegible] habetur pro iuramento [illegible] autoribus proxime laudatis et nomine Dei sacre in eadem diffinicione

tme

intelligitur deus aut aliquid dei in quantum est dei quia iurare nihil aliud est quam deum in testem vocare divus Augustinus in sermone 8 de verbis Jacobi appostoli epistola 137 ad Bonifacium et c. etiamus in c. et si christus infra hoc titulo le i titulo ii parte 2a Alexander de nevo n. 1 Antonius Silvester et ubi proxime —.

Sed contra hanc diffinitionem plura faciunt difficultatem in primis qui promittit in fide sua minus affirmat quam per religionem et deum et tamen ille dicitur iurare c. pervenit 2 infra hoc titulo gl. in c. 2 de desponsalibus et in c. querelam ne prelati vices suas Angelus Alexander et Jason in l. 3a § iurari ff. hoc titulo igitur non est perfecta diffinitio —.

2o quia affirmat sub periculo anime sue dicitur iurare c. fraternitati de frigidis et maleficiatis Innocentius Ostiensis et Baldus ibidem c. et si christus et tamen tunc non affirmatur aliquid per deum igitur corruit ea diffinitio —.

3o quia iuratio potest dirigi erga hominem et c. debitores c. si vero c. cum contingat infra hoc titulo c. 2 c. commissum de sponsalibus quia iuramentum non semper defertur et dirigitur in deum —.

Quae tamen minime suffragantibus vere pro ea diffinitio nec obest difficultas quia ad resolutionem illius sciendum est idem esse contrahentem hanc prestacio et interposicio fidei sicut iuramentum nam iuramentum esse probatur ex c. 3 et quanto c. querelam infra hoc titulo et ex d. c. 2 de sponsalibus ex illa decretalibus curatorum contrarium vero colligitur ex textu cadaveres de his quae vi et in c. pervenit fides iuroribus c. ultimo ne prelati vices suas ubi iuramentum et fidei tamquam diversa constituuntur et ideo gl. in c. querelam hoc titulo et in c. 2 de sponsalibus et in ultimo ne prelati vices suas dicit interposicionem fidei iuramentum esse secundum Angelus Alexander et Jason ibidem § iurari quare Andreas Antonius et Panormitanus delati ab ebrietato ante n. 7 plurimos deferunt 50 in c. quamvis pactum in parte § 2o Padilla in l. si quis maior n. 33 C. de transactionibus conclusione 1 n. 28 Nicolaus Moronus de fide tregua et pace in parte 9e 16 Loredo in collectaneis ad decretales collectanea 76 n. 4 contrarium tamen voluit glossa ultima in c. ultimo infra hoc titulo et in c. constitutus de transactionibus sequuntur in modo la in c. cum tempore de arbitris Antonius ibidem cadaveres Cinus et Baldus in l. nequaquam rerum fidem si quis ff. ex causa

mayores Deferunt et plurimos ibi Padilla Antonius gabriel et lene do
ubi proxime —

obtinuit tamen inua consto bersia illa distinctio ut in
interpositio fidei christianae catolicae l. diuinae iuramentum sit quia cum fides
christiana catolica l. diuina ut res sacra potius maniuar adducitur veri
tati et ideo conpetit illi iuramenti distinctio interpositio vero fidei humanae
iuramentum non sic humanam fidem Appelat vulgo la fe de hombre
de biem de hijo dealgo o de caballero) et ita post Alciatum Cayetanum
et soto ibi dicto § 2 n 2 felinus n 15 in c. 2 de sponsalibus et ibi beniugrego-
rius Penellus Padilla guttieres et allibi quos refert et sequitur domi-
nus Fernandus de mendoca libro 1 disputacionum iuris ciuilis c 6 n 7
2 quam distinctionem debemt conciliari et intelligi iura et auctoritates
De la fe saberius que ininbi cem pugnare vi de bantur —

et non minorem dificultatem habet
utrum in dubiis interpositio fidei sit accipienda de fide diuina catolica
et christiana quae virtus teologica est hanc vero de fide humana videli-
cet quod qui dicit pono fidem meam in hanc sormisse suam ipse B3 ... Caye-
tanum et Soto ubi supra censuit in dubio deberet intelligi de fide humana
set etiam ut debeat intelligi de fide diuina voluit Alciatus in lege si quis ma-
yor ubi in uocato l. de transactionibus et ibi Padilla n 37 et Cansius dicens
communem n 75 Pinelus vero in lege 2 c. de rescindenda venditione 3 a par-
te c 1 n 12 et Abendanius de exequendis mandatis c. 27 n 6 tamhane
distinctione con ponunt ut si fides simpliciter in corfirmationem promis-
sionis interponatur de fide humana sit intelligendum si autem bona fides
de christiana fide debeamus interpretari sequitur guttieres in auctentica sacra-
menta puberum C si adversus venditionem n 149 omnes tamen senten-
cias istas acute et eliganter reprehendit dominus Ferdinandus de Me-
ndoca dicto c 6 n 8 sequi n 9 prudenter resoluit controversiam hanc ex per-
sonarum qualitate esse dirimendam vero etiam consensio fuerit di-
simile ex quo per facile est disiudicari illam procedere ubi interpo-
nitur fides christiana catolica l. diuina cuius interpositionem iura-
mentum esse per quem consumerit et tum non minus affirmatum quam
per deum et religionem —

non etiam obstat 2 dificultas quia adillius quaeque

ubi

explicacionem inquirendum est an asercio vel negacio per creaturas sit iuramentum et circa hec statuendum est dupliciter iurari posse per creaturas uno modo constituendum in illis iuramenti finem et tribuendo illis deberem ciam que deo debetur et tunc talis asercio vel negacio iuramentum non est immo est potius species ydolatrie et blasfemie eius sic veritatis afirmacio de racione quod tunc non afirmatur vel negatur aliquid per atestacionem dei sacre ——.

alteromodo potest iurari per creaturas referendo eas in creatorem cuius numen et majestas in illis asistunt et lucet et resplendet seu quae ex parte a divigio creature sunt condite ——.

et hoc casu licet iurari per creaturas et asercio vel negacio per illas facta iuramentum est quia iuranda per illas implicite iuratur per deum in quem iuramentum refertur et dirigitur tex. optimus in c. et si christus in fra hoc titulo docent plures quos refert et amplectitur assiatus tomo 1 libro 11 Thomas 2a 2e questio 89 articulo 6 et 5 caietanus et Aragonensis in dicto c. quanbis pactum 1 parte § 1 numero 5. Soto de iusticia libro 8 questio 1 articulo 6 Nabarrus in manuali c. 12 numero 4 facit tex. elegans in lege qui per salutem 33 ff de iureiurando ubi qui per salutem suam iurat licet per deum iurare videatur respectu enim divini numinis iurat ——.

benetamen notandum est quod etsi iuramentum per creaturas iurantem obligat in vim iuramenti tamen ubicumque iuramentum requiritur pro forma non sufficit iuramentum per creaturas et ideo non sufficit interesse nec ubi requiritur pro solemnitate ut in iuramento calumnie vel ubi adhibetur pro balliditate contratus ubi ex eius serie contratus contingat in fra hoc titulo et in c. licet mulieres eodem titulo in 6 et in c. quanbis pactum de pactis eodem libro et in autentica sacramenta puberum C. si adversus vendicionem cum similibus prout observant inocencius et Baldus relati et probati ab Alciato in dicto numero 15 Alegandus et iasson numero 1 2 et 3 in lege 3a § iurari ff hoc titulo quare et in forma ad argumentum notandum esse eum qui afirmat sub periculo anime sue et tunc iura per deum quia tali afirmacio eum sensum habet ita deus servet vel perdat animam meam ut explicant omnes in dicto c. fraternitatis ——.

Ex quo infertur ad questionem an iuramentum factum per falsos deos sit servandum et habeat racionem veri iuramenti quod ad perjurium et alios iuris efectus inquirino concilio et panormitanus

nus in c. et si christus in fine hoc et censent sit iurando commitit gravissimum peccatum et tamen iuramentum servandum sit secuntur Alexander in l. 3 § ultimo ff. de iure iurando Selva in tractatu de iure iurando 2 parte q. 1 n.º 8 Marquardus de iudeis 2ª parte c. 8 n.º 13 et n.º 14 Diversorum divus Bonaventura in 3º sententiarum distinctione 39 articulo 3º Boloñetus in de estipulacio hoc modo concepta n.º 99 ff. de verborum obligacionibus quorum opinionem videtur afirmare auctoritas divi Augustini c. movet 22 q. 1 et c. ecce 22 q. 5 ——.

contrarium vero immo non obligari ex iuramento sed solum ex fide prestita et racione promissionis ipsius docent Bartolus et Baldus in d. l. 3 § iurari autem ex premeta in d. c. movet Divus Antoninus 2ª parte titulo 10 c. 4 in principio S. Thomas 2ª 2ª q. 89 articulo 1 ad 2m inclinat Soto libro 8 de iusticia q. 2 articulo 8 adducuntur ad sic senciendum quia quando per falsos deos nulla antecedit atestacio Dei sacre et ideo habere non potest racionem veri iuramenti ——.

Verum autem in d. c. quamvis pactum 1ª parte § 1 n.º 10 Alvarus opiniones contrarias distincione videtur conposuisse ut quod si iuramentum fiat per falsos deos quos veros esse existimat qui iurat iuramenti vim et efectum habebit propter opinionem illius a quo iuramentum prestitit et sic debet accipi sentencia divi Augustini in d. c. ecce si vero iuramentum fiat per falsos deos ab eo qui prorsus sentit eos deos falsos esse tunc iuramentum hoc non habet veram racionem iuramenti quia deficit propria diffinicio iuramenti quando quidem nec Deus neco opinione divinum testimonium aducitur in tali iuracione ad veritatis confirmacionem consensit Soto d. articulo 8 ubi locet rogas fortasse et ideo magis prout et ad textum in d. c. movet respondendum est Augustinum non docere iuramentum presertim per falsos deos obligari ex vi iuramenti sed ex fidei promisione que in tali iuracione reperitur ——.

dicendum non obstat 3ª dificultas quia etsi in bo liut eximiam contencionem tamen iuramentum fiat super deo principaliter ambo aliquando possit de quaeri sed ut in c. contra hoc et nihilominus tamen quidquid sit de hoc quod breviter respondere potest ad heam dificultatem quo ad racionem iuramenti in hoc fiat quod fiat deo principaliter ——.

aut tacite hui iurati sensu solum requiritur quod divinum numen invocetur et adduca
tur in testimonium et confirmacionem eius quod asseritur l. quod videtur contingit etiam
quando per partes iuratur brevitatis causa aliter —

vim difficultatis occasione Alciatus ibidem rem
inspicit ad quem an verba sint de necessitate iuramenti neque decernere dis
crepantes opiniones prima est panormitani in c. et et seni cini et butri in autentica
sacramenta puberum cum ad cursum benedictionem verba nunquam esse de
necessitate iuramenti quam ipse Alciatus docet approbatam in pratica
est ex diametro contraria quam tenent Bartolus Baldus Albericus Cali
cetus et Fulgosius in l. qui iurare ff. hoc t. et Romanus in l. 1. ff. de verborum
obligacionibus 3a est pauli martini et Alexandri in l. qui iuravit ubi Iason
et in l. 1. ff. de verborum obligacionibus ut in eo qui potest loqui necessaria sint
verba secus in eo qui loqui non potest —

in qua opinionum varietate veriorem puto
hanc posteriorem opinionem frequencio re calculo esse receptam ab indub
itatis civilis professoribus ut affirmat Crotus in d. l. 1. ff. de verborum obligacionibus
coluna 4 et ibi Socinus iunior n. 47 2am autem approbatam esse magis com
muniter ab interpretibus iuris canonici ut testatur Corseus in d. c. et Gotus
et aliciado et Butigella coluna ultima in d. l. 1. ff. de verborum obligacio
nibus defendit ibi in d. c. quanvis pactum in initio 1. parte n. 4 et 5 Angeli
ture et dicens satis equum et in pratica servari Socinus iunior d. n. 47 et ipso
magis probo cum potissimum racione os iuramentum Deo prestatur qui
mentis inspector est c. si quis in ueniret 14 q. 5a cerubescam t. 32 distincione
et hinc est quod mutus iurare et ferre testimonium potest ad cursus ius
cam requiritur iuramentum ipsa in c. tercii 3 q. 9 docet per positus in c.
cum apud des ponsalibus Alciatus et ibi ubi supra Bo Lonetus n. 91 in d. l.
ff. de verborum obligacionibus eatenus de diffinicione iuramenti —

quod 2um vel sciendum est iuramentum
esse duplex unum iudiciale quod prestatur in iudicio alterum extra
iudiciale quod fit et inter pontificis extra iudicium Maranta de ordine
iudiciorum 6 parte de iuramenti in principio iudicialis varias spe
cies tradunt autores in l. admonendi de iure iurando quas late
prosecuntur Maranta et Asinius ubi proxime extra iudiciali
de iuramenti quanvis varie forme ad dotori bus recensentur ob tres pot

issimum

sortimum dividuntur scilicet ad iuramentum asertorium confirmatorium
promisorium Serafinus de Serafinis in tt.° de previlegiis iuramenti in pre
facione n.° 8 Gutierres ubi supra iuramentum asertorium est ubicunque quis
iureiurando asserit aliquid esse de h. l. huiusce de preterito confirmatorium
quod est illud per quod iuramentum confirmat quod promisit se servaturum ut in
especie text. in authentica sacramenta puberum C. si adversus venditionem
et in c. cum contingat infra hoc tt.° et in c. quanvis pactum de pactis in 6
denique promissorium ex quo promittitur aliquid dare l. fieri ut in especie
est text. in c. debitores et ad nostram in est tt. c. veniens c. si vero et quemadmodum
c. quintavallis infra hoc tt.° et in lex qui proeo § de fideiussoribus ita Serafinus
et Gutierres ubi proxime catenus de his

AD TEXTUM IN C. I

Certum non est quis fuerit auctor huius decretalis quidam enim Gregorio 9 quidam Gregorio 8
et alii Gregorio 7° atribuunt observant Bellamera in summario inter in c. 2° Antonius con
cius in eiscolis ad hunc text. et Antonius Agustinus in 2 collecione decretalium
libro 2 tt. 16 c. 4 ex eo quod text. communis est cola usque adeo ut Panormitani text.
et Alexandro de Nebo inter ea deducit conclusionem creditores compellantur relaxare
xare iuramenta de usuris sibi solvendis et adycit Baldus n° 1 in the trino relaxa
mittunt episcopus potest remittere ad relaxare et observat ita expresse in
integra decretali et sequitur Felinus inter et tacim in pratica Pio se tam quod Baldus in
quit de integra decretali non sic serius in integra relata et Antonio concius
et Antonio Agustino communis tamen consensus est omnium interpretum et
Innocencio et Hostiensi visis ad Felinum et Alexandrum de Nebo sexto n. 2 et x.

colligi

creditore non remittere etsi eo cum juris juramentum delaxare.

Panormitanus vero generalius sic ramagis potest ad relaxationem juramenti cuius implementum continetur petitionem ex parte decipientis cum qua sunt transeunt Felinus etc. Alexander de Nevo ibi tamen magis probatur verum ex hoc text. Ideo ista conclusio tanquam liberior prior et amicior verum enim sumo et plurimum textu ad ea petrunt quando conprontur a Panormitano ut cuius judicio animas vertit magis non habetur in de deli itione c. acce pta de restitutione expoliatorum in prohemio num. 6 etc.

Arcus in conclusionis materia ultra hordinarios qui tractant plurimis delatis per eorum continuos in colectaneis ad decretales colectaneo 78 dubitat etc. & dubitans non littera ibi et de suspicia et jure diputatione (4). 1 tomo.

sed pro ratione dubitandi adversus eam conclusionem in primis sic arguentur juramentum deo est in jure redendo cum est. quaestionum libet + 7 dictione c. debitores c. et si chro. tuis. in ista hoc est igitur juramentum a creditore remitti et delagari non poterit.

Ex debitores qui usuras solvere juravit potest usuras solvere et statim illas repetere c. debitores in ista hoc est sed hic de modo dum est fabora bilius et pretam enim quam a creditore relaxationem petere igitur frustra creditor ad relaxationem compellitur.

Juramenti relaxatio ad ponti ficem maximum duntaxat spectat textus c. eligens in c. venerabilem de electione c. novit de judiciis facit textus in c. ultimo de foro competenti in 6 igitur juramentum ab episcopo potest relaxari non potest.

Creditor habet jus quesitum principaliter ex jure jurandi ut videtur contra barium text. nostro textus et inde c. debitores c. 2 et c. commissum de sponsalibus sed nullus cogi potest remittere jus suum ut id quod nostrum est de regulis juris in 6 igitur nec princeps aliquem cogere potest ad remittendum jus proprium text. 2a § si quis a principe de anguis etc. in loco publico c. quando de rescriptis in 6 ibi debet necessaria text. creditor cogi non potest ad remittendum jus sibi quesitum ex juramento debitoris.

Quia tamen aliis non obstantibus primum supponatur text. noster ad eorum decidendi rationem exacte cognoscendam aliqua premittenda sunt in primis esse commune placitum simplicem promissionem de solvendis usuris a principio nullum esse ex text. in c. debitores et ea ratione ut adeo ut ex illa non oriatur obligatio naturalis docent Pa-

nor

normitanus n.º 2 et Alexander de nebo n.º 3 ꝑ idē Panormitanus n.º 1 et Alexander de nebo n.º 2 in d.º c. debitores et racionem constituit Panormitanus qz ex sola promisione simplici de soluendis vsuris esset obligacio naturalis etiā pacto non facto ac proinde debitor ex simplici promisio necogeretur adsoluendas vsuras argumento text. in c. et in c. qualiter de pactis et cogi non poterit ad illas soluendas d.º c. debitores igitur ex promisione simplici de soluendis vsuris non nascitur obligacio naturalis et hec racio Panormitani diti s licet alexandro de nebo ind.º c. debitores n.º 2 qz exp... datur obligacio naturalis et cibilis tamen obstat adversus illam excepcio et ineo qui promitit l contrahit metu cadente in virum constantem nance... ex promisione l contractu nascitur obligacio cibilis et naturalis qz valet mero iure ... et ... tum ... quod metus causa ... interposita ... obstat tamen excepcio quod metus causa c. ... et ... omnes de his que vi metus ve causa fiunt ... Alexander de nebo magis probat illam racionem que etiā fuit eius dem Panormitani qd ... potentia ... principis ... ab promisiones simplice de soluendis vsuris ... quod ... humana ... a principio ... a nulando illam non ... ex illo obligacio naturali ... decondicio ne indebiti ... cum ... Bartolus n.º 3 ... de fide iussoribus.

Vm hec sentencia Panormitani Alexandri de nebo nunquam mihi placuit quoniam in soto iure ponti ... non ... aliquem precidientem ne debitor vsuras promitere ... ita promitendo nullo modo peccat Panormitanus et Alexander de nebo in ... n.º 4 S. Th. 2.ª 2.e q. 78 articulo 4.º et ... cayetanus et Aragon Soto libro 6 de iusticia q. 1 articulo 5. Geresio in tesauro christiane religionis c. 67 n.º 2 ... in c. quando pactum ... in 6.º 1.ª parte ... Dominicus ... de iusticia et iure q. 78 articulo 4.º Solon eodem ... idem q.ª et articulo 2.º tomo controuersia 2.ª 3.ª Molina eodem ... disputacione 33 tomo 2.º sequitur ... non ... ex promisionis simplici de soluendis vsuris ... consequenciam q... dici ... ex ... contra ... quando ... ne fiat ... dirigendo vero in personam ... ut ... Bartolus ind.ª l. cum ... n.º 4 ... in c. ... contingat in hoc ...

preterea si lex canonica prohiberet debitoren vsuras promi

promitere promissio iure iurando non potest confirmari ? dispositionem no(str)i
tex(tus) et ind(e) c. deuitores q(uia) juramentum adversus prohibicionem juris ca
nonici non est obligatorium regula non est obligatorium de regula
juris in 6. c. si deligenti vbi omnes de foro competenti Inticus et Belame
ra in d(ict)o c. deuitores —

Quare pro clarioris sunt advertimandum pro
missionem simplicem de soluendis vsuris ex parte promitentis omni
jure licitam et validam esse ex ea quod tiene obligacionem ciuilem et
naturalem et id tamen posse esse vsure q(uia) ex non (?) promissionis et
exacionis lumen prohibet creditorem exigere et ita denegat accionem id(e)o
perspicue demonstrauit tex(tus) d(ict)o c. deuitores et opinion debent que veritati
tendunt apertissime solum creditori vsurario exigendi potestatem esse
denegatam quod sub obscure docuisse videtur coletariis in principio Bra
tius et Belamera n(umero) 14 in d(ict)o c. deuitores —.

pro quo facit quod generale est vbi ex parte
solum dei(?) recipienti turpitudo versatur promitentem naturaliter et ciuiliter obli
gari quamuis exactionem habeat ut docuit glosa versus sub ob turpem in l(ege) penul
tima ff de condicione ob turpem causam sequuntur Bartolus Jasonius et ob
ligandi in l(ege) generaliter ff de verborum obligacionibus et Placius n(umero) 18 et 19
Brosius in l(ege) si iurisjurandum ff si in hoc malefidium n(umero) 18 ff de pacti Porcius et Mi
singerius in § quod et turpi institutis de inutilibus stipulacionibus ipso in
comentarii de censibus libro 9 c. 1 a n(umero) 16. — —

ex quo infra deuitorem absque juramento pro
mitentem vsuras in conciencia tenetur soluere nam sequitur dicta linea promissione
inest obligacio naturalis ideo ut in foro conciencie teneatur necessarium ran
obligacionem naturalem et conciencie eandem esse docuit Baldus
in l(ege) § C de vitiis a libris et commissis ———.

nec obstat creditor non habeat vsure ex detencionem
cionem ac proinde videatur dicendum deuitorem ex promissione non
obligari naturaliter q(uia) non deponat promitentem naturaliter obligari
et dei dicentem ex ea promissione non habere actionem detencionem quem
ad modum est contingit in promissione metu facto et que continet tur
pem causam ex parte recipienti ut ibi Placius prosequitur d(ict)o c. n(umero) 15 —

nec est p(ro)hibet quod ... tantum deuitor debet retinere

Repetere posit usuras solutas c. debitores c. ad nostram § 2 et 3 infra hoc tit. c. cum tu c. post miserabilem c. quanvis c. quia frustra c. Michael debitori non competere Repetitionem non sequitur arguitur non esse obligationem naturalem et civilem contingit enim sepe aliquem obligatum esse naturaliter et civiliter et tamen postea posse Repetere solutum ut cum debitor tutus est aliqua exceptione perpetua et favorabili tex celebris in lege qui exceptionem ff de condictione indebiti declarat eleganter Hector Felicius in tractatu de veriorum obligationibus n.° 88 i nimone certum est debitorem ex simplici promissione solventem usuras posse illas Repetere licet enim Hostiensis Joannes Andreas Henricus et Panormitanus oppositum deferunt et secuntur Alexander de Nevo n.° 26 et Felinus n.° 5 columna 2.a in dicto c. debitores affirmaverint debitorem ex simplici promissione solventem posse usuras repetere et concordare et fateatur esse communem opinionem Ido habet probabiliter Vinentamen Summa varium docuere glossa Innocentius Bolamera et Arnaldus in dicto c. debitores et probabiliter Andreas Tarius in Regula actorium de regulis juris in 6.

quare non probo quod asserit Ido sape in dicto c. debitores n.° 4 promissionem simplicem de solvendis usuris non obligare in foro penitentiali oppositum verius est ex supra resolutis.

2.° premittendum est usuras omnino tenere in probas esse c. consequentibus 2, 4 q. 3.a c. quoniam omnibus c. super eo c. consuluit de usuris quod intelligitur ex parte creditoris recipientis ut prohibitum est usuras repetere non vero ex parte debitoris promittentis cui licitum et permissum est usuras promittere et solvere quanvis promissio ipsa sit inefficax. Ergo licita est jurejurando confirmatur tex in dicto c. debitores et c. ad nostram infra hoc tit. docent S. Thomas Cayetanus Soto D. et alii supra laudati.

3.° est animadvertendum ingentem esse controversiam variis questionibus explicitam an ex juramento oriatur actio et obligatio et videtur illa esse magis ut ex juramento civilis actio detur ut in lege actori Codice de pactis creditis idemque ex juramento contractus confirmatorio ut in ex secie tex in lege 1.a et autentica sacramenta puberum Codice adversus venditionem et in c. cum contingat infra hoc tit. et c. licet mulieres eodem tit.° in 6 et c. quanvis pactum de pactis eodem libro an vero actio specialis oriatur ex juramento promissorio qualecumque juramentum de quo inter nos sto valide diceratum est inter professores utriusque juris ut latius prosequar

ido

Tiraqu.
ind. c. debitores et in c. 2 de sponsalibus

Quae ita preconizata esse, et observata fidum sese nostri consequuntur quantus brevis triplicem partem et divisionem continere, ideoque opportunum erit cuilibet propriam adaptare decidendi rationem.

Primo parsest creditorem posse debitori remittere juramentum a deo creditore ut remittente debitore omnino sit liberatus vinculo juramenti. Petrus Surdus consilio 292 volumine 2 cujus deinde ratio est nititur ex celeberrimo principio quod omnis res per quas quecumque causa nascitur per easdem dissolvitur commune res de regulis juris c. omnis res 26 q. 2 l. ab emptione ff de pactis l. 1 C quando liceat ab emptione discedere l. nihil tam naturale ff de regulis juris § ultimo institutis quibus modis tollitur obligatio c. 2 de sponsalibus unde dicitur a mento desolvendi viuri fiat in favorem creditoris cui obligatur debitor quesitam sibi obligationem creditor remittere potest, ergo ex consensu ad quevo tamquam creditoris solvitur vinculum et obligatio juramenti quidem mandatum est contingit in omnibus aliis obligationibus quae creditor remissione tolluntur § institutis quibus modis tollitur obligatio et cit. textu in l. 4 § solutum l. 1 intra ff de rejudicata l. 11 item § omnis ff de pignoraticia actione l. certe § Julianus ff de precario l. item liberat in principio l. quibus modis pignus l. hipoteca solvitur unde liberatur debitor ab obligatione restituendi si creditor remisit debitam remittat c. la in regula peccatum de regulis juris in 6 et 6 Ancharanus et Franciscus 2 DD. Inocentius 2 parti n. 3 Medina de restitucione q. 3 causa 2 Navarrus in manuali c. 17 n. 71 ...

2 a parsest creditorem remuensem cogi posse per censuram ecclesiasticam ad remittendum juramentum cujus dicendi ratio est quod jus canonicum summopere intendit et procurat consulere animarum saluti et peccata procul arcere a fidelibus ideo omnis illius facultas deposita est c. novit de judiciis c. cum contingat in fra hoc cap. c. ut animarum periculis de constitucionibus in 6 extravagantis 1 de ornamentis glossa celebris ind. c. cum contingat Panormitanus n. 8 in c. ultimo de consuetudine Felinus in c. 1 columna 3 de pactis commentum ind. c. ut animarum periculis n. 3 e. 2 4 de arenas de sacri ecclesie ministerii libro 1 c. 1 et q. 2 creditor adversus omne jus divinum naturale et positivum recipiendo usuras peccat et proinde ...iat salutis animae illius remittit peccatum quod commiserit in exactione usurarum et canonica ... tenetur ... creditor juramentum

Remi

Remittere contestat quam Racione peccati compellunt creditores Remittere iuramentum in respectiva ex eadem Rationem in signantis ratio vero iuramenta, secuntur Panormitanus et Alexander de rebus n. 11 et Gabrielius n. 5 et facit quod eclesia catolica habet potestatem sibi divinitas tradita ad cogendum fideles ut desistant a peccato et ex celebri in c. novit de iudiciis ubi late Aleiatus et Rabellus et ideo eadem potestate ecclesia potest creditorem ad relaxandum iuramentum ut desistat a peccato mortali quod committeret usuras recipiendo.

Quarta denique ratio est quod creditorem ad iuramentum remittere iuramentum potest et si cogitur illud relaxare ad quod videtur esse difficilis Racio dicendi ex eo quod vinculum iuramenti sit de iure divino et naturali ideo per hominem dissolvi remitti non potest argumento textus in c. ultimo de consuetudine et in c. literas de restitutione spoliatorum c. suggestum clam vigesima prima distinctione quarta et iure naturali et in Institutionibus de iure naturali quod non habet securitatem enim est in eclesia potestatem Remittendi et relaxandi iuramenta cum hominis presumatur uti rationem legitima ut declaratur in c. venerabilem de electione textus nostro et in c. ad nostram verte in tota hoc et in c. tuas 13 de usuris cum Tho 2a 2e q. 89 articulo 9 Dominicus in c. quamvis pactum prima parte § Rocandus consilio 31 volumine 1 Batista asinius in praxi § 7 c. 8 limitacione 103 n. 4 Tiberius decianus in tractatu criminali libro 6 titulo de usuraione per iuris n. 14.

Pro quo notat quod iuramenti vinculum sit de iure divino et naturali quod distinguendum est iure divinum et naturale esse in vel ~~humanum~~ involuntari differencia unum cuius obligacio consurgit ex mera et divina voluntate qua ligamur ad servanda precepta decalogi in quo eclesia nullam habet potestatem dispensandi Remittendi aut relaxandi alterum vero est cuius obligacio consurgit ex mera humana voluntate qua est quod adstringimur ad voti iuramentis obligacionem in quo eclesia potestatem habet dispensandi Remittendi et relaxandi ut observant Rocandus per consilia cum medina in tractatu de penitentia de confesione et de dispensationibus super debelanda confesione tit. in c. 2 de testamentis n. 11 et ideo licet iuramenti vinculum sit de iure divino et naturali

tamen

tamen procedit ab humana voluntate et iuramentum et pactum humanum subiicitur ecclesiae potestati et ab illa potest ex causa tolli et remitti quare cum in iuramento de solvendo dubitari an eius implementum peccatum consistat et ponte creditoris sui pientis ex causa intercedere dicitur ut creditor eius forte remittere possit delegari per prelatos ecclesiae.

quod et hoc possit facere episcopus deducitur ex nostro textu in dicto capitulo ad nostram et in dicto capitulo tuas ubi docent baldus et felinus tenens quia istud animatum erit. Dehinc integram decretalem nostram dicit textus ... de lamera in dicto capitulo debitores antiquissima fuisse in ecclesia consuetudo ut episcopus delegare posset illica ... quale est iuramentum de solvendo usuris et ita auctoritate ordinaria id facere delegata ex glossa ultima ... quando dicit communem ... de iure iurando ... et ...

agitata ... non obstante adducta ... dubitari non primum ... ... dubitari an princi... uniforma ... obligatio iuramenti ... nostro textu ... adquiratur ... creditori ... iuramentum ... alii andreas, de lamera, antonius, imola, panormitanus, et alii in principio ... alexander de nevo in dicto capitulo debitores docent integram ... talem iuramenti obligationem semper adquiri ... Iuntem ... gareias de ... numero 4 64 BB in dicto capitulo quanbis ... parte § 2 n 3 et 2 parte § 3 n 2 ... adducuntur ... in dicto capitulo debitores ... domino ... iuramentum.

sed adversus hanc sententiam ... textus noster quatenus probat cogendum esse creditorem delegare iuramentum ... consequitur quod ille ... consequentiam ... talem obligationem ... non posset illam remittere.

propterea confunditur ea sententia ... factam creditori ... iuramentum ... de solvendo ... debitores quod tota obligatio iuramenti fuit quaesita creditori et mondes.

deinde adversus eam opinionem maximum momentum habet textus in capitulo ... in ... commissionis ...

de sponsali[bus] et autores supra relati qui asserunt totam obligacionem ex iuramento deo adquiri ut ebeant dificultates istas. Respondent quod ex ipsi in casibus illis obligacio ex iuramento adquiritur deo solucio potest fieri parti tanquam principali creditori set tamquam adiecto solucionis et quem ad modum facta solucione adiecto ure contingit liberacio etiam in dicto creditore principali § plane institutis de inutilibus stipulacionibus itaque post facta solucione creditore ipso iure tolitur iuramentum quod etiam probat fortunius garcias in c. i de pactis n 27

Sed hec responsio non satis facit quia adiectus solucioni nullo modo est creditor ac proinde nullum ius habet ne petere nec capere potest nec condonare nec fide iussorem accipere l. cum quis § qui sibi aut filio ff de verborum obligacionibus et l. cum qui § § in principio ff de solucionibus et § plane institutis de inutilibus stipulacionibus. Per benatus estraca in tractatu de adiecto n[umer]o i et sequentibus ideo pro certo est tenendum est iuramentum in specie nostri esse creditorem quem cumque in specie aliorum non esse adiectum solucio nis quia vere creditor est et habet peticionem et acionem et potest iuramentum remitere condonare ut probat textus noster in dicto c. de iustoreis textus in c. tuas 13 de usuris

Tertium primo comuni sentencia principalem et integram obligacionem iuramenti adquiri creditori docet divus Thomas 2a 2e q. 89 articulo 7 ad 3. Cayetanus et Aragon Silvester verbo iuramentum 4. Soto libro 8 de iusticia q. 1a articulo 7. felinus in c. 2 de sponsalibus n. 33 ad 3. Petrus gregorius Mateus de afflictis dicione 80 n. 3 et 5. Covarruvias Molina de iusticia disputacione 149 i tomo quorum sentencia ex eo comprobatur quod iuramentum potest remitti a parte cui prestitum est textus in dicto c. tuas textus et in c. 2 de renunciacione et in c. 2 de sponsalibus et in a[n]tepenultima ff quibus adde plura congerit felinus dicto n. 33 Petrus surdus consilio 299 coluna penultima volumine 2

Sed in qua sone ?corroberacio observandum est quod dicto soli Deo iuramentum fit illi vniversa principalis et integra quesitur obligacio ut dicto qui iurat oraturum ieiunaturum l. daturum aliquid pauperibus dicto qui fit homini tota integra et principalis obligacio adquiritur homini et tunc deus adhibitur solum ut testis l. fide iussor quod non tamen ut principalis et ideo si quid factum est deo et ipsa parti remittit remittit etiam deus et quem ad modum

mo dum non fit iniuria testibus aut fideiussoribus si partes a convencione re-
cedant ita quod si non fit iniuria Deo si pars remittat iuramentum sibi
factum quia tum deus solum adhibetur ut testis et fideiussor non ut principalis pa-
rs et ita dicunt Tho. Caietanus et Aragon et ceteri supra citati

Et haec procedit non solum ubi pars remittere expresse verum etiam ubi
tacite et ideo si venditor condonaret usuras debitori iuramentum tacite
illi remissum videtur c. ad nostram 20 infra hoc titulo et ibi Decius specie textus in c. quamvis
pactum de pactis in 6 videtur remissum iuramentum si ex testamento fi-
lius heres instituatur Decius n. 15 et Felinus n. 53 Purpuratus n. 43 et Polonetus
n. 32 in lectura c. de pactis Selva de iure iurando 3 parte q. 1 eodem n. 9 in d.
c. quamvis pactum 1 parte § 3 Rodericus Suarez Covarrubias et Menchaca quos
refert et sequitur Mihael Grasus receptarum sententiarum § successio ab in-
testato q. 10 n. 8 et in eis specie textus in c. 2 de renunciacione videtur tacite remis-
sum iuramentum si nova promissio fiat ut resolvit et cola communis Fla-
minius Parisius in tractatu de resignacione beneficiorum libro 13 q. 18

Ex qua resolucione infertur aliqua conclusione dig-
nissima et primum quod iuramentum deo principaliter prestitum ingre-
diendi religionem ieiunandi orandi dandi elemosinam aperte dimi-
tti non potest quia universa et principaliter ex eo iuramento adquiritur obli-
gacio deo s. Tho. 2a 2e q. 89 articulo 9 et ibi Caietanus et Aragon Soto d. q.
1 articulo 9 Felinus et Decius Gregorius in d. c. 2 de sponsalibus s. Tho. in 4 dis-
tinccione 27 q. 2 articulo 3 et Soto articulo 1 et ubi supra Di. Palibro
3 de sponsorum c. 15

2 deducitur statutum canonicum cum sui natura
revocabile c. cum omnes c. cum accesissent de constitucionibus c. dilecto de
prebendis si principaliter et deo iuramentum sit de maritandis
virginibus c. dandi in quadragesima elimosinis dei sibi revocari re-
mitti non poterit ex resolucione superiore quia deo integra in ea specie
queritur obligacio et colligitur aliud si iuramentum fiat partibus in
ea specie nostri textus et in d. c. debitores et in c. tuos de usuris et in c. 2 de
renunciacione et in c. si vero et c. cum contingat infra hoc titulo et in d. c. quamvis
pactum et in autentica sacramenta puberum Consideravit benedicio-
nem pars cui pactum iuramentum fuit poterit illud libere remitere
at que condonari quia ut supra resolutum est principalis et integra obliga-
cio

ex eo iuramento adquiritur ius in eius graciam fuit interpositum et debitor qui
iuravit in ea idem omnino liberetur ab vinculo et obligacione prestandi iuramen-
tum et hinc est quod si idem tercio in tradiem pro Rogatur a creditore tempus solucionis
videtur etiam remitti iuramentum adeo ut eius non sit remissum et sublatum ex
Baldo consilio 43 6 volumine quem dicit receptum Decius in c. preterea
n. 8 de appelacionibus, Marcus Antonius in tractatu de compromissi et de prorogacione
n. 15 sequuntur etiam Curtius, Iason, Marsilius, Socinus, Gratus, Berous, Gratius
Defert Marcus Antonius, Robercala in additionibus ad Baldum dicto consilio
436

Sed primum verius et decisum est ut licet quod ipso pro Rogatur tem-
pus solucionis non remittitur nec tollitur vinculum iuramenti set eo tempus ten-
ditur quo tempore pro Rogato sequitur dicens communem Felinus in dicto c.
ad aures n. 36 et Carolus n. 10 in l. in lege ff. si certum petatur Mirasuelus de pre
tractatu convencionali ff. de glosa 7 n. 51 et antea voluit idem Baldus in iure sibi in
c. veneravilem colunna penultima 6 lo bene per latus de elecione Borsolus
in lectura ff. de pactis dotalibus et ibidem dico de iuramento et 5 Iason coluna 2 ff. de novi
operis nunciacione Bohenius decisione 284 dicit magis communem
Robercalos ubi proxime et ex nostris sequuntur D. D. in dicto c. quamvis pactum
parte in principio Didacus Perez in l. 1 tit. 4 libro 3 ordinamenti
veteris pagina 509 quiere de iuramento confirmatorio parte 6
47 aliis. et racio est quia pro Racio debet intelligi facta omnibus quali
ratibus antiquis et. ser remanente ff. de precario glosa ultima in c. his qui
de prebendis in 6 et accedit doctrina innocentii in c. preterea de apela
cionibus quod tempus solucionis et ex comunicato pro Rogatur intelligitur
cum eadem pena excomunicacionis

Que pro lucio procedit etiam in pro Ro-
gacione tacita nam si ilas hodie solucionis creditor ex iure iurando
debitorem non interpelavit pro solucione iuramentum censetur
ius pensum et pro Rogatum a creditore debitorque non solven-
do per ierus non devit iure solvunt plurimi ex iis prattelanis

Denique infertur declaracio ad
text. notorum quod ubi pontifex l. est ecuis dat tela a re iuramen-
tum desolvendis ocusis l. alliut simile ff. aet unicam parti ad necessarium
ad eam dela iacionem citare creditorem ex stipulatorem inde de pro

gacio

quod ff. dicta iudicata de naturalibus Abbas in c. 1 de causa possessionis et proprietatis et non contra Ioannem Andreae de iudicata Dominus Federicus de Senis consilio 300 sequuntur Imola Panormitanus et Alexander de Nevo n. 22 et Felinus n. 23 ff. Beroyus in d. c. cum n. 4 Tiraquellus in tractatu de res inter alios acta limitatione 30 Asinius in praxi § 7 c. 3 limitatione 103 quod intelligitur quando agitur de relaxando vinculo ipsius iuramenti secus vero si ageretur de relaxando iuramentum quoad effectum agendi vel excipiendi quo sum relaxatio concedi potest absque citatione creditoris et in praxi frequentissimum est et observant Imola Panormitanus Alexander de Nevo et Felinus ubi supra Tiraquellus d. limitatione 30 Asinius d. limitatione 103 n. 1 et 3 Beroyus in c. quoniam contra falsam de probationibus n. 93 quare tabenclum (?) ab Abbas Ancarano consilio 198 et consilio 362 et ab Imola in d. c. debitores columna 9 et Panormitano consilio 12 columna 3 libro 2 et a Iasone in l. nemo quidquam ff. de decretum columna 9 § de officio proconsulis ... non recte sentienti 69

Argumentum non obstat quia remedium in nostro textu collocatum habere locum ante diem solutionis ex ipsa littera et ita quam doctores sequuntur communiter docet ... columna 2 q. 8 et 9 articulo 9 Soto libro 8 de iustitia q. 1 articulo 7 et 9 ... in d. c. quamvis pactum in parte § 3 Rolandus consilio 93 volumine 1 remedium vero citatum in d. c. debitores obtinere lapso termino solutione praefixa quo casu necessitas imponitur debitori solvendi et implendi iuramentum et postea potest usuras solutas repetere et explicat ipsa verus cogendi approbata communiter docent praeter supra relatos Beroyus ... familiari 77 et Marcus Antonius Natta consilio 438 unde ea remedia non sunt adversa sed diversa

sed videtur obstare textus in c. cum 13 de usuris ubi post tempus solutione praefixum potest remitti iuramentum et inanane et inutile est remedium proditum ab Alexandro 3 in d. c. debitores.

Pro cuius difficultatis explicatione observandum est in proposito ut occurreretur usurariae pravitati et cupiditati creditorum a Romanis pontificibus fuisse prodita plura et diversa remedia. Primum a Gregorio 9 ut creditores usurarii compellantur relaxare iuramenta et illis recusantibus remittere possit episcopus. Secundum ab Alexandro 3 in d. c. debitores ut solutas usuras valeant debitores repetere

scilicet quia creditores fraudantes remedium ab Alexandro 3° prohibitum in c° debitores et tot quebant a debitoribus iuramenta de non repetendo usuris 2m remedium fuit excogitatum ab Innocencio 3° in c. ad nostram de iureiurando ut non obstante iuramento de non repetendo usuris possint debitores recipere ex nova causa restitutas 4m remedium traditur in dicto c. tuas ut Judices ecclesiastici compellant usurarios desistere ab exactione usurarum que remedia adversa non adversa procedunt sed non diversitatem temporum et id est intra terminum prescriptum usurarum solucioni competunt debitori tria remedia primum ex Gregorio 3° ut debitor qui iuravit usuras solvere intra terminum solucioni prescriptum accedat ad ordinarium et ab eo petat ut compellat creditorem relaxare iuramentum 2m ex eiusdem pontificis ... ut creditori nolente relaxare sobolente facti districtum ecclesiasticum iudex ordinarius autoritate propria relaxet 3m remedium est quia Judex ecclesiasticus habet dies solucionis autoritate propria et officio suo compellat creditorem ut desistat ab exactione usurarum et in his terminis procedit textus in dicto c. tuas termino vero elapso si iam idest itaquod debitor sine periculo prosequi non potest intentare aliquod remedium statutum ab Alexandro 3° in dicto c. debitores ut debitor solvat et statim repetat quod non solverit et exigat coram Judice officio suo cogere debet Judex creditorem ut desistat ab exactione non tamen remittendum unde remedia omnia supra relata non repugnant inter se sed quam maxime consenciunt pro tempore et remedium diversitate ut explicant Panormitanus n° 6 et 7 et Felinus n° 10 Hostiensis n° 5 Velamera et Imola n° 11 et Antonius columna 4 et Panormitanus columna 3a in dicto c. debitores

3m argumentum non obstat pro illius resolucionem sequentes sunt observande conclusiones 1a conclusio est ubicumque iuramentum interponitur super contractu valido ex omni parte vel invalido super ex defectu solemnitatis absolute pontifice maximo potest remitti et relaxari in eius conclusionis terminis procedit textus in c. venerabilem de electione et in c. nocuit de Judiciis et in c. si vero c. 2m et c. quanto in fra hoc titulo idque habeo verum est ut in relaxatione huiusmodi iusta causa necessaria sit ex Glosa vero absolute in dicto c. quanto et docet S. Thomas articulo 9° decestus a Cayetano et Aragon et a Soto libro 8° de Justicia q. 1a articulo 7° DD in dicto § 3 n° 5 sequuntur Rolandus consilio 31 volumine 1° et Dinius de aemu

tacione

titulus

cione 1073 nº 4 Molina d. disputacione 149 / / / /

2ª conclusio ubicunque juramentum continet turpitudinem none parte jurantis sed ex parte recipientis dimitti et relaxari potest ab episcopo pro ita probat textus noster ind. c. tuas facit text in c. si vero infra hoc ttº docent Baldus Panormitanus felinus et Alexander de nebo h. S. Tho. Cayetanus Aragon Toto BB et alii proxime laudati Sel. sa in ttº de jure jurando 4ª parte § 4

set mayor dificultas est utrum judex secularis posit interpretari et remitere juramentum et quidem jure colligit ex text in le ultima ff quisati dare cogantur et in ultima ff qui satisdare cog. le abigere § ultimo ff de jurespationatus le ultima ff admonici salem le non dubium C de legibus le quis mayor C de transacionibus autenica sacramenta puberum C si adversus benedicionem le ultima C de non numerata pecunia unde gla ind.ª le adigere § ultimo aserit quod lex civilis in juramentis habet vim apostolicam et Baldus in c. i § item sacramenta nº 2 de pace juramento firmanda in usibus feudorum elegante docuit creditorem in specie nominit cogi posse a judice seculare ad relaxandum juramentum idem docuit federicus de senis consilio 271 Domanus singulari 498 felinus h. nº 22 Mateus de aflictis decisione 80 nº 3 et 6 et decisione 263 nº 4 ubi clar urrilus Serafinus de privilegii juramenti privilegio 67 nº 10. Primum vide ducit ex text ind. c. venerabilem dº crouit et c. si vero et c. quanto infra hoc ttº

et ideo efectum est ut autores dividant in barias opiniones adeo ut casaneus in cunsuetudinibus burgundie Rª 4 § 7 verum sab pose dubitaverit de hac quesione ex diversarum sententias que tamen ad duas prestantisimas redigunt. plurimique censent primo dem et elegem secularem pose interpretare i tiltari a principio et remitere juramentum et ita docuit gla ind.ª le adigere § ultimo secunt plurimi Salicarasone in le ultima nº 23 ff quisati dare cogantur Croscius in ejuris gentium § si pacisicar nº 60 ff de pactis BB ind. c. quanbis pactum 1ª parte § 3 nº 7 8 et 9 Molina dª disputacione 149 Dinecencius de frangius decisione neapolitana 391 Casinius dª limitacione 103 nº 4 Serafinus ubi proxime Padilla in le 2ª nº 35 C de recindenda bendicione alebedo in a 11 ttº 1 libro 4 nove consilacionis nº 3 plures allios refert Geronimus caballos sines proculo quesionum praticarum q. 1881 tomo et penus canedo in coletaneis ad tm decretalium coletamo 2 nº 4 unde ex h. autorum hec opinio videtur comunis mobent hi autores presertim ex legibus supra alegati et juribus alleis que

que ipsi Referunt.

alli 3a spectant principem et lm secularem ea potestate carere quorum n S Tho Cayetanus et Soto in locis supra Relatis communiter cola Canonistarum in c 4 infra hoc tto Felinus ll n 22 Iason vbi supra Paulus de castro in autentica sacramenta puberum n 11 et ll Gutieres n 46 vlo d 3rium C si adversus Bendicionem Pinelus in 2a l. de Rescindenda Bendicione 3a parte c 2 Beroyus in c. cum multa n 4 de arbitris Rolandus conslio 21 volumine 1 allios Referunt BB et Caballos vbi supra Plures Refert Ceneolo d n 4 vbi sequit hanc partem qui ex vars movent et presentim ex d. c indo c benerabilem et allis supra acolugis et qz curunt cum juramento sit actus Religionis latie quipiam espiritualecst et ideo princeps aut ex secularis nullam potest haber jurisdicionem c. juramento t ex in c decernimus de judiciis et in c tuam de ordine concicionum ...

Et pro concordia harum opinionum sunt obserbande sequentes conclusiones Ia conclusio de juramentis decernere et inferre de eorum vinculo licito l. ilicito turpi l temerario ad solam pertinet jurisdicionem eclesiasticam c. 1 cum sequentibus 21 q 4 c. 1 cum sequentibus 22 q 2a 3a et 4 et 5a d° c benerabilem et ll c deuitores c. quanto c. quintabalis cum contingat c intelligo infra hoc tto c. quanbis pactum de pactis in 6° et de hac proposicione conveniunt omnes

2a proposicio Remitere l. Relaxare juramentum ad solam eclesiam eiusque prelatos spectant et distincionem supra Relatam et balidum et licitum ex omni parte juramentum a solo Pontifice ilicitum vero ex parte Recipientis etiam ab epis copo posunt Remiti et Relaxari d° c benerabilem ll noster et ind° c. tuas et ita magis obtinuit terminus vius et 1 conclusionis prorsus excludit secularem potestatem et jurisdicionem

3a conclusio in conbencionibus laicorum jure jurando confirmatis mixta est jurisdicio et ideo judices seculares conoscere posunt Raciones suyete quia hentes sunt laici et contratus fiunt de Re profana et temporali eclesiasticus vero cognicionem habet Racione materie silicet juramenti ea ad nostram l in fra hoc tto qz ex laici juramento adiit et cumulatur forus foro l vltimo de foro conpetenti in 6° et locus prebencioni argumento ll in c cum sit generale et c proposuisti de foro conpetenti et ita frequentissime sit ut in especie ll in c. cum contingat infra hoc tto et in c. licet mulieres et in c

quanbis

pactum eodem libro et in autentica sacramenta puberum C. si adversus venditionem judices seculares jurisdicionem habeant non solum de facto juramenti videlicet observatione et implemento illius sed etiam de jure et vinculo dumtamen juris canonici tradiciones observent tanquam illarum ministri et executores

nec obsunt leges aducte supra pro prima opinione quia tanquam contra ecclesias nec libertati sunt nulle argumento ex in autentica cassa et irrita C. de sacrosanctis ecclesiis c. quin ecclesiarum et l. 5 marie ecclesia de constitucionibus c. quanquam de censibus in 6 et ita tenendum autores supra relati pro 2ª opinione et Gamarus in tractatu de oficio et potestate legati de latere libro 2º n. 34 et Menochius consilio 13 volumine 1 et Serafinus ubi supra

ex qua resolucione infertur inprimis errasse glossam in dicta lege adigere § ultimo asserentem principem secularem in dimittendo juramento habere vim apostolicam et similiter deceptos fuise omnes autores supra relatos qui sustinent principem secularem posse dispensare juramentum

2º infertur declaracio ad legem 11 et 12 titulo 1 libro 4 nove compilacionis prohibentem instrumentis adjici juramentum cum notarii pena et contractus nullitate de quarum legum justicia et validitate ingens est altercacio nam Ledesma Palacios Rubios Segura Rodericus Suarez D. D. Antonius gomez Covarruvias Avendaño et Didacus perez quos refert et sequitur Acebedo in dicta lege 11 n. 2 Cevallos dicto communi et Molina ubi supra magis probant quod sint validas esse ex racionibus expressis in eisdem legibus sed juramentum sustinent omnes supra relati pro 2ª opinione qui contra opinium concordiae statuendum est quod ad notariorum penam leges illas posse defendi non autem quo ad contractus nullitatem propter juramenti naturam et excelenciam et ideo in Hispanie tribunalibus nunquam leges ille recepte fuerunt quo ad contractus nullitatem

3º infertur interpretacio ad legem quociens et legem universa C. de precibus imperatori oferendis et ad legem 32 et 33 titulo 18 et legem 4 titulo 24 partita 3ª que probant posse principem secularem opresi(?) here[?] alicuius usque ad quinquenium temporis dilacionem indulgere ut talis indulgencia non complectatur contractum juratum docet Paulus castrensis in lege ultima n. 2 C. si quis jus. l. utilitatem publicam felinus in c. constitutus n. 12 de rescriptis Gregorius in dicta lege 33 glossa 1 Rolandus consilio 31 volumine 1 plures relati a Petro Surdo consilio 299 n. 4 volumine 2 quia principi seculari directe vel indirecte non potest impedire aut suspendere

pendere et tum de obligacionem iuramenti secuntur alii quos dinumerat An-
toninus tesaurus decisione pedemontana 186 nº 4 probata [illegible] decisione 5
et 6 proper cara bita Ieronimus de martino et Marcus antoninus pul bene
plurimos referentes primum autem in solam principi seculari indul
genciam extendi ad contractum iuratum post alegatos rubrum decium Pero
yum et allios late defendit Petrus surdus d. consilio 299 nº 12 sed mediam
sentenciam probabit Antoninus tesaurus d. decisione 186 nº 5 post Moli
neum et allios ase relatos ut indulgencia et dilacio a principe seculare con
cesa debitori ad contractum iuratum extendat quo obtentum et [illegible]
[illegible] ut [illegible] concedat [illegible] debitum iuratum [illegible] [illegible]
Marcus antonius nata consilio 591 3 parte sed dificile est hanc mediam sen
tenciam [illegible] cum laici sine circa paces dis ponendi et iuramentum conmuta do
in contrarium nihil poterit operari argumento [illegible] in c. ad audienciam de con
suetudine et in c. quem in ecclesiarum de constitucionibus et in c. clerici de
iudiciis
quare in hac varietate opinionum consio salvum conductum concesum a pri
ncipe seculari non se extendere ad debitum iuratum quo ad efectum
ut debitor non sit [illegible] excusetur a periurio extendi [illegible] ad efectum ut credi
tor debitum exigere non possit intra tempus a principe prorogatum quo sancto
consuit [illegible] oleneb [illegible] nº 13 et late prosequitur Petrus surdus d. consi
lio 299 nº 17 18 et sequentibus
licet autem debitor ex indulgencia huius modi concesa a princi pe secula
ri non excusetur a periurio [illegible] excusabit si concesa esset a pontifice maxime
quia videtur [illegible] relaxare iuramentum [illegible] Antoni
nus tesaurus d. decisione 186 nº 6 afirmans post Brunum consilio 46 vo
lumine 1 hoc in [illegible] non procedere
est tamen debitori in specie proposita remedium oportunum ut adeat
iudicem eclesiasticum et petat ab eo ut conpelat creditorem ex iure iura[n-]
do consentire dilacioni sibi concese a principe seculari quod iudex ecle
siasticus tenebit facere quia cum iure civili et regio cautum sit creditorem
debere estare dilacioni huius modi nec contrarium sit expresum iure cano
nico debet iudex eclesiasticus se conformare disposicioni iuris civi
lis et regii ex regula [illegible] cat [illegible] in c. 1 et 2 de novi operis nunciacio
ne et in c. 1 de causa posesionis et proprietatis c. [illegible] et c. pastoralis eodem
ti

et tum debitor excusabitur a perjurio

4 infert interpretacio ad l. in c. unigenaum § ultimo 2 in 6 mayorem estatim secuenti ff de pactis ut quatenus docet minorem creditorum partem teneri consentire remissioni aut dilacioni concese a mayori parte creditorum non obtineat ubi minori parti debitor erat obligatus juramento ut probant Paulus Felinus et Rolandus et alii supra relati et Rebua de iure jurando 3 parte § 13 n 22 quod est intelligo procedere quantum ad excusandum per jurium debitoris quia non solvendo per jurus erit non tamen procedet quoad ipsum quia minor pars non cogatur a judice desistere a bepacione debiti quia etiam in haec specie convenienda teneri debitori ut intentet remedium de quo supra

5 infert Baldum in d § item sacramenta recte dixisse judicem secularem competentem esse ad compellendum creditorem ubi inex specie nostra ff et alliorum similium remittat juramentum tamquam juris canonici minister et executorem quod etiam ultra supra relatos comprobat ne bica nus consilio 21 n 25 Dibenius decianus d. tt de excusacione pen n 5 4

6 infert quod in ea specie c in l. ultimo de foro competenti in 6 quo casus in ter laita racione juramenti eclesiastici cum esse competentem debet inlepi ut procedat durante juramenti vinculo illo tamen remisso per partem ... perlatum sesat eclesiastici juris dictio ut docet Serafinus cle pri bilegii juramenti privilegio 67 n 3

4 non obstat quia est que resolvi ad 3 partem racioni decidendi illi pot est abunde satisfieri

Ad l. ex mi. in c. incipienti pervenit

3 infra

por tt.

R.

nie et communi doctorum consensu ut avendit Gregorio libro 7 epistola ... epistola 13 ut constat ex antonio consil. et antonio agustini in notis ad hunc textum cuius interpretatio habita difficultas est praeter verborum durantiam quam videtur continere ipsius textus effectum est ut de diversimode auctoribus sumus tractant Panormitanus felinus et Alexander de nevo numero ... et facis ... commentarii adijciunt textum nostrum ... quidam itaque eam conclusionem eliciunt non valet iuramentum prestitum a prelato de non defendendis rebus ecclesie alij itaque ... iuramento mei ... absolutio per iudicem ecclesiasticum

Ad ... dubitandi ratione adversus nostrum textum literam et utramque conclusionem inprimis sic argumento iuramentum meum factum mero iure ... Gregorius textus ... decet esse nullum vinculum iuramenti nullius iuramenti vinculis ... contrariae ... sunt tradiciones.

2° absolutio presuponit vinculum ... ad dissolvendum ... in puberis ... de verborum obligationibus ... nostri textus a iuramento concedit absolutio ... quem tamen absolvimus et cetera ... presuponit iuramentum mero iure valuisse ... nostri ... sibi ipsi adversari et contradicit.

quibus tamen minime obstantibus primum respondet Gregorius ... cui pro decidendi ratione aliqua observanda sunt inprimis non ... controversiam ... nostri ... debeant intelligi ... de ... et inocencius ostiensis Belamera et cardinalis ... tradentis ... esse accipienda de rebus propriis non autem de rebus ecclesie ... dominium et propietatem significant teste Baldo et felino ... primum ... de rebus ecclesie debeant ... re ... vere de rebus suis secundum Abbas antiquus ... Baldus ... Ancarranus ... Panormitanus et felinus in principio et numero ... Alexander de nevo numero ... Bartolomeus ... in textu de capitaneo ... numero ... baci de consiliis libro 7 ... numero 2 12 ... in textu

de rebus eccl(es)ie q. 3a § de alienacione rerum ecclesiae in ensibus — ... ducunt ea conjectura quod textus dicit juramentum non valere nisi de non alienandis rebus prohibitum esse quando metu inter positum ubi valeret ex regula textus in c. si vero in (tra) hoc titulo

ego vero arbitror sentenciam innocenci ostiensis de la mera et cardinalis veriorem esse tamquam magis ... et integre ... nisi credimus Antonio Agustino in notis ad ... decretalium ... rebus ... adunt illa omnibus quos secum ferebat ... series et contestacio verborum ut rebus suis omnibus quas secum ferebat ... ut videlicet apertius demonstrari ... episcopum ... comite fuisse spoliatum rebus propriis ... ... episcopum ... proficiscentem ... integra secum ... ecclesie ... propriis

permittit scola communis episcopum in principio suscepti episcopatus juramentum prestare de non alienandis rebus ecclesie inconsulto pontifice maximo c. ut sup. de rebus ecclesie c. ... de ecclesiis edificandis ... ecclesie q. 3a § de alienacione facta non obstante juramento ... rebus ecclesie n. 81 ... et Jacobatius ubi proxime ... in ... tima titulo ... et gregorius ... ultima ...

... juramentum priore juramentum ... esse nullum ex textus in c. intelecto in (tra) hoc titulo ... in c. licet mulieres eodem titulo in 6o ... libro 8 de justicia ... articulo 7 ... in c. quamvis pactum de pactis in 6o ... n. ... et Jacobatius ubi sup.

ex quo scola communi conficit decidendi racionem ad textum nostrum quod in eius specie juramentum fuit prestitum de non ... rebus ecclesie ... ablatis et ideo ... juramento priore facto ab episcopo de non alienandis rebus ecclesie ac per consequens nullum ex regula textus in d. c. intelecto ... posse constringi ... Baldus Antonius ... Imola Panormitanus Felinus et ... Jacobatius ubi supra ... juramentum in ... de non ... rebus propriis probare non possunt hanc decidendi racionem quam autem ... esse ... apparemus ex responsione ad ... argumentum

regit non obstat primum argumentum quia respondentur alii iuramentum metu factum esse nullum ipso iure sed respondit illorum sententia quia verissimum est iuramentum metu factum valere et obligare ipso iure ex regula § item et ideo glo. ver. non posse constringi et cum ea est communis respondet iuramentum in specie nostri textus esse nullum non quia metu factum sed quia prestitum fuit de non repetendis rebus ecclesie per violenciam maiestatis ex racione superiore ideo que illa versi qui nefandissima coaccione iuravit ita exponunt ut dicciones nefandissima sit in acusativo numeri pluralis ut sensus sic qui nefandissima iuravit coaccione id est res nefandissimas ac proinde iuramentum in textus nostro sit nullum racione materie suyete

hec autem interpretacio mihi placet quia superius est tota iuramentum in specie nostri textus non fuisse de non repetendis rebus ecclesie sed de non repetendis rebus propriis nec obstant illa versa in textus collocata nullius iuramenti vinculi quia respondeo in originali Di gregori ut attestat Antonius a Guttinus aliter legi videlicet ullius iuramenti vinculis et ita ex integra et originali videtur colligi hoc textus magis probari iuramentum in specie illius metu iure valuisse et obligasse et dato quod legendum sit nullius iuramenti vinculi aut nullius iuramenti vinculis posset haber alia litera atque non obstat quia debet intelligi ut iuramentum non valeat in effectu quia potestas illo absolucio concedi sicut explicant Innocencius et Antonius numero 2 et similis interpretacio fit a doctoribus ad textus in c. Juris gencium § si homo a scilicet ff. de pacti texte Gonzalo b. quod si hec interpretacio apperuerit esse deficiens ultimo respondeo iuramentum in nostri textus specie nullum esse non quia fuit factum de non repetendis rebus ecclesie sed quia fuit factum a bestio liato et consulto simul in quo casu presumitur iuranti deficere consensus et ideo iuramentum non obligat ex textus celebri in c. solicite de restitucione espoliatorum et ita interpretant textus nostrum Innocencius Juan Andreas et I. De Sase ti. et 2. hanc interpretacionem est atendum est diccionem nefandissima esse in ablativo numeri singularis et debere construi et conyungi cum diccione coaccione atque ex eadem interpretacione poteris efingere decidendi racionem ad textus nostrum.

Nec obstat 2 arg. quod si iuramentum esset nullum quare concedit absolucio ab illo quae vinculum et obligacionem presuponit

dedis consacione impubery qz Respondeo varias ad illud De festi inter
pretaciones itaq Respondet glo vltima non absolucionem fuise concesam ad
cautelam sed Reprobatur hec Responsio qz Repugnat aperte litere et menti
nostri textus quare glo adhuc Respondet illa verua que tamen ab soluimus
ita ex forien de esse sed est absolutum esse ostendimus et hec inter pre
tacio tamquam violans textus nostri literam communi inter pretum
vota improbat ideoque inocencius non Docet asolucionem Referri non ad
vinculum juramenti sed ad pecatum quod episcopus commisit ilicite
Iurando secuntur Joanis andreas Antonius imola et Belamera
n 6 n que tamen declaracio a nobiorum confutat qz verua nostri textus mani
feste dirigunt absoluciones ad vinculum juramenti et non ad pecatum et pre
terea ex ipsius dicti potest quod dicta posicio non textus pertinet ad forum exter
ius absolucio de pecato ex petat ad forum internum et penitencia et le
denique qz ex nostra sentencia juramentum cum fuerit de non Repe
tendis Rebus propiis non fuit ilicitum ideoque necesaria non erat absolucio
a peca to in jurando commiso
Quam sotem magis probo quo rundam nobiorum inter pretacionem quod
in eclesia primitiva ponti fices magis non solum asoluebant a vinculo
juramenti validi ex causa sed etiam a juramenti nulis ut fideles
non solum a per jurio sed atque jurarius procul arcerent et nec chri
tiani putarent Santissimum dei nomen pasim violandum esse
et ideo a juramentis nulis etiam absoluebant ad hunc efetum ut in
ipsius continetur eclesias tica disciplina ut in c. inter cetera 22 q. 4 et
in c. cum quidam q. i infra hoc titulo et ea Racione cogentes Petru
absoluit episcopus in textus nostro a juramento nullo et ne etiam alii ex
eo asumerent ocasionem trans grediendi juramenta metu facta
Regulam textus in c. sicut infra hoc titulo
Retenta tamen inter pretacione comuni quod juramentum in textus nos
tro fuerit de non Repetendis Rebus eclesie facit dificultatem textus in c.
cum venisem de institucionibus ubi probat quod quidam arquidia
conus ab juravit quasdam esenciones sui arquidiaconatus et pre
cipet pontifex juramentum seruari igitur probat ille textus valere
juramentum a prelato prestitum in prejudicium eclesie adver
sus Receptam inter pretacionem nostri textus

Sed huic difficultati respondet Innocencius quod quando ecclesia potest consulere aliunde quam quod repetat prelatus qui iuravit tenetur prelatus servare iuramentum et in hac est speciale procedit tex. in d. c. cum venissent. Tota concludit Innocencius quod in casu nostro tex. Ecclesia non poterat aliunde consuli nec alius poterat repetere et ita prelatus qui iuravit admittitur ad repetendum Innocencium secuntur Ioannes Andreas Antonius de Imola etc.

Sed huic interpretacioni plurima obstant et in primis quod repetenda est dicacione communi iuramentum fuit nullum in sp̃ecie nostri tex. ipse episcopus repetere poterat quanquam aliunde posset ecclesie consuli. Secundo adversatur tex. in c. siquis presbiterorum de rebus ecclesie ubi probatur quod prelatus qui alienat res ecclesias suas sine solemnitate potest non tenetur res ipsas sic alienatas repetere poterit ipse repetere quanquam alius repetere posset id quod confirmat ex dotrina plena pat. post mortem ff. duae doctrinibus facientibus actum alega prohibitum posse venire contra factum proprium secuntur Socinus et Decius Dero liut Zeralta in l. a heredibus et sui mandi n. 7. & plures de iuramento confirmatorio i. p. q. n. 79 scripto opus in speciem quam tamen sequenta opinione communi fecisse tamen ale prohibitum quod ille iure potuit venire contra factum proprium etc.

Denique adversus Innocencium facit elegans doctrina Gomez versio Dium in c. i. de integrum restitucione in 6o asserentis ecclesiam in petenda restitucione in integrum esse majori privilegiatam quam sit minor si iuravit non repetere ergo dictum a repetendo auctentica sacramenta puberum C. si adversus venditionem ad quod prelatus ecclesie non iuravit non contraverire in repetere vel quod repetere potest non obstante iuramento quanquam aliunde posset consuli ecclesie et ita illam glosam tanquam ex diametro contra Innocencium notat Panormitanus in d. c. n. 4.

Quare adversus Innocencium statuendum est prelatum qui iuravit posse non obstante iuramento repetere ipsa etiam aliunde posset consuli ecclesie ut ex probat tex. in c. Ulma tt. quod si plant. ubi propter quod gravitatem nisi obstat tex. in d. c. cum venissent quia utilitas in dicto erat divisa et separata a propria honori licencia et gratia conferendi beneficia erat separata a communi utilitate aliis archidiachonatus et ideo concludit Pontifex tex. B

finaliz

Arguitur eo quod qui juravit deuere privari pro sua [...] honori sciencia illa in nro 3 [...] x separatam eius inter pretacionem vtilitas ecclesie erat inseparata a utilitate privata et ideo prelatus qui juravit potest Rcpetere et ita Panormitanus in h nº 4 [...] gla verbo ab jurasse et communes ind[...]. cum venisset

Ad x in c. Pervenit 3 in ordine

hic tx in bulgatis codicibus inbuit divo gregorio in Registro [...] Registro Beati gregorii afirmat Antonius [...] in nostris aut[...] nem decretalium libro 2º tt 18 c 10 [...] communi doctorum consensu talis conclusio deducitur Juramentum potest in melius conmutari et Jurantem non obliget alteras [...] cuyus Respectum fuit factum Juramentum.

quia hec conclusio continet duas partes principales 1ª est Juramentum posse in melius conmutari. 2ª est Juramentum non obligare Jurantem [...] cuyus [...] fuit factum de [...] conclusionis parte [...] materia vltra DD h. disputant omnes [...] de voto. S. Thomas 2ª 2e q. 88 art. 12 et [...] Cayetanus [...] Aragon [...] [...] verbo votum 4 [...] Cayetanus in suma verbo voti dispensacio [...] ad conmutationem Paludanus in 4 Dist. 38 q 2 [...] quando [...] pactum [...] in 6 [...] nº 4 Soto lib 7 de Justicia q. [...] art. 2 et 3 Navarrus in Manuali c 12 nº [...] Soto mayor [...] [...] posteriorem [...] conclusionis provacatur [...] in c. si convenerit [...] cio et in c. cum proponeret. C dispeccit [...] c. [...] 28 q 2 [...] in c. sicut [...] Juramentum [...] hoc tt. de cuyus materia vltra DD

DD in c. sicut iuramentum in pra hoc est de cuius materia vide ubi DD. hi alleant omnes in d.a 6. cum probonas Nicolaus moronius in tract. de fidelitate qua de pace 2 p. te in princ. Sui et c. 4 o 10 18 12 Octavianus de actione s. eob. Montan. q 2 n 2 i et 2 Menoquius de arbitrarii casu 3 3 6 Petrus de chiis in Regula mutare de Regularieri in 6 Serafinus de bri. De iuramenti privilegio 74 an 73 Tiberius decianus in tract. criminali 6. 6 06 tit. 11 de execratione p. lavi n 3 1 et plures alii infra referendi

Dad versus 1m p. lem et conclusionei nostri ex obstat inprimis Papponius pontificium in c. i de voto ubi probat votum posse in melius commutari auctoritate propia. Et ita comutatione necessariam esse auctoritate superio ris ergo et ita iuramentum poterit auctoritate propria in melius commutari ostenden contra nostram ex q. 2 de voto ad iuramentum valet arg.

2 obstat ex in c. commisum de spondali ubi ubi probat iuramentum de ducen dam alicui in uxorem posse commuta ri in religionem quae est melior ubi potens c. licet de Regularibus 09 c. scriptura de voto igitur Berberam docet pontifex ex iuramentum posse in melius commutari

3o iuramentum debet impleri in forma specifica c. de iuram. ad nostram 1 intra not. igitur ex in melius potest commutari probat consequ enciam quae ex ubi in aliam formam et meliorem commutat non impleto in eadem et in specifica forma ita de diversa.

Et 2m p. tem eius dem conclusionis urget inprimis ex in c. no lic. existimare 2 3 q. 1 ubi probat ex hosti esse fidem implendam et ex quod iuramentum adimplendum sit

2o obstat ex in c. quod deo pari 33 q. 1 q. si ex duorum promittentium cet alter nadimplebat alter implere tenebat igitur fidem frangenti fidem frangenda est adversus propositionem nostri ex

3 obstat ex in c. sicut cens 22 q 4 ubi probat fidem frangenti servandum esse iuramentum

quae tamen non obstant quae statuit gregorius pontifex ex pro cuius decidendi ratione memoria repetendum ut ante dixi ex ven. auxiliari sententia nostri ex condistinguam continere duas partes in ... tales et distinctas quarum 1 est iuramentum posse commutari in melius

autoritate propria cuius decidendi racio est quod si quamvis alius pro alio invito creditore solui non possit l. 2 § multum dat. ff. si certum petat. et promissor § vltimo ff. de constituta pecunia et cum l. de solucionibus ... si tenebatur ... ff. ... iudicata Mantua singulari 106 n. 2 tamen creditore volente aliud pro alio solui posse ... certum est ... § ar. cum ff. de constituta pecunia ... item ... § qui baravus ff. ... pignus ... ipoteca soluitur ... ubi ... obligacio ... quod de vera debebat ut docet Bartolus in l. cum tendunt ff. de pactis Mattheus singulare 112 cum ... iuramentum in melius evidenter commutat ... solucionem in ... melioratione ... manifestum ... augmento ... l. ... de procuratoribus et ... servare § pro ... ff. de ... pro consilio ... Sotomayor ... n. 24 Aragon ... art. 12 ideirco votum et iuramentum poterit commutari in melius evidenter autoritate propria ... creditori melius soluit qui integra et magis probata moneta soluit ... et ... familiaris ... Deo melius soluit qui in forma meliore ... votum et iuramentum ... inter opera charitati meliora esse magis grata et accepta ... ut ... observat Aragon ... art. 12 ... probatur ex ... in c. ... et c. ex parte de conuersione coniugatorum c. licet de regularibus l. ... et ita conueniunt ... Sanchez ... et Alexander ... n. ... omnes autores ... audati.

Altera ... iurantem ... teneri ... iuramentum ... cuius decidendi racio est ... quod ... inter ... iuramentum ... condicione quod condicio suspendit ... ad ... eventum condicionis ... cum ad ... si certum petat § ex condicionali ... debere ... obligacionibus ... c. ... de instrumentorum ... in condicione mutua ... contractus ... condicionis natura altero non implente alter liberat ... l. ... de pactis ... iuramentum ... actus ... de ... numerata pecunia ... ad modum ... in principio ... iuramentum ... condicione ... altero ...

iurantem non obligat unde infertur quod vulgaris illa traditio frangenti fidem si des frangant eidem et a similiter venerit cum aliis supra de iciis procedit tantum in contentione iurata ex text. in c. et [illegible] excelenti in c. sicut § iuramentum infra hoc tit.

quia ita constitutis non obstant adducta in contrarium pro ratione dubitandi n. 1 3 1 primam conclusionem ex text. in c. 1 de voto quoniam ad illud varie doctores interpretationes afferunt. alii respondent aliqui text. ind. c. 1 loqui de voto vel iuramento de aliter prestito, et non de proposito deliberato contra mentem futentis ad cuius commutationem non requiritur superioris autoritas sed dicit haec interpretatio quia verba litera bene aperte dignoscuntur nihil agit de promissione iurata. alii et inter eos Gofredus et Ostiensis respondent text. ind. c. 1 aperte de voto vel iuramento illicito ad cuius commutationem est necessaria superioris autoritas, text. vero non procedere in voto vel iuramento illicito quod autoritate propria potest in melius commutari sed haec Ius [illegible] communi voto improbat quia votum vel iuramentum illicitum non dicitur in melius commutari sed potius non impleri de desen. c. 1 2 3 et 4 de quisarmimento c. et si necesse est c. inter cetera 22 q. 4 unde fit ut text. sed potius debeat intelligi necessario de voto vel iuramento licito quod potest in melius commutari autoritate propria

unde in ita sit § intelligi text. non procedere quoniam votum et iuramentum potest commode impleri in illa materia quia tunc potest commutari in melius autoritate propria et ita Anconius Sanct. Antoninus et Felinus in principio Doli to Sumus 2a parte tit. 12 c. 6 § 1 Silvester verbo votum 4 q. 6 non hic intelligitur quia non est quia quamvis in illa materia votum vel iuramentum congrue possit impleri adhuc potest aliquando commutari in melius autoritate propria et q.

quapropter 4 assignat interpretatio quod noster text. debet intelligi de quolibet voto vel iuramento quod in religione commutabile ex text. in Decretore de voto omne enim votum vel iuramentum factum deo in seculo potest autoritate propria in religionem commutari adeo ut ipso iure et absque ullo actu particulari et expresso commutationis votum vel iuramentum factum deo censeatur commutatum ipsa professione ut docent S. Thomas 2a 2e q. 88 art. 12 ad 1 arg. et Caietanus et Aragon Sotus libro 7 de iustitia q. 4 art. 3 tex in c. [illegible] tit. 8 parcita idem procedit in quocumque voto et iuramento facto deo sive personali sive reali ex glossa in c. monaco 20 q. 4a glossa in c. ad monere 33 q. 2a verbo monasterium autore

proximis speciali et B. Bondo. c. quamvis factum 1a p.te § 3 n.o 4 navarrus in manuali c. 12 n.o 63 Sotomayor d.a q. 5 n.o 27 et 2 § Religio enim purgat nos ad illam baptismi unde non imponitur penitentia in professione pro quocumque carnis peccato ut docet Ex in c. quis aliquo § n. quod necesaria despensacionem a dei[?] forcione l. gla. ind.o c. escritione ——

Et hec interpretacio Bernardi quamvis fuerit severa tamen violencia infertur textui Ex qui generaliter loquitur de commutacione voti et juramenti non solum in Religionem sed in quodcumque aliud opus melius ——

quare verissima vera interpretacio est quod ubi Juramentum seu votum commutatur in melius evidenter commutacio fieri potest autoritate propria nec est necesaria superioris autoritas et in hac specie procedit Ex. Aliter ubi vero dubium est an sit melius id in quod pretenditur votum seu Juramentum commutari tunc est necesaria superioris autoritas nec potest votum seu Juramentum autoritate propria in melius commutari et in hac specie procedit Ex ind.o c. 1 de voto et voti redemptione S. Thomas Cayetanus Aragon Soto bb navarrus ubi supra Angelus verbo votum 4.o et 2.o Cayetanus in suma verbo voti dispensacio et commutandum paludanus in 4.o dist 38 q. 2 Sotomayor d.a q. 5 n.o 22 cuius racionem exposui supra ad racionem decidendi ——

nec obstat 2.m argumentum ex c. commissum de sponsalibus ubi probatur juramentum de ducenda aliqua in uxorem non posse commutari in Religionem que evidenter melior est c. scriptura de voto c. veniens c. Sane c. quid clerici c. volentes c. licet de Regularibus S. Thomas 2a 2e q. 43 art. 3 ad 4.m argumentum quia ad eum textum varie ad doctoribus respondetur inter interpretaciones in est ind.o c. commissum non preceptum sed consilium contineri ad vitandum scandalum propter vulgi opinionem nec vult quis exigi et metu ne nomen santissimum Religionis in eo scandalum faciat et ita docet gla. verbo tueius ind.o c. commissum ubi secuntur ostiensis Joan andrea cardinalis panormitanus prepositus et Alexander de nebo dicit comunem bb tom 4 1a p.te c. 5 n.o 11 Alexander ca Deriis in tit. de sponsalibus libro 1 c. 15 tomo diversorum secuntur paludanus in 4.o dist 28 q. 1ca et Ricardus dist 29 q. 4a Soto dist 27 q. 2a art. 3.o Silvester verbo matrimonium 7.o 1.o Armilla aurea verbo matrimonium n.o 22 in ferentes ex eo in ea specie Ex ind.o c. commissum tubenom qui juravit de ducenda illa uxore libere posse ingredi Religionem ante quam cum illa matrimonium

[illegible] ex [illegible] maximo [illegible] ad [illegible] in [illegible] commutari [illegible]

[illegible] Nunc [illegible] plurimas [illegible] [illegible] ad eum [illegible] Deo [illegible] communis [illegible] decisionem [illegible] fide

Et cum [illegible] religionis [illegible] verisimile quod [illegible] Pontifex maximus [illegible] religionis impedire noluerit [illegible] vulgi et [illegible]

[illegible] ut [illegible] Pontifex maximus [illegible] ducat [illegible] tam magnum et [illegible] periculum cum [illegible] facile [illegible] religionis [illegible]

4.° [illegible] omnes [illegible] continent [illegible] dispositionem et decisionem [illegible] nec [illegible] multa [illegible] principio [illegible] docet Joannes Andreas in c. [illegible] de [illegible]

1.° [illegible] verba [illegible] inducunt [illegible] consilium [illegible] Bonacina [illegible] [illegible] art. 13 [illegible] quod [illegible] 2.° § ad [illegible] eleganter [illegible] [illegible] in [illegible] sententiam [illegible] [illegible] Pontifex [illegible] dixerit [illegible] contrahere et deinde [illegible] religionem [illegible] consilium [illegible] mandum est.

[illegible] inter [illegible] est [illegible] communicando [illegible] ut [illegible] matrimonium [illegible] religionem [illegible] Pontifex [illegible] prius [illegible] deinde ad religionem [illegible] [illegible] tamen [illegible] ex littera eiusdem [illegible] [illegible] propositum [illegible] vehemens desiderium intrandi religionem

[illegible] iuramentum [illegible] auctoritate [illegible] melius posse commutari [illegible] nostrum [illegible]

ceptra

et primi pobiro oblio actio muneriet solideo et qz deus manifeste acc
tat solucionem tnco suo evidenter melius est Juramentum neo cata
rotecto commutando in melius auto quia pro sua Juramentum vero
factum priori qz parte implendam est necessario non solum evi
denter melius commutari ut in ea specie quia ibi est decisio nem
ind. c. commisum juramentum enim quod non fuit latum principali
ter deo sed parti atq. hu te xillo adquisita, ora et primi paliro
obligacio deo solum et in religionem non potest commutari et ita
tenent inter ceteros quos citamus oo Hecules er en Praevus n. 3 Sento
nius et respondit de nebo n. 118 Brunneus inter dos ponsalibus
n. 8 tomo 2 diversor. Elocus in 4 dist. 30 q. 2 a. Mart
tinus eduis ma in 2 q. 1 q. 3 art. 3 ex quo infert quod qui Ju
ravit aliquam ducere in uxorem tenet precise Juramen
tum implere nec potest ante matrimonii contratum in majorem cau
sa religionem quoniam priusquam teneatur mulier delatis ad Cinre
Tenem. ita c. commissum et novissime Dervas eduis ma de ma
trimonio d. 16 art. 1 uis ex quo sequitur
nec obstat quod sponsalia etiam Jurata pro ingressum Religionis dissolvunt c. veni
ens et Marus quidem concludunt qz verissimum est secuta professione diri
mi sponsalia de futuro etiam Jurata pecare tamen qz Juramento non impleto profe
sionem emisit et ideo bonifacius maximus in d. c. commisum cum meis tenendo
xit tucius esse Juramento Religioni prius satis facere ad evitandum pecatum.
ex qua resolucione unum obiter notandum est
Juramentum de maritanda aliqua puella vel danda elimosina aliquo hos
tali non pose commutari in melius qz ex eo Juramento Puella vel ospitali vniber
sa est obligacio quesita votum vero de maritanda alicua puella vel danda eli
mossina allicui ospitali aut pauperi pose commutari qz ex voto tota obli
gacio semper quenit soli deo ut docet Nabarus in manuali c. 12 n. 78
3m argumentum non obstat qz Deus volente non
Juramentum non dequideret implementum informa est specifica sed posse
impleri equipolens ut in c. ex parte de clericis per siclentis 69 Docent Ino
centius et ostiensis in summa ind. c. ad nostram Mantua singulari 128 Soto
mayor d. a. 8 n. 14 hac vero cum Juramentum mutat in melius impletur per
equipolens et ideo Juramenti obligacioni satisfit illud implendo in ratione me

lior

et ita ex p[illegible] soto mayor d.º n.º 14 dio necessitat qui n.º 25 defert vari
os intelectus ad textum ind.º c. ad nostrum so quoniam valde controversi
um inter professores utriusque iuris an iuramentum debeat inple
ri in forma specifica an vero possit inpleri per equipolens aliunde sumen
da erit argumenti resolutio pro cuius conclusione observandum est quod
et sic Ancharanus ind.º c. l. de votis existimaverit pro[illegible] l. iuramen
ti conmutacionem inducere novacionem et extinguere priorem obligacio
nem tamen est in quantum tucior et receptior sentencia quod in voto l. iu
ramenti [illegible] comutacione non fiat novacio nec perimitur obligacio prior sed eam
obligacionem manet in alia materia que erat in prima et solum materia mu
tatur quia in locum prioris nova subrogatur ut resolvunt innocencius
et panormitanus ind.º c. 1 de voto soto mayor d.º a. s. n.º 4 et 5 qua
rerum voto l. iuramento conmutato semper maneat eadem et primi
tiva obligacio dici potest votum l. iuramentum semper inpleri in
forma specifica

vel aliter respondere potest quod cum in melius conmutatur melius solvitur et magis
in specifica forma inplet quia quoad deum cuius tota obligacio est quesita melius
satisfacit. l. denique respondere potest votum l. iuramentum esse inplendum
in forma specifica quando dubitatur an deum l. pars velit aceptare solucionem in alia
materia ubi vero certum est de voluntate dei l. partis acertacionem in plemen
tum voti l. iuramenti in re diversa procul dubio non est necessario tum aut iu
ramentum inplere in forma specifica sed inpleri potest in ea forma quam
deus l. pars aceptaverit quia ut canon advertit ad [illegible] racionis decidendi
ubi volente creditore aliud pro alio solvi ita contingit liberacio sicut
de ad si [illegible] solutum esse quod re vera debebat

preterea non obstat primum argumentum contra secundam propositionem desumtum ex
textu in c. noli existimare 23 q.ª 1ª quatenus docet hosti fidem servandam
esse in respondet o la ultima [illegible] obtinere si hostis et inimicus fidem
servaverit ex parte sua alias hosti frangenti fidem fides frangi po
terit ex qua glosa responsione deducitur argumenti resolucionem exige
re duplicem dubitacionem 1ª est an hosti sit fides servanda 2ª an
frangenti fidem possit fides frangi quoad 1ª constans est omnium
sentencia hosti fidem servandam esse d.º c. noli existimare l. con
vencionum ff. de pactis l. 1 [illegible] ff. de dolo resolvunt [illegible]

Titulus

Nicolaus moronus de fide tregua et pace 2 p.te q. 1. menochius de arbitrarii libro 2° casu 336 n° 26 Ombianus in dis. p. attentione per decisiones pere montanas n° 16 et consilio 31 n° 11 Petrus bechius in de gula mutare n° 6° de Regulis Juris in 6° Duarenus in lex ff de peti.

quo ad v° ad 2am preter jura superius adducta que inbicem videntur pugnare DDres dividuntur in varias sentencias obtinuit tamen magis illa distincio ut in convencionibus mutuis absolutas n. reciprocas nec contes perinus frangenti fidem non vasit fides frangi sed debeat impleri nec adimplendo excusatur quis eo quod alter non impleat et quod haec intelligitur procedit tex in d. c. inocens et d. c. quod de bari cum simili. In convencionibus vero mutuas reciprocas et contes perinus frangenti fidem fides frangi posit et in ea specie obtines tex in da. le. si convenerit ff pro socio et c. cum propo nas Calebacti et in d. c. si infi de leci 2 q. et quod ad nam et veciem debet reduci vulgaris illa tradicio frangenti fidem fides frangatur eidem et ita post allios Decius et Alcianus communem aserentes in d. c. cum propanam Alexander consilio 60 n° 10.

Quia tamen communis resolucio mulierum bonat nec ex in reciprocantes perfectis convencionibus fidem frangentem fides non frangat quo ipse excusandus est inocens qui nedum alienam p. fidem marguerat fidem suam frangeret et in absolutis non impleri obstat decio in plementi non sequiti le Julianus ff de accionibus empti

quare ut difficultati satisfiat inprimis est tamen dum quod in convencionibus jure celebratis sive absolutis sive contes perinus fidem frangenti fides servanda est nec alter alterius violacione excusatur et hoc velut Dd tous thomus in d. c. nonne ci summa re et probauit D. Ambrosius in d. c. inocens de Josue pure fidem inter posuit et ideo fidem precise observauit et racio est quia in convencionibus pure celebratis et statim ipso jure utera pura perfecte manet obligatur et ideo altero parte alter parti pene non poterit facient ex paciones quas ostendunt Nicolaus moronus d° tit 2 p.te c. unde cimo et petrus bechius in da. Regula mutare n° 6°

2° constituendum est quod in convencionibus sub condicione celebratis promitens non obligatur ad implendam si alter condicioni non perveniret

et in hac specie locum sibi vendicat tex. in d. c. si convenerit. et ratio cuius
est quia cum pro bona fide tractis et in c. si infidelis. et quia cum sint
ibi et ea est facere de uno cum desit lucis particula tradicio frangenti fidem
fides frangatur eidem. et tracio est in convencione sub condicione
celebrata quam diu pendet condicio nulla est obligacio. tum ad
presens non licet actum petere. sed ex condicionali institutis diversis obli
gacionibus et ce de verborum et de verborum significacione.
que Resolucio locum habet in convencione Iurata celebrata sub
condicione nam Iuramentum in hac specie non obligat Iurantem al
teri non parenti condicioni quia Iuramentum sequitur naturam actus
primi cui apponitur l. . . . c. dem . . . secunda . . . ul
ma . . . dare cogant . . . quem ad modum . . . princi . . . bre
sed contra hoc tex. quo . . . in c. . . . in d. c. sicut quod Iura
mentum debere intelligi de convencione condicionali . . . Iuran
do confirmata alias . . . Iuramentum deseruit poterit alteri non
impleto. ex qua Resolucione manifeste apparet concordia et con
ciliacio omnium Iurium qui in hac . . . adversari . . . in
vicem ut tex. in d. c. . . . et in d. c. in . . . procedatur
in convencione pure celebrata in qua frangenti fidem non licet fidem fran
gere . . . Iura que videntur . . . procedant in convencione
celebrata sub condicione et ita docuere Vincencius Ioanes Andreas
Enricus Belamera et Panormitanus . . . ad tex. in d. c. quid
deo . . . Respondendum est contineri . . . causam . . . mu
tua promissio . . . facta deo . . . quamvis alter . . . re
manet integra obligacio alterius

ad tex. in c. cum . . .

hic tex. adscribitur divo gregorio in Registro libro 6. et . . . coleccio
ne decretalium libro 1 tit. 4 de eleccione c. 20 ut erudite observat anto
nius agustinus in notis ad 1 coleccionem decretalium libro 1 tit. 4 c. 20
quamvis a nonullis tribuatur gregorio 2 . . . formam Iuramen
ti quod prestat episcopus in sui consecracione . . . materia
extraordinaria . . . divus Antoninus 2 p. tit. 11 c. 6 § 2

Mandolinus in sola facultatum q. ac est versus juramentum pagina 2 so
Dedo anus de Deb. ecclesie 2ª de alienacione non obstante juramento q. 3ª e 2
n° 1 Felinus de cangiun lancelotus con Dadius et alii Dela ti a petro de nido
in collaneis ad decretales collatanco 108.

Quo ad versus ineram n° 1 txs pro Dacione dubitandi in primis sic
argumentor episcopus suffraganeus tenetur jurare de metropolitano et
de papa c. delecti de mayoritate et obediencia c. ut sup. de Deb. eccle
sie c. ultimo de eclesiis edificandis quod contrarium docet txs noster quod minus
vere.

2° ad juramenti validitatem et sustanciam veram non sunt necesaria que ju
ramentum fit deo c. ductores c. et si christus infra hoc tt. qui solus cordis
inspector est c. et huis bescam 32 dist. c. si quidem inuenistis 24 q. 5ª sed nos
ter txs in dicto finali contrarium docet quod bene eram procedit.

3° ad vm juramenti Deligionem non Dequirunt tactus ebangeliorum nec crucis
c. adaures et de DD de reliquiis c. et si christus infra hoc tt. c. et si aliqua
22 q. 5. sed in vltimis verbis txs noster docet necesarium esse ut juramen
tum fiat tactis ebangelis solt ... decurso sustineri non potest.

4° in casibus in q. corporaliter est jurandum episco
pus non tenetur jurare corporaliter sed contrarium exponitis coram ... ebangeli
... testimonium 14 q. 1ª c. ultimo de juramento calumnie sed txs noster statuit
in fine episcopum debere jurare corporaliter quod male asserit.

qq. tamen et aliis non obstantibus contrarium statuit in
txu nostro nec obstam aducta pro Dacione dubitandi ... primum quia
comunis escola Desponditt hunc txm debere inteligi de episcopo
exento et inmediate ... txm ... c. dilecti de c. ut sup. de c.
ultimo loqui de episcopo non exento qui tenentur jurare metro po
litano quamuis ... interpretacionem ... Antoninus ubi supra
ancelotus contradicit in tentorio omnium iudicum libro 2° c. 4° n° 8
sed hec interpretacio quo ad txm minime defendi non potest ... gregor
rius ... generaliter loquitur in quolibet episcopo prestanti juramen
tum tempore consecracionis et est certissimum quod sibi siue exen
tus siue non tenetur jurare pape

quare ad ... dificultatem ... resolucionem promiten dum est tempo
re non txs elecionem episcoporum et consacracionem eorum soliten

fieri

admitti sic maximo ex in c. 1° et 2° 22 dist. notat ola ver unde
de bolic sab id. c. quam quam de electione in 6° ber Iachinus in tt
de bui co po libro 1° 3 p. in principio Selua in tt de benefficio 2 p.
q. 1 n. Decian. consilio 573 et ita co tempore iuramentum Romano
Pontifici fiebat id post temporarium ex electio ei co per capitulis ecclesia
rum catreda lium fuit concessa c. ingenens de electione c. cum ecclesia sub ni
na de cau. possessionis et pro prietatis ubi late Resolui et docet Paulus
Pariceus consilio 19 n. 6 vo lumine 4° quo tempore confirmatio et con
secratio fiebat a metro polita no et ita ei prestabat iuramentum c. suffraganii
de electione iuncto ex te ind. c. quam quam eodem tt. in 6° et sic servitium
temporis procedit ex ind. c. dilecti cum similibus supra Relatis. postea vero
ex regula 2a cancellarie provisiones ebi iuratum fuere Reservate Roma
nis pontificibus et sic iuramentum necessario debet fieri Romano pontifici
quia ab eo fit provisio et consecratio vel eius autoritate —

99 ita ei statutis de facultate respondendum est quod sumentem debe
re iurare pontifici maximo non extentum metra politano simul et ponti
fici et ita interpretatur Escobanus d. q. 3 n. 2° Cenedo d° co letaneo 108 n. 1
et ita presentibus in pontificale tt. de scrutinio pagina 70 —

2m argumentum non obstat quia de illius materia dicemus ut lapsime
ad 3m vero tt. quod in illo co dice aplicari poterunt hic ex quo et ideo 3m argumentum
non obstat quia ex opinionibus dicendum est an ad vera iuramenta sufficiat manum
requiratur tactus ebangeliorum crucis et similium nam Baldus in c. 1
sicut sacramenta de pace iuramento firmanda in usibus feodorum
existimavit ad iuramenti validitatem esse de necessitate necesse
esse tangere corporaliter evangelia scripturas sacras crucem Reliquias
et talia secundum quod volebus de marsiliis singulari 4 15 se
ciatus est communione in summa tt. n. 2, 66 in c. quanbis pactum
de pactis in 6° 1 p. § 1 n. 1 plurimi Relati a Cenedo d. co letaneo 108
n. 6° qui non ne probitem satius esse iurare tactis evangelii ad terrorem
hominum nec tamen sit necesse iuramentum tangere ex D. Augustino Epis
tola 114 ad publicolam Relato in c. movet te 22 q. 1 unde S. Tho
2a 2e q. 89 artic. 3° ad 2m scribit gravius peccatum esse quod ad periurium
si quis solenniter iuret per Ebangelium quam si per Deum communi sermo
ne tum propter scandalum tum propter maiorem deliberacionem Refert et Regl.

posse

et inde est, certa tum erat olim ut juramenta prestarent in ecclesiis et su
per reliquiis sanctorum ut generaliter scribunt [illegible] de [illegible] tractatu de jure
jurando in 2. parte 3. Baldus in c. [illegible] colona [illegible]
de forma fidelitatis et in d. § item sacramenta columna 2 [illegible]
[illegible] fuit simplici de causis et tantum est quod juramenta minime
fiant super altaribus aut sanctorum reliquiis.

Tertium vero scilicet tactum sacrarum scripturarum esse de necessitate juramen
ti [illegible] dixerunt [illegible] archidiaconus [illegible] et Panormi
tanus et [illegible] Antonio Gabriele libro 2° communium opinionum
[illegible] conclusione [illegible] 33 sequitur Antonius et capus [illegible]
[illegible] libro 3° c. 81 n° 18 et 19.

Sed in hac controversia verius est [illegible] ut [illegible] sive [illegible]
juramenti solemnitatem quod fiat tactis [illegible] sacris licet hec solemnitas a
liquot [illegible] necessaria sit [illegible] juramentum aliter prestitum [illegible]
habet quantum attinet ad [illegible] quemadmodum probatur in c. [illegible]
[illegible] c. testimonium [illegible] clementina [illegible] de hereticis et
[illegible] in principio [illegible] de juramento calumnie quod [illegible] extremat [illegible]
ter juratum esse [illegible] sacramenti [illegible]
[illegible] statuat juramentum prestandum [illegible] evangelii tunc necessario
debet [illegible] tactis evangeliis [illegible] in autentica [illegible] quod prestandum
[illegible] 2 [illegible] 4 et in d. clementina [illegible] Panormitanus in c. [illegible]
de juramento calumnie [illegible] columna 4 idem Panormitanus in
c. [illegible] Jason in autentica sacramenta puberum C. si adversus
venditionem columna 3.

[illegible] quod cum in juramento testium [illegible]
[illegible] tactis evangeliis [illegible] ad testimonium [illegible]
[illegible] tactum [illegible] sacre [illegible] c. 81 n° 19
[illegible] in d. c. [illegible] tactum [illegible] § 1° ante [illegible] consuetudine tamen
generale [illegible] juramentum prestant [illegible]
[illegible] in d. autentica [illegible] Alexander et [illegible]
[illegible] sequitur [illegible] n° 4 in c. [illegible]
[illegible] Antonius [illegible] d. c. 81 n° 20 Antonius Gabriel d. conclusio
ne 1 n. 30.

Preterea [illegible] quod sint [illegible]

De Jure Jurando

Juramentum necessario debet fieri [illegible] evangeliis [illegible] in [illegible] juramento [illegible] forma [illegible] ut fiat tactis Evangeliis [illegible] stola [illegible] in [illegible] c. [illegible] monium [illegible] episcopus [illegible] de [illegible] in c. [illegible] [illegible] canonica —

Et adversus hanc resolutionem instat [illegible] [illegible] dubitat [illegible] juramentum [illegible] episcopus [illegible] sacra [illegible] c. [illegible] de juramento calumniae [illegible] in c. ut [illegible] de electione in [illegible] [illegible] [illegible] sacra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Pro [illegible] episcopus [illegible] juramentum [illegible] c. ut [illegible] de electione [illegible] juramento calumniae [illegible] [illegible] [illegible] ut episcopus [illegible] sacra [illegible] [illegible] c. ut [illegible] [illegible] [illegible] Antonius [illegible]

Ad Lxm. in c. nullus

hic tis canonalis in simile c. vrbano 2º ab altior vr banus ... magis est illum esse vrbanum 2 ut observat Cardinalis et Belamera et Antonius que ... nus in nouissima ad summa collectionem decretalium libro 2º titulo de jure jurando c. 2º colligit ex eo quod clericus non tenetur episcopo suo cum ordinatur .l. de aliquo beneficio instituitur obedienciae juramentum prestare si racione administracionis sibi concessae idem probat textus in c. sigebat de mayoritate et in c. ultimo de regulis iuris in decretalibus —

Cuius conclusionis pro racione dubitandi inprimis obstat quod quilibet clericus etiam non habens administracionem tenetur prestare obedienciam proprio episcopo ut c. sigebat .l. is qui de mayoritate 2º licitum est ex illa ubi iuramentum obediencie probat consequencia quia etiam spiritualibus licet exigere et aponere condicionem que inest de iure consuetudine .l. ex natura, ut Bertrus c. quia ... quesitum ... c. significatum de ... et facit ... que tacite insunt si ex primarie non faciunt actum condicionalis .l. cornelia ff de heredibus instituendis .l. 3 ff de legatis 1º glo in c. ad audienciam 2º de rescriptis gla in c. significauit ubi Immor ... mus et Decius de electione gla in c. olim 1º de restitucione spoliatorum et gla in dicto c. significatum et ipsa in dicta lege 3 ff de legatis 1º docet communem Nabarrus in c. accepta de restitucione spoliatorum oposicione 7º nº 4º —

2º adversatur ex diametro textus in concilio toletano 11 c. 10 de lacto in c. quamquam 3 distinccione ubi similium ex presse deducitur —

3º obstat textus in c. cum in clausula 10 de mayoritate et obediencia licet de obediencia suo priori prestanda prestitissent iuramentum corporaliter et ... scripto 2 formam ecclesie ab eis dem corporaliter iuramento —

4º Suffragatur textus in c. cum clerici 19 de verborum significacione in cuius expositione Innocencius tercius [de jure natura et facto] ... docet ab episcopo exigi posse obedienciae juramentum a clerico cum ordinatur .l. aliquod beneficium instituitur —

Iuramentum generaliter prestitum solummodo liceat in dictu ... de iure natura et facto ... moreo c. quemadmodum c. venientes c. quintavallis ... nocetto dicet. S. Tho 2a 2e q. 98 ar.

2o D in iuramento obediencie quod debet prestare clericus ubi admiti racio concedit videtur dicere ... noster ... minus vere ...

Ea tamen et aliis non obstantibus ... dicit urbanus ... eius decidendi racio colligitur ex textu in c. ex diligenti 17 de simonia ex quo universa escola iuris ... adnotavit simoniacum esse prestare iuramentum obediencie aut fidelitatis pro habendis spiritualibus facit textus ... indo civilimo ... de regulis ... ubi hanc racionem decidendi observavit gla verbo

Ea ita constat tutis non obstant adiecta pro racione dubitandi ... contra verum inter professores ... racio et appositio condicionum que inest actui de iure l. condicione aut ex natura illius inducat in spiritualibus simoniam in quo varias recensent opiniones propositus in suma ... c. ... eadem ... mitanus ... Decius ... 32 ind. c. significasti de elecione idem Decius in c. cum M. ferrariensis ... 31 de constitucionibus ex quorum disputacione et resolucione videtur magis receptum ut est cum in spiritualibus ab ... labe et vicio simonie posse exprimi et apponi condiciones onestas que insunt actui taliter ... consuetudine ut ex natura illius ex ea tamen resolucione crescit argumenti dificultas nam ex illa dicendum videbatur a clerico cum ordinarius ... instituit de aliquo beneficio elige posse iuramentum obediencium ad ... dificultatis ... dificultati ... que tacite insunt si exprimant non inducere simoniam si exprimant comodo quo insunt ... si diverso modo ut post Bartolum et alios resolvit Decius locis superioribus atque cum a clericus in specie proposita iuramentum exigit quod tacite insunt diverso modo exprimit ... c. ... presertim quod est ... ex iuramento clericus obligatur ... talis pro ... ut ... simonia contineat necessarie

non obstat ... ex c. quam quam ... 23 dist. 2e 32

... autorum procedere in emplia beneficiaria ... ind. c. quam quam

intelligi de beneficiaria qui habet administracionem anexam hoc est beneficio qualis est qui habet qui habet beneficium curatum ipse enim administracionem dicit habere [illegible] in c. preser tim de officio ordinarii in 6° ubi contenetur jurare de [illegible] d° c. quam quam in posteriori [illegible] no. [illegible] quemadmodum des tenet episcopo jurare qui dignitate aliqua confert [illegible] in c. dudum de electione predicta convenient Antonius inmola cardinalis Belamera in d° c. licebat Panormitanus et Alexander de nebo in [illegible] Dominicus c. utriusque cardinalis in d° c. quam quam

Id hec conciliacio aperte ex d° c. quam quam [illegible] loqui qui sacris ordinibus [illegible] manifeste constat ex eius litera et clarius aparet ex originali delata et emendata a domino garcia de loaisa archiepiscopo toletano in colecione conciliorum [illegible] in d° c. 10 quare [illegible] interpretacio et [illegible] in d° c. quam quam non loqui de juramento sed de simplici promisione ut dicitur [illegible] ex originale illius proxime delata hodie tamen servanda est forma de qua in concilio tridentino [illegible] 24 de reformacione c. decet

non obstat 3m in c. cum eclesie 10 de maioritate et obediencia qui [illegible] in illum procedere ubi cunque ebrius est de inobediencia ut qui antea fuiset debilis et inobediens nenim ob probabilem suspecionem decte potest ab allio juramentum exigi ita glosa in d° c. cum eclesie et idem cardinalis in d° c. licebat n° 1° oposicione 2a Panormitanus et Alexander de nebo n° 2° in [illegible]

Non obstat 4m ex c. cum clerici de verborum significacione qui [illegible] comuni [illegible] et in d° c. licebat [illegible] procedere de consuetudine ex quo deducitur consuetudine [illegible] posse ut quilibet clericus teneatur prestare juramentum obediencie tum institutur de aliquo beneficio qui in hiis que pendent ab institucione juris positivi consuetudo utilis excusat ex hiis que desolvunt Panormitanus et anania in c. dilectus filius et [illegible] Socinus de [illegible] Arquidiaconus [illegible] c. pro positus in c. si quis 42 dist. Romanus singularis 348 eius adicionator [illegible] in statuta de confiatis n° 3° et 42 tomo ad constituciones galigas [illegible] nes [illegible] canonicarum questionum libro 1 c. 35 n° 5°

non obstat 5m qui [illegible] esse juramentum generaliter prestitum

presti tum deuere Des tringiat solum obliget in licitis et honestis ut probant Iura in argumento Ielata ut docent Baldus et Alexander de ne bo h[?] taobnimus in c. 1 hoc tt[o] in 6[o] lam[?] ius galirius de verbor signi fica cione libro 6[o] c. 16 n[o] 5 et c 20 n[o] 30 inquit quod quis Iurat se facturum voluntatem alterius inteligent ea est inco[?] Iuramento deuita condito sit quod mandat sit licitum et honestum portabile si o[?]mo deratum et d[o] c. veniens et d[o] c. quintabalis S. Tho 2a 2ae q 88 art 2[o] et alegam de Iaembe n[o] 5 [illegible] prinum probat [illegible] instanta valdi et alega ne de[?] dicendo vbi proxime Iuram[en]to Iealentie degno in[?] vnio n[?] debeat inteligi in distinte et preaise [illegible] delicitis et honestis.

ad txm in c. devitores

hic txs desumtus est ex concilio lateranensi sub Alexandro 3[o] 3a p[ar]te c. 16 et 4 sub tt[o] de vsuris 3[o] tomo conciliorum ut obser[v]ant Antonius Agus tinus in notis ad 1m colecionem decretalium libro 2[o] tt[o] 19 c 2[o] et Antonius conecius in noua decretalium impresione Plantini ex eo que lig[?] quod qui se obligauit ad vsuras soluendas soluere n[on] cogit[ur] nisi Iurauerit quo casu cogit[ur] [illegible] Repetit decursus materia vltra ordinarios [illegible] d c. 1 supra hoc tt[o] et in c. tuas de vsuris disputant S. Tho 2a 2ae q. 78 art[o] 4[o] et 1 et ib[i] Cayetanus banes et Aragon Soto libro 8 de Iust[itia] et Iure q 1a art[o] 4[o] et 5[o] Castro libro 1 de Iust[a] hereticorum pugnicione c. 15 folio 78 Beroyus in d[ic]ta de vsuris n[o] 36 silvester verbo vsura 1[o] 6 n[o] 9 [illegible] in c. quamuis pactum de pactis in 6 1a p[ar]te § 2[o] n[o] 4 et 2a p[ar]te c 3 n[o] 2[o] quibus de Iuramento confirmatorio 1a p[ar]te c 2[o] et pluri mi alii Ielati a p[ra]ce dendo in toletaneis ad decretales toletaneo 78

d[e] q conclusionem pro Iacione dubitandi in primis sic argumentur vsure sunt p[ro]mise et aprobate Iure diuino et positiuo ig[itur] q[ui] vsuras promiters ad ilarum solucionem con peli debeat dei cursus iste legitimus est antecedens probatur

quod utrumque duos continet partes prima est quod usuras sunt permisse jure divino et 2a quod sunt permisse jure positivo igitur quod usure sunt permisse jure divino videtur probari ex illo deutero nomi 23 cum non feneraberis fratri tuo ad usuras pecuniam nec fruges nec quam liber aliam rem sed alieno quo loco videtur probat licitum esse jure divino veteris testamenti dare alienigenis et exteri ad usuram pro ut dicens ex illo materias veniens 8o deca pisen quod meum est cum usuris et luce 19 quare non dedisti pecuniam meam ad mensam ego veniens utique cum usuris exegissem illud et quod sint permisse jure positivo constat ex textu in le 1a et 2a le placet le pecunia feneratris ff de usuri le 1a le adversus le eos C de usuris immo et jure canonico permittuntur c 14 q 4a c 1o de feudis c. 1o et 2o c. conquestus et c. salubriter de usuris et confirmat dispicultas quia saltim ex parte promitentis licita est usura quoniam alias usure promissio non potest confirmare jure jurando argumento textus in c. inter cetera c. necesse est 21 q 4a c. quanto c. quemadmodum § illud c. cum quidam infra hoc tt. 2o igitur usuram promittens ad promissionis observationem cogendus est.

2o promissio de soluendis usuris inefficax est quemadmodum ex precedenti textu non inutilis verius ergo non debent sed juramentum sequitur naturam actus cui apponitur le. ultima C de numerata pecunia le ultima ff in satis dare cogantur le ultima ff qui et qq c. quemadmodum in prima parte C. brevi infra hoc tto igitur et juramentum de soluendis usuris inefficax erit

3 accessorium sequitur naturam sui principalis le cum principalis ff de Regulis Iuris. Regula accessorium eodem tto in 6o sed juramentum accessorium est actus cui apponitur et principale est ipse actus promissionis ergo quemadmodum promissio est inefficax juramentum quoque inefficax erit

4 usure sunt omni jure prohibite c. quia omnibus c. super eo c. consuluit de usuris c. plerique de usuris 14 q 3a Obtavianus de Liscione Pedemontana 139 no 6 sed libro 3 variarum c. 1 no § Clarus libro 5

sentenciarum § usure ego in commentariis de censibus libro i° c. § n° 6 et ita usuras exercere nefas bonis quoque moribus contrarium est l. improbum fenus C de usuris sed contra bonos mores juramentum non obligat Regula non est obligatorium de Regulis Iuris in 6° l. si quis inquilinos § ultimo ff de legatis 1° igitur juramentum de soluendis usuris seruandum non est

[?] qui causam prebet peccati peccat argumento textus in c. decet [?] de omicidiis et in c. ultimo de usuris l. qui occidit § in hac cum l. sequenti ff ad legem aquiliam sed debitor qui iure iurando promittit usuras se promittendo et iurando causam peccandi prebet creditori igitur promittendo et iurando peccat ac per se consequens juramentum de soluendis usuris non potest esse obligatorium

6° in textu nostro debitori ex iure iurando precipitur ut soluat ut debitum [?] per iurium sed periurium editari potest sine solucione si a creditore juramentum Remittatur c° supra isto titulo igitur frustra in textu nostro debitor ad soluendum compellitur

[?] unibersa et principalis obligacio est ex juramento facto homini quereritur homini c. 2° de Renunciacione c. i° supra hoc titulo c. 2° c. c. commissum de esponsalibus sed textus noster docet juramentum creditori factum deo Reddendum et implendum est

8° ex juramento promisorio nulla nascitur obligacio et acio textus elegans et insignis in l. si quis preces in principio ff de [?] de suroribus sed juramentum [?] in litera nostri textus promisorium est igitur ex illo nulla nascitur obligacio nec aliqua potest acio competere ad conueniendum et compellendum debitorem qui Iurauit

[?] qui soluit id quod postea Repetiturus est non soluit l. qui [?] soluit ff de solucionibus sed debitor ex iure iurando potest Repetere usuras solutas ex concesione nostri textus igitur debitor Repetens usuras solutas non satis facit Religioni et obligacioni juramenti

10 cui damus acionem ad Repetendum facilius damus excepcionem ad Retinendum l. inuitus § cui damus ff de Regulis Iuris l. i^a § quod autem ff de suppelectibus sed debitori

qui Iurauit

intuitu nostro concedit Reperitio ergo absolucione concedenda erit Retencio ut es cuset absolucione et implemento juramenti

11 Debitor autem soluit usuras tanquam debitas aut tanquam indebitas si soluit tanquam debitas non potest Repetere c. l. Iulianus § debitorem ff de condicione indebiti si uero soluit tanquam indebitas etiam Repetere non potest per Regulam textus in l. i. ff de condicione indebiti l. cuius per errorem ff de Regulis Iuris c. ultimo de solucionibus igitur debitor nullomodo potest Repetere usuras semel per solutas

12 dolo facit qui petit quod statim Restiturus est l. de dolo ff de doli mali et metus exceptione Regula dolo de Regulis Iuris in 6° sed creditor in specie nostri textus statim debet solutas usuras Restituere ergo ab illarum peticione et de exaxione Repellendus erit

quae tamen et alia minime Refragantibus contrarium

statuit Alexander 3 hic sed quoniam nostri textus Responsum tres potissimas complectitur partes unicuique ergo escriuenda erit ratio et propria decidendi Racio. prima ergo pars est quod debitor ex simplici promissione usurarum non cogitur ad solucionem illarum ad quam etiam communis ab ins concio usque ad felinum et Alexandrum de nebo hic eam constituit Racionem decidendi quod usure sunt interdicte omni iure et copiose demonstratum est in 4° argumento supra proposito pro Racione dubitandi et ideo debitor qui simpliciter promisit usuras ad promissionis obseruacionem non tenetur nec compelli potest qua Racione lex pontificia usurarum simplici promissione aprimeui pro Rogauit ac proinde ex illa non nascitur obligacio naturalis argumento textus in l. cum lex ff de fide jussoribus l. si non sortem ff de condicione indebiti sed hanc comunem Racionem decidendi ipsa Reyecit in c. i. supra hoc titulo ad Racionem decidendi ubi copiose demonstrauit leges pontificiam non Resisere simplici promissioni de soluendis usuris et ideo ex illa fluere atque pro ficisci obligacionem ciuilem et naturalem ineficacem tamen quae Repelli et elidi potest exencione usure. l. officio Iudicis. quapropter uera ad hanc partem est Racio decidendi quod quamuis in promissione simplici de soluendis usuris nula tur pitudo consistat utrique uersatur in eius racione et Recepcione illarum quia creditor pecat mortaliter usuras exigendo et Recipiendo et ideo ad arcendum et uitandum creditoris mortale pecatum

tum exactionem denegat tx pont.° sicia cuius tota felicitas in eo fixa
sita est ut periculis animarum prospiciat et pecata procul arceat
et amandet c. ut animarum de constitucionibus in 6° c. cum contin
gat infra hoc tt° c. ultimo de pres crecionibus extravagantibus vnica de tor
neamentis vnde sequitur quod lex canonica non sie sibi permissioni
seu exactioni vsurarum necabatur quod quod ex iuramento pepit creditor
eadem turpitudo versatur quia tunc magis est periculum fixum pre
cipue cum consultum sit solucioni per despensacionem

2a pars est debitorem cum iuramento pro
mittentem vsuras ad iuramenti obseruacionem precise tenendum esse
cuius racio est quod ex vi ius modi iuramento vnica est integra et princi
palis obligacio adquiritur creditori ut abunde demonstrauimus in c. 1° supra
hoc tt° quare cum obligacio semel producta et adquisita creditori
tollatur nisi solucione illius quod debetur txs in prima proemium in § 1 institu
tionum quibus modis tollitur obligacio plane sequitur ut adveniente die solucionis debi
tor qui iurauit precise teneatur iuramentum implere et vsuras soluere

3a pars est debitorem qui satis fecit reli
gioni et obligacioni iuramenti posse statim vsuras solutas condicere et
repetere cuius decidendi racio ex eo fluit quod dimanat quod fenerator
omni lege naturali diuina et humana resistente non potest retinere vsu
ras sibi persolutas ad illarum que restitucionem tenetur c. quia in omnibus
c. super eo c. consuluit de vsuris et ideo iure optimo lex pontificia adui
tandum vsurarum pecatum debitori qui religionis iuramentum satis
fecit in tx nostro concedit facultatem repetendi vsuras solutas frequens
eminet in iure nostro ut cum ex parte soluentis pecati versatur turpitudo
debitor qui soluit solutum condicere et repetere possit ut perspicue
aparet ex pluribus legibus tt ff de condicione ob turpem causam ideo
quia cum ex parte vsurarii turpitudo solum verseretur merito debitori qui soluit
concedit repeticio nec creditor locupletetur cum iactura aliena 3a regu
lam txs in lege nam et hoc natura ff de condicione indebiti lege iure natu
rae ff de regulis iuris regula locupletari eodem tt° in 6° et ne mor
talis pecati laqueis illitus teneatur

quae ita constitui non obstante in 2a numeradicta pro
racione dubitandi n. 1 quod vsurae sunt permisse omni iure quia fides pondeo

in usura duo possunt constituere unum promissionem ex parte debitoris et alterum exactionem et receptionem ex parte creditoris usure promissio ex parte debitoris omni iure licita et permissa est ut debitor redimere et sublevare possit suam indigentiam et necessitatem et idem usuras promittendo non pecat et promissio ipsa quamvis iniustificata iure iurando constanter et exactio et deceptio ex parte creditoris improba et illicita est ad quam omni iure divino et humano interdicta ex varis autoritatibus relatis in 4º argumento supra pro racione dubitandi et legantissimis racionibus quas docte cumulat ibi libro 3º variarum c. 1 nº 3º ostavianus decissiona pedemontana 137 nº 7 covarrubias libro 3º miscelaneorum c. 21 nº 8 et 9º otomanus libro 2º de usuris c. 1 Nabarra de his tritudone libro 3º c. 2º nº 1.80 —

quam resolucionem quod usura sit licita ex parte debitoris promittentis et ilicita ex parte creditoris estatuunt nostri interpetres et in c. 1 supra hoc titulo S. Tho. Cayetanus Aragon Soto Molina Salon Bañes et plurimi alli amea referensiti in dicto c. 1 supra hoc titulo ad racionem dicidendi quod adendus petrus gregorius in partitionibus iuris canonici libro 3 titulo 13 c. 2º in escolis litera D. et libro 3º titulo 5 c. 5 in escolis litera M. quare ipsa promissio licita sit ex parte debitoris iure iurando firma et eficax redditur ex textu in c. 1 et c. ad nostram 1 hoc titulo quoniam exactio et deceptio usurarum turpis et improba est ut fenesatorum cupiditas arceretur et illorum animarum saluti consultum esse iure pontificio in textu et alibi promissio redditaest ineficax et prohibitum creditori nec exigat idem quia non promissioni sed exacioni canonica lex resistit quoniam licet promissio de solvendis usuris in se licita sit tamem quod propter bonum publicum et salutem animae creditoris pontificio lex vetuit exacionem ipsi creditori debitor promittens ad promissionis observaciones cogi non potest

nec obsunt varie ille autoritates in argumento relate quae vide pro comuni usuram esse ex parte creditoris licitam etc. illis enim sig[?] tantum satis faciendum est ipsi non sicut locus ille deuteronomii 23 quoniam de illius explicacione late dixerim in comentariis decensibus libro 1 c. 5 an 17 referens varias illius locis expositiones ex qua illa receptione. lex illam divinam deuteronomii 23 non suis aprobaribam sed disimulabam

obduriciam cordis i[n]fidelitatis gentis et ita docuit D. Tho. 2a 2e q. 78 art. 1o et b. Cayetanus et Aragon. Conradus turrecremata Ostiensis anania Soto et alii plurimi quos congessit d. n. 17

nec eis obstant testimonia Matei 25 et luce 19 nam in sacris literis sepe mala trahunt ad significacionem bonorum sicut adulterium Bersabe significauat conyuncionem gentium cum christo Jesu unde ex usura pecunie servator noster demonstrat aliam usuram non pecunie sed sanctorum operum que est usura spiritualis igitur ex usura culpabili trahit nos ad usuram bonam ut quemadmodum mercatores propter lucrum pecunie fenerant dilegentissime ita et nos propter regnum celorum negociemur solicite in espiritualibus habere incrementa que sunt fenus espirituale ut explicat Michael de palacio de qua n. 69 libro 4o c. 2o pagina 231 coluna 1a et 2a

ad leges vero ciuiles usuras permitentes profiteor eas iniustas fuise ex defectu potestatis et ideo abrogatas esse iure pontificio ut communi voto tradit[um] est ab interpretibus in l. cunctos populos C. de suma trinitate et fide catolica et in auten[tica] ad hec C. de usuris et in c. quia in omnibus eodem titulo Otauianus decisione pedamontana 137 ubi libro 3 variarum c. 1 n. 8 Claro libro 5 § usura Pequera decisione criminali 30 n. 16 quintero in tesauro christiane Religionis c. 67 et cum versemur in materia pecati standum potius est iuri canonico ex textu cum ibi notatis in c. ultimo de prescricionibus et in c. cum contingat infra hoc titulo

de interpretacione vero textus in c. ab illo 14 q. 4a non modica altercacio est. sunt enim qui existiment D. Ambrosium ibi tradidise licere usuras exigere ab hominibus quibuscum iuste contendi[t] ut a censuere glossa ibi et Ostiensis in c. salubriter de usuris et in suma eiusdem titulo § in aliquo casu Romanus singulari 269 Decius in c. 1o de usuris n. 114 alii vero contendunt cum expositione D. Ambrosii inter quos sunt Conradus de qua n. 69 q. 42 Gabriel in 4o dist. 15 q. 14 et alii relati a Molineo in consuetudinibus parisiensibus titulo 1o § 1o glossa 9 quorum sentencia falsa est quia textus ille vero est d. Ambrosii in libro de Tobia c. 5o in principio quem ad modum observabamus ubi d. c. 1o n. 7

Petrus gregorius. d.o c.s litera. h. et Ambrosio tribuit libro carnotensis c 57 parte 23 et in decreto inpresso et emendato jussu gregorii 13 et eidem autori ascribit. quare magis e. divum Ambrosium in lo tex. qui docere generaliter licitum esse. usuram exigere ab oste quo cum + velum gerit sed solum ostendere licere ab hoste usuram accipere et retinere in satis factionem dagni illati ab inimico ut prudenter explicant dd. d.o n.o 7 Requeda d.o c 30 n.o 11 que inter pretacio tenenda e. quam bis aliam constituat Petrus gregorius ubi proxime

ad textum in c. 1 de feudis et in c. 1. c. 2.o et c. conquestus de usuris de lasura procedere in feudo pignori dato domino directo ex quo fructus perceptos dominus non inputat in sortem principalem ca racione quia possesione cum dominio directo consolidata fructus dominus percipit re proprio et ideo non inputat quo casu feudatarius non tenetur ad servicium devitum racione fructuum gla ultima d.o c. 1 de feudis gla magna d.o c. conquestus Panormitanus et Anania n.o 6 et Everoyus n.o 10 in d.o c. 1 de usuris dd. d.o c. 1 n.o 4 Navarro in manuali c. 17 n.o 204 Soto de Justicia libro 6.o q.a 1 art.o 2.o Delrius de jure in sitencia cog. 38 n.o 29 Palacio de contractibus libro 4.o c 5 folio 288 ludovicus Lopez in instructoria negociacionum libro 2.o c 20 amadeus de Ponte in questionibus laudimialibus q.e 233 in fine

De intelligitur textus in d.o c. salubriter alior et longior disputacio e. ad illum varie interpretaciones asignant quas ipse congesi in libro 2.o de censibus c. 205 n.o 26 prova illius explicacione constituit quod maritus quamdiu sibi dos non soluit non tenetur uxorem alere et qui laveru onera in gl. ultima in autentico de non eligendo 2.o nubentes quam notat Alexandri consilio 56 n.o 10 volumine 4.o Bo. herius decisione 20 in principio qui minime uxorem et homo expellere potest propter dotem non solutam

se ultima C. Belianum aflicti decisio 10. Bo herius ubi proxime dicit communem dd. in 4.o 2.e parte c 8 in principio n.o 2 Tara in l. si quis albiuris § 1 si quis ex ij n.o 50 et s. ff de libertatis acnios cendii Octavianus decisione pede montana 132 n.o 18

2.o constitutum qui subit tibi disponit onus

et obligacionem ad quam non tenet Dese pro ci pere aliquid pro onore et obligacione illa subeunda ex late traditis ab eo libro 3 variar. c. 2 n.º 2 Didacus Perez in prohemio tt. 2 libro 8 ordinamenti veteris Pagina 23 coluna 2ª Padilla in l. si a 2ª n.º 27 C. de Rescindenda vendicione Belasco consultacione 18 n.º 2

Ex qq presupositis conspici quam puto verissima inter petracionem ad text. in d. c. salubriter quod cum alendi vsurem Maritus Dotem non soluta subeat obligacionem ad quam non tenet potest Iure obtimo lucri facere fructus ex pignore dotali et de illis lucrandis Pascisci et conuenire huic inter petracioni non obstat si dixeris quod Iusta leges Iusticie conmutatiue Premium deuet con mensurare et pro porcionari lauori alias si lauorem primium excedet in Iusticia conmititur igitur si fructus pignoris dotalis mayores sint quam lauor mariti in alenda vxore id quod superest et excedit non poterit lucrari maritus quod tamem videtur tex. in d. c. salubriter quod frequenter Dotis fructus non suficient ad onera matrimonii supportanda qr Rex bondio nihil ominus maritum lucri facere omnes fructus nulla hauita racione et consideracione ad onera matrimonii ut post Adrianum et Medinam Resoluit Belascus consultacione 8 n.º 3 nunquam tamem fructus excedere lauori ipsum quoniam personalis illa solicitudo et anxietas lauorque mariti in alenda vxore curandoque familia non hauet stimacionem

igitur superest vsuram ex parte creditoris inprobam et vbi vero aporiet licere vltra sortem principalem aliquid acipere et lucrari Racione priuata et peculiari excluditur tracioni vsure ut proxime declaratum est.

2m argumentum non obstat precursus Resolucione alterius principio principii disputandus est de veritate illius propasicionis que maxima est pro celibris est in hac materia quod Iuramentum sequi naturam actus cui adheret. sunt enim plurima in Iure que hinc inde pugnare adversarioque videntur.

infrimi enim Iuramentum sequi naturam actus cui aponitur probat ex tex. in l. si quis proeo in principio ff. de fide Iusoribus et in l. non dubium

Juliy

le vltima C de non numerata pecunia le vltima C de pactis e vltima ff qui et sequibus le vltima ff quibus dare cogantur

deinde probatur ex textu in c. 2° de renunciacione c. si diligenti de foro competenti c. pervenit 2° c. cum quidam § vltimo c. brevi c. quanto eque ad medium in principio c. debentes in fra hoc tt° c 2° et c. commissum de esponsalibus ex qq. Juribus ex sola communis omnium Juris regula constituit juramentum sequi naturam actus cuy adiicitur tradant et omnes in d. et in le siquis mayor C de transacionibus et in autentica sacramenta puberum C si adversus venditionem ita quellus in repeticione legis si unquam C de revocandis donacionibus n. 14 cum tenis gabriel in lib. 2° communium opinionum tt° de jure jurando conclusione 10 Cesaris consilio 61 et 118 volumine 1° dd. in c quamvis pactum de pactis in 6° 1a parte § 3 n. 10 Octavianus decisione pedemontana 41 et 92 et 94 Josephus ludobicus decisione lusitana 57 Menoquius consilio 84 volumine 1° Rusatus consilio 431 volumine 4° Petrus surdus consilio 264 volumine 2° Clarus in § emphiteusis q. 8a n. 1 et 2° quia est ex de juramento confirmatorio 1a parte c. 37 n. 3.

2a° quod juramentum non sequatur et excedat et superet naturam actus cuy adiicitur communis probatur ex eo quod contractus minoris ex sui natura revocabilis le 1a ff de minoribus le 1a et per totum C de in integrum restitucione minorum c. audiens c. constitutus de restitucione in integrum jure jurando efficitur irrevocabilis autentica sacramenta puberum C si adversus venditionem c 1° § item sacramenta de pace juramento firmanda in usibus feudorum

2° q2 alienacio rey dotalis cum a jure prohibita le 1a et per totum ff de fundo dotali autentica sive a me C ad velleyanum in principio instituti qq alienare licet. l. non juramento convalidatur c. cum contingat in fra hoc tt° c. licet mulieres eodem tt° in 6°

3° q2 pactum de non succedendo nullum e. et improbatum a revocabile le pactum dotali C de collacionibus et tamen juramento validum efficitur c. quamvis pactum de pactis in 6°.

4° fructus ex pignore percepti compensantur ipso jure in sortem principalem le 1a et 2a C de pigneraticia actione le 1a C de distraccione pignorum c cum contra de pignoribus c 1° et 2° et c. conquestus de usuris sed ex juramenti excellencia hec compensacio rejicitur c. ad nostram i in

igitur iuramentum non sequitur sed excedit naturam actus cui adijcitur

quo usurarum promissio inefficax est. ut probat textus noster in prima parte sed iure iurando efficax redditur textus in c. i et ibi sic hoc textu quod iuramentum superat naturam actus cui adheret

6° quod actus gravi metu celebratus licet valeat mero iure rescinditur actione l. exceptione quod metus causa lex ff de in integrum restitucionibus lex cum se contentibus ff quod metus causa lex interpositas C de transactionibus lex et pacto tertium C de his quae vi c. 2 cum sequentibus eodem titulo in decretalibus sed accedente iuramento excluditur actionis et exceptionis remedium c. ad audienciam de his quae vi c. si vero c. verum in- fra hoc textu quod iuramentum excedit naturam actus cui adijcitur

ergo iuribus et autoritatibus regulam contrariam ut iuramentum non sequatur sed excedat et superat naturam actus cui apponitur constituere Iason in lex si convenerit numero 14 ff de iuris dictione omnium iudicum et in lex si pecuniam numero 6 et 8 ff de condictione ob causam Bauerius in titulo de virtute et viribus iuramenti 2a parte numero 23 Vacarinus consilio 17 Crauetta consilio 102 Rolandus consilio 25 et 70 volumine 2° Sesta sinus de privilegiis iuramenti privilegio 63 et numero 27 et privilegio 153

inter quas opiniones contrarias communiter solet conciliacio quod iuramentum sequitur naturam primordialem et originaliam actus cui adheret non accidentalem ita Rolandus consilio 6° numero 37 volumine 1° ubi indicat quando pactum 1 parte § 4° numero 1 Mestia ad legem regiam tolen[?] 7 fundamento 2 parte numero 21 et 22 Gutierez 5 d° c 37 numero 3° Medices de compensacionibus quaestione 25 numero 13 Redoanus de rebus ecclesie Rubrica 33 casu 8 quaestione 19 ibi de emphiteuta numero 11 Ieronimus Canetinus de differenciis iuris numero 125 Sestasinus d° privilegio 153 ut iura quae probant iuramentum sequi naturam actus cui adijcitur debent intelligi de natura primordiali et originalia quae vero docent iuramentum non sequi sed excedere naturam actus debent accipi de natura accidentali in illis enim iuribus solum probatur iuramentum efficere validum actum qui alias erat nullus et in eo causam qui alias ex aliqua dispositione poterat rescindi et pro eo casu valere actum l. non valere rescindi posse. l. non accidens est. actus et ideo in predictis iuribus iuramentum non sequitur naturam actus

quae tamen consiliacio non placuit doctissimo a Lagun cuius

ipse memini

in con mentaris decensi bus in proemio nº 24 quare i pse alia vice dixit scilicet circa actus validitatem id est presupposito quod actus valeat juramentum sequi naturam actus id est assumere omnes condiciones et inter pretaciones quein sunt actui intrisice et ilic conuenium naturam suam et ita ee conciliandam vulgatissimam alegacionem quod juramentum sequitur naturam actus quia juramentum sustanciam seu naturam actus non alterat nec in mutatam abbiliat nec extendit ut eleganter inquiunt Julius clarus dicta § et laurencius despinu consilio 73 nº 20 manente tamen actu intra sua limites juramentum illi adit robur firmitatem et validitatem. quoad vero validitatem actus id est quando actus est invalidus in eficax l. nemo casibus juramentum non sequi sed superare et excedere naturam actus non inciuiliores peca tum l. iniquitatem et in hac espe cie obtinere jura et exenplas posteriori loco producta

ego vero ind. proemio nº 27 ubi ego quidem discessi ab hac sentencia et conciliacione aserens juramentum operari sepe non ultra et preter naturam actus et seclusa racione validitatis actum cuya pot[...] nil ampliare et extendere et nunc in eadem tradicione persevero quia juramentum facit valere actum melisimo modo quo potest l. cum pater § filius matrem ff delegatis 2º Alciatus in c. cum contingat infra secundo nº 255 et juramenta m operatum nec sit necesaria denunsacio litis mote bendi consciencia litem ipsam Bormenus decisione 8ª nº 20 parte 1ª 66 ind. c quanbis pactum 1ª parte § 4º nº 5 et libro 3º variarum c. 17 nº 5 quieres de juramento confirmatorio 1ª parte c 61 a nº 18 habet quoque vim clausule pacto manente pacto et inpedit tacitam renunciacionem interesse que con surgit ex decepcione sortis Bartolus in l. cum pro ponas Coletrat. sacionibus Bormenus dicta 35 nº 10. 1ª parte et juramentum operatum exclusionem consu[..]acionis ut aserunt plurimi ame relati vero nº 27 et latius explicabo in c. ad nostram i infra hoc titulo

qua propter est tutus juramentum dummodo in eius observacione non versetur iniquitas aut tercii prejudicium non sequi naturam actus imo illam excedere et superare non tamen operari contra sustanciam actus id est id quod innatum et intrinsecum est ipsi actui quodque ab eius esencia profluit et dimanat ideoque juramentum dummodo non operetur contra sustancialia aut naturalia actus semper excedit et superat

naturam actus ipsius si in observacione illius iudicium & non verset iniquitas aut 3.º Judicium

Ex qua descriccione infert imprimis juramentum adjectum esponsalibus de futuro non obligare si sponsa turpiter vixerit quia esponsalibus de futuro inest intrinsice illa condicio si turpiter non vixeris idcoque juramentum decipit et asumit in se eandem condicionem et interpretacionem que alias operaret juxta naturam esponsalium de futuro et juxta intencionem contrahencium quam questione explicandus est in nostro c quemadmodum in principio infra hostiensis

2.º infert quod juramentum prestitum de solvenda pecunia quam quis confesus est se recepise mutuo non excludit excepcionem non numerate pecunie de qua est ultima C de non numerata pecunia quia confesio emisa a debitore de pecunia recepta in suis visceribus clauditur et continet condicionem illam si fuerit soluta pecunia et ideo nec juramentum operet juxta naturam ipsius confesionis et partium intencionem non excludit excesionem non numerate pecunie unde sequitur rescriptum cesareum in dicta lege ultima C de non numerata pecunia locum obtinere in juramento promisorio et autem asertorio ex felino in c si caucio nº 46 de fide instrumentorum Costa in le si ex caucione C de non numerata pecunia Salencia et Antonius Gomez 2.º tomo variarum c 6.º nº 2 ad finem

3.º infert matrimonium metu celebratum jure jurando non confirmari ut vo[?] glosa in c 2.º de his que vi [?] fortunius Garcias de ultimo fine utriusque Juris illacione 21 columna 3.ª Ricardus Paludanus et Soto in 4.º dist. 29 q 1.ª art 3.º Soto in 4.º 2.ª parte c 3.º § 5 nº 4.º quia matrimonium ex natura sua expocit liberum consensum ut docent Escotus in 4.º dist. 29 q unica art. 2.º Gabriel in 4.º dist. 29 q 1.ª conclusione 3.ª Ledesma in 2.ª 4.º q 49 art 3.º Veracruz in especulo conjugiorum 1.ª parte art 4.º Soto dicto § 5 nº 6.º ex Jacob Almain aserens esse communem sentenciam et ideo si metu fiat non valeat jure jurando confirmari quia alias juramentum eficeret ut matrimonium valeret juxta suam naturam

4.º infert testamentum non pase jure jurando in Decio cause efici ut resolvit Soto in de testamentis 2.ª parte nº 15 Orozcius in le omnes populi nº 115 ff de Justicia et Jure Menchaca de sucesionum creacione § 29 nº 20 Clarus libro 3.º sententiarum § testamentum

q 94

q2 testamentum nulla allia Racione quam morte potest effici irrevoca
bile c. cum morte de celebracione mi sax le 4a ff de hadimendis legatis
le si quis in principio testamenti ff de legatis 3o c ultima voluntas 13 q 2a
ideo non potest de Jure jurando irrevocabile effici q2 alias jus Jurandum
ad versus testamenti naturam operaret irrevocabilitatem illius

5 infert Juramentum ante lapsum viem. l. trieni non ope
rari privacionem Rei consistentice propter canonem non solutum ut docent Cur
tius Junior no 30 et Alciatus 25 in le si quis mayor C de transacionibus Mo
lineus in adicionibus ad Alexandrum consilio 85 volumine 1 Berojus in
c potuit de locato et conducto no 86 BB ind c quanbis pactum 1a pte
§ 4o no 5 Clarus libro 4o sentenciarum § consistensis q 8a q2 naturale
e et intrinsicum consistensi ut propter non solutum canonem consistenta privari
ant ante lapsum viem. l. trieni le 2a C de jure consistentico c potuit de locato
et conducto le penultima tt 8 pa 5a et ideo nec juramentum operet contra naturam
consistensis non inducit privacionem Rei consistensice ante lapsum viem. l. tri
eni

6o infert quod juramentum in specie ter in le si unquam C de revo
candis donacionibus et in le 4a tt 4o pte 5a generaliter prestitum non impedit
donacionis revocacionem ex nativitate filiorum ut docuit Bartolus in le
ticia § imperator no 7o ff de legatis 2o quem secuntur plurimi relati a gu
tierrez de juramento confirmatorio 1a p c 9 no 8 et 11 q2 donacioni inest
et inheret intrinsice condicio illa ut natis liberis revocet et ideo jura
mentum Deficit eamdem condicionem et interpetracionem nec excludit
donacionis revocacionem natis liberis nec aliquid operet contra aliquid natura
le et intrinsicum ipsi donacioni

7 infert ad questionem celebrem an juramentum in contractibus ino
minatis excludat peinteqra penitenciam in qua de gutierrez de juramen
to confirmatorio 1a pte c 35 refert opiniones contrarias ipse vero semper magis
inclinavit in eam sentenciam ut non obstante juramento sit locus peniten
cie quam tenuit Alciatus in c. cum contingat no 114 infra hoc tt nam
contractibus inominatis intrinsice inest ut re integra quilibet ex contrahentibus part
penitere le si pecuniam ff de condicione ob causam le ex placito C de
rerum permutacione le 3a tt 6o pa 5a gutierrez de c 35 no 1 Cppinco menta
riis decensibus libro 1 c 2o no 11 et ideo juramentum nec perit contra qualitatem

intrinsice in herentem contractibus inominatis non excludit penetenciam rei integra &c.

8 infert quod iuramentum non potest operari ut transacio facta post rem iudicatam valeat ut transacio quia cum transacio sit de re dubia lite incerta non gratuita pactio l. i. ff de transactionibus ubi Iason & Decius & Oroscius Martinus Antonius del Rio in prelucdis ad l. in transigere C de transactionibus repugnat transactionis naturae ut fieri possit post rem iudicatam & ideo non valet l. eleganter § si quid post ff de condicione indebiti l. post rem ff de transactionibus l. si causa C eodem titulo ac proinde iuramentum non poterit efficere ut transacio facta post rem iudicatam valeat ut transacio prout resolvit Serafinus privilegio 98 numero 9 Gutierez de iuramento confirmatorio prima parte c. 4 numero 6. licet autem transacio facta rem iudicatam non valeat ut transacio etiam adjecto iuramento tamen iuramentum efficit ut valeat in vim pacti Bartolus in l. si quis maior & l. omnes C de transactionibus Angelus Ruinus Alexander Felinus Iason Oratius Baneriis & alii quos refert & sequitur Serafinus dicto privilegio 98 numero 9 dicens communem sequitur etiam Gutierez ubi proxime quia iuramentum eam efficaciam & virtutem habeat ut faciat valere actum meliore modo quo potest l. cum pater § filiis matrem ff de legatis 2°

9° infert quod estatutum iuratum libere & absque metu per iuri potest ab estatuentibus revocari ut docet Ioanis Andreas in c. i° de his que fiunt a maiori parte cap. Bartolus in l. omnes populi numero 32 & 34 ff de iusticia & iure ubi dicit communem Oroscius numero 107 110 & 118 Sequra Antonius Gomes & Abiles quos refert & sequitur Gutierez de iuramento confirmatorio 2a parte c. i numero 4° & i parte c. 38 numero 16 probat textus celebris in c. cum accesisem de constitucionibus quia estatutum sui natura revocabile est per estatuentes ut observant autores proxime laudati & ideo cum iuramentum non operetur contra naturam actus non impedit revocacionem estatuti iurati

10 & ultimo infert quod constitucio procuratoris iure iurando confirmata revocari potest quia ipsa constitucio procuratoris sui natura revocabilis est ut tradit glosa famigerata in c. ultimo de procuratoribus in 6° quam sequuntur ut DD communiter dicunt esse communem Oroscius

n.o 114 ind.a et omnes populi loqui in alegacione pro Marquione dilos velles in responsione ad 5.m et 6.m fundamentum n.o 130

igitur ubi inobservacione juramenti versatur iniqui tas scilicet 3.i presudicium aut potestas operari contra sustanciam scilicet naturam actus juramentum sequitur naturam actus in allis vero non sequitur sed excedit et superat et hac dist. conponenda et explicanda sunt omnia jura in utramque partem supra relatam et quia in tali casu non consistit iniquitas inobservacione juramenti nec 3.i presudici nec operari contra sustancia lia scilicet naturalia actus non sequitur sed excedit et superat naturam illius

3.m non obstat quod respondet glosa ibi quod quanbis juramentum sit accesorium nihilominus tamen prevalet principali propter exelenciam et dignitatem juramenti sed hec responsio deficit ex eo quod accesorium sequitur naturam principalis quanbis accesorium sit alcioris dignitatis § si tamem alienam pur puram inst. de rerum divisione quem textum ad hoc propositum notavit Di pa in rubrica de judicis n.o 28 § si juramentum accesorium debet sequi naturam principalis quanbis sit dignius et excelencius ipso principali

quare aliter respondet Joanis andreas ibi scilicet esse diferenciam inter disposicionem secundum legem preter legem quia in disposicione secundum legem anulato principali anulatur accesorium in disposicione vero preter legem anulato principali non anulatur accesorium quam doctrinam antea docuit glosa in lege facta que § r. l. de pactis et in lege es stipulacio ista 38 § alteri ff de verborum obligacionibus et in proposito versamur in disposicione preter legem sed et hec responsio Joanis andree comuni voto doctorum ibi inprobatur et ideo solent frequentius nostri profesores ad dificultatem respondere regulam accesorium de regulis juris in 6 obtinere ubi racio que versatur in principali militat in accesorio ex glosa ind.a regula accesorium ubi Ancharanus Dinus francus et pechius Decius in lege cum principalis ff de regulis juris et in lege certi condicio § si numus n.o 20 ff ~~de condicione indebiti~~ sic certum petatur in especie vero proposita causa anulacionis que versatur in promisione simplici militet in juramento quia racio et causa anulacionis in simplici promisione est quod prejudicio que protenditur inpotentem per aciprientem at in istatus prejudicio non reperitur in juramento quia dirigitur deo non tur per reciprientem ita Joanis andreas Antonius Belamera

[...]mo ca Panormitanus et Felinus in principio et Alexander de nebo n° 16 [...] [...] et hec Desolucio mihi conprobatur in c° supra hoctt Desolucio [...] [...] in specie illius txt et [...] ex Juramento n deo sd [...] adq. integram et prin [...] palem obligacionem

quare omisa inter petracionum varietate [...] Desolucio e. quod Juramentum licet habeat figuram et aparenciam acesori tamen acesorium n est [...] principalem estare [...] de se et [...] de pendens ab actu cuius ad [...] jicit et ideo anulato actu i non [...] juramentum anulatum ee quo [...] [...] ce videt Serafinus d° ttt privilegio 116 n 9 unde licet daremus lem canoni cam fecase [...] simplicem promisio nem de solvendis usuris n tamen ex eo conuinci potest Juramentum [...] ee dicere q juram n e. accesorium pro misionis ipsius

4m n obstat q Desponderent nonulli argu procedere ubi e facta pro misio desolvendi usuris ex presis id e ad certam et determinatam quan titatem ut 5 procentum q tum cesat dispocio [...] txs et Juramentum n obligat secus [...] si promisio esset velata de solvendis usuris in genere q tunc Juram obligat et in ea specie procedit txs noster et in c° supra hoctt° cuius inter petracionis auctores fuise gratum Desponse 11 n 34 et 35 libro 2° et Baberium in ttt de viribus et virtute Juramenti n° 109 volumine [...] di versor Defert Serafinus d° privilegio 116 n° 5 afirmans n° 6° cam declara cionem et sentenciam communem [...] deci bi

ego [...] mihi p suadio decentum fuise Serafinum dum ex [...] timati eam ee communem inter petracionem ad txm nostrum nam [...] colacon [...] ee in c° supra hoctt° proterto habuise videt [...] [...] cum Desponsum [...] et ind c i indistinte procedere et in usuris ex presis adque consistentibus indeterminata quantitate et veliatis et supali atis et in genere et ita ex presim ac [...] Anca Danus consilio 200 et nata consilio 497 n° 5 et verisimum e. promisionem desolvendi usuris certis et determinatis Jure Jurando confirmari ut et sac nos cit idem Serafinus d° privilegio n° 8° blurima in hoc pro positum Defe rens et Deca sigrali et Baueri verna atente ponderent facile de pre hendi poterit n sensise quod illis inponit Serafinus

quo c. dificultati Desponsendum e. usuram ut Desolutum e n prohiberi ex p[ar]te debitoris promitentis [...] ex p[ar]te creditoris Deca pientis

et ideo promissio licita est et a pecato libera ac proinde iure iurando potest confirmari

5.^m n̄ obstat q2 resp̄ondent aliqui t^xm nostrum cum similib. procedere in creditore ex posito et parato ad fenerandum q2 tunc q^m iurat n̄ videt creditori ocasionem prebere siquidem ipse fenerator ex suo offitio illam habet et ita co[va]rrubias et Belamora ṽ n.° 24 quo casu deuitor promitendo et iurando n̄ pecat ut docet S Tho 2a 2e q 78 art 4.° et Caietanus Dañez et Aragon Soto libro 6 de iust.^a q.^e 1 art 5.° Sed hec interpretacio facile reyicit ex eo quod nec in hoc t^xu nec in c. 1 supra hoc t.^o nec in eo originale nec in c. tuas de usuris e aliquid ex quo possit colligi aut probari ea iura loqui de creditore solito fenerari et parato ad usuram qui immo cum loquant simpliciter inteligenda sunt in quolibet creditore siue parato siue n̄ parato et ita indiferente ee accipienda videt ac nouise escola communiter et in c. 1 supra hoc t.^o D. Tho Caietanus Soto Dañes et Aragon ubi proxime. preterea facit q2 si est peccatum consideraule promitere usuras n̄ solito nec parato idem pecatum considerari potest si solito et parato promitane q2 quamuis solitus et paratus habet intencionem generalem fenerandi tamen pecat etiam inmediate in quolibet a tu particulari et toties pecat quoties fenerabit igit si hanc ocasionem preuet deuitor promitendo et hec consideraule ut aiunt autores opinionis c^rie neterit consideraule promitere n̄ solito nec parato

quaprobter est tenendum e. procerto t^xm n̄rm cum similib. procedere etiam in n̄ so lito nec parato fenerari ideoq. resp̄ondent ali. tradicionem istam t^xs in d^a l. e quo ocidenit cum aliis supra relatis ee inteligendam de causa seu ocasione proxima et inmediata que prouenit ex natura actus ipsius q^a moralem peccatorem h̄ratemo obtinere ire ocasione remota et accidentali ut ex d. l. e quo ocide rit signifficat glo. la t uersu fecisse ex multis ase aligatis et ind.° c. de cetero et in d.° c. ultimo. ubi q̄ deuitor etiam cum iure iurando promitit usuras n̄ preuet causam et ocasionem usurario proximam et inmediatam ac prouenientem ex natura ipsius actus q2 usurarius ex natura ipsius promisionis n̄ manet abstrictus ad recipiendas usuras unde si recipit ex sua cupiditate et auaricia facit volens et prudens. ac consequenter deuitor promitendo n̄ prestat causam et ocasionem creditori ex qua inmediate astringat ad pecandum sed ipse creditor pecat q2 vult pecare recipiendo usuras quas poset n̄ recipere

quam resolucionem in hac re sequitur complexus in commentariis de censibus libro 1 c. 7 n. 19 folio ad 4um argumentum

cujus resolucioni videtur obstare textus in c. super eo de usuris in illis verbis ne usurarum crimine involvatur quod ostendi videtur debitorem usuras petendo et promittendo eodem pecato involui quo involuitur creditor recipiendo

preterea obstat quod debitor usuras petendo et promittendo creditorem inducat ad pecandum et qui alium inducit ad pecandum pecat D. Tho. 2a 2e q. 78 art. 4o in corpore articuli et ibi Cayetanus et Aragon Soto libro 6o de Justitia q. 1a art. 8o Nabarrus in manuali c. 14 n. 26 et c. 17 n. 262 ibi in dicto c. quanvis pactum 1a parte § 1 n. 10 Palacio de contractibus libro 4o c. 10 et 11 Ludovicus lo pes in instrutorie conciencie 2a parte c. 83 et 84 igitur debitor usuras petendo et promittendo pecat ac proinde usurarum promissio non poterit jure jurando confirmari quia juramentum non potest esse vinculum iniquitatis c. quanto infra hoc titulo c. inter cetera c. necesse e. 22 q. 4a

quibus tamen non obstantibus persistendum est in superiori resolucione nec obstat textus in dicto c. super eo quia debet intelligi de creditore usuras exercente cui est prohibitum omni iure illas recipere et cum quo propter resistenciam legis divine dispensari non potest et ita explicant Anania et Berojus n. 20 et hec interpretacio communi voto recipitur ex integra decretali relata ab Antonio concio et Antonio Agustino in illis verbis in recipienda pecunia ad usuram quam etiam commovere in dicto c. super eo non profferes ab Ostiensi et Joane Andrea usque ad Berojum et illis et in illis verbis manifeste deprehendit eum textum loqui etiam de debitore recipiente ad usuram quem pontifex inquit involui eodem crimine usurarum nec admittenda est Berojii exposicio asserentis verba illa ad usuram exponenda esse id est propter usuram quoniam est nimis violenta et impropria exposicio

quo circa innocencius Ostiensis Joanis Andreas Antonius et panormitanus Abbas n. 4o et Berojus n. 20 in dicto c. super eo constituunt eum textum debere etiam intelligi de debitore recipiente ad usuram eumque involui eodem pecato et crimine quo creditor involuitur. ex qua interpretacione augentur dificultas et conveli videtur nostri textus decisio nam si debitor pecat juramentum vires obtinere non poterit ex illo acsiomate

celebri

quod iuramentum non potest esse vinculum iniquitatis
Ad 2um respondent aliqui tres precise proposita iuramentum illicitum
esse et peccaminosum in ipso actu iurandi quod tamen in executione
turpitudinem non continet obligatorium et servandum esse docent quod
placitum illud vulgare quod iuramentum non potest esse vinculum
iniquitatis procedere ubi in executione et implemento iuramenti
consistit peccatum et iniquitas

Verum hec resolucio licet multis arrideat mihi tamen difficilis
fuit quia quamvis verum sit dari posse iuramentum quod sit illicitum in actu
iurandi et tamen licite posit impleri quale est iuramentum impeditivum
maioris boni ut de non fide iubendo de non mutuando vel de non
ingrediendo Religionem tamen non comprehendo esse posse iuramentum
aliquod quod sit illicitum in se et tamen sit obligatorium nam
quod iuramentum de non fide iubendo vel de non mutuando aut de non ingrediendo
Religionem licet posit licite servari non tamen obligat precise

Quare difficultatem incomponit Scola communis in d. c. super
eo quod dicitur dummodo sit debitorem teneri debere intelligi de debitore inducente creditorem
ad usuram itaut nihil aliud docere dicitur quam debitorem inducentem creditorem ad
usuram eodem usurarum crimine involui

Persuadit altera difficultas nam si inducendo peccat et promitendo inducit
sequitur illum promitendo peccare ac pro inde promissionem non posse iure iurando confirmari,
pro cuius difficultatis explicacione iterum ius constitutio quod inducens cum qui
baratus non est ad mutuandum sub usuris et propterea peccat mortaliter usurarum
crimine involuitur ut respondit Alexander 3 in d. c. super eo in fine et facio e quod
ni peccato consentire peccatum est quod hoc peccata gravius c. non satis 4 dist. c. notum
in fine 2 q. 7 c. ideo facio delictum inducere gravissimum erit si peccati materia ipsa
fuerit usura in materia gravissima et dictis tituli cuius proximam causam prebet illa
inducio et ita consentencium omnes theologi et pontificii autores et presertim Delamera
Baldus Imola felinus guido Papa et alexander de nebo et innocencius Ostiensis
Ioannis andreas et anca Baris antonius cardinalis panor milanus anania
et Petrus sive in c. super eo Albericus in dicionario verbo usura adicione 2 S. Thomas
2a 2e q. 78 art. 4 et ibi Cayetanus Banes de Aragon ibidem art. 5 Cordoba in su
mma q. 1 Corduba 5 Galacio de contratt. 65 libro 4o c. 10 ludovicus Lopez 2 c. 83
et 84 Guerrero in tesauro christiane Religionis c. 67 n. 29 Salon 2 tomo

de Just.a et Jure q.e 78 art.o 4 controversia 1a et 2a

qui quidem resolutio ita intelligenda nisi ex inductione illa majus
peccatum vitaret qa tunc in suave inducere poterit ex txu vulgari et obtimo
in c nervi cum trice denti 18 dist.e c quod ait 14 dist.e ex sin c si quid veris
33 q.e 2a ubi licet inducere ad adulterium cum qui ad homicidium paratus erat
et ita docent supra Pelati et Adrianus quodlibeto 1 q.e 2a Angelus inversum
usura 2o q.e 2a Cayetanus in suma verbo usura et in opusculo [illegible] Jus pen
sionum Dus persione 13 Solon d.o art.o 4.o controversia 1 ubi oppositum docent exem
pluresque constituunt q.o qui e in extrema necessitate inducit n paratum ut mutuet
sub usuris ita enim excusat cum ab homicidio quod commiteret ex extreme necessita
te n consulens argumento txs ille necare [illegible] deliberi [illegible] et in c pasce famem
morientem 86 dist.e Sed exemplum hoc n placuit Joani andre in regula pecca
tum de regulis Juris in 6o Putro et Beroyo ad finem ind.o c sup.lo qui acute et le
pariter ponderant [illegible] ind.o c sup.lo [illegible] Beroyus alia refert exempla 1.m e
si pecuniam habens paratus e illam dare ad perpetrandum homicidium calisi
catum silicet assesini ut in c 1 de homicidio in 6o illud enim majus pecatum cen
set quam usura ut constat ex d.o c. 1 et ideo licebit sic paratum inducere ut illam
det ad usuram

2.m e si paratus quis e dare pecuniam infidelibus [illegible] christianis bellum
gerentibus quod maximum pecatum est [illegible] cum sequentibus de Judeis tunc
[illegible] qui eum induceret ut eandem pecuniam sub usuris mutuet. [illegible]licet
exempla a Beroyo proposita [illegible] tamen n [illegible] reprehendit 1m exemplum supra tra
ditum ut defendunt plerique ex autoribus proxime laudatis

2o statuendum e quod cum qui paratus e petiit ad mutuandum
sub usuris inducere cui mutuo indiget ad causam necessariam l utilem aliquam
usure l pecati periculo qa inde est [illegible] propriam [illegible] argu
mento txs in c dilectus de simonia et [illegible] pecato illius qui paratus e in propriam
utilitatem quod [illegible] fieri potest autoritate d. Agustini in c movet 22 q. 1a
et docens S. Tho Cayetanus Bañes et Aragon 2a 2e q 78 art.o 4o Soto Nava
rrus Palacio et [illegible] cum aliis supra alegati [illegible] ind.o e quando pactum
[illegible] § 1 n. 10. quod intelligendum e q.d usura petit a parato in necessita
tem l utilitatem propter finem l moraliter bono l indiferentem ceterum
propter iniquo l iniquo mortale erit [illegible] finem mortalem quando enim certum sit illa
pecunia indigere cum qui mutuum accipit ad perpetrandum homicidium aliquod vel delic

tum

l ad luxuriam exercendam ...... hic ominus tamen mortale erit quia finis mortalis e. ad
... o pus moraliter bonum expetamus quod more humano bonum Judicat licet pro
prie familiae sustentacionem ... domestice administracionem liberorum quoque instrucio
nem et similia in hac politica hominum societate frequentissima et quod magis e
a cuius cumque status dignitatem decet accipit et ita qui mutuum subvisuris accipit
ad ordinarie nobilium status militaria exercicia qualia sunt ...... torne
amenta et viuis modi absque pecati facere potest quia ... publice inter nobiles viuis
modi exercicia frequentare et lo presertim quod non sint de prohibitis a Jure ... in
... deto ... indecretalibus et estravagantibus ac proinde ex fine pecatum
excusat nisi adio modum excedant quod usorem et liceras docte et alemenis
de fraudent ut prudenter animadvertunt ... Nabarrus Cordoua Palacio et
..... ubi supra.

Quaeri licet paratus ad usuram ... e et ... explicacio
presupponit alteram aliceat formaliter et exprese mutuum petere subvisuris ab
usurario parato ad feneranddum quam tractat ... et eleganter ... salon ...
art 4 ... quas ... opiniones inter se pugnantes et alteram ...
... in qua et theologi et ... videtur placuis ... magis licere formaliter
et exprese petere mutuum subvisuris ab usurario quoque scimus illum paratum
ee et moraliter credimus in ... ee mutui ... peticionem immo proxi
am quia forsam est cum usurys ... negauit ut quotidie contingit quia potius
... usurari et prorsus negant indefensys ... Judicium et ita docuere Du
randus in 3 dist 37 q 4 Paludanus eadem dist q 2a et Antoninus
2a p tt 1 c 9 § 14 et ... defenditur salon ubi proxime ... ad usu
ram dicitur paratus quem vidimus omnibus petentibus mutuum subvisuris da
re ... in causas superiores et cum circunstancijs proxime relatis licet et tali in
formaliter et exprese mutuum petere subvisuris. nec obstat quod actuali
pecato in mediate causam prebet petens mutuum subvisuris a parato quia ut
supra dictum e. non prebet causam in mediatam proximam et prouenien
tem ex natura actus et ideo non atenditur.

... est ... quod qui usuras promittit sive simpli
citer siue cum Juramento siue parato siue non parato promitendo et Jurando
non pecat ut sepe non ... e et ... proprie probatur ... et in c ...
... nec obstat quod inducens ... pecatum pecat et promitendo in
ducit quia ... ... actum ... ab actu promissionis

et Juramenti

discrepant enim multum inter se inducere et promittere seu iurare quare in ipsa inductione oportet considerari ansit turpis l. n. in ipsa vero promissione aut iuramento nihil intersit turpis l. n. quia ipsa inductioni actio peccatum in se continet quatenus inducens movet animum ad usurpandum alienum et per modum ad exercendas usuras omni iure prohibitas actus vero promissionis seu iuramenti separatus et abstractus a peccato inductionis quia qui promittit non inducit sortitur peccato alterius quod licet iure et ex auctoribus supra relatis et ita promissio iniquitatem non continet et potest iure iurando confirmari

6m non obstat quia decisio in interpretatione late dicta putatum et inci supra hoc tit. ad 2m argum. cuius dicta interpretatio et resolutio huic capiti et loco poterit applicari

7m etiam non obstat suoniam decisio quia explicatione satis subgiacet et ind. c. supra hoc tit. ad 4m argum. cuius etiam dicta interpretatio et resolutio huic capiti et loco poterit accommodari nec contra resolutionem obstant illa verba quae dispensaverunt Domino tenere iuramentum quia intelligenda creditori solvendo et ita in integra decretali sublata Antonio consensu et a l. Antonio agustino particula verba ad hoc iuramentum adiicitur ut creditoribus usurae adiutoribus solvantur

8m non obstat quia ad illas explicationem notanda est celebris quaestio an ex iuramento promissorio oriatur actio et obligatio in qua dirimendum per varie auctores dissentiendum opiniones in iure civili ex iuramento promissorio non nasci actionem et obligationem ex textu cum in l. si quis pro eo in principio ff. de fide iussoribus ubi probatur non obligari eum naturaliter fideiussorem pro eo qui iuramento operas promisit sed fideiussor obligatur efficaciter et si accesserit obligationi naturali ut fide iussor obligari § n. de fide iuss. ff. dicto l. Iaso ... ubi extensi ... demonstrat in iure civili ex iuramento promissorio non oriri actionem et obligationem praeterea in hanc partem solet induci textus in l. iuris iurandi ff. de ... et in l. ultima ff. de liberali causa ubi probat libertum ex iuramento promissorio obligari inter duces in me ... singulari ... contrarium erit regula ut ex iuramento promissorio non nascatur actio et obligatio nam casus exceptus firmat regulam in contrarium ut nam quod liquide ff. de penu legata ut ius singulare et l. quod dici ff. de legibus et de consensu ... unde auctores huius opinionis inferunt iuramentum promissorium nec vim habere pacti nudi quia ex pacto nudo talem oritur obligatio naturalis ut iuris gentium § sed unum in ... iure nuda pac. ff. de pac.

l. hem. C. eodem tit.o et ita hanc opinionem sustinet Bartolus in ind.a l. si quis. pro eo n.o 5 ubi Angelus, imola et paulus de castro dicit communem, co. Iasius in preludiis ad l. in ad monendi ff. de iure iurando n.o 16 et 8 Bolonetus n.o 22 Alciatus n.o 18 camolus n.o 156 Bolonetus 15 et 25 et padilla n.o 71 in l. si quis maior C. de transacionibus

2.a opinio e. priorem eius habere locum de iure canonico ex regula decis. ... in c.o et 2 de novi operis nunciacione nam cum ita sit ex ... sum iure civile ind.a l. si quis pro eo et contrarium non reperiatur expresse decisum iure canonico idem observari debet in iure canonico et ita probant innocencius et cardinalis n.o 3 et 4 in c. veniens de institucionibus dicit eo n. muni Iason in l. ius iurando quod ex convencione n.o 9 ff. de iure iurando Furtinius in c. 1 de pactis n.o 26 co. Iasius ubi supra

3.a opinio e. ex diametro contraria cuius ... ut ex iuramento promissorio iure canonico nascatur acio et obligacio quia iure canonico ex pacto nudo oritur acio et obligacio c. 1 et c. qualiter de pactis ergo a forciori nascitur ex iure iurando cuius longe maior l. auctoritas excelencia et maiestas

preterea eadem opinio confirmatur ex textu ... et in c. 1 supra hoc tit.o qui manifeste constituit ex iuramento de solvendis usuris creditori ad quem acionem et obligacionem et ideo ibi creditori in ... ab eo ... mitendum ... dum et ita iure canonico iuramentum promissorium producere acionem et obligacionem ... in questiones cordis ... ubi sequuntur et quidem convenius Balamera dominicus et iure cremata n.o 2 et presonis n.o 6 secundum ... et alii ubi supra ... ind.o c. quamvis pactum ... § 2.o Serafinus de ... Iuramenti in ... 19 n.o 20 et 21

4.a opinio e. ex 3.a dependens de iure civili ex promissorio iuramento nasci acionem et obligacionem que probatur ... ex regula illa decis. ... in c.o et 2 de novi operis nunciacione nam cum iure canonico ex iuramento promissorio consistat acio et obligacio et iure civili non reperiatur contrarium expresse decisum proculdubio idem observandum erit de iure civili ut ex iuramento promissorio ... acio et obligacio. 2.o quia ... esse ... aliquam necessariam quedam ... iuramentum promissorium non producere acionem et obligacionem tamen ... in foro seculari ius canonicum servari debet ... resolutum e. in c. 1 supra hoc tit.o de iuramentis dicit ...

ad ecclesiam ... ex petat ... de Juramenti vinculo tradicio
nes sequi et exequi. 3º eadem sentencia probat ex ... maior C
de transacionibus ... acione privatus ... ex Juramento promissorio orta fuerat
acio quapri... potest qz privacio ... aliud ... l. 10 ...
ff. de vertuor. obligacionibus l. manumissiones ff. de Just.ª et Jure l. 5ª §
... de ... c. ad ... solum dum ... in
... 4º conducit ... sentencia ... l. ut Juris Jurandi
ff. de ... Jurando ... speciale ... in Juramento ... ut infra
demonstrabimus. 5º facit quod ex Juramento Judiciali de Jure ... nascitur
acio l. nam postea § ... ff. de Jure Jurando l. actori C de ... cre
ditis et a forciori ex Juramento promissorio qz ... finis quam ea que sunt
ad finem l. ... ff. de ... legata l. 2º ... ni
Juramenti promissorii finis ... Judiciali ... autem ... e
veritatem inquirere et ex hoc oritur acio ... de Jure ... ex
Juramento promissorio nasci acionem et obligacionem defendunt ...
... ad ... admonendi nº 25 ... ubi supra ...
... in terpretacionum libro ... et preter
... pro lo ff. de ... decurio inter preta
cione ... omnes ... et in autentica sacramenta puberum C. si ad
versus ... de Jure Jurando 3ª p.te nº 10 ... de ...
... Juramenti 2ª p.te nº 53 ... libro 2º commentariorum
Juris c. 7 ... in ... dialogo 53 ... ubi supra
... in quo ... varietate ... di
... plura ... et
... Jure civili et canonico ... acionem et obligacionem ex
Juramento promissorio ... naturam ... et patro
... de condicione indebiti ...
... ut Juris Jurandi ... l. canonicus ff.
de ... observant ...
... causa ex Jure Jurando ... stipulacione ex dictis legibus
qz licet ... ex natura ... jus patronatus ...
... continens ... consequenter ... ff. de Jure patronatus ...
... communis et in l. 3º de ... 4º ...
... pro lo ... Juramento promisisse ...

non erat

vnde Iucebit interpretacio e. quia si ingenuum eadem racione iuram-
no obligasse quo ad libertos operas ab ingenuo promitti et prestari conti-
net iniquitatem adversus naturalem libertatis racione lex 2a ff
de libero homine exhibendo et ticio 100 § ticio 100 2o ff de condicioni-
bus et demonstracionibus et iuramentum ut sepe repetitum est non po-
test esse vinculum iniquitatis vnde ex frequenciore sentencia tradita per alle-
gatos pro eo non ex defectu iuramenti sed ex defectu materie accio oriri non potuit —

Sed Coranus et Forcatulus locis superioribus ad eum tamen ali-
am in finxerunt interpretacionem aserentes illa verba qui cum liber tunc non eset
ti de ingenuo sed de servo intelligi debere et ita explicant eum textum quo d Barra-
ni veteres prudenter consideraverunt servos premimio libertatis amore operas adeo
ingentes policere ut postea duriorem et graviorem condicionem iam liberti nom
essent quam cum esent servi et id circo pro missionibus huiusmodi modum et
limitem imposuerunt ut iam libertus esset et libertatis causa promitteret id e
postquam libertus esset lex 2a lex ut Iuris Iurandi in principio et lex si Iurare ff
de operis libertorum lex vltima ff de liberali causa de proinde in servitute nulla
e promisionis obligacio nec fide iusor tenebitur quia fide iusor in causam alie pro-
hibitam acceptus non tenetur nec obligatur lex qui 3a lex cum lex ff de fide iusoribus et
ita interpretantur Iuris consulti per plurimum tradita per allegatos pro eo. quod si placu-
erit iuramentum excedere et superare naturam actus vbi in obseruacione illius non de-
perit iniquitas aut 3i prejudicium aut non operatur contra naturam actus ac per con-
sequens iuxta Corani et Forcatuli intelectum iuramentum debuisset illo textu
confirmare promisionem operarum factam a servo quia secundum eam interpretacionem
promisio illius modi solum continet prohibicionem civilem non vero naturalem et
ideo debuisset Iure Iurando posse confirmare argumento textus in c cum con-
tingat infra hoc titulo et in c quamvis pactum de pactis in 6o. Sed ex sentencia
Corani et Forcatuli eam promisionem quatenus efficit duriorem servitutis
condicionem quodam modo violare et offendere Ius libertatis et ideo esse contra
bonos mores naturales ex dicto § ticio centum in 2o et lex 2a ff de libero ho-
mine exibendo. que sane interpretacio licet subtilis sit non tamen multum
secura est quare consequenter ex relatis interpretacionibus textum tradita per allegatos
pro eo non obesse superiori resolucioni quod ex iuramento promisorio Iure cano-
nico etiam laico oriatur accio et obligacio cuius et non obstat textus in dicta lex vltima Iuris Iurandi
quia negandum specialem esse in liberto iurante quia non est vero simile servorum genus

qui natura infidum et irreligiosum a Jure canonico magis religiosum putari et satis absurdum videtur ex Juramento promissorio ingenuum non obligare et libertum obligari nec obsunt illa verba in d. l. ut Juris Jurandi libertum oportet esse qui jurat et libertatis causa jurare quia idem Juris esse dicerit libertum oportet esse qui stipulacione promittit et tandem in ea stipulacione nulla est specialitas ideo nec esse erit in juramento

ego vero in hac contencione pro celebri semper fuit in ea opinione ut ex his remanserim non solum Jure canonico sed etiam Jure civile ex Juramento promissorio nasci actionem et obligacionem quod etiam defendit Bur. puta et in l. si quis maior num. 2 C. de transactionibus. preterea censeo Juramentum in d. l. si quis pro eo factum fuisse ab ingenuo et non obligasse ex speciali dispositione et resistencia Juris civilis idcirco hodie attento Jure canonico cessare illius legis dispositionem et Juramentum dissoluendis operis factum ab ingenuo obligare quod ipse obiter animadvertit in commentariis de censibus libro 1 c. 8 num. 6 nec obstat quod talem juratam promissionem infringit libertas quia se priuare libertate non est intrinsice malum quia libertas libertas non est precepti aut prohibicionis naturalis sed solius permissionis et facultatis ut constat ex eius diffinicione relata a Justiniano in principio institutis de Jure personarum et post fortunium obs. et Rebuffum ipse ita soluo de libro 1 c. 1 num. 5 Bolo? in foro ideo quia Jus humanum recte potuit inducere seruitutem et maior viginti quinque annis potest ad participacionem se reuendare seruitutem ut in institutis de Jure personarum et religiosus pro se tenetur se priuare libertate unde sequitur actum quo quis priuatur libertate non posse dici contrarium bonis moribus naturalibus quoniam illud dicitur esse contra bonos mores naturales quod est contra preceptum aut prohibicionem Juris naturalis ut obseruant Dignus et Sequius in d. l. una non est obligatorium de regulis Juris in 6 et ind. c. quanbus pactum in c. unico 2 par. n. 1 sed ut dictum est actus quo quis se priuat libertate non est contra preceptum aut prohibicionem Juris naturalis igitur is actus non est contrarius bonis moribus naturalibus nec obstat tex. in d. § ideo Licio centum in 2 quia tex. ille solum docet non valere dispositionem per quam infringitur Jus libertatis non tamen tex. ille docet eius modi dispositionem esse contrariam bonis moribus naturalibus

9 non obstat quia respondit Bartolus in d. l. qui sic soluit eum tex. in accipiendum esse quod ideo iniustum crederem ut res solute dominium nec momenti

maneat penes creditorem et inde interpretantur illi quid ultra desolucio
nibus et inde sibi pecuniam ff. certum petat. sed hec Bartoli interpretacio solet
improuari quia ex frequenciori sententia textus ille ita intelligitur ut pro uerbo non esse pro
priamente post solucionem ex qua commodum non resultat nec manet penes credi
torem. et deinde quia ex Bartoli interpretacione videtur inferri et relinqui per constan
ti de usurarie dominium transferri in creditorem que sentencia quamvis com
munior ab omnibus approbetur tamen contraria verior et receptior est ut rei usurarie
dominium non transeat in usurarium ex textu celebri in c. cum tu de usuris do
cet S. Thomas 2a 2e q. 78 art. 3 et 6 interpretes illius Soto de Iust. et Iure libro 6
q. 1 art. 4 columna 4 … libro 3 variarum c. 3 n. 6. Iulius clarus libro 5 receptarum
sentenciarum § usura n. 12. quare imola Panormitanus felinus et Alexander
de rebus … Bartolus fulgosius paulus socinus et Alciatus n. 2 inde et sibi pe
cuniam. Sarmiento in legalis § et quid sit tantum n. 19 ff de liberis et postu
mis. contraria … inde quiete soluit resinant interpretacionem quod pretermi
ssis respondere potest longe diversam esse illius textus et nostri racionem quia Iuris
consultus … explicat quod dicat … pro … lucio ex qua aliquo creditori com
modum succedit Alexander … dumtaxat agit de Iuris excusacione corpon
dens ad vitandum periurium necesse esse ut debitor Iuratus soluat adveniente
solucionis tempore et postquam soluerit repetere possit quare ita statuendum
est quod cum in specie nostri textus Iuramento satisfacere necessarium sit et creditor
Diuini solutas usuras retinere non possit propter resistenciam Iuris ~~…~~ et naturalis
graviusque peccatum esse … Iuri quam usure … penderet Alexander … ut …
Iuri detrimentum evitaret tamen viam elegit in textu nostro ut debitor soluat et impleat
non Iurans Iuris … subtilitatem inde quiete soluit et debitori concedit re
peticionem ut saluti anime creditoris consuleret et idea debitor satisfacit Iu
ramento soluendo licet postea repetere possit et eo presertim quod non aliter ab
sque iniuria et incommodo debitoris satisfieri potest Iuramento

10 non obstat quia respondent Ostiensis Ioannes andreas et alii
veteres interpretes quod creditor non habuit accionem ad petendas usuras
ex Iuramento quia non fuit creditori ex Iuramento quesita accio … obligacio
et ita non potest repelli excepcione. sed hec interpretacio reiicitur communi voto quia ut
de solucione in c. 1 supra hoc tit. in specie nostri textus et similium tota integra et prin
cipalis obligacio adquiritur creditori

quare respondent alii requam illam cuy damus accionem a forciori

damus excepcionem

procedere quando actio et exceptio concurrunt in origine ad quod intexui non concurrunt
in origine quia exceptio competit ante solutionem actio vero competit et nascitur
post solutionem usurarum, et ita respondet Baldus [illegible] numero 2 scilicet haec inter-
pretatio eleganciam et subtilitatem continere videantur tamen magis
placet 3a solutio quae frequenciori calculo ad eam difficultatem solet assig-
nari quod regula illa cui damus actionem a forciori damus exceptionem
non obtinet quando subest aliqua causa quae suadet denegari exceptionem et tamen
non suadet denegari actionem ut tradunt Decius numero 1 et Canonus numero 3 in lege
invitus § cui damus ff. de regulis iuris Francus et Dequius numero 4 in regula
qui ad agendum de regulis iuris in 6o in specie autem nostri textus causa subest
denegandi exceptionem non vero denegandi actionem quia exceptio denegatur propterea quod
iurans excipiendo veniret contra iuramentum ex quo non dum solvisset repetendo vero postea
usuras solutas non venit contra iuramentum et ita respondent Antonius primo
la Panormitanus et Felinus numero 4 et Alexander de Nevo numero 23 [illegible] Decius Cano-
nus Francus et Dequius ubi proxime

quae tamen interpretatio videtur displicuisse Curcio Iuniori in lege
creditori numero 11 C. de pactis ex eo quod iuramentum de solvendis usuris tanquam contra bo-
nos mores canonicos et peccatum inducens non est obligatorium et ideo frustra quaerit
de exceptione ubi nullum obligationis vinculum intercessit et ideo Curcius Iunior
aliter interpretatur responsum Alexandri 3 ut accipiat non quod debitor expresse
promittere usuras cum iuramento et [illegible] a principio conventio clare conti-
neret usuram ideo dubitaret an contra ius esset usurarius nec ne quo casu consul-
cius et securius est [illegible] usuras solvere et postea probando quod contra ius est usurarius
solutas repetere

quae Curcii Iunioris interpretatio videtur coincidere cum altera gratii Dave-
ni et Serafini a me supra relata ad 4m argumentum existimantium textum
nostrum dumtaxat loqui de usuris velatis et palliatis sed improbatur a Petro Dequio
d. numero 4o ex eo quod iuramentum de solvendis usuris licet non est obligatorium
et ut dictum est supra non est quia pontificium responsum non procedit ex quo a prin-
cipio actum et conventum est expresse de usuris solvendis est in determinata
quantitate et idcirco ipse Petrus Dequius inclinat in intellectum [illegible] sensu
Ioannis Andreae et aliorum veterum interpretum iuris pontificii quod propterea de-
negatur exceptio debitori quia non creditori ideo ex iuramento fuit quaesita actio et

obligatio

~~quapropter ut videamus~~ quam tamen supra reyeci

Quapropter ~~mmm~~ ut veritas praxis nostris percipiat observandum est
quod dispositio Alexandri 3 in d. cap. ad nostram duplici modo practicare potest uno modo
ubi ex forma contractus non apparet illum esse usurarium et tunc adveniente die
solucionis cogitur debitor Juramentum implere et solvere et deinde potest usu-
ras solutas repetere altero vero modo ubi perspicue apparet ex forma contractus illum
esse usurarium et tunc Judex potest et debet absolvere debitorem a Jura-
mento vel compellere creditorem ut relaxet vel ut desistat ab exactione usurarum
ante terminum tex. in cap. ad nostras 13 de usuris ut eleganter declarat Alexander de Nevo in n.
24 . ex quo relinquit nobis non mereri reprehensionem intellectum
Curcii Junioris ubi supra unde dicendum est quod etsi tex. noster obtineat
etiam ubi conventio Jurata fuit celebrata expresse de solvendis usuris
etiam inquantitate certa et determinata id tamen procedit ubi non apparet ex for-
ma contractus usurarium esse nam si apparet debitor procul dubio repeteret ut
communi consensu observatum canonistis nostris tantibus felino n. 4
et Alexandro de Nevo n. 25 ideo officio Judicis etiam ad instanciam debi-
toris post lapsum termini quoniam adveniente die solucionis debitor
nunquam potest exhibere creditorem sive ex forma contractus apparet illum
esse usurarium sive non ex Panormitano felino et Alexandro de Nevo ubi supra
nec obstat quod si repetere potest et exhibere poterit quia acutissime respon-
dit communis hoc fieri propter diversam racionem inter exactionem et
repeticionem supra ponderatam quam inmerito increpavit Curcius Ju-
nior ubi supra igitur ut huic difficultati extremam manum imponamus adveniente die so-
inquam breviter procedit tex. noster debitor qui Jurauit numquam admittitur ad exhiben- lucionis
dum etiam si contractus ex sui forma appareat usurarius verum ubi contractus ex sui forma usurarius
apparet Judex ex officio suo absolvit a Juramento aut cogit creditorem relaxare
aut desistere ab exactione usurarum alias si contractus non apparet usurarius debitorem co-
git ad Juramentum observandum

11 Non obstat in cuius explicacione DD involuuntur itaque res ponderata
quod debitor solvit tanquam indebitum et potest repetere non obstante regula tex.
in l. 1 ff. de condictione indebiti et in l. cuius per errorem ff. de regulis Juris quia
debitor solvit indebitum non voluntarie sed coactus racione Juramenti quod utique
excludit presumpcionem donacionis . So hec plene solucio in pro batata est ex loquendo
secluso Juramento si fuisset usure solute ex simplici promissione possunt repeti
et nichil operatur Juramentum in hac specie pro posita ego vero adverto non esse omnino cer-

tum

usuras solutas ex promissione simplici ... idem quod ... ut animad
vertimus supra hoc tt.° ad ... decidendi et sententia ... qui repent
repetitionem ... quod ... fuerint ... ex simplici
promissione ... obligationem naturalem et civilem unde
videtur impedire repetitio usurarum ex ... omnes in l. 1 ... de condi
ctione indebiti ... cum quidam C. de Iuris et
facti ignorantia nihilominus tamen ... communis ... usuras so
lutas ex promissione simplici repeti posse ... sitent ... dalugan
des de ... n.° 26 ... peccatum in exceptione consistens ... in c. ... fr.
... c. ... DD. ... quamdiu ... bonden
dum e quod ... qui solvit usuras tanquam indebitas
potest repetere non obstante regula ... quod ... pecuniam
debet usuras autoritate ... usuras aliquo momento ...
usurarium ... n.° 6 et 7 ... ndi
gander ... n. 26 ...

Ultimum argumentum non obstat ... debitorem ... no
vare de regula dolo facit ... Iuri ... in re
sponsione ad 1.um argum.

Sequitur textus in c. si v. hoc tt.° de Iure Iu rando

colligitur ex hoc tt.° quod Iuram.m metu extortum regulariter obligat ab eo tamen me absolvit
ecclesia idem ... in c. v.m et in c. sicut ... pro infra hoc tt.° ... autoritate 15
q. 6.a et in c. 2.° c. ad aures c. ad audientiam ... quem consonat ... in l. e. 29 tt.° 11
... 3.a ... veritatem ... materia ... ordinariis ...
late disserunt S. Th. ... 2.a 2.e q. 89 art.° 7 et 8 Cajetanus et Aragon ... 2.a p.te
tt.° 10 c. 6.° § 1 casus. Silvester ... Iuramentum 4.° n.° 7 Navarrus ... in ma
nuali c. 12 n. 14 Soto de Iust.a libro 7 q. 2.a art.° 1.° et libro 8 q. 1 art.° 7 ... in 4.°
2.a p.te c. 3.° § 5 n.° 3 ... in c. quamvis pactum 1.a p.te § 5 n.° 3 Selva de Iure Iurando 3.a
p.te n.° 30 ... de ... remedio 1 ... 105 Serafinus ... 110

... ratione dubitandi inprimis sic argumentor ... quod metu gestum et celebratum
est sui natura ... ff. de ... ritu
... quod metus causa ... et 2.a ... donationis C. de ...

quem

hinter positas C de transacionibus d° c2° c adauree c ad adendam deis quevis d Ju^m se fuit naturam actus i cui apponit le ultima C de non numerata pecunia C quemadmodum intrinsecus in fra hoc tt° igit Ju^m metu factum sequi deuenit eamdem naturam erit q° est infir mum et de uo caula

2° votum metu factum e nulum a princi pio c i° de is quevi et matrimonium metu celebratum nulum esse c de muliere c veniens c cum locum c penma c ad id quod c consultacioni de sponsalibus le acia ff de verborum obligacionibus le i^a C de sponsalibus igit et Jura^m metu factum est nullum erit

3° obstat tx in c cum contingat infra hoc tt° et in c quanbus ta ctum de pactis in 6° et in auttenca sacramenta puberum C si adversus vendicionem ubi aperte constituit Jura^m metu prestitum in especie iorum Jurium ee nulum i pro Jure

4° si Jura^m metu inter positum esset validum et obligatorium illius transgressio obligaret ad culpam mortalem argumento tx in c querela infra hoc tt° sed non obligat ad culpam mortalem igit non e obligatorium minorem probo ex tx in c v^m infra hoc tt° q non sunt tanquam pro mortali crimi ne puniendi

5° obstat tx in c2° sub hoc tt° ubi pontifex magimus a ore respondit Jura^m metu factum non ee obligatorium

qq tamen et alii nobis omnibus q contrarium respondet Alegander 3 in cujus deciden di racio non e videt pontifex magimus demonstrase non dum aperit Juramentum metu extortum seruari posse sine interitu salutis eterne et ideo videt obligare ex regula celebri quod ubicumque Juramentum seruari potest sine interitu salutis eterne servandum ee ex tx in c c et in c quanto et c cum contingat infra hoc tt°

v^m pro majori coriusione 3 posicionis tx in inicium ad racionis dici ut deletendum e omnes q ius et humanas conuenciones consensu celebrari et factas et ob consensu vitam et spiritum assumere le i^a ff de pactis le nec cr pro cum aliis ff de o^a hen da excepcione le i^a ff de accionibus et obligacionibus

2° estatuendum e q in ad o positum actus seu q ius humanas ee induplecie dif ferencia quidam enim sunt adsius sustanciam ex parcunt et desiderant li ve rum consensum et liueram voluntatem et matrimonium c cum locum c pen ma c ad id quid c consultacioni de sponsalibus le a cia ff de verborum obligacionibus et votum c i de is quevi et testamentum le i^a et le omnes ff de testamentis quidam v°

sunt

sunt qui solum requirunt consensum et voluntatem simplicem nec indigent libertate consensus aut voluntatis et hoc regula praedicta procedit in omnibus conventionibus et dispositionibus humanis ut cohibosum explicavimus infra

— § constituendum est consensum metu extortum esse consensum simpliciter et voluntatem coactam simpliciter ut docuit Aristoteles libro 3º ethicorum c. 1º et probatur in l. si mulier § si metu 2º ff. quod metus causa l. si pater 22 ff. de ritu nuptiarum et inde procedit vulgaris illa traditio quod voluntas coacta est voluntas et c. merito 15 q. 1ª

denique observandum est regulam esse quod actus seu dispositio in qua sufficit consensus seu voluntas simplex metu celebrati valent ipso iure l. 1ª ff. de in integrum restitucionibus l. 1ª et per totum ff. quod metus causa l. 1ª et 2ª et ibi de donacionis l. de his quae vi l. interpositas c. de transactionibus c. 2º cad. autem c. ad audienciam de his quae vi l. 29 tt.º 11 p.ta 3ª l. 55 tt.º 2º p.ta 4ª l. 7ª tt.º 33 p.ta 7ª

ex quibus deducitur Iuramentum interpositum metu Iure directo valere et obligare nam cum actus metu gestus valeat mero Iure donec rescindatur actione vel excepcione quod metus causa et Iuribus supra relatis fit consequens ut Iuramentum quod est actus humanus sequatur eandem regulam et naturam adeo ut interpositum metu obliget mero Iure donec a superiori relaxetur et inde sequitur cum qui metu Iuravit in terdiccione veniam non de se venire quod Iuravit et illud transgrediendo vere periurum esse ut post breve demonstrabimus, omnia Iura supra relata ad confirmacionem conclusionis. quoad vero ad alteram conclusionem scilicet quod a Iuramento metu culoso ecclesia solet absolvere ratio est in odium inferentium metum et adeo pro bona illorum audaciam absolucionem et relaxacionem concedit

quibus ita constitutis non obstant in contrarium aducta pro racione dubitandi n.º 1º q. 2 ubi valere metu gesta revocabilis et Iuramentum sequi naturam ilicet quatenus valent argumento textus in l. item veniunt § cum dicimus ff. de peticione hereditatis [illegible] autem natura est valere metu gesta ut supra dictum est. sed respicit nec responsio q. 2 quod Iuramentum sequitur naturam actus sequitur etiam inter pretaciones condiciones et declaraciones quae insunt actui intrinsece et ex natura sua inde si sequitur naturam actus meticulosi et revocabilitatem ut sequatur necesse est. quare vero ex difficultatis emenda est exis quae resolvimus in c. debitores supra vocatur ad 2m arguentem quod Iuramentum dum modo sine eius observacione non consistat peccatum aut 3 præiudicium non operetur [illegible] eius tanquam naturam actus superat et excedit naturam actus [illegible] nil et inde est quod et si actus metu celebratus sit revocabilis et rescisabilis tamen poster

excellenciam et virtutem [omni] Iura Iedit efficax et irrevocabilis et antequam obtentam absolucionem a Iuramento desiciendi detractari vilis non potest, quia tunc in Iuramenti observacione non Lebenit iniquitas nec grave prejudicium nec Juramentum operatur suis sanciam et primitivam quantitatem actus et ideo non sequitur quod superat naturam actus ipsius

2^m non obstat quia prius ex explicacione observandum e de validitate Juramenta meticulosi circumferri quattuor opiniones inter se pugnantes quas decenter attendens [illegible] magis obtinuit ut Juramentum metu factum mero Iure valeat et obliget ex nostro textu et similibus quare panormitanus [illegible] respondit ad difficultatem quod nec in voto necesse Juramenta metu facto adest voluntas et animus seu obligandi aterum quia Iura frequencius sit super eius frequenciam statuit ede sed voto obliget mero Iure et sic dignat absolucione in voto tamen quia non e ita frequens decrevit ut non valeat nec indigeat absolucione sequitur Ioanis de selua in tractatu de Iure Jurando 3^a parte in principio n° 38 [illegible] hec responsio panormitani defendi non potest si adversus quod non habere animum seu obligandi in voto et Juramento est grave peccatum mortale ut resolvunt Cayetanus 2^a 2^e q^e 89 art^o 7° Soto libro 7° de Iust^a q^e 2^a art^o 1° et libro 8° q^e 1^a art^o 7° [illegible] in 4° 2^a parte c^o 3° § 1° n° 3° [illegible] dictionario [illegible] Curiis n° 477

unde soto verisimiliter respondet in voto esse simplicem promissionem et ideo metu factum non valere in Juramento vero esse promisionem solenem per evangelia aliquam rem sacram et ideo metu factum valere et obligare sed hec sentencia facile compultatur ex eo quod non est de substancia Juramenti quod semper prestetur per evangelia aliquam rem sacram ut resolutum est ad Rubricam et in c. ego N. supra hoc tit^o et preterea etiam quia simplex promissio metu extorta ex veriore sentencia mero Jure valet argumento textus in lege metum 3^a § sed quod pretor et § volenti ff quod metus causam

et ideo schola communis difficultatem respondet quod in voto et matrimonio requiritur liber consensus et libera voluntas et ideo metu facta non tenent in Juramento vero sufficit consensus et voluntas simplex et quia voluntas coacta voluntas est Juramentum metu extortum valet et obligat mero Jure que responsio vera est sed non levem difficultatem continet quare magis in voto et matrimonio requiratur liber consensus et libera voluntas quam in Juramento cuius difficultatis explanacio pendet ex illa disputacione celebri an votum et matrimonium metu facta sint nulla ex natura Dei Jure divino et naturali an vero solum ex constitucione ecclesie in qua re extant due opiniones inter se

prima vie

quas p(ro)bant breuit(er). ita q(ue) Scotus in 4° dist(inction)e 29 q(uestio)ne unica art(icul)o 2° et b(eatus) Bonauen
tura q(uestion)e 1a et Obando propositione 4a gabriel in 4° dist(inction)e 29 q(uestion)e 1a conclusione 8a Mar
tinus ledesma in 2a 4ti q(uestion)e 49 art° 3° Alfonsus a Vera cruce in speculo con(iugiorum) p(ar)te 1a
art° 8 censent Matrimonium et votum metu celebrata esse nulla ex natura Rei ac
Iure diuino et naturali sequit(ur) D(octor) in 4° 2a p(ar)te c. 8 § 1 n° 6 et Iacob Almain asse
rens esse communem sententiam ego in commentariis de consiliis in p(ro)hemio n° 2 8 et 6
hinc q(ue) q(uaestio)

Contrarium uero imo quod nullitas voti et Matrimoni metu celebrati non sit de Iure
diuino et naturali sed solum p(ro)ueniat a constitucione ecclesie tenent Paludanus
in 4° dist(inction)e 29 q(uestion)e 1a et b(eatus) Ricardus art° 2° Ioanis mayor q(uestion)e 1a et durandus q(uestion)e 2a Soto
libro 7° de Iust(iti)a q(uestion)e 2a art° 1° et in 4° d(istinction)e dist(inction)e 29 q(uestion)e 1 art° 3° Petrus ledesma in tract(atu)
de matrimonio q(uestion)e 47 art° 3° dub(i)o 5° conclusio vbi dicit ita tenere communit(er) inter fre
tes diui Thome. ego uero semp(er) magis p(ro)pendi in priorem opinionem ut hec nullitas p(ro)ue
niat a natura Rei atq(ue) Iure diuino et naturali et ita firmit(er) teneo moueor inter
alia q(ui)a ex natura Rei violencia Repugnat p(er)petuitati illud p(ro) claarum Aristo
telis vulgatum nihil violentum p(er)petuum at in matrimonio et voto p(er)petuitas vinculi
Requeritur facile g(o) consequit(ur) votum et matrimonium metu celebrata esse nulla
ex natura Rei a Iure diuino et naturali

preterea q(ui)a matrimoni finis triplex e(st) sacramentum fides et p(ro)les
c. omne 27 q(uestion)e 2a sacramentum ita q(ue) significat vnionem christi et ecclesie c. de
uitum de nuptiis christus autem humanam naturam liuera p(ro)pia sua volunta
te suscepit et ut signo signatum conformes sint argumento tex in § e(t) aliud
institutis de donacionibus Matrimonium p(ro)pia liuera sua voluntate contrahi necesse e(st) ni
hil enim hauet vnio sacramentalis cum metus illacione consensusq(ue) coacto
argumento tex in c. n(ull)e 15 q(uestion)e 1a et in c. de penitis 21 q(uestion)e 2a igit(ur) in matrimonio niero
co(ntrah)ato violat(ur) finis matrimoni qui sacramentum e(st) violat(ur) etiam fides q(ui)a quod
quis non eligit nec obitat p(er)fecton diligit quod autem non diligit facile contemnit
d° c. de neptis c. b. sens 20 q(uestion)e 3a nulum est bonum nisi voluntarium e(t) cum Ieum c. R(ationis)
qui sibi de sponsalib(us) igit(ur) etiam coaccio et metus contrariat alteri fini matrimoni
qui fides e(st) et denique contrariat p(ro)li q(ui)a illa displisencia animum coactum ret(r)a
hit a prolis generacione aparet g(o) metum et coaccionem Repugnare triplici
bono et fini matrimonii ac p(er) consequens matrimonium metu celebratum
erit nulum ex natura Rei a Iure diuino et naturali

et denique quod in voto ex natura Rei a Iure diuino et naturali

requirat voluntas libera et ex consequenti metu factum sit nullum eodem Jure probat ex illo salmi 53 voluntarie sacrificabo tibi et quia deus amat militem voluntarium 2º c. nec 1 10º ea 1 probat text in c. licet devoto ... et ante exponse su ceptud ex quo aparet ee longam differenciam inter votum et matrimonium ex una parte et Juramentum ex altera quia Juramentum metu factum ex natura sua obligatorium secus votum et matrimonium et racio racionis potest ee quam elegantem exbenait Soto ... art. ... hui nihilominus quod voti obligatio et matrimoni vinculum ex nuda bendent cura ... voluntate voventis et contrahentis matrimonio et ideo metus eidem voluntati ... tolendum voluntarium tolit obligacionem et vinculum Juramenti autem vinculum non ex voluntate Jurantis sed ex natura Juramenti resultat et bendet enim reverencia hec debita divino nomini ut quod Juras nunquam falsum ee signas quo modo cumque id Jures ac proinde Juramentum metu ... obligatorium ex natura sua.

3m non obstat qui respondet quod in specie illorum Jurium concurrunt duo vicia alterum ex metu procedens alterum ex eo quod Juramentum interponitur super actum ale prohibitum et ideo ex utroque vicio resultat Juramenti nulitas ita ... n. 3 Aleiatus ... 3º et Alexander n. 8 ... cum contingat felinus n. 5 in c. 2º ... hoctt ... n. 8 Fortunius ... fine utriusque Juris ... 22 n. 474 ... libro 1 Barias c. 4 n. ... et in 4º 2ª parte c. 3 § 5 n. 2º et in c. quamvis pactum de pactis in 6º 3ª parte § 4º n. 2º Rolandus consilio 2º volumini 1 Menochius de arbitrariis libro 2º casu 336 n. 3º gregorius lopez

Ostavianus in le 29 tt. 11 p. 3 ... verso que la fisco decisione pedemontana 170 n. 19

... nium tamen quod in specie proposita Juramentum metu factum obliget mero Jure et indigeat absolucione docent plurimi quorum opinione asseritur ee communem et veriorem ... § 4º et Menochius de ... remedio 1 n. 263 Marcus Antonius nata consilio 3 65 n. 10 quia in Juramentorum ... prestat et prevalet Jus pontificium et Jus canonicum non excipit hunc casum et sic maiores 3m opinionem constituunt quod ex Jure civili ex dicta autentica sacramenta puberum non valet de Jure vero canonico valet ex ... et similibus sic probat Marcus Antonius nata ubi proxime ... priorem opinionem utriusque decepcior ... tenenda cum non obstant illa verba tex. in dicta autentica sacramenta puberum etiam a maioribus quia omissis variis interpretacionibus relatis a gla et Baldo § item sacramenta de pace et sacramento firmanda et ... n. 3º Paulo 6º corneo 129 Curcio seniori 10 et Curcio Juniori 42 in dicta autentica sacramenta

puberum

pubes, secundum interpretacionem singula singulis referenda esse Juramenta minoris per metum extorta esse nullius momenti a maioribus vero facta valida sed decisiua

Quartum non obstat quod pro illius resolucione dis[illegible] est an Juramenti meticulosi transgressio sit mortale peccatum in quo sunt due opiniones prima nec quedam emittunt non esse mortale peccatum et ita glosa ind. c. ii vero et ibi Baldus et Imola glosa in c. nulla mora in c. verum oratium 25 dist. Panormitanus numero 10 et felinus 3 declaracione ibi Selua de Iure Iurando 3 parte questione 1 numero 35 per qua opinione facit quod metus culpam et penam minuit et extenuat le seruos ad Juliam legem le 2a C de sepulchro violato c presbiteros 56 dist. c in primis 2 questione 1 et sic ipsi in c sacris de his que vi elegant sed in 4o 2a parte c 3 § 4o no 8 Tiraquellus de penis temperandis causa 34 et 36 Bosius in praxi criminali tt de pluribus et violentis facit etiam tex ind c. v. in illis verbis non sunt tanquam pro mortali crimine puniendo

alii vero 2a sententia aiunt saltem ut transgressio Juramenti Meticulosi contineat culpam mortalem et ita S Thomas 2a 2e q. 89 art 3o et ibi Cayetanus et aragon Soto libro 8o de Just 2a q. 1a art. 7o fortunius relacione 22 no 347 sed ind c quanbis pactum prima parte § 5 no 3

quod probat ex racione decidendi supra constituta adque ex verbis ex presis nostri tex quatenus docet Jurantem non esse tutum venire contra proprium Juramentum et pontificem nolle esse autorem periuri aparet per piscue ex verbis nostri tex Juramenti meticulosi transgressionem esse per Jurium acque consequentem mortale peccatum quod utex bloratum periurii [illegible] mortale peccatum deinde [illegible] tex ind c v. et nesi bis absolucionem igitur si in Juramento meticuloso et neque indigeret absolucione qui fregesit illud per Jurius erit et mortaliter pecauit et ita tenendum est nec obstant fundamenta opinionis prima nam non primum quod regula illa quod metus diminuit culpam et penam vero est quod minuit et extenuat sed non in totum excusat a culpa et pena nec conuertit naturam actus et ideo manente actu intra limites pecati mortalis metus operat quod sit minus pecatum mortale acque inde circunstancia metus connumerat inter circunstancias minuentes pecatum quare licet frangens Juramentum meticulosum pecet mortaliter sed non ita sicut qui frangit Juramentum voluntarie ebrys titum nec deuet afici pena graui et ordinaria per Juri quod metus atenuat culpam et penam licet non in totum excuset ab illa de c sacris dis queri

nec etiam obstat 2um ind c v in fine quod deuet intelligi ut illa

versa

referant ad violationem ex ponte prestiti qr sumus ponti si comparaverat iuram voluntarium et meticulosum quod ad observanciam in hoc textu inde cum in principio et ad tollendam dubitationem nec idem estatuem censeret addit illa verba quod non sunt tanquam pro mortali crimine puniendi quasi dicat non sunt puniendi tanquam punirent pro mortali crimine id est pro ficto iuro et transgressione Iuramenti ex ponte prestiti et ita explicant Antonius de butrio in dicto cap. et Capitanus d. q. 83 art. 7 Soto libro 8 de Iust. q. 1 art. 7 p. inter pretacione facit quod crimem pro rie dicit in quo intelditus i unum orarium 2 s dist. explicat Coranus libro 7 commentariorum Iuris c. 4 et in meticuloso Iuramento non adest dolus qui peculdubio deberet in iuram voluntarie prestitum unde verum expositum in dicto cap. non duet deferri ad Iuram meticulosum sed ad Iuram voluntarium deniqe facit pro hac interpretacione quod crimem non in quo cunque delicto verificatur sed gravissimo et celusioni ficat acusacionis silicet et dabnacione dignum ut probat in dicto c. unum orarium et inlesiani crimem in principio et in § 1 ff de acusacionibus Deroyus in l. 1 de acusacionibus n. 24 Berrusuis et Brisonius de verborum significacione libro 3 verbo crimen et luster verbo crimen Sebastianus Medicis de difinicionibus 2a p. te c. 38 volumine 18 dicuerso quod in Iuram meticuloso locum habere non potest igit involuntario verificari necesse e

Sed non obstat qr in dicto c. 2o latissime actum e de inter prencio ne illius cuius disputacione resolucio huic loco poterit adabtari

AD TXM. IN CAP. QUANTO

de sumaria conclusione nostri textus autores nostri non videntur convenire anquienim inter preces usque ad panormitanum uno modo sumant aplicando conclusionem ad particularem materiam nostre decretalis sed Panormitanus allio modo sumat et quidem generalius sed qr sumaria colecta a Panormitano videtur complexa omnem speciem nostri textus illa nobis probanda erit quae probat antecencioribus

igitur conclusio que ex isto textu colegitur ita se habuet Iurans rem illicitam non indiget absolucione sed tenetur illud non servare sin Iuravit in gravamen duet illud observare si aliquo licito modo eo observari potest si autem Iuravit licitum quod putavit illicitum duet observare Iuramentum si de animo depravato agit penitenciam

que ista conclusio tres continet partes principales quarum 1a e quod Iurans

cione illicitum non tenetur servare Iuramentum

2a quod Iurans illicitum ignorans debet servare Iuramentum meliori modo quo possit

3a quod Iurans licitum credens illicitum tenetur servare Iuramentum et de peccato commisso in actu Iurandi debet facere penitenciam unde ut cum distinctione procedat 3o qualibet ... pro parte deserant argumenta

1o pro tracione dubitandi sic argumentor usure omni Iure naturali divino et positivo sunt illicite et prohibite sed qui Iuravit usuras solvere cogitur servare Iuramentum ergo qui Iuravit illicitum tenetur servare Iuramentum adversus conclusionem ... dicitur ... e maior probatur ex levitici ... c 25 ... c 18 ... in mandatis c super eo c consuluit c post miseram ... libro 3 variarum ... la ... libro 1 miscelaneorum c 21 n 8 ... commentariis decisionum libro 1 c 5 n 16 minorem probo extra in c 1 et c debitores ... in 1 et 3 ... ... quod qui Iuravit usuras solvere cogitur servare Iuramentum

2o sic argumentor illicitum est super ecclesiis novum censum imponere sed qui Iurat novum censum imponere super ecclesiis tenetur servare Iuramentum ergo ... prodit superior propositio ... e maior probatur extra ... bemus ... c sicut ... decensionibus c querelam hoc textus elegans ... in c 1 de restitucione spoliatorum n penultimo minor probatur extra ... in c ... nos ... supra hoc textus in illis verbis ceterum ... c ut clericis ... quod vitare non possunt ... excludant ... verbis pontifex maximus nos docet quod qui Iuravit novum censum imponere super ecclesia ... e ... loco ... Iuravit ... antiquum censum ... Iuramentum tenuit ... consequens ... ille probat ... quod qui Iuravit ... tenetur servare Iuramentum et indiget absolucione

3o negare patri vel matri sorori vel fratri ... aut humanitatis subsidia ... divinam et naturalem sed qui Iurat non ... patri vel matri sorori vel fratri ... humanitatis subsidium non exibere tenetur servare Iuramentum ergo Iuramentum illicitum servandum e maior probatur ex 4o decalogi precepto et ... sentencia in c inter cetera 22 q 4a minor probatur extra ... in c cum quidam 12 § illud supra hoc textus ubi Urbanus 3us ... in hec verba illud qui Iurant non ... patri vel matri sorori vel fratri aut eis humanitatis subsidium exibere ... absolvendi sunt ab illius observacione Iuramenti cum illicitum sit et omnium ... docet pontifex maximus

ind § illud

tale Juram ee illicitum et nihilominus Juramentum absolucione q° dirigeto sententiam nostri txs....

4° pactum de non acusando aliquem de aliquo crimine illicitum e sed qui Jurat aliquem non acusare de crimine aliquo tenet servare Juram q° Jurans rem illicitam tenet servare Juram maior pbat ex txu in le Juris gentium § si paciscar le si vnus § plum et § pacta ff de pactis le conuenire ff de pactis dotalibus minor pbat ex txu et dixi pcell in c quemadmodum 25 § illud infra boett in cuius specie innocencius docet quod si maritus Juravit non acusare vxorem de adulterio tenet servare tale Juram q° a proposicionem nostri txs

5° dificilem Dedit hanc ftm txs in innocens 22 q 4a inpbis coniugem nanque habere vbi txs inquit in hec verba coniugem nanque habere in se ipso malum non e tamen huic ex voto pniciosum e hoc autem Juram et sic illicitum sit et tamen servari pbibet sed de violacione voti penitenciasibi Jubet indici qq sane verius txs ille pbare videt Juram illicitum servandum ee q° a tertium txm

6° adversus 2m ftm eiusdem pposicionis sic argumentor Juramentum devet observari in forma expressa sed in nostro txu pontifex docet servandum ee in alia forma diversa et distincta q° minus recte maior pbat ex txu in c ad nostram 1° et in c si v° supra hoc tit° in c querelam de prelatis vices suos qq Juribus ap... Juram servandum ee in eadem forma in qua prestitum e nec posse inpleri in alia forma eque polenti et auget dificultas qz Juram in aliam formam et meliorem non mutari non potest c pveniti 2° supra hoc tit° c i de voto sed in specie nostri txs Regi aragonie pmittit inplere Juram tradendo pecuniam novas cuno q° a omnes Juris Regulas......

septimo ignorancia Juris neminem excusat sed qui putat Monetam ponderere defraudatam legitimam ee his ingnorat q° ignorancia ius pcedenti txs Regem aragonie excusare non poterat maior pbat ex txu in le 1° et 2° cum sequentibus ff et C de Juris et facti ignorancia Regula ignorancia Juris de Regulis Juris in 6°

8 adversus posteriorem ftm conclusionis sic argumentor quia Juratis illicitum ad observanciam Juramenti non tenet c 1° et c si vero c c inter cetera 22 q 4a et pbat txs noster in primo casu sed in posteriore casu evidenter Jurat illicitum q° Juram servari non debuit

9° et vltimo actus agencium nunquam operant vltra illorum intencionem sed

qui iuravit licitum credens illicitum non intendit obligari in casu licito quod iu
rans licitum credens illicitum non tenet ad observanciam Iuramenti maiori
bat extra in le nomnis ff si certum petatur facit txs in le age cum geminiano
l de transacionibus le imagis ff de adquirendo rerum dominio ubi probat quod
limitata causa limitatum producit effectum minori probat extra in c cum
inter R de electio c cum inter de renunciacione c quam ad modum in prin
cipio c quintabilis cumentes hostiensis ubi probat quod Iuramenti obligacio
et vinculum non extendit ad incogitata illicita et impossibilia facit txs in le qui
cum tutoribus § qui [illegible] falaciam ff de transacionibus

qq tamen et aliis non obstantibus verissima nunc txs proposicio
quecum contineat ut superius animadverti tres partes principales unicuique
erit effingenda gerrana et propria decidendi racio continueat

prima pars est quod Iuramentum illicitum non est obligatorium nec indiget abso
lucione que etiam probat extra in regula non est obligatorium de regulis iuris in 6° et
in c si v° c quintabilis c cum contingat cum aliis hostiensis probat txs in ci c in aliis c qui
sacramento c et si necesse c c inter cetera c unusquisque est in c 22 q 4a dicit S
Tho 2a 2e q 89 art 7 et ibi Cajetanus et Aragon Silva de Iure Iurando 3a parte q 1
limitacione 4a Silvester verbo Iuramentum 2° q 7 et verbo Iuramentum 4° q 1a ibi in c quan
bus pactum de pactis inst 2 parte § 6 Antonius nicolaus in concordancia glossarum n° 62
Soto libro 8° de Iust 9 1 art 7 Petrus pequius in dicta regula non est obligatorium

cuius decidendi racionem constituit Panormitanus hostiensis notanter ante
n° 7 quod Iuramentum deo prestandum ut probat txs in c debitores supra hostiensis cogendi
sunt domino reddere Iuramentum et deus non vult vinculare aliquem ad iniquitatem et pecca
tum unde sequitur quod ex Iuramento de re illicita nulla nascatur obligacio quam decidendi
di racionem videtur probare S Tho Cajetanus aragon et soto ubi supra ibi d° § 6
n° 6 nec obstat si dicatur quod ex Iuramento non solum quesit obligacio deo sed etiam parti
quemadmodum probat extra in c 2° et in c commissum de sponsalibus et in ci supra
hostiensis ubi latissime prosolutum et nanquam ex Iuramento aliquo parti adqui
ratur obligacio principalis et integra adue tamen hec precedit superior decidendi
di racio nam etiam quando Iuramentum fit parti de re illicita Iurans usurpat nomen
dei in vanum et derogat veneracioni divine maiestatis qui eum in huiusmodi
promissionum testimonium adducit ut eligant expendit ibi loco proxime dela
to. sicut enim Iuro assumendicitur quasi id quod iurat per lex haurenduum sit le in
§ dato ff de Iure Iurando et Ias seu lex nulla in iniquitatem et rem illicitam

continere dicuntur ... certatum autem tx 4ª dist.e ita et Iuram iniquitatem continere non debet et hinc dicitur quod Iuram non debet esse vinculum iniquitatis quod vero tunc esset cum servatum digeret in interitum salutis eterne veluti si quis Iuraret peccatum mortale comittendum ut in c. ut in c. si publicus 22 q. 4ª et in c. de cetero de comi... tradunt communiter DD. h. et in c. si uero supra hoc tt.º si mihi vinculum iniquitatis illidit quod quis per Iuram se astringit ad peccatum veniale non licet non vergat in interitum salutis eterne pergit tamen in eius dispendium nam cum veniale peccatum o... fervori caritatis salus eterna patitur dispendium ... quod veniale non purgat in hoc seculo tardat quis in purgatorio c. qualis 25 dist.e idcirco non obligat tale Iuram ex Regula proposita in nro tx. et in c. inter cetera ... porro 22 q. 4ª et in hac specie intelligitur tx in c. quamvis pactum de pactis in 6º ubi ... salutis eterne dispendium et adverte ... Archidiaconus ... n.º 4º et comprobat Georgius nata notabili 7º et Felinus in dº c. si uero n.º 4º Selua ubi supra n.º 15 ... Iuravit de comitendo peccato veniali peccavit tantum venialiter 2m ... art.º ... ad 2m Soto libro 8º de Iust.ª q. 2ª art.º 3º ... d.º n.º 6º in fine et confirmari potest hec decidendi ratio ex eo quod generaliter omnem promissionem pactum ... de re illicita est nullius momenti adeo ut non producat ex illo obligationem naturalis ... Iuris gentium § si pacis cas ... § illud et § pacta ff de pactis ... generaliter ff de verborum obligationibus.

quod vero Iuram de re illicita non indigeat absolucione ratio est tradit a Lanor. mitanus ... notabili 3º quia absolucio presuponit vinculum c. ad ... solvendo de desponsacione impuberum cum q. ... Iuram factum de re illicita non obliget necessario infert quod non indiget absolucione

aparet quod Iuram factum de re illicita non est obligatorium nec indigere absolucione ... et conclusioni et rationi decidendi fortiter obstat quod actus ... prohibitus est illicitus ut probat ex ... et ex tx in c. quo iure ... dist.e c. 2º de maioritate et obediencia c. omnis anima de censibus c. quintus ... c. Iulianus 11 q. 3ª et qui Iurat actum ... prohibitum tenet servare Iuram ut probat ex tx in c. cum contingat infra hoc tt.º et in c. licet mulieres eodem tt.º in 6º ubi probat mulierem Iurantem alienacionem fundi dotalis tenet servari Iuram quamvis alienacio fundo dotalis ... sit prohibita ... et ... ff de fundo dotali autentica si ... Cod. ad Velleyanum tx in principio institutis ... alienari licet ... probat etiam tx in c. quamvis pactum de pactis in 6º in cuius specie filia Iurans se ... ad bona paterna tenet servare Iuram quamvis Renunsacio

itcurrevuacionis ale sit inpbata le pactum dotali C de colacionib3

quadi fi cultas licet illam maxi mam ee Reputauerit nb gla panormitanus Alexander de nebo et Asclia tus ind e cum contingat Bartoluy in le sequs et augendus ff ad lm falcidiam et in le siquis plo ff de fideiussoribs et in autentica sacramenta puberum C si ad verius bendicionem fortunius in le 1a § viis estudiis nº 9 ff de Iusta et Iure et ind e quanbis pacto 2a pte § 1 nº 7 Cobarrubias in preludiis ad lm ad monendi nº 35 ff de Iure Iurando Rolandus consilio 29 nº 11 volumine 1º et Decius bicle montana la cherani 94 nº 26 tamen n obstat superiori Resolucione qrad lam di ficultatem varij varias inter pretaciones Referum quas sigilatim p sequi opere precium duxi

in pri missas gla ind e cum co ntingat verus debent b ad hoc dicas Respondet legis cibilis finem diuer sum ee a fine Iuris canonici qz lex cibilis solum curat de bona publico corporali et conseruacione patrimonii Ius vº ponti ficium de solute animas et ideo quanbis lx cibilis phibiat alienacionem Rex dotalium ponti ficia tamen respiciat via p Iuris n Iurans de bonis tenporalibs preci pit Iuramentum obseruari

sd hec gle inter pretacio quanbis i mola et panor mitanus b sipnandam credicant n tolli dificultatem qz vicius qi Iuris precipuus finis e homines in vitam eternam dirigere ut Resoluit fortunius dextamo fine vtriusqi Iuris in prinei pio 1a 2a hoi 1 2e qe 9 2 arto 1º ad 9m eº b Cayetanus et medina Soto libro 1 de Iusta qe 2a arto 2º et ind e quanbis pactum 2a pte § 1 in fine et in Regula peccatum de Regulis Iuris inbo 2a pte § 9 b Bitoria in Relecione de potestate eclesie in principio Rursus predita inter pretacio con pendit ex co qod lx cibilis a obligat in conciencia ut pbat tex et b notant felinus Decius Ben 7 as et man tua in crº di constitucionibs tex in cº de mayoritate et obediencia S 1a Thomas 1a 2e qe 9 b arto 4º et b Cayetanus et medina Castro de l bepnali libro 1º c 4º et i Soto libro 1 de Iust a qe 6a arto 4º instrutorium conciencie c 1 7 5 Matienco in le 2a tº 2º libro 5º nouecon pilacionis gla 3a nº 8 Medias in c eritautem lx 4a dist e in principio

vndi gla ind e cum contingat 2m asipnat inter pretacionem in bbo l die qod Iura cibilia que phibent alienacionem fundi dotalis padunt qº mulier bona alienata aliunde Recuperare n potest tx 1 v ind e cum contingat pcedit qº mulier ex bonis mariti Repetere potest estimacionem Rei alienate tunc enim Iuramentum qz rium n e legis phibicioni seruandum e quem intelectum defendit Aciaty

ind.o c. cum contingat ♃ plo ex quo ditis prodit perueniat. Jus alterius l. ususma serens Jura̅ illum n̄ ee ster uatidum inalterius pre Judicium quod eset simu liter aliunde Decu berarent festi estima cionem detis alienatis nam prejudi cium generaret Rei publica cum eius intersit mulieres n̄ ee indotatas ex l. 1.a ff soluto matrimonio

hec ets inter pretacio conuincit ee falsa ex generalitate illius tis indis tinte loquentis argumentis tis in l. 1.a § et generalit. ff de legatis prestandis et in l. de precio ff de publiciana in Rem accione. ū prctena q2 verua illa in alteri us prejudicium posita ind.o c. cum contingat et ind.o c. quanuis pactum Desseruit ad pso nam priuatam m̄ n̄ ū ad Jus publicum.

vnde eadem gl.a Decedens ab hac inter pretacione aliam constituit quo dlicet a tus principalis alienacionis ex l. dispocione n̄ teneat tamen Jura eidem accedens valet q2 ex eo obligacio quesita ē deo que ale cibili Dimitti n̄ potest vnde cum dispar Datio verset in accesorio que in principali pali accesorium n̄ sequit naturam sui princi palis. quam inter pretacionem b. secunt imola n̄ § et Panormita nus n̄ 8. ad Deni ut q2 velius et Decisius c. ex eo Jura n̄ de eo ad ft obligacionem adquiri. dis pli cet ets 4.a interpretacio eius dem gl.e in bb presercs inpbata a Panor.o n̄ 9.o et Alciato n̄ 70 b et abb ind.o quanbis pactum 2.a p.te § i in fine quanbis Joanis gutierrez in Repeticione tis in aut. chri casacramenta puberes C. siad versus obendicionem illam sequat.

vnde Bartolus in l. si quis p. lo n̄ § ff de fide Iusori. 63 s̄ asignat in terpretacionem quod pterea alienacio fundi dotalis confirmat Jura q2 l. p.hibet solummodo fus dotalis alienari pose n̄ tamen p.hibet p.sonas posealienare et ideo mulieres alienantes n̄ pecant et p consequent Jura̅ m nihil con tinet illicitum et seruandum l. quem intelegunt Decapiunt Angelus ind.a l. si quis et angerius. Anca ranus ind.o c. licet mulieres et ee comunem ter tat. Alexander ind.a auten tica sacramenta puberes et dicit comunio rem Rodericus Juarez in l. 1.a tt.o delas arras libro 3.o fori q.e 3.a et tandem sequit Alciatus ind.o c. cum contingat n̄ 104 et plurimi Delati a Binis consilio 88. n̄ 10

sed hec inter pretacio conuincit ex eo quod licet sus dotalis alienari ale p.hibeant es p.rese tamen vir tualit p.sone censent p.hibite cum res alei p.sa alienari n̄ posit sd a p.sona argumento tis in l. i. lud. ff de adqui renda ereditate. Rursus licet p.hibicio especiatim facta esset et dirigeret in

p.sonas

educ tamem alienacio confirmaret Jurā̃ ꝙ tum ini i inprinci pio ff ad Be leyanum ꝙ tx u in c ex Rescripto supra hoctt.. preterea tx ind° c cum contin gat cum similib; n̄ refundat in ea dist° sd in eo solum quod Jurā̃m seruari potest sine dispendio salutis eterne & idem a Bartoli interpretacione discesse runt Antonius De la mera Panormitanus & comunit omnes ind° c cum contingat & Bartolum comunit inpbari testant bb & ali supra Delati Mendechaca desucessionum creacione § 28 n° 21 Marcus antonius lu gelius consilio 3° an 15

quare sucedit 6ª comunis canonis tarum conciliacio quod Jurā̃m ͣ obset valet q° leges princi palit tendumt in utilitate priuata licet secunda rio Respiciant Bonum comune veluti pbibicio alienacionis Dei dotalis que primario Res pecit comodum mulierum & secundarium bonum comune ꝺ° l. i ff solute matrimonio & in l. 2ª ff de Jure dotium si ꝺᵒ lex primario Respiciat bonum comune & secundario priuatum Jurā̃m ꝺᵒ talem pbibicionem n̄ valet ꝙ tum in c si diligenti de foro competenti & in l. Jus publicum § inter debitorem ff de pactis quam conciliacionem sequit Panormitanus ind° c cum contingat & b. Aliciatus n° 93 & Al lexander eleuabo in princi pio & n° 29 latt bb d° § i sencieris illum tx m cum similib; in illo casu intelliget diuere q° qui libet licet Juri pro se intro ducto Renunciare l. si quis inconsen cibendo C de pactis & in c ad apostolicam de Regularib; secuntur eius Menchaca & Marcus antonius Lugelius ubi supra idem Lugelius consilio 24 Matienes in l. 2ª tt 2° libro i noue con pilacionis gl. 3ª an° Petrus Sur dus consilio 54 n° 18 volumine i Bur salus consilio 342 an 23 volumine 4°

que tamem interpretacio confundi videt ex eo quod nula lex ꝙ e qui bonum priuatum princi palit Respiciat ut const at ex difinicione legis Delata in c erit autem lex 4ª dist° & nula priuato comodo sed com muni ciuium utilitate conscrita & in c cum omnes de constitucionib; l. et & penulti ma ff de Just° & Jure idemq; docet S. Tho i 2ᵉ q 90 art 2° & b Cayetanus & Medina Castro de le penale libro i c 2° Soto libro i de Just° q. i art 3° corobsstat 9° quod cum leges omnes ꝙ princi palit Res piciant necesario sequit leges pbibentis alienacionem rem Dei dotalium factus fuise princi palit ob bonum publicum & Jurā̃ renunciare n̄ pose quod eius pbat ex eo quod Juris consultus in l. i ff so luto matrimo

nio

et in le 2ª ff de Iure civium principaliter respexit bonum publicum ut ex ius verbis constat unde fortius in le 1ª ius studi ff de Iust.ª et Iure decadit a predicta comuni opinione canonistarum sed ab eius inpugnacione defendi potest eacommunis interpretacio canonistarum si consideremus in lex.ª duplicem ee finem silicet intencionis et execucionis finis intencionis dicitur remotus qui semper respicit utilitatem publicam ex intencione legislatoris et respectu huius finis loquitur textus in ind.º c erit autem lex cum similibus finis vero execucionis dicitur propinquus que execucio legis si fiat in personas et res publicas tunc totaliter dicitur lata principaliter in favorem publicum tam respectu finis propinqui quam respectu finis remoti acideo nec pacto nec Iura renunciaria potest ut in ius peccat textus in c si diligenti de foro competenti namlicet execucio illius legis prohibitiva pacti in persona clerici tamen q2 clericus censet persona publica lex § vicus studi ff de Iust.ª et Iure ideo tota illa lex respectu utriusque finis in bonum publicum censet lata et Iura renunciare non potest si vero execucio legis fiat in personis et rebus privatis quanvis intencione legislatoris lex respiciat bonum publicum tamen quoad suam execucionem principaliter respicit bonum privatum et pacto renunciari potest vero aliquis in consuetudo vero c ad aposto licam et Iura renunciari vero c cum continguat et vero c licet mulieres vero c quanvis pactum et vero autentica sacramenta puberum et ita intelligit Navarrus in c inter verba 11 q 3ª corolario 4º nº 297 et in titulo de fidibus humanorum actum in principio ubi ind.º c quanvis pactum 2ª parte § 1 nº 3

sed licet ita bene defendi predicta comunis interpretacio canonistarum ex alio tamen capite videtur confundi semper quod sibi respicit ius finem propinquum sibi remotum legis semper lex obligat in utroque foro textus in l DD ind.º c 2 de mayoritate et obidiencia et ind.º c omnis anima de censibus et tradit S. Th.º 1 2 et alii supra relati ubi in c cum esset de testamentis nº 6 sed facit 1ª prohibicionem legis Iust. tanquam transgressor illius peccat quando Iura sua alienacione rei dotalis lex alio actu ale prohibito observari non potest et ita surget propositio nostri textus et argumenti dificultas supra proposita

quare 7 interpretacio constituit alienum ut tam ind.º c cum contingat nº 6 sicut quod mulier alienas rem dotalem nec mortaliter nec venialiter peccat q2 si peccaret talis alienacio et Iura valata non tenere nanque ex aliquid prohibet lex peccaret principaliter ob favorem privati censet consilio et non precepti textus in le 2ª § ultimo ff mandati et docet Paulus castrensis in le legis virtutem ff de legibus alexander consilio 27 volumine 1 Alciatus ind.º c cum contingat nº 25 sed legis consilio licat ime non obtemperare c denique infine 4ª dist.ª gloss in c mihi autem 22 q 2ª tradit Navarrus in c consideret § quod ad se de penitencia dist.ª

q° nimirum si mulier alienando Dem dotalem n̄ pecet quam inter pretacionē dicit comunē Decapiam Corneus in d° autentica sacramenta pubez n° 38 sequi et bb d° § 1 n° 7

qua tamem inter pretacio ~~confundi videtur ex eo quod nulla lex quod~~ n̄ nullus displicat ex eo quod lex prohibens alienacionem D dotalis nendum ē preceptiua sed permissiue tit alienacioni ... in principio institutis qq licet alienare l. n̄ in lē unica § et cum lex C. de De usorie acione alioquin talis prohibicio consili esset mulier absque Iuramento alienare possit quod tamem falsum ē ut adiuertit Aliatus in d° ē cum contingat n° 95 vnde constat eam lem ee preceptiuam ac p inde Iuramentū Denunciari n̄ poterit ex textu in lē Iurisgentium § si bacis tar ff de pactis et in lē n̄ dubium C de pactis

vnde sucedit ... inter pretacio quod textus in d° ē cum contingat cum similibus facilius poterit explicari si consideretur in preditis Iuribus Iuramentum valuisse quia n̄ ē licet nec ... canones Iuramentum erat nam si esset n̄ valere ... textum in aliquato § si pacis car in d° ... un et plerius probat in ē si diligenti de foro competenti in ... d° canonica ē statuta ideoque dicendum ē in preditis Iuribus Iuramentum n̄ fuise ... leges sed preter leges quod probat ex eo quod lex Iulia de fundo dotali et autentica siue a me C ad velleyanum et ē vnica § et cum lex C de rei uxoriae acione ad textum in principio institutis qq alienare licet l n̄ solum modo constituit mulierem n̄ obligari ex consensu in alienacione Dei dotalis ut etiam probat textus in d° ē cum contingat ... mulierum consensus ... tamem predita Iura prohibent quod si mulier noluerit Depetere Dem bona dotalia alienata ... facere et sic Iuramentum in d° ē cum contingat et similibus solum fuit de n̄ Depetendis bonis alienatis ut constat ex d° ē cum contingat ... venient et ex d° elicit mulieres ... n̄ ... uenire et ex d° autentica sacramenta pubez ... n̄ Detratandis. diuersum enim ē Dem dotalem alienare ... illam alienatam Depetere ... prohibitum ē ... quia nemo inuitus agere ... acusare compellitur ut in lē ... C ut nemo inuitus nec lex prohibet Demitti posse a muliere Demedium sibi competens ad Depetenda bona alienata quem ad modum etiam minor oportet n̄ uti restitucione sibi per sentenciam Iudicis concesam ... textum in lē si Iudex ff de minoribus sic etiam mulier poterit n̄ uti Demedio sibi conceso unde consequitur afirmandum ee Iuramentum in predictis Iuribus ee preter leges ac per consequens n̄ potest dici factum de Dei licita ideoque textus in d° ē cum contingat et similibus ... hanc inter pretacionem n̄ adversatur propositioni nostri textus quem intelectum ultra alios amplexus ē nouissime pater ludouicus Molina ... de Iust. et Iure ... dis putacione 149

nec huic inter pretacioni aduersari videtur quod quambis Iuramentum de n̄ Repetendo ... n̄ ... veniendo n̄ Depugnat verbis legis tamem Depugnat menti et finis legis quia lex intendit mulierem n̄ expoliari dote sua nec ... legitima

nec minorem des ua ... n ... bona alienata sit ... hunc finem videtur Iu
ramentum deinde reperitendo eius legis quia per tale Iuramentum eludit et frustrat illarum legum dispo
sicio a opere corpore quemus ... quia ... bondint autores viris inter ...
quod quamvis tale Iuramentum sit contra finem legis non tamen est contra ipsam ... turpitudi
nem non continet nam in legibus humanis faciens contra finem legis non dicitur facere contra ipsam
... nec in eam pecare ... 1a 2ae questio 96 articulo 6 et Navarrum in manuali c
18 n 2o veluti ... Iunio cuius finis est macerare carnem non tamen contra Ieiunii precep
tum facit qui cum ordinariam observet continenciam ex Ieiunio non maceratur
... Thome et navarri sentenciam ubi proxime ...

hec tamen interpretacio mihi cunta ... apprimis in cunabulis meorum studio
rum placere nunquam potuit quia textus ... cum contingat expresse loquitur de Iuramento pre
stito super alienacione ... dotalis facta a muliere sine consensu illius approbantis alienacio
nem et preterea expresse confundit is intelectus ... et quamvis pactum ubi probat pactum
negativum future sucesionis quod ... Iureiurando firmatur servan
dum esse et ideo convincitur ex textu Iuramentum confirmare actum a lege prohibitum adversus
legis ipsius prohibicionem. quo circa semper magis probavi interpretacionem ... loco supra
constitutam quod Iura illa ... cum ... principaliter favorem priva
tum consilium continent et ideo contraveniens nec mortaliter nec venialiter pecat et
actus ... Iureiurando confirmari quam interpretacionem ultra autores ...
... secuntur Matienco in dicta lege 2a titulo 2o libro 5o nove compilacionis glosa 3a n 12
... antonius ... consilio 3o n 15 et 17 Ioanis Botta consilio 11 n 18
Iason in lege filius familias § divi 2o notabili 1o ff de legatis 1 et in dicta autentica
sacramenta puberum ... 11 ... quid tenendum Petrus dominicus Magdalenus
in titulo de ... in testamentis ... capitulo 2o n 64 nec obstat obiecio
in qua autores contrarie opinionis existimant esse magnum pondus et momentum
quod legis illa et preceptum et ... continent quia ... que ad ... figuram
et aparenciam et concepcionem continere preceptum ... quia ... preceptum ... de
... favorem privatum principaliter respicit in efectu ... in con
silium lege 2a § ultimo ff mandati lege cum patet § mandato ff de legatis 1
ubi glosa ... centum ... ff de condicionibus et demonstracionibus optimus
textus quem extollit et commendat Magdalenus dicto n 64 in lege generaliter ... repeti
tum ... quia consuluit heredi ... precedentibus ff de fideicomissariis libertati
tibus

2o et conclusioni et racio ni dicidendi superius proposite obstat textus in c puenit
... supra hoc titulo in ... consulta igitur contumelia ... asserantur

ipsum eps eo pum nullius Iurā vinculis sup hoc posse constringi quam ta
mem absolutimus qz ne sanctissima cogacio nes iurauit qq videtur constitutis
Iurām factum de illicita indigere absolucione v. decius txt v intellectu latte
b disputatum e pboterea q b disputata et absoluta huic loco poterimt apli
cari o portenit tamem meminisse in eo loco me observasse Iurām b quanbis de
debis pro pis factum h valuisse qz fuit factum ab expoliato et metu mortis
quo casu presumit in iuranti defectus consensus ut eis pbat txt et communi
consensu b traditum e in c. dis quaui absolucionem tamem concedit ex more
eclesie p meis to solite largiri absolucionem a Iuramentis nulis et ilicitis pboter
Iuramenti exelenciam ad qz maystatem. ex quo inferri potest intelectus
ad txm ind. c cum quidam q illi v supra hoc t quem superius induxi p racione
dubitandi dum pbat Iurām inspecie illius quanbis ilicitum et contrarium racioni
naturali ut ps biculanes cit pontifex b indigere absolucione. quidam enim aiunt
b absolucionem concedi ad cautelam qz sepe n quod nullum e quatenus
de facto pcesit rumpit et revocat ut in querela inoficiosi et in l. si pretor
xunta glasus insp maute ff de feriis c accedens i et b glasus cesarimus
ut lite n contestata et ita glasus absolucionem di ind. q illic vbi secunt ostiensis
enticus Belamera Antonius Panor. et anania n 20 z. sd elegantiore
interpretacio inspecie illius txt concedi absolucionem ab ilicito Iurā n
pboter Iurā vinculum sd pboter Iuramenti religionem et maystatem et
ne pasim homines putarent violandum ee b santissimum di nomem
— q predicte conclusioni obstare videtur illud
Josue c 9 relatum in c inter cetera q sd cum hic 22 q 4a vbi dicit quod Josue
c. preceptum domini n delevit Gauaonitas pboter Iurām prestitum a senioribus
populi sup pace inita cum illis vbi videtur Iurām sup re ilicita prestitum ser
uattum fuise sd rs quod Iurām n fuit prestitum c preceptum dominiqz
Gauahonite decepserunt Josue et seniores populi venientes sub aliis vesti
bs nec aparerent Gauahonite ad los ideo Iurām de pace cum ipsis n fuit c dei precep
tum. sd restat dificultas quare Josue postquam jam inteligit illos fuise
gauoanitas n interfecit eosdem sd Iurām adinplevit ad quam dificulta
tem respondendum erit i id a Josue factum fuise qz gauahonite et exponte se sub
jecerunt cultui dei ut patet ex illis vbis venerunt servi tui in nomine dei tui cum qz ve
nerint ex amore vid. preceptum dei c eos n capere nan illud datum fuerat pboter
obstinacionem et maliciam habitancium in illa regione ut constat ex intreccio
ne Josue que habuet de obstinatis l 2o rs quod Josue et eius populus erat populus dei
electus

qui si non inpleret Juramentum redundaret in magnimum dei escandalum cum adsit omnes gentes at quod Jurys haueret Josue quase mediam viam elegit Josue scilicet quod non interfecit eos dem propter Juramentum Deligionem ex Dacionibus supra dictis et tamem preceptum domini aliquo modo adinpleret sub iugauit eos seruituti et mi nisterio dei que seruitus mors ciuilis est et tamen inde si necem per subieptatus ff de bonis liuertorum et inde intercedit 58 ff de condicionibus et demonstracionibus et in la ser uitutem ff de Degulis Jurys et ita tradit D. Ambra in libro de oficys et refert Soto li bro 8 de Just. q 1 art 7 quod non sine magimo dei consilium factum fuit qui sensi fuius e ad miserendum ac per inde tradendum e Josue illud fecise ex familiari dei consilio quod postea conformatum e cum in auxilium gauahonitarum ipsimet pinarse dicente domino in manus tuas tradidi illos ut haueri Josue decimo

4º est obstat illud Jepte Judicum 11 c ubi constat Jepte interfecise unicam filiam propter Juramentum et votum quod emiserat desacrificando omne illud quod ex Belo redeunte vito cre i e domo sua egrederet et tamem inter viros santos vete ris testamenti conumerat a diuo Paulo ad hebreos 11 q Juramentum de ocidendo et de Re ilicita prestitum fuit obseruatum aduersus superiorem con clusionem. ro Is quod Juramentum illud fuit de inmolando non quid quid ocurriset ei post vito riam rorespecialiter de inmolando eo qui sibi ocurriset e de domo sua quod Juramentum aut votum fuit ilicitum cum fuerit de ocidendo nisi diuino afla tu espiritu Jepte illud fecise ut constat ex verbis eiusdem capitis ibi factus e q sus Jepte espiritus domini quo facto cum eius filia i ocurrise post vi toriam et vitam sibi condonari petiuiset propter leticiam res pondit patet id facere non pose propter votum ut ex illis verbis aparet aperiu os me um ad do minum et aliud facere non potui. l veries hit quod Jepte fuit es tultus in uouendo qz discrecionem non hauuit et inpius in reddendo qz ? ?ius natur? fecit et quod in eius istoria refert god li ?ndus. S factus est super Jepte ne c ad voti emisionem nec ad eius solucionem referendum e idest ad id quod diuino celo animatus e pugnauit amonitas dei hostes et quanbis inter Santos ligis antique conumeret non inde sequitur nullum comisise peca tum cum probauile sit postea penitenciam egise sicut Dauit et Sanson ita bre editum locum interpretant post dibum gero ni mum et agusti num S. Tho 2a 2e qe 88 art 2º ad 2m et ? Cayeta et Aragon. D. Bo nauentura in 4º sen ten ciarum dist. 38 qe 2a Soto libro 7 de Just. 2a qe 1 art 3º

5º obstat illud erodis qui dum diem natalis sui celebraret pro lietro
dia dis saltatrici promisit quidquid peterit etsi dimidium Regni que ma
tris consilio ca put dº Ioanis batiste postulavit quod propter Ius Iurandum
anputare Iusit ut refert in c cum Iuraº dio mi cidio sed ex Iuraᵐ illud si
factum e de concedendo quod cumque peteret illa puela indistincte nu
lum fuise qz erat de Relicita sed solum reserva pᵃᵗ ad bona aliqua
temporalia concedenda licitum ee. ptuise tamen qz mors Batist ꝺ
illi placebat ad capud eis concedindum Religionem Iura extendit et certe
si mors Batis te ei dis placebat ne ei ignorancia putavit se tenere ad annuendum illi
peticionem ex pro stacione constristatus e ut patet ex illis pus evangeli
constris tatus est Rex probter Ius Iurandum ꝺ ita tenent communiter omnes
DD. Resolventes erodem n excusari a pecato concedendo caput batiste.

ex qua Resolucione infert declaracio ad tm inesitu ex literis 13 supra
poettº in cuius specie quidam Religiosus iracundie calore sucensus Iuraº firmavit
quod in claustro eius dem monasteri cuius se vinculo professionis astrigit n ee cum q
monacho ulterius moraturus ꝺ Respondit urbanus 3º monachum illum n teneri
ad observanciam Iura cuius dectlendi Racio pendet ex superiori Resolucione qz
Religiosus statim ac professionem emitit se ꝺ sua ofert monasterio aute laca
ingresi c de sacro santis eclesiis e in presencia dispacionibus ꝺ ideo nec havet vel Cro.
Lᵒ nec potest exire e claustris monasteris absque licencia superioris esiuᵐ e esimonachi
8 ꝺ 2º e quidam monachi 16 qᵉᵃ 1 esiuᵐ e esicut de Regularibus tridenti
num se 25 de Regularibus c 4º unde ex debito professionis Religiosus manetastrictus
manere intra claustra monasteri ꝺ illa violando pecat oᵃ lm professionis un
de cum Iuraᵐ n parer ee vinculum iniquitatis ut probat tex nos ter cum pluri
bus aliis supra Relatis plane consequitur prudenatisime decreuise urbanus
3ᵐ ind e sicut ex literis Iuraᵐ factum ab illo monacho de n manendo in claus
tro n ee obligatorium quemadmodum agnoscit ꝺ ex cola communis ꝺ Ino
cencius in escritura devoto D Tho 2ª 2ᵉ qᵉ 88 art 8º ꝺ b Caye. ad 3ᵐ Soto
libro 7º de Iustª qᵉᵃ 3 art 1º ꝺ finali Navar Rus in manuali c 12 nº 23 ꝺ 67

nec huic verisime inter pretacione Refragat quod
pontifex maximus in eo textu videat decisionem fundare in iracundia ꝺ
n in Repunancia professionis ꝺ observacionis illius ut videtur constare ex illis
verbis iracundie calore ꝺ b maxime quod nulum aliam Racionem in
plicat ꝺ videt n aliam quam iracundie colorem de qua pontifex ansea
fecerat mencionem ꝺ cum Iuraᵐ factum iracundie calore validum sit

ex Soto et navarro ubi supra videbatur dicendum Iuramentum valere mero Iure imperfectus inducere sicut ex literis Dyenim quod illum votum maxime in lo tercio collocatum aliam racionem includit quod hoc negari non potest sed non calorem iracundie sed temeritatem quem non deserit necessario attirare curdiam tamquam causam finalem sed ad materiam annulantem que consistit in intelligionis et professioni transpressione

infert et intelligitur ad textum celebrem in c intellecto 33 infra hoc titulo de cuius materia late disputant autores plurimi relati a Cenedo in eo collectaneis ad decretales collectaneo 109 in cuius textus est perfecte constituitur quod Rex vngarie alienaciones quas dam fecerat in praejudicium Regni sui et dicti Regis honorem Iuramentum que prestiterat de non faciendis alienacionibus vius modi et illo casum in illo textu Rex bonolet tale Iuramentum non valere nec servandum esse vius racio fluit a superiori resolucione cum tale Iuramentum illicitum est contrarium priori facto a Rege in sui coronacione de non alienandis Iuribus Regni sui et sic continet vinculum iniquitatis ac proinde non servandum ex litera nostri textus

Sed antequam ad alia gradum faciam et ut prius insistam circa literam nostri textus oportuit inquirere quenam sit racio propter quam Iuramentum in textu nostro factum a Rege Aragonie de conservanda moneta patris sui sit illicitum prestabat enim maximam ocasionem dubitandi quod princeps non recognoscens superiorem potest pro arbitrio monetam cudere l. 1a 2a et 3a C de falsa moneta c. 1o quesitum Regalia in usibus feudorum quod Rex Aragonie potuit premere publicam autoritatem monete facte a patre suo ac proinde Iuramentum de conservanda illa moneta nihil illicitum videtur continere

Sed hac dubitandi racione non obstante elegans racio est quod suma potestas est Regia in principes a populo translata est lex 2a § novissime ff de origine Iuris l. 1a ff de constitucionibus principum § sed quod principi placuit institutis de Iure naturali unde principes ceperunt uti sumo imperio ex dictis Iuribus et continet textus in principio c. 1 ac bene dantus de exequendis mandatis 2a parte c. 1o et 1o et 19 Rolandus consilio 3o volumine 1o et consilio 69 volumine 2o et inde dictum est imperatorem esse dominum totius mundi l. deprecacio ff ad l. Rodiam de iactu l. si quas § grammatica ff de excusacionibus tutorum l. bene a cenone C de quadrienni prescricione glossa 2a § singula in c. Adrianus 2o dist. 63 et licet princeps aut imperator sit dominus quoad protecionem non tamen quoad dominium et proprietatem ex glossa celebri textus omnia in dicta l. bene a cenone et dicto sancionem in prohemio ff veteris vide Bartolus in n. 3o autores supra relati et textus libro 3 variarum c. 6o n. 8o Soto de Iusticia libro 3o q. 6 articulo 4o Alvarus Pelagius de Iure emphiteutico q. 3 n. 9o

ex quo infert quod princeps etiam non recognoscens superio rem nihil potest statuere in damnum et praeiudicium subditorum suorum sine illorum voluntate ad[?] consensu et eo magis quia regia potestas principaliter et primario institu ta[?] propter populi et rei publicae utilitatem et ideo propter regnum et non regnum propter regem quemadmodum ex Platone et aliis toti[?] Plutarcho et aliis gravissimis auctoribus eleganter probat Menchaca libro 1 controversiarum illustrium c. 2 n. 3 et 4 et quia cum princeps dominium non habeat bonorum in particulari non potest facere quidquam in praeiudicium publicae et subditorum praeiudicium ex textu optimo in lege ultima C. si contra ius vel utilitatem publicam probat elegans textus in hoc quanto quem ad hoc propositum affirmant esse notabilem Imola n. 2 Panormitanus n. 4 et Anania n. 3 [illegible] ex quo fit manifeste consequitur quod cum negocium fraudate monetae concernat et damnum et praeiudicium subditorum plane absque illorum consensu stragonis[?] deiurare[?] potius de conservanda[?] veteri moneta defraudata non quod omnes tangit ab omnibus debet approbari regula quod omnes tangit de regulis iuris in 6 c. ad haec de officio Archidiaconi communis in c. cum omnes de consti tutionibus nobilat[?] se mei Andreas a Bexera[?] de Politia criminali de...

ex quavis preterea ratione deducitur quod quamvis cudendae monetae potes tas et auctoritas ad imperii summam pertineat et deserviat principibus non recognoscen tibus superiorem ex iuribus supra relatis et c. quanto[?] qui in hoc delinquit et C. de falsa moneta lege 9 titulo 4 partita 7 lege 22 titulo ultimo libro 8 ordinamenti veteris lege 2 titulo 1 partita 2 et Gregorius supra[?] verbo moneda lege 11 titulo 21 libro 5 recopilacionis Clarus libro 5 sententiarum § falsum n. 46 Menochius de arbitrariis libro 2 casu 316 Bobadilla in titulo de monetis c. 8 n. 1 2 et 3 Renatus Copinus de do manio Franciae libro 1 titulo 7 n. 14 Bosius in praxi criminali titulo de falsa mo neta Didacus Perez in lege titulo 6 libro 8 ordinamenti veteris Cantera in pra tica criminali c. de falsa moneta non tamen poterit monetam cudere sine populi consensu aut eam exiguam mutare in pondere propter maximum to tius populi et cuiusque verbi[?] supliti[?] preiudicium ita observant Cardinalis Imo la Panormitanus Anania et Alexander denebo[?] affirmantes ad hoc propositum textum in c. iurum esse de iure meliorem et probabile esse praxi receptum Franciscus de Mar chis decisione 182 et testatur communi placitum Ioannis in lege Beneficia rios § non alias 2 parte n. 39 ff. ad Senatusconsultum Silanianum Renatus Copi nus dicto titulo 7 quamvis dubitaverit doctissimus Menochius dicto casu 316 n. 47 et in Hispania ita fieri refert Petrus Belluga in suo speculo principum cum princeps

non posit

monetam cudere aut iam excusam mutare, imponere sine consensu populi cuius bre iudicium i Rogat a parte consequitur quod ilicitum est vele conservare monetam fraudatam imponendere hic prinde Serenissimum Regis aragonii in nostra specie nisi similiter fuit ilicitum et hobligatorium ex hoc satis fit di fundamenti propositione pro dubitandi Racione apri[ncipi]o qua contendenbant Rome liberum esse prima persona monetam cudere et publicam illic autoritatem imponere nam quod caso posicio sin plicat victum ne qui per hac in lege quemadmodum in alijs concernentibus populi prejudicium potestas principis pendet a subditorum consensu ex nostro textu in dicta lege ultima C si contra ius vel utilitatem publicam et autoribus proxime laudatis nec contrarium probat textus in dicta lege prima 2a et 3a C di falsa moneta quia solum docet potestatem et autoritatem cudende monete expare ad principem non licere contem superiorem tanquam insignum supreme potestatis non tamen probat ille textus et alii supra relati principem posse monetam cudere aut ex cuiam mutare imponendere sine consensu populi ex quibus eligant maneo explicata Racio decidendi ad priorem partem propositionis nostri textus

quoad vero 2m propositionis nostri textus decidendi Racio consistit consilio Iuris prin[cipi]o eleganti simo quod Iuramentum facit valere actum meliori modo quo potest lege cum pater § filius natum ff de legatis 1o Alciatus in cum contingat supra biectu n° 2.51 56 in dicto c. quan[vis] pactum 2a parte § 6o n° 1 et 6 ... an° 19 unde cum Iuramentum in nostra specie nisi textus servari possit cudendo novam monetam sub nostra patria Iuresoltimo Respondet ... forma Iuramentum unde hic textus ... ad ... Iuramentum ... clausule si non valet quia ago ut ego valeat ut valere ... et illam ... commendant C aut i Imola et ... notabili ... et docent Barto et Baldus in lege siquis mayor de translacione ... notabili 56 ... Antonius Carsecus in dicta lege huius tituli n° 32 Iason in lege 1a § siquis ita in lege ... columna 3a ... ff de verborum obligacionibus et ... in c. cum ... columna 3a ... ff de legatis

ex quo infertur quod Iuramentum operat quia actus non potest valere in totum valeat pro parte quia clausula ad meliori modo hoc ipsum operat et operat ut per Baldum et in Molam in dicto § finali ... in lege quo ... de heredibus instituendis Decius consilio 18 columna 15 et post ... et ... Serafinus de previlegijs Iuramentum privilegio 58 n° 19

preterea infertur Iuramentum operari ut fide iussor censeat obligatus tan

quam

quam es promisor ... de Iusor ... Corneus consilio 214 ... volumine 2° Serafinus d° ... privilegio ... n° 29 —

nec obstat quod Iuram^m^ debet in eo ... in forma ex pacifica ... ca ad nostram supra hoc ... cum aliis adductis in d° argu° ... positio ... dubitacione quia ... posicio valde diversa ... iuris in ... sentientibus quidam enim asserunt defendunt Iuram^m^ ... in pleri in forma ex pacifica ... servari in forma diversa salvem ... Bartolus in lege ... ff ... habere Imola et Panormitanus in d° c. ad nostram Socinus in l. Iulianus 1° ff de condicionibus et demonstracionibus Molineus ... Decestam in additionibus ad Decium in c. 1° n° 23 de Iudiciis ... in d° quaribus pactum ... § 4° n° 8° et ... libro 1° communium opinionum ... de Iure Iurando conclusione 7^a^ Ottavianus decisione pedemontana 8^a^ n° 33 Aliciatus ... 393 ... in c. 1° de Iudiciis n° 62

et ... plurimi alii tenuere Iuram^m^ omnino et precise servandum esse in forma ex pacifica adeo ut ... Iuram^m^ ... non posse impleri ... ex quo ... sunt ... in d° c. ad nostram ... Innocencius Ostiensis ... Cardinalis ... Antonius belamera ... § 3° et ... 3^a^ n° 6° ... consilio ... volumine ... Ioannis ... questionum familiar. libro 9 ... 2^a^ Josephus Ludovicus decisione pedemontana 15 ... communium opinionum ... Iuram^m^ n° 121 unde ex hac posicione ... argum^m^ ... posicionem ... arg° ... notant Bartolus Ioannes et Socinus in l. ... ff ... qui defenderint Bartolus sentenciam ... argu° negando posicionem quia Iura^m^ non debet ... in forma ex pacifica ... communem ... opinionem sunt qui ... Iura^m^ ex precise observandum esse et ideo ... licita quia Iuravit ... licitam interpretantur ... modo quo posset hec interpretacio mihi non placet quia qui declarat nihil ... questionem ... pro

dus supra allegati c cum delicta de consumacione voti et inutile et heredes palam dicto loci notant Laubus et ar tinus supra directa munus et quo babe declarat votum aut Juramentum factum super aliqua materia tenuiter tenere nichil dis ponit nec bona ut quantemo obligationem transfert in aliam materiam de innocencii 3 Juramentum in plementum transtulit in aliam materiam diuersam et extremo quo nec illo modo potest dici per transfusionem illius inter pretacione

vnde eo zelo disponitur quod quando Juramentum potest impleri in eadem materia in qua fuit factum tunc debet impleri in forma praecepta et ita decreuit legislator in c ad nostram et in c querelam nec prelati vices suas si quando Juramentum potest impleri in eadem materia in qua fuit factum sed alio modo seruari potest debet seruari et itaque predictus in tex et in eadem nostram in hac

nec etiam obstat quod Juramentum non posit in aliam formam commutari ex c peruenit 2o sic boetius quoniam ut obseruatur in ipso peruenio cap positio dicitur in illo obtinuit tamen illam esse veram interpretacionem ut Juramentum incidentaliter melius possit et pia autoritate commutari et licet non melius non sit absque superiore autoritate commutari non posit ex quo interpretacione tex in c per devoto obicitur summa S Thomas 2a 2e q 89 art 12 ad 3m et Gabriel Caietanus et Aragon Soto de Justitia libro 7 q 4a art 3 et ibi ind c quanbus pactum de parte § 3 n 4 Nauarrus in manuali c 12 n 63 Angelus verbo Juramentum q 4a Caietanus in summa verbo voti dispensacio supra dicto commutandum et in ea praecipuae nostri tex Juramentum non commutatur autoritate propria sed bonum fidei autoritate ad satis faciendum Jure Jurandi deliberationis et subditorum gravamini et atenuis de vere decidendi Juramentum parte per hoc conuincitur tex

quod ad posteriorem partem eiusdem positionis de qua decidendi quod dictum creditoris monetam esse legitimam Juramentum illam obseruare cum tamen dicta legitima esset si Jurando non fecit in Juriam dicti subditus nec subditis quia moneta erat legitima sed solum contenencie sue c omnes q 1a c vltimo libro tricesimo et ideo cum Juramentum non vergat in dispendium salutis eterne nec in preiudicium est sane seruandum Decreta in tex in c si vero et c cum contingat hoc et quanbus pactum de pactis

nec obstat quod usurarius agens cum offerente ultra sortem intentionem [illegible] [illegible] pro certum peccatum cum alijs adhuc [illegible] [illegible] dubitandi quoniam in non [illegible] animo peri culum [illegible] [illegible] o pinio [illegible] [illegible] [illegible] Calderinij Dolomerai panormitanus [illegible] et preterea qui Juravit [illegible] [illegible] videri [illegible] habuit animum curandi et obligandi in [illegible] [illegible] qua [illegible] [illegible] vult [illegible] in qualitate [illegible] [illegible] Juramentum debet obligare.

Quamquam ita constitutis non obstant adducta pro ratione dubitandi [illegible] ex creditoris cum alijs [illegible] [illegible] nam quamvis in dicto creditore [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] tamen ut [illegible] [illegible] [illegible] aliquantum [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesiam Respondit [illegible] [illegible] quamvis peccatum [illegible] [illegible] [illegible] ex creditoris exigendo et recipiendo [illegible] tamen ex parte debitoris Jurantis nullum peccatum est quia solum pro [illegible] est ultra sortem aliquid exigere [illegible] [illegible] et ideo Juramentum obligat [illegible] [illegible] distinctio [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] Juramentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex parte Jurantis [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] obligatorium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod Juramentum non obligat [illegible] continet peccatum [illegible] [illegible] [illegible] ex parte Jurantis [illegible] Juramentum [illegible] continet [illegible] [illegible] [illegible] ex parte recipientis Juramentum [illegible] obligatorium [illegible] [illegible] cum alijs [illegible] [illegible] [illegible] in dicto [illegible] [illegible] creditoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dolomera et Panormitanus [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible] [illegible] creditoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ideo Jurans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccato [illegible] [illegible] [illegible] peccandi nam [illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homicidio [illegible] nihil interest [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad observationem Juramenti cum sine interitu salutis eterne observari [illegible] possit.

Unde Respondent alij tamen in dicto creditores [illegible] [illegible] debitore qui ob aliquam necessitatem accipit a creditore mutuum parato et solito [illegible] quia tum ex parte debitoris nullum est peccatum.

et ita eas ant. Inocen. et Canon. n.° 4 et Arania n.° 5 in c. sup. lo de usuris Ca lcari et Bela mera in d.° c. debitores S. Thos 2.ª 2.ᵉ q.ᵉ 78 art.° 4.° Flo rentinus 2.ª p.te tt.° 1 c. 9 § 14 Cayetanus 2.ª 2.ᵉ q.ᵉ 89 art.° 7 ad 2.m Soto libro 6.° de Just.ª q.ᵉ 1 art.° 5 unde hi autores existimant textum in d.° c. debitores non procedere in lo debitore qui petit mutuum sub usuris a creditore non pa rato dare usuras quia tunc pecaret et Jura.m obligatorium non esset ex Regulam dicti tex.

Sed hic intelligens diminatio non conti.it ad textum in d.° c. 1 et in d.° c. debitores quoniam la Jura indistinte locunt tam in creditore parato quam in non parato et ideo indistinte debent acipi ut supra

qua prop.r Romanus in l. si cur. bonis n.° 25 verso nec predictis ff de verbor. obligacionibus alium asignat intellectum quod licet promissio Jura ta de solvendis usuris fuit invalida prop.r causam pecandi prestitam a de bitore creditore in observancia tamen Juramenti cesat pecatum et ideo observandum est cum non sit vinculum iniquitatis nam post Juramentum prestitum Juratus licere potest usuras solvere ut inde sua qui libet sit mo derator et arbitrer et in Dei mandata (mandatis eis ab utendo a Dii e § consuluit de sepeticione hereditatis secus vero si Jura.m eser pres titum sup. materia pecati quod durat et continet in observancia i llius cum in ex pisa. tex. in c. 1 et 2.° cum alis 22 q.ᵉ 4 tunc non eset obligatorium quia eset vinculum yniquitatis ex dispositionem dicti tex. quia interpretacione expendi potest quod omnia iura proclamant servandum est Jura.m quod servari potest sine interi tu salutis eter. nec considerant pecatum tempore observancie Juramenti non tempore Juramenti prestiti

Sed hec Romani sentencia Reyicit ex eo quod negari non potest quod liceat licere quis posit Deum pro piam donare tamen solvendo usuras creditori debitor tribuit illi pecandi ocasionem Pensabo et in particulari et Bursius quia Jus canonicum nec pro mo mentum pecatum permitit ut in c. 1 et 2.° 22 q.ᵉ 4.ª et Deniquo quia ubi sortiatur in d.° c. debitores nulum esse potest Jura men tum obligatorium in causa Jurandi fuit pecatum omnium

quamobrem dicendum est in d.° c. 1 et d.° c. debitoribus cum alis ideo

Juram

obligatio qz tam ex pte deuitorij quam ex pte creditoris poterat impleri
sine peccato ex pte deuitoris nullum peccatum e qz pmittendo vsu
ras n fecit dm aliquam ex pte creditoris & lz potest nullum ee pecca
tum quoniam in manu illius e n recipere vsuras & ita Iuramtm ad
impleuit sine peccato vtriusq; nam petens mutuam pecuniam
petit rem que n solum sine pecato sed etiam cum merito fieri potest
si autem vsurarius n vult dare mutuum sine vsuris culpa ipsius
e n petentis ab eo qz ille si uelt sine pecato & cum merito facere potest &.
nec huic interpretacioni preiudicat
quod iste bonus fit cogendo deuitorem ad prestandas vsuras videtur
ex tali solucione offerre creditori ocasionem ad illas recipienda
& sic inducere ad pecatum nam Respondeo bn ponifices damnan
dent enim consulere Iuramenti Religione ppt vitandum periuri
um n considerase ocasionem quam inde sua malicia credi toria
rcipit nam satis erat pecatum & el necessarium cum in potestate credi
toris esset quapropter eius malicia & n legi santissima e pecatum im
putandum cum hec deuitor n sint causa pxima & necessaria i̇sbm
2m nostat exeuanos Sa boett. qz inter
pretacio illius summa difficilius c. quia enim indo e tua nos anoscit Iuram
in specie illius est n ee obligatorium qz illicitum & tanquam factum
ca pibiciomem legis ponti licite indo e phibemus e orainus e signifi
cauit decanis & clericum illum n puniri & pbari pb Iuto
t temerari Iura quod prius fuerat & ita pla sermum pt Iurium
positum in textu ex ponit ide temerarium Iura sicut Panor no
4o & testesse communem intelectum Sa ibi c 2 no 3o de rescriptis
Soares diselua in ttla de Iure Iurando q 2a no 3o
Sed reiicit hec interpretacio qz ppt Iuramtm te
merarium nullus priuat ut pbat tex in c sicut ex literis boetti &
tamen indo e ita ppt Iuram quod ipsa apelat temerarium
pribat clericus —.
quare suadit 2o interpretatio quod priuacio beneficii n
sit in ea specie ppt Iuramtm illicitum sed quia quo ad vulgi o
pinionem 2a Iurium prestans Iuramtm constituit se in pb Iurio
quod vitare n poterat eo ipso quod clauo aduersa et 2a Iura

polluius

posicionis fuerit aliqui ita cum tamen inter pretantur Innocencius Joannes Andreas Innocentius et alii quod est magis communem intellectum ut Innocencius quamvis faciam quod predictum sed respicit hec interpretacio quia prius Juramentum nullam videtur habuisse obligandi cum accidens non potest sed potest vi et pro parte continuandere pro Curium tamen sicut fiat id quod de Juramento priori concludendum est — —

unde intelligitur ad cum tamen solet ac si narrari quod licitum est Juramentum solvendi censum non tamen dicitur et pro parte sed non pro parte ita ut solvendum est Juramentum predictum Innocencius et ita licitum i illegitimum Irregularum et infamiae quorum cuius simile in toto Jure non reperitur et ita licitum illicitum sit quia tamen irregularem et infamem prout [illegible] Juramento privat — —

Sed hec interpretacio quamvis subtilis sit admodum difficilis est non enim explicat quare Juramentum ista specie illicitum sit irregularem et infamem — unde in tanta difficultate probabilis est illa interpretacio quod prius Juramentum de solvendo a possessione mayori poterat sibi in Jurante absque periculo spiritualis salutis servari adeius sic tamen et ideo Juramentum illud validum fuit quoad obligacionem saltem non quae necessaria est ob nimis prestanda ex eo quod inique fuit Juramentum extortum dispensione solvenda non solita nec non licita auctoritate episcopi sibi tradita absque absolucionem clericus predictus sit Juramentum suum priorem ac se ipsum constituit in certo pro Jurio fuerit pro Jurio privacione bene fecit ut post Cardinalem et Felinum quod facile explicat sed quod non sunt — —

Secundum non obstat ex eo cum quidam probavi hoc quoniam illius difficultatis alii faciam ad ut decidendo — —

Quartum non obstat ex eo quem ad modum quod illud hoc etc non est valde difficilis est interpretacio illius textus Respondens tamen aliquod Juramentum in ea specie illius quamvis licitum servari propter religionem Juramenti ipsius ut videtur colligi ex litera illius si conveniat quia Juramentum non dicitur esse vinculum iniquitatis ex contractu cum alii quare Innocencius Joannes Andreas et Antonius ut Innocencius quod illud secundum assignamus intellectum quod Juramentum in ea specie illius quod solvendum deserit ad non petendum dicitur eum quod positum

c

e inficura voluntate ipsius mariti ac preterea tale Iuramentum nihil continet illicitum. Verum et hic intellectus solet improbari ex eo quod ultima pars textus in dicto § illud in quo consistit tota difficultas videtur loqui de Iuramento facto ante commissum adulterium ac proinde tale Iuramentum simpliciter videtur temerarium et non obligatorium argumento textus in dicta lege Iuris gentium § si pacis cat et dicta lege si unus § illud § pactum ff de pactis lege conuenire ff de pactis dotalibus lege si quis in fine ff de legatis 1º

Quare suadit quod intellectus textus in dicto § illud contineret consilium et non preceptum quod videtur colligi ex carmine textus ex loco collocato quod consilium continuit non preceptum ex his quae tradunt Siluester verbo matrimonium 7º q. 5 et Soto in 4º dist. 2 q. 1ª art. 3º et Syluester quorum textus ille de Iuramento tali distate dispenset in foro conscientiae et ratione ut preceptum continuat non consilium.

Quare intenta difficultate licet illa in textu precepto quae videtur consilii et ideo illius textus quod adulterae accusatio duplicem habeat effectum ac et adulterii punitio quae per Iuramentum non tollit alter est separatio tori quae cum in mariti fauorem fuerit instituta ... in conuentione pro se ... intelligimus et ultimo de adulteris ... argumento textus in c. ad ... sequitur ... in conseruendo c. de pactis ... accusationis ... ut per Iuramentum iurandi ... accusari ... uxorem adulterium ... quam quam denunciare ... tenetur ...

Verum resultat in c. ignorans 32 q. 1ª quia coniugalem ... dis ... intelligimus illius ... in dicto ... his ... ubi ... condendum et tamen illum ... conciliatorie ... illum ... ctore fuisse ... gratiam ... ta ... prius ... non continere ... argumentum ... in de ... communem doctorum ... et in c. inter ceteras ... cri ... excusando Gratianum ab errore dici potest ... illa non est intelligenda de Iuramento ducendi uxorem siquidem hoc Iuramentum seruandum non est post ... castitatis imo ... habet ... seruari quia voto castitatis ... est intelligenda et de Iuramento habendi et tradendi ut uxorem eam feminam quam ...

quidam

Dua

Sua deo in uxorem acceperat et eius post simplex votum ipse quod Iuravit l modo tertii Iuramenti capitulum ut sapienter explicat ibi et n. duas positiones deserviens ad maiorem intelligentiam difficultatis illustrisque facile colligi possunt ex resolucione superiori.

Primum non obstat quoniam illi difficultati abunde satisfactum est ad quaestionem decidendi.

Secundum non obstat quod constanti constituendum est legem aragonum in ipso tum lauorans ignorancia facti credentem non detrimento patris sui excusam constat et ipsi non pondere et lauore ea de excusari ignorancia valuit a peccato quod potuit committi in actu iurandi quod si iuris ignorantia lauoraret pro cul dubio certum est excusari non potuisse ex iuribus in argumento delatis.

Tertium non obstat quod respondent Calderinus et Panormitanus in l. 3 Decl. tertii et similium quod iurans illicitum non tenetur servare iuramentum procedere quod iurans derivat illicitum quod tunc iuramentum obligationem non est cum non possit esse vinculum iniquitatis et tamen procedere quod dicunt ipsi tum iuramenta cadit licita et onesta et existimat in onesta et illicita tunc non licet iurandum peccatum committat ut praedicavimus tenet et in argumentis in c. literas de siusti uitio excusatione et ultimo de pres criptionibus et dominus de Sarmientis aunque tenet sicut dispensitencia dixerat tamen iuramentum servandum est quod de se onesta factum observanum est et absque dispendii absolutis ceterum ne validitati et eficacie iuramenti praeiudicari potest falsa et vana existimatio quoniam in his que concernunt animae periculum adsumi in materia iuramenti existimatio et opinio tendit veritati ex resolutis Cavar in tr. de nonnullis iuramenti bimi et 80 et 182 vndi non tenemus ex dictis Decl. Calderini et Panormitanus sed sumi instant bene tamen ad hoc propositum quod potest in actu iurandi consistere peccatum et tamen iuramentum servari posse absque peccato immo et aliquando necessario illud observare.

Quartum non obstat quoniam iam est satis factum in fine decisionis decidendi et ita finitur hic celebris tractatus.

Finis unius operis

Silua pintando Un conbento de Bernardos hecha por vn Religioso del mesmo Conuento

Aquí donde Aragon renuncia fueros
entre grillos de margenes Nabarras
y peñas que alimentan su corriente
quando a manera del que esta doliente
desmaya el curso y enflaqueze el passo
cuyas liquidas aguas transparentes
mas pareZen vidrieras que corrientes
vsurpadoras del elado Enero
entre las llamas del Agosto fiero
emulas en frescura y delgadeZa
Calidad eminente
del viento que se bebe y no se siente
Aqui señor en su fragrante orilla
passo la vida que el aliuio de ella
enseña a pareZer que el tiempo passa
contento en ver el sol y cielo claro
que como fin vniuersal del hombre
manso te quiero pero no q. asombre
Y quando el Alba en bucaros de rosa
al sol previene la venida elada
y el aucipeta de su celda de oro
haciendo sale de los vientos coro
y a murmurar madruga
de q. las flores tan apriessa enxuga
cuyos panales de color mesbroso
al murmurar hurtaron lo sabroso
Despierto con las aues
que con agudas voces y con graues
Alaban la Diuina prouidencia
Culpando mi malicia su inocencia
Y luego q. del sol el Rayo ardiente
en la ventana varrenar se siente
dexo la cama y a los campos salgo

Cuales de ver entonces agua y flores
con la diversidad de sus colores
en las que el aire ofreze
al olfato primero que a la vista
y el sol recien nacido
en mantillas de nubes coloradas
q. en las aguas hiriendo sus cambiantes
congelacion parezen de diamantes
sus ondas campanillas
y diges de Christal las florecillas
haui la madre Selua
nos ofrecia de madre
que en la frescura y hermosura es hija
tan dotada de olores
q. hasta el viento le esta diciendo amores
y en el viento la lleua
ya que en ojas no puede
como celoso de q. atras se quede
Ni el florido Romero necessita
de pedir a las flores que le ayuden
a passar su camino
en calor y virtudes peregrino
El lirio enamorado
figura del amante
que muda de colores
por la variedad de sus temores
para cerrar su rostro
de aqui le lleua el alua
con que el agrauio de los tiempos salua
Los sangrientos Claueles
que con listas de blanco sobre rojo
quisieran ser del hauito de Christus.
aromas orientales
exalan estos messes
por lo que tienen ya de portugueses
Las violetas moradas
aqui no se reducen a tablillas
pues llegando a cogerlas

Las

Las hallaras con confeccion de perlas
Y la rosa primada de las flores
que en sus Juntas preside
y con ninguna sufraganzia mide
veras aunq. Nauarra en hermosura
Alexandrina en pureza y colores
q por esso no esta menos ufana
con la hermosura y gracia castellana
Los parleros Jazmines
lenguas del viento que en sus hojas habla
q. hasta ser pequeños no lo niego
para ser todos humo sin ser fuego
aqui parezen exalando olores
que son los ruiseñores de las flores
y que de nuebo los Narcisos viejos
de su antigua hermosura se enamoran
viendo que tantos a sus ojos lindos
galos de todos feos
enamorados de si propios viuen
sin q. por esso de su ser las priuen
La palida Retama que a suspiros
augmenta la fragancia de su aliento
de su desesperado
calor, efectos propiam. dignos
Aqui veras salir a los caminos
a robar el sentido del que viene
y mas si el viento de su fe tiene
con la blanca azuzena
palida por de dentro y amarilla
quizá desesperada
de verse a castidad siempre obligada
Y la Mosqueta floxamente hermosa
sobre verde sentada Mariposa
que pierde del aliño y compostura
fiada en su llaneza
aqui con su fragancia
sin que por esso en nada se auergüenze
al desaliño de sus ojos vence

parleros

a ofen

Al fin quanto de Flora
el animo recrea
el agua lisongea
al Zefiro enamora
aqui se vee la variedad de flores
de diversos matices y colores
avnidad reduciendo la hermosura
(como con arte variedad de voces)
que admiraras quando sus campos goces
divertido en mirar por sus orillas
los Junquillos verbenas manzanillas
las blancas muyas por las verdes hieras
y el lirio coronado de alfongoras
Querer tratar aora
de flores populares
sera querer esecutar los mares
pues hasta las dora las maravillas
aqui no resplandecen
por que todas las flores lo parecen
de quien enamorados arrovuelos
por pararse admirarlas se hacen yelos
no so trambolo. el oro como en Zebo
de su menuda arena
porque se inclinen a escucir su pena
y a polbos reducido su tesoro
torcidos de Christales aguas de oro
que parecen atachos
entre frutuos de matices hechos
orgullosos vfanos de esconderse en flores
como el pabon en plumas de colores
quando la cola enrruda
y tam vfano de si mes no queda
sin otras mill que aparte
sino de murmurar de hacer pucheros
por mas que lo encarezen no se les artan
de ver que de su madre las apartan
acequias de este rio que a sangrias
ya le pueden tener las venas frias
sin que por esso deste
de dar su sangre a todos
poderoso argumento
de su claro y lucido nacimiento
tan alto que se duda
si le registraron a dos las estrellas
pues los suyos abrio tam cerca de ellas
tanto se desvanecen
los montes donde nace y perenes
mejor los llamaras que no pirenes
por cuias cumbres sin temer rigores
como entre nieve fruta asoman flores
que remozando las caducas sienes
pareze que en sus brazos
de esmeraldas y marmol a pedazos
nacio con la vejez la primavera
o que siempre el lluvioso imbierno cano
los canos que labo tiende el verano
Mira luego los arboles cargados
de aromatica fruta
que inclinan los brazos a lo llano
que estan como llamando con la mano
a coger sus primicias
maderas sin engaño ni malicias
la sabrossa Cermeña
que ella mesma se enseña
mejor en el color que el tamaño
a quisieras del arbol cada vn año
colgar. Y de los guindos como en hilos
el agridulce fruto que sin filos
sabe cortar, en todo saludable
que parecen botones de corales
que tienen a las bocas por ojales
y enamorar la enamorada planta
adonde el buen Zacheo
de fruto Celestial colmo el desseo
oia que por desnudo, fue del hombre
o ya muerto en vida

Con el rezelo de su autor perdida
la primera Camisa primer fructo
de cuyo dulce fruto
antidotos se forman contra el ojo
no se si por herencia o por antojo
previniendo lo menos
pues matan mucho mas los ojos buenos
Con la Rosa manzana que pretende
imitar a su autor en verter sangre
oyendo lo que le cuesta
y aque siga sus passos me amonesta
No falta aqui la fruta coronada
por cabeza del Reino, y entre todas
señalada de suerte
que siempre q la hieren sangre vierte
y de panales tam copiosa y llena
que paresze que quiso ser colmena
o mina de rubies
sin que por ellos al oriente imbies.
Y los que aser entre señores bienen
fruta en el arbol y en la mesa carne
dos ados como dicta selua amena
demas barato y por mas cordiales
y los que adornan camisas reales
esponjas del aliento
de quanto en humos en riqueze es viento
que en cuartos pagan lo q en ambar rozan
por lo que en esto de ladrones tienen
enbirtiendo lo verde en amarillo
de miedo y sobre saltos del Cuchillo
Con el almendro castamente hermoso
y su fruto guardado de tres velos
escarmentado de la escarcha y yelos
destrozadores de su flor temprana
que si assi lo estubieran las doncellas
menos febreros se burlaran con ellas
Las sabrosas endrinas
entre azules y negras que los celos
como ninguno a su dolor resibe
siempre cayeron sobre campo triste
aqui dan tam dulces y tam sanas
que exceden las famosas soledanas
con la siempre florida Damazena
q por hermosa y dama
a todos enamora
y al caer sale como mas señora
Que te dire de la pomposas vides
ciegas de amor y de lascibia tales
q no saben andar sin gomzillas
y que de sus razimos
tam opimos y bellos
q parece q su pintor en ellos
se mira transformado en granos de oro
segunda vez, cuyo precioso fruto
se altera, muda y cambia en formas tantas
q es el methamorphoses de las plantas
Al fin de todas frutas
melocoton duraznos y zerezas
aqui veras las acturadas piezas
tam llenas y colmadas, q paresze
q ninguno las toca
tocandoles a todos en la boca
Con la pera q a Bergamo se deue
en q se come Suntum, y bebe
sin otras mill que dexo
de quien estos Christales son espexo,
Y si quieres comer yelo en conserua
el alba pruella del madroño. o. serua
no por que yo la coma
q es tam cruel q. alos leones doma
me tiene tam cobarde q me lleba
siempre de vista en vista
y al cabo salgo con la causa q prueba
Mas q. siento ya q el sol abrassa
a cabo mi exercicio y buelbo acasa
a la sazon q truecan
Las oras por las aras

Estos del yermo penitentes sanctos
que de vaso de Habito Bernardo
siguen la regla de Benito y leyes
de mayores coronas deseosos
monte sagrado de pastores sanctos
y que por años succesibos tantos
de purpura tiñeron la cogulla
y que vistieron pastoral casulla
por sus virtudes por sus prendas raras
cogullas coronaron de tiaras.
y asistiendo al diuino sacrificio
donde palabras q. respecto obliga
mas a reuerenciarlas q. à nombrarlas
tienen poder sobre el que alienta à darlas
adoro aquella celestial essencia
que el Seraphin y el Angel reuerencia
aunq no lo merezco
en victima con el tambien me ofrezco
acabada la missa
que ya la daua el exercicio prissa
ami celda me voy donde el gozo
me sale a reciuir, y en flores veo
la mesa conuertida
las paredes en pieos de Canaria
y esta hermosura varia
de las yeruas y prados
no solo en cama y messa
sino en sillas bufetes y ladrillos
y pisando tomillos
a despreciar quanto es tomar me enseñan
dadiuas digo que pretenden
y q. imitar los despreciados suelen
pues quanto mas le pissan mejor huelen
Desde su corredor el campo essento
miro la cepa en orden con la oliua
y en los sotos los sauces como guardas
haciendo de las zarzas alabardas
y por el olmo arriba
trepar la yedra duplicando lazos

algun der arroyuelo
que haciendose pedazos
toda la noche esta con Filomena
amiga de la noche como triste
y mucho mas del Alba porq. llora
q. siempre q. despierto me enamora
y dexo de dormir por escuchar la
y aun de comer dexara si al sentido
no le entrara el manjar por el oydo
y tam de cerca alguna vez se ofrece
que casi me parece
que la sal de su pico
los bocados del plato me sazona
de la copa del sauce o la del olmo
alternando congojas
llorosa en vidrios como suele en hojas
o que la messa y cama
boluieron a tomar su tronco y rama
donde se encubre y esta
si ya por flor de las parleras aues
en busca de las suyas no se escomde
entre sus mismas flores.
donde acasso renueue su querella
por lo q. tubo de forzado en ella
que como voz sin cuerpo
ya queda serq. en parte alguna de ellas
se lamente escomdida.
pero no tam de aues la comida
si bien q. pobre de vaxilla y fausto
pobre si pero rica
de quietud y descanso
donde del mal se assegura el bueno
q. a naide en vano se le dio veneno. [al margen: de varro]
toman alla los Principes y Reyes
manjares peregrinos
de q. se juzgan solam. dignos
y el q. ha de dar ala molestia leyes
embicie el apetito
y haciendo vanidad de lo exquisito
al pez imite q. en las ondas fieras
el ambar pasta por guissar maderas

q. en su cuidados hallara la rroma
para gastarla q.dos muchos como
quiere el invierno
el Cebollino forro
q. no saldra tam borro
que q.dos este mas libre y descuidado
las martas no le den algun bocado

En vna pendencia casual ocasionada por los ciudadanos que esta
no vna noche en salamca entre ellos i algunos estudiantes de Ara
gon, i Vizcaia abian salido amigablemte a un victor en la confu
sion della se allo herido el Corregor q. la avia salido a componer
no se save de quien ni por entonces se supo lo estubiese; iendose re
tirando los estudiantes, o por ser menos, o por tener poca gana de renir
ia cosandolos los de la Ciudad por espacio de cien pasos, al cavo dellos
caio muerto D. Diego Suarez Solis Cavallero moço de la dha Ciudad
sin averse podido asta aora averiguar quien le mato ni si fue ci
udadano, o estudiante sobre que ai presunciones diferentes; con esta
ocasion se altero la Ciudad de manera q. la mañana siguien
te armo gente contra los estudiantes enbistio las escuelas
i su patio maior siguiendolos asta los corredores del claustro adon
de se acogieron al amparo del Ror i Maestreescuela i de algu
nos graduados q. se allaron alli, i arcabuzeando del patio las
ventanas de dhos corredores diciendo a todos palabras in
iuriosas i maltratando a los q. alcancaron aquel dia; el si
guiente se bolvio a armar la Ciudad dos vezes a campana
tanida, i con las armas q. se avian traido contra los rebeldes
de Portugal salieron por las calles en tropas en q. iban tam
bien algunos alguaziles a buscar estudiantes i maltratarlos
de q. q.daron heridos muchos i se escribe an muerto algunos de
ellos; cercaron conuentos graves del lugar i a los quatro Cole
gios maiores les apedrearon las ventanas, en el de Cuenca in
tentaron rompimto i pusieron fuego a sus puertas. al Maestreescu
ela le arcabuzearon dos veces vna en el claustro estando con
el Ror de la Vniuers.d i otra en su coche iendo con el el obispo
de origuela; maltrataron algunos religiosos, i perdieron el

sujetos a colegiales de los mas lustrosos de los quatro coleg. maiores, acometieron a las cassas de los estudiantes mas cono cidos, i hijos de maiores cavalleros, i las que pudieron entrar lassa quearon o olvid. a los o(r)fabro, que alcançaron dados en ellas a huir por los tejados; ultimam.te a un estudiante Mallorquin, que pren dieron entre otros (D. Agustin ferrer) sentencio contra el prouan ado testigos, sin aber confesado en el term.o, sin indicio alguno de consideracion, i a vista de muchos que le manifestaban inno cente, siendo cavallero conocido de lo mas calificado de Mallorca i Valencia, clerigo de menores, con calidades que se tenia por cierto que gozaba del fuero, i sobre todo de los reconocidos estudiantes i de maior ingenio de la Univers.d al recomendarle los terminos por fieras le sentencio el teniente a dar garrote sin que vastase a esforzar la execucion o suspender la siquiera asta dar quenta a V. m. o a su consejo real, la autoridad i deligas del obispo con que fueron muy grandes las de el maestrescuela, las de toda la Univers. i sus graduados, las de los quatro colleg.s maiores que mostraron en esta ocasion el celo del bien publico i servicio de V. m. que siempre tienen; ni lo que puede admirar mas las protestas del corregidor que se las hico de palabra i por escrito para que no executase la sentencia; Viernes a diez i ocho de noviembre a cosa de las seis de la mañana le hico dar el garrote en un balcon de las casas de consistorio con circunst.as de injust.a i de impiedad, quales fueron ha ver le atropellar la confession, i negar le el Viatico con otras que atam.te no representan a V. m. por excusar le el dolor que le podran causar vien do que sucedieron en medio de castilla i que se executaron por ministro suio i en su nombre que es el que suena en la execucion de todas las sentencias = La Univers.d señor nunca quiera que no se castiguen los culpados aunque sean estudiantes antes desea purgarse de enquietos, i que el escarm.to se apre hende en los que lo dan; solo postrada a los reales pies de V. m. le suplica hu mildem.te mire con la grandeza i piedad de sus reales ojos, a quella juventud que dexadas las cassas de sus padres i su abrigo i regalo, van alli a criarse para el servicio de Dios, i de V. m. de que se crian para entrambos a dos los maiores ministros destos reinos, no les suceda que por donde pretenden servir i valer mas lo aliente todo perdido a pesar de la sentencia tan iniustificada

enbaraço como tendran sus padres en criarlos i quanto pro....mente temeran que puede suceberles lo que a este pobre caballero que se hallo de la noche a la mañana sin vida ni honrra i el remedio presta a peligro tan notorio atropellado un negamiento i pagado... i contan poco tiempo para poderse disponer que ... = Todo lo fia de la iust.a i piedad de V. S. i ministros que ... i le suplica pues la causa es tan grave i tan comun se sirva de mandar se vea en consexo pleno =

La escuela de Salam.ca

L.do [illegible]

S.r [illegible]

Ant.o Martinez de Espinosa

Residente en esta Corte de su Mag.d ... Natural ... Villa de Alcala de Henares ... con Don Domingo ... administrador de los Bienes y Rentas de D. ... Cura ... de la dha Villa de ... Electo por su ... tidad

Alberto Suarez ... de la ... de ... Alcala ... tiono ... infant.do ... de ... Alcala ... Martinez ... de ... ...

Antt.o Martinez de Espinosa